EPISTOLARI DE JOSEP TORRAS I BAGES

II

BIBLIOTECA ABAT OLIBA

PUBLICACIONS DE L'ABADIA DE MONTSERRAT

Com digué el pare Ignasi Casanovas, l'epistolari del bisbe Josep Torras i Bages és «una part essencialíssima de la seva obra», alhora que «un gran tresor». D'ençà de la mateixa data de la seva mort no han mancat els qui han anat recollint els milers de cartes escrites per Torras i Bages al llarg de la seva vida i hi ha hagut diversos intents de publicar-les d'una manera sistemàtica. Fins ara, però, no ha estat possible d'emprendre aquesta gran empresa, que constarà de cinc volums. Josep Benet ja posà en relleu el 1967 que «la publicació d'aquest epistolari és necessària per a conèixer la personalitat» del doctor Torras i Bages. «Però, a més, afegia, l'epistolari proporciona documentació molt important per a situar el doctor Torras en el marc del seu temps i per a comprendre els esdeveniments i la mentalitat de la seva època a Catalunya». Estem segurs que aquest epistolari constituirà una eina de primer ordre per a totes les persones que s'interessen per la història política i religiosa de Catalunya durant els segles XIX i XX.

EPISTOLARI DE JOSEP TORRAS I BAGES

Biblioteca Abat Oliba, 163

EPISTOLARI DE JOSEP TORRAS I BAGES

Transcripció i anotació de
Jaume Medina

Volum II

Publicacions de l'Abadia de Montserrat
1995

Aquesta obra ha comptat amb l'assessorament del Centre d'Història Contemporània de Catalunya i amb el suport del Departament de Presidència de la Generalitat de Catalunya.

Primera edició, octubre 1995
La propietat d'aquesta edició és de Publicacions de l'Abadia de Montserrat, S.A.
Ausiàs Marc, 92-98 - 08013 Barcelona
ISBN: 84-7826-535-X (obra completa)
ISBN: 84-7826- 677-1 (volum II)
Dipòsit legal: B. 37.813-1995
Imprès a Novagràfik, S.L. - Puigcerdà, 127 - 08019 Barcelona

336. A Josep Dachs.

Estimat Dachs: ahir me vaig repensar en lo de la publicació del llibre de Rhut. Crec que no podent-la fer en alguna Revista científica l'has de fer separadament pel respecte que es mereix la Paraula Revelada que no és a propòsit per a ésser compresa rectament per tothom com passa amb dit llibre. La Iglésia mateixa nos dóna la norma quan en diferents èpoques ha dificultat que tothom llegís la Bíblia. Además *nolite dare Sancta canibus*, i entre els lectors de periòdics hi ha molts cans.

En totes les coses, mon caríssim i jove amic, quan més nos acostam al sentir de la Iglésia sentim més rectament.

Sempre teu

Josep Torras i Bages. Pvre.

F

337. A Lluís Álvarez.

Barcelona, 11 d'abril de 1899.

Estimat amic: no tinc lo més mínim ressentiment per lo

Pepito Álvarez, cosí de V., ni l'assumpto a què V. se refereix tingué la més petita importància; però pel mateix districte se presenta lo Rossell, parent del Torras de Banyeres, a qui jo molt aprecio; i com V. comprèn, ajudar a l'un és fer la contra a l'altre; per lo qual me sembla que m'he d'abstenir. Així espero ho dirà al meu antic company, cosí de V. — Moltes mercès per la *Cartilla rústica*, que vulgaritza idees tan interessants pel Penedès. — Avui o demà escriuré al Peret Santacana per a lo que m'escrigueren l'altre dia. — Memòries a la seva família, i disposi de son afm.

Josep Torras i Bages, Pvre.

F

338. A Manuel Duran i Bas.[1]

Barcelona, 12 d'abril de 1899 (oficio de S. Isidoro).

Exmo. S.D. Manuel Duran y Bas, Ministro de Gracia y Justicia.

Mi antiguo maestro y querido amigo: contesto a la suya recibida esta mañana, al mismo tiempo que la del Señor Nuncio, con grande miedo de mí mismo en el alma que redunda en mortificante dolor en el cuerpo, que acepto lo que ambos me proponen. Me hago perfecto cargo de lo que me dicen V. y el representante de S. Santidad, y a mí, aunque por temperamento soy sencillo, me gusta tratar seriamente las cosas importantes de la vida y más las que tan de cerca se relacionan con la eternidad; comprendo las dificultades que tendré que vencer y los sacrificios que apurar dado mi carácter y el linaje de vida que he tenido hasta la fecha, pero también comprendo lo que me dice el Señor Nuncio de que lo que ha pasado en este asunto es providencial, y siguiendo el consejo de este Prelado me abandono a la Providencia que sé que tiene para con los hombres entrañas maternales.

Guardo en absoluto y continuaré guardándola, la reserva que me encarga, de manera que para evitar coincidencias a veces fáciles que pudieran excitar suposiciones al ver a un eclesiástico que trae un pliego certificado para el Ministro de Gracia y Justicia, le mando la presente sin este requisito, confiando de otra parte en que llegará a sus manos sin peligro de perderse.

Tampoco lo he consultado con nadie más que con la Virgen Santísima a la que he rezado una parte de Rosario antes de escribir la presente; pero Ella aunque mujer ya es discreta.

Al Señor Nuncio le contestaré otro dia, pues él mismo ya supone que la contestación debe hacerse a V.

Pide a Dios le conceda a V. fuerzas, salud y cristiana alegría su antiguo discípulo y afmo. amigo

q. l. b. l. m.

José Torras y Bages, Pbro.

N

1. Amb aquesta carta, Torras i Bages contesta a la que li havia tramès el Ministre de Gràcia i Justícia, Manuel Duran i Bas (antic professor seu a la universitat), amb data de Barcelona, 10 d'abril de 1899, dient-li: «Mi muy estimado amigo: por este mismo correo recibirá V. una carta de S. Nuncio en que le participa, como yo lo hago, que Su Santidad acepta la propuesta a favor de V. para Obispo de Vic, en sustitución del Dr. Morgades, que pasa a Barcelona. / Al pedirle su contestación favorable, como es costumbre hacerlo antes de los actos oficiales, he de rogarle encarecidamente que sea *afirmativa* y *pronta*. Aparte de otras razones, he de decirle que en Roma hace muy mal efecto que, *sin causa de verdadera imposibilidad*, se deje de aceptar el nombramiento, y que un Sacerdote se haga de rogar; y urge la contestación —que pudiera ser reservada, en términos que como buen entendedor fácilmente comprenda yo— porque hay que enviar *las dos propuestas oficiales a un mismo tiempo*. / Excuso decir a V. con cuanto gusto he intervenido y deberé continuar interviniendo en ese nombramiento; sólo, no un ruego, sino un especialísimo encargo hemos de hacerle: el del silencio más absoluto, hasta con el amigo más íntimo, mientras no se haya hecho la *presentación oficial*. Han sido aquí y en Roma de muy mal efecto ciertas negativas, en otras ocasiones; y, además, en caso de deberse atender, pueden acarrear la dificultad de que otros rehusen, por no querer ser platos de segunda mesa. V. no necesita consultar sino con su conciencia, como hijo de la

Iglesia y adicto a S.M., el Rey. / Aguardando su pronta y favorable contestación, me repito su siempre affmo. amigo q.b.s.m. / M. Duran y Bas». Amb data de Madrid, 17 d'abril de 1899, aquest enviava un altre document a Torras i Bages, dient-li: «El Ministro de Gracia y Justicia B.L.M. al Sr. D. José Torras y Bages y tiene el gusto de remitirle el adjunto traslado del Real Decreto por el que se le nombra para la Iglesia y Obispado de Vic». El trasllat deia: «En atención al celo religioso, virtud, ciencia y demás recomendables circunstancias que concurren en V.; S.M. la Reina (q.D.g.) Regente del Reino, en nombre de su Augusto Hijo, se ha dignado nombrarle por Decreto de esta fecha para la Iglesia y Obispado de Vic que ha de resultar vacante por traslación de Don José Morgades, a condición de que consentirá V. y estará en su caso a la nueva circunscripción de Diócesis que se practique legítimamente. De Real Orden lo digo a V.I. para su inteligencia y a fin de que me manifieste a la mayor brevedad posible si acepta esta Dignidad y se halla conforme con la expresada condición. Dios guarde a V. muchos años. Madrid, 17 de abril de 1899».

339. A Monsenyor J. Nava.[1]

Barcelona, 14 d'abril de 1899
(oficio de S. Pedro González).

Al Exmo. e Ilmo. Sr. Nuncio Apostólico en Madrid.

Mi muy venerado Señor Nuncio: contesto a la de V. E. I. del día 10 del corriente para manifestarle mi agradecimiento por la forma cariñosa con que me participa mi elección para la Silla de Vic en virtud de mutuo acuerdo entre la Santa Sede y el Gobierno de S. M. C. Conozco las dificultades que ha de importar el ejercicio de tan alto oficio, pero siguiendo el consejo de V. E. I. me abandono en manos de la Providencia divina, esperando que el omnipotente Señor que ha comenzado la obra El mismo la completará. Como desprendí de su carta que el deseo de V. E. I. era que en primer término contestase al Señor Ministro así lo hice; y como ambos me prevenían he guardado la reserva más absoluta, sin haber hablado palabra con persona alguna y así continuaré haciéndolo hasta que llegue el caso que V. E. I. me indica.

También estoy pronto a indicarle las personas (supongo que serán dos) que han de intervenir en el expediente canónico así que llegue la ocasión oportuna.

Ya puede V. E. I. pensar que en la historia de mi vida íntima el nombre del Nuncio apostólico Mr. Nava de Bontifé será de recuerdo indeleble por haber contribuído a la crisis de más trascendentales efectos en mi existencia temporal y eterna.

Con este motivo suplica a V. E. I. se sirva admitir el tributo de consideración y afecto que le profesa su capellán y s. s. q. l. b. l. m.

José Torras y Bages, Pbro.

F

1. Amb aquesta carta, Torras i Bages contesta a la que Monsenyor J. Nava, Arquebisbe de Catània i Nunci Apostòlic de Sa Santedat a Espanya, li havia adreçat amb data de Madrid, 10 d'abril de 1899, tot dient-li: «Muy Señor mío y de mi más distinguida consideración: Me es sumamente grato dirigirle ésta mía con un motivo tan fausto, enviándole mi más cumplida enhorabuena por haber V. sido designado de común acuerdo entre la S. Sede y el Gobierno de S.M.C. para ocupar la Silla de Vic. / Con esta misma fecha le escribirá el Sr. Ministro de Gracia y Justicia, pidiéndole su consentimiento para proceder a otros actos. Sabedor de los sentimientos de amor, adhesión y respeto hacia la Sede Apostólica, y las dotes de que Dios se ha servido adornarle, estoy seguro que V. no vacilará en contestar a dicho Señor, aceptando cargo espinoso que sea. Las circunstancias que han concurrido en su elección para la mencionada Diócesis ponen de manifiesto ser todo obra de Dios; y esta consideración no puede menos de infundirle alientos, animándole a entregarse completamente a la Divina Providencia, que dispensará las gracias y luces necesarias para desempeñar con acierto el elevado ministerio a que está llamado. / Tan pronto como V., reciba el correspondiente decreto, se servirá indicarme las personas de su agrado que hayan de intervenir en la formación del expediente canónico, que deseo despachar lo antes posible. / Encareciéndole la más absoluta reserva, me complazco en reiterarle mi más sentida felicitación y ofrecerme con sincero aprecio de V. muy atº. s. s. q. s. m. b. / J. Arzobispo de Catania / Nuncio Ap.» El Suprem Tribunal de la Rota enviava des de Madrid, el 18 d'abril de 1899 la següent carta a Torras i Bages: «Muy Sr. mío y de mi mayor consideración: Designado por el Excmo. e Ilmo. Sr. Nuncio, mi dignísimo Jefe, para la formación del oportuno expediente informativo para su presentación para Obispo de Vic, se hace preciso me remita su partida de bautismo y una lista de Sres. testigos que informen, 3 sobre su legitimidad de vida y costumbres, y otros 3 sobre conocimiento de la Sta. Iglesia y Obispado de Vic. / Al remitirme dicha lista consigne en ella los domicilios de dichos Sres. para pasar a invitarlos y procure señalarme un 4º de cada información por si alguno de los tres primeros no pudiese serlo por au-

sencia o enfermedad. / Esperando su contestación y dándole al mismo tiempo la enhorabuena se repite de V. suyo af. S.S.q.b.s.m. / Jorge Bueno / Notº Oficial Mayor. / También se servirá V. manifestarme si piensa venir a ésta a hacer la profesión de fe ante el Exmo. Sr. Nuncio o quiere que se la remita para prestarla ante la mayor autoridad de la Catedral de Barcelona».

Prèviament, el Nunci havia demanat informes sobre la persona de Torras i Bages al bisbe de Vic, Josep Morgades, i al Superior dels Jesuïtes de Barcelona, Lluís Puiggròs. Amb data de Madrid, 16 de març del 1899, els deia: «He de merecer de su amabilidad tenga a bien proporcionarme a la mayor brevedad y bajo la más absoluta reserva exactos informes acerca de la vida y costumbres del Pro. D. José Torras y Bages de Barcelona, indicándome a la vez si al mencionado sujeto le ornan las dotes de gobierno y las prendas de ciencia, piedad, celo y prestigio que se requieren para el grave cargo de obispo. Desearía también saber de donde es natural, qué edad tiene, y qué servicios ha prestado a la Iglesia. / Dándole de antemano muy expresivas gracias me repito». La resposta de Josep Morgades, amb data de Vic, 19 de març del 1899, deia: «Exmo. e Ilmo. Sr. Nuncio Apostólico - Madrid. / Muy Sr. mío y venerado Hermano: el Dr. D. José Torras y Bages de unos 54 años de edad, por quien V. S. se digna preguntarme es un verdadero ejemplar de obispo: irreprensible, sobrio, prudente, pudoroso, sabio, bien reputado, estimado y devoto. / Su modestia le ha hecho apetecer los puestos oscuros, pero su celo por la gloria de Dios le ha puesto al descubierto de sus raras circunstancias. Ordenado de presbítero pudo optar por los mejores destinos del obispado, pero por temperamento y unido muy estrechamente con su Padre que murió ya hace unos tres años, prefirió la vida oscura de su casa. Habiéndose negado a desempeñar una cátedra en el Seminario, fue obligado a servir de Capellán de unas Religiosas Bernardas de Barcelona, cuya Comunidad puso en poco tiempo a la altura que hubiera podido desear S. Bernardo. Observador profundo comprendió que podria hacer un gran bien arrastrando en pos de sí a los Catalanistas de buena fe y a los artistas de corazón; y en efecto escribiendo varios tratados sobre las tradiciones catalanas, uno sobre todo con este mismo nombre "Tradició catalana" que es un monumento de sabiduría tomística, y fundando la Academia de S. Lucas, se ha llevado en pos de sí a gran número de artistas que apartándose del realismo insano de la época han entrado plenamente en la buena escuela cristiana. Con varios opúsculos publicados oportunamente ha hecho ver que no solamente por religión, sino por ciencia y por arte debían apartarse de la grosería del primer sistema, para entregarse al ideal poético, fino y delicado de la segunda. Actualmente está dando unas conferencias a la Juventud Católica de Barcelona que están produciendo un gran bien y son al mismo tiempo una prueba de la gran estima en que se le tiene. Nunca ha militado en partido alguno y cuando la desdichada tormenta pasada entre íntegros y mestizos, mas bien reputado entre estos porque en su ciega obediencia a la Iglesia y en su instinto previsor adivinaba el resultado que la cuestión había de tener. Y sin embargo, la Juventud católica que tiene fama de carlista y que había dado más de un disgusto al Sr. Urquinaona le ha buscado para que les enseñase y están contentísimos de sus predicaciones. / Los P.P. Jesuítas le estiman mucho, como igualmente los del Oratorio y todos los obispos de Cataluña sobre todo el Sr. Cardenal de Urgel saben cuanto vale, en virtud, ciencia, prudencia y tacto. / Como he dicho es enemigo de figurar y costaría mucho, quizás solo por obediencia saldría de su retraimiento. El Sr. Estalella, obispo que

fue de Teruel y que le conocía íntimamente, creía que no servía para obispo porque los negocios le abrumaban e impacientaban: yo sin embargo en los variados asuntos que con él he tratado le he hallado siempre reposado y sereno. / No tiene familia immediata, pues carece de padres y hermanos y tiene una fortuna heredada de sus padres más que regular. Es natural de Vilafranca del Penedès, obispado de Barcelona y creo como he dicho que tendrá unos 54 años. Tiene la vista algo delicada pero no le impide la mucha lectura que suponen sus variados escritos sobre diferentes materias, pues así trata de las tradiciones catalanas, como del arte, como compone libros sobre la devoción al Sagrado Corazón de Jesús, S. José, etc. etc. Vive modestamente en Barcelona en una casita que le legó su Padre. / Es cuanto puedo decir *coram Deo* que me ha de juzgar un día. / Y agradeciéndole la confianza, se repite de V.E. afmo. S.S. Cap. y Hermano / El de Vic». (No era aquesta la primera vegada que Morgades recomanava Torras i Bages per a Bisbe; en efecte, el 9 d'abril de 1895, ja n'havia parlat favorablement al nunci Cretoni, en vistes a la provisió de la Seu de Solsona: «Del Dr. Torras y Bages he hablado ya alguna otra vez a V.E. Humilde, sabio, piadoso, buen escritor, goza de muy buena fama, nunca se ha metido en partidos políticos y ha estado siempre al lado de las prescripciones de la Iglesia. Ha quedado solo en la familia y tiene una verdadera fortuna que sabrá distribuir muy santamente. Huye de cargos y consideraciones humanas. Hubiera podido ser Canónigo y Profesor del Seminario ya en tiempo del Dr. Urquinaona, pero todo lo ha rechazado siempre y lo rehusará si no se le manda. Tiene publicados varios libros en los cuales resplandece su verdadero espíritu que es el de humildad, piedad y devoción al Sagrado Corazón de Jesús». Encara que en una altra carta de 14 d'abril del mateix any afegís: «Debo rectificar en parte mi anterior y lo hago de buen grado atento solamente al bien de la Iglesia. Tengo casi seguridad de que cuantas noticias reciba del Sr. Torras y Bages, serán de que es un santo y un sabio. Respecto de hábitos de gobernar y dotes de gobierno, me dice la persona que le conoce mejor que nadie, no ser tan sobresaliente, antes al contrario deja algo que desear, porque en ciertos asuntos se inquieta fácilmente y se pone de mal humor. La salud por otra parte no es bien robusta des que tuvo el dengue»). La resposta de Lluís Puiggròs, amb data de Barcelona, 20 de març del 1899, deia: «Exmo. e Ilmo. Sr. Arzobispo de Catania, Nuncio Apostólico en Madrid. / Exmo. e Ilmo. Sr. Recibí la muy apreciada de V.E. del 16 y contesto a ella gustoso como es mi deber. / El Pbro. Dr. D. José Torras y Bages es natural de Vilafranca del Penedès, Diócesis y Provincia de Barcelona, y tiene unos 51 años de edad. Es doctor en ambos derechos y licenciado en Teología; de piedad y celo extraordinarios; de prestigo como muy pocos lo tengan en la ciudad y en la diócesis; de ciencia profunda, especialmente en filosofía y teología; muy ilustrado y conocedor en bellas artes. Su obra "La tradició catalana" pasará a la posteridad, y todos sus escritos son de gran mérito y de sólida piedad. / Por tener un buen patrimonio su familia y vivir con su anciano padre (que ya ha muerto), al ordenarse él mismo se fundó un beneficio, y no ha querido más dignidades ni honores, que si los hubiese querido, con su gran talento y virtud se los habría ganado. / Ha pasado su vida estudiando y haciendo bien sin ruido. Por espacio de muchos años cuidó de un Monasterio de Religiosas cistercienses con grande acierto. Ahora se ocupa en aconsejar, y confesar no sólo en confesonario público, pero con mucha asiduidad y edificación a los enfermos del hospital general y a los seminaristas. / El Dr. Torras se ha dado mucho a la lengua catalana, y

hace un gran bien actualmente con su prestigo, encauzando por buen camino las corrientes catalanistas. / Por lo que toca a dotes de gobierno no es fácil decir si las tiene, porque no se le ha ofrecido ocasión de manifestarlas. Su íntimo amigo el Dr. Estalella, que murió obispo de Teruel, decía que el Dr. Torras no era bueno para obispo, porque no conocía lo que es una oficina. El parecer del Sr. Estalella fue para cuantos le conocimos de un peso extratordinario; si bien la razón que en este caso alegaba quizás no es bastante poderosa. Resuelto el Dr. Torras en su parecer y de carácter algo seco, tal vez sería algo duro en el gobierno. Es de una sencillez muy formal y algo brusca, que apenas da lugar a réplica: de donde podría resultar que careciese de la santa maña que en el trato sirve tanto a los Prelados. Con todo me consta que consulta con facilidad y frecuencia a su director espiritual. / Tiene una presencia física muy grave y modesta, pero es muy corto de vista. / Esto es cuanto creo oportuno manifestar a V. E. Sobre el particular. / Me ofrezco de nuevo a V.E., me repito su humilde servidor, y pidiendo su benedicción B.S.A.P. / Luis Puiggròs S.J.»

El 3 d'abril del 1899, el Nunci al Cardenal Secretari d'Estat la següent proposta per a la provisió de les Seus de Barcelona i de Vic: «Eminenza Revma. / Affin di provvedere l'importante sede di Barcellona d'un dotto e zelante pastore, non appena essa rimase vacante, interessai il Sigr. Ministro di Grazia e Giustizia a fissare l'attenzione su di un soggetto veramente degno. Il nome del Vescovo di Vic, la cui dottrina, operosità e sollecitudine pastorale e devozione verso la S. Sede son ben note all'E.V.R. fu accolto con simpatia nelle sfere governative. Prima peró che il Sigr. (.....) mi facesse la proposta formale, avvenne la crisi ministeriale. / Il suo successore, Sigr. Duran y Bas, tosto che giunse a Madrid, si affrettó a visitarmi, e mostrandomisi deferente, dichiaró esser suo proposito di volere procedere sempre in concerto col Rappresentante pontificio, e quanta alla scelta dei Vescovi di volersi porre d'accordo con me anche prima di farne parola a S. M. la Regina per evitare ogni disgusto. Grato a siffatte manifestazioni gli comunicai quanto si era trattato riguardo alla Diocesi di Barcellona. Ammiratore come egli è, delle eximie qualitá di Mons. Morgades y Gili convenne con piacere in tale proposta. Gli feci allora intendere che sarebbe opportuno di desginare allo stesso tempo il candidato per la Diocesi di Vic. / Dopo alcuni giorni nel modo più confidenziale m'indicò il Sac. D. Giuseppe Torras y Bages, della Diocesi di Barcellona, d'anni circa 54, Dottore in S. Teologia e nell'uno e l'altro Diritto. Giusta le notizie da me assunte, questo Ecclesiastico é di vita esemplare, dotto, pio, zelante, di posizione agiata e sciolto dei legami di famiglia, giacche è morto qualche anno addietro il padre con cui viveva, non ha altri parenti. É inoltre autore di sazie opere assai stimate; gode di grande reputazione e fa molto bene massime in mezzo ai giovani ed egli operaii. Diresse con singolare tatto le Bernardine, si dedica con zelo alla opera del ministero e confessa specialmente gli infermi dello Spedale generale ed i seminaristi. / Sin dal 1881 fu indicato come degno di esser promosso alla dignità episcopale da Mons Urquinaona che ne encomiò la virtù ed il talento. / Mons Morgades riassume i molti elogi che fa di lui con seguenti parole: "es un verdadero ejemplar de obispo; irreprensible, sobrio, prudente, pudoroso, sobrio, bien reputado, estimado y devoto". / Ció è confermato dal Superiore dei PP. Gesuiti di Barcellona, il quale lo dice: "de piedad y celo extraordinarios; de prestigio como muy pocos lo tengan en la ciudad y en la Diócesis; de ciencia profunda, especialmente en filosofía y teología; muy ilustrado y conocedor en bellas artes. Su obra

«La tradició catalana» pasará a la posteriodad y todos sus escritos son de gran mérito y de sólida piedad". / Alieno da onori menò sempre vita modesta e ritirata; e perciò non ha disimpegnato alcun officio in cui potesse dare prova delle doti di governo; i prelodati personaggi afermano ch'è dotato di grande prudenza ed assennatezza. Forse si mostrerá ritroso ad accettare la dignitá episcopale; ma mi si fa sperare che (.....) per obedienza. / L'uno e l'altro soggetto sono ornati di tali meriti che non esito punto a sottometterli all'approvazione del S. Padre. In attesa degli ordini che l'E.V. si degnerà darmi in proposita (.....).»

Encara, el 19 d'abril del 1899, Josep Morgades escrivia al Nunci: «Exmo. Sr. Nuncio Apostólico - Madrid. / Muy Sr. mío y venerado Hermano: conforme a sus instrucciones he nombrado a D. Antonio (....) para que cuide de cuanto sea necesario para la formación del debido expediente. / Le digo para su satisfacción que el nombrado para sucederme ha caído *nemine discrepante*, como enviado del Cielo. De manera que aunque por mis pocas fuerzas no pudiese hacer yo en Barcelona todo el bien que se desea, se habría aprovechado el tiempo con el nombramiento del Dr. Torras. / Sea todo a mayor gloria de Dios. / Se repite con la mayor consideración de V. afm. amigo y Hermano / El de Vic». Finalment, el ministre de Gràcia i Justícia, Duran i Bas, amb data de Madrid, 17 abril del 1899, s'adreçava al Nunci: «Excmo. Sr. Nuncio Apostólico de Su Santidad. / Mi muy respetable amigo y Prelado: Tengo el gusto de manifestarle que hoy ha firmado S.M. los Decretos nombrando para las Mitras de Barcelona y Vic respectivamente, a los Sres. D. José Morgades y Gili y D. José Torras y Bages, cuyos nombramientos se envían con esta misma fecha a los interesados. / Al participárselo a V. con la mayor satisfacción, me reitero suyo afmo. y atento amigo s.s. q.b.s.a. / Manuel Duran y Bas».

340. A Josep Morgades.

Barcelona, 17 d'abril de 1899.

Mi querido Señor Obispo: acabo de recibir carta de Mosén Manuel[1] en que me participa la noticia que respecto de mí, le había V. comunicado. Yo, por dos cartas de Madrid, contestadas ya, tenía noticia autorizada del hecho, que acepté como una disposición de la Providencia que convenía recibir, aun previendo sus amarguras, para no exponerse quizás a un porvenir más amargo, como suele suceder siempre que rehusamos una cruz. Como las dos cartas aludidas me encargaban la reserva más absoluta, *hasta para el amigo más íntimo*, no le escribí a V. y nada he dicho a persona alguna del mundo, fuera de aquella a quien por institución divina debemos comunicar hasta nuestras flaquezas más ocultas.

Esta misma reserva pienso guardar hasta que llegue la hora que me señalaron. Que Dios tenga en cuenta mi flaqueza y se sirva venir en mi auxilio.[2]

Pide también al Señor Omnipotente le conceda a V. fuerzas, salud y alegría cristiana su afmo. amigo y servidor que le besa la mano,

José Torras y Bages, Pbro.

V

1. Mossèn Manuel Bargunyó, Pvre., familiar del bisbe Morgades» (Nota de Fortià Solà.)

2. El bisbe Morgades escriví, amb data de Vic, 18 d'abril de 1899, la següent carta a Torras i Bages: «Dr. D. José Torras y Bages. - Mi estimado amigo: felicito a V. y a la Iglesia por su nombramiento: a V. porque contraerá méritos mayores, y a la Iglesia porque será bien servida, sobre todo Vic está de enhorabuena, y miro su nombramiento como una bendición del S. Corazón de Jesús a quien está consagrada; y como desconfío poder hacer cosa de provecho en Barcelona, llego a pensar que su nombramiento es lo que se ha propuesto Dios en mi traslación (cuando Manuel le escribió se sabía ya por el (...) de Roma que me pedía me (...) con V. para que no le cambiasen. Sirve también la Diócesis de Barcelona). Ya le daré instrucciones, y es inútil decirle que pasaré de Obispo a Secretario, para informarle en cuanto le pueda convenir. Animo: esta está muy bien. - Basta por hoy. Suyo afmo. amigo in C.J. / El Obispo de Vic».

341. A Manuel Duran i Bas.

Barcelona, 18 d'abril de 1899.

Exmo. Sr. Dn. Manuel Duran y Bas.

Mi antiguo maestro y muy querido amigo: su telegrama de ayer me manifiesta otra vez el afecto que me profesa, afecto que tal vez le ha hecho ver a V. con aumentos mis cualidades, al contribuir a elevarme a un estado de perfección cristiana que me espanta, y a un oficio que exige virtudes intelectuales y morales eminentes y que en mí no existen. Sólo me consuela el pensar que Dios suple las humanas deficiencias cuando su Providencia nos coloca en un lugar a

donde llegamos no por nuestra iniciativa, sino por vías por El dispuestas. Además el ejemplo de V. que, a pesar de sus cualidades eminentes, ha debido hacer sacrificios muy duros en sus intereses de hombre y en sus afecciones de padre de familia, al ocupar el lugar que ocupa, me activa también al sacrificio, dedicando el resto de mi vida, de una manera más eficaz, al bien del pueblo cristiano en una diócesis de nuestra querida Cataluña.

Ruega a Dios, Señor nuestro, derrame sobre V. sus inefables dones para que con robustez y sereno y alegre ánimo pueda continuar sus trabajos en favor del bien público su afmo. amigo q.l.b.l.m.

José Torras y Bages, Pbro.

N

342. A Jaume Collell.

Barcelona, 19 d'abril de 1899.

Estimat amic: agraesc los afectes que em manifestaves en la teua carta. Encara que conec molt la meua flaquesa e insuficiència, espero en Déu i me deixo a les seues mans.

Encomana a Déu a ton afm.

Josep Torras i Bages, Prev.

DA

«Com ja haurà endevinat lo lector d'eixes cartes, aquesta fa al·lusió al nomenament del Dr. Torras i Bages per la Mitra de Vic que, per poc temps, havia de quedar vacant, per lo trasllat del Dr. Morgades a la de Barcelona. Ademés de les notícies confidencials que jo en tenia, el dia 23 d'abril de 1899, m'escrivia D. Manuel Duran i Bas, Ministre de Gràcia i Justícia, la següent carta: "Sr. D. Jaime Collell. Mi querido amigo: En contestación a su afectuosa carta del 20, tengo el gusto de manifestarle que cada vez es mayor mi satisfacción por haber

puesto mi firma en los Decretos, nombrando al sabio y virtuoso Sr. Morgades para la Silla episcopal de Barcelona, y para sucederle en la de esa S. I. C. de Vic, al muy ilustrado y bondadoso sacerdote, Sr. Dr. Torras i Bages. — Estimo en lo mucho que valen sus oraciones y créame siempre suyo afmo. y buen amigo, q. b. s. m. *M. Durán y Bas. No'ns podem pas olvidar de la terra!*» Aqueixa *postdata* li fa molta honra a Don Manuel qui en bona hora passà pel Ministeri de Gràcia i Justícia, per dotar a Barcelona i a Vic de dos Prelats que representen i millor dit caracteritzen, tota una època de la vida religiosa i social de Catalunya» (Nota de Jaume Collell).

El canonge Collell havia escrit una carta a Torras i Bages, amb data de Vic, 13 d'abril de 1899, dient-li: «Molt estimat amic: tantes vegades com t'he escrit, ho he fet sempre amb lo cor alegre i content per la fruïció que jo sento en la correspondència de bona amistat. Avui ho faig *cum timore et tremore*. És un fet lo tasllat del nostre amat Sr. Bisbe a Barcelona, i és un fet també el proposar-te a tu per ser lo successor. Sé que t'han preparat ja per a rebre aquesta tremenda notícia. / Tu m'has dit moltes vegades que pel curs dels successos t'has vist obligat a fer coses que mai en ta vida les havies pensades. Aquesta de ser Bisbe de Vic n'és una i la més grossa per cert. I si fins ara t'has deixat portar per la voluntat de Déu clarament manifestada, per los medis ordinaris que tot cristià té per conèixer-la; ara hauràs de fer lo mateix, abaixant lo teu cap humilment i aplanant l'espatlla a deixar-te carregar la pesadíssima creu. / Dir-te lo que sobre això penso, no vull fer-ho, perquè ho prendries per un rapte líric del poeta; i cregues que de poeta ne só només que a estones: i ordinàriament me penso veure les coses a la llum de la raó serena i tranquil·la. / Tingues bon ànimo, car amic; no et deixes dominar de la tristesa ni del temor; i quan te vinguen esgarrifances, pensa en lo suor de sang de l'Hort de Getsemaní. *Non mea sed tua voluntas*, deia el Salvador a son Pare Celestial. Quedo pregant per tu, i encomanant-me a tes oracions / affm. S.S. i a. / Jaume Collell, Prev.»

343. A Joaquim d'Abadal.

Barcelona, 19 d'abril de 1899.

Senyor de tota ma consideració: son telegrama d'ahir és un tribut immerescut d'afecte que agraesc; i dec manifestar-li que, tot sentint la carga que se'm vol posar i la insuficiència de les meves forces, la idea de que sia la Iglésia de la Diòcesi de Vic aquella per la qual se'm presenta, m'alenta i fortifica. L'amor ajuda a portar la carga; i amb la Diòcesi de Vic jo hi tinc un antic i fondo llaç d'afecció. En son Seminari aprenguí els primers coneixements de la doctrina tomística, que foren la base de la meva cultura intel·lectual, i allí mateix, en aquell recolliment, cultivàvem la pietat i la

devoció cristiana que són la vida de l'esperit; si, doncs, el Sant Pare m'envia a la Diòcesi vigatana amb el càrrec episcopal, estaré en el cas de tornar a Vic lo que a Vic vaig aprendre, és a dir, la ciència i el temor de Déu. — Espero, senyor Alcalde, que comunicarà als seus companys de Municipi i a tots sos conciutadans els sentiments abans expressats, i aprofita aquesta ocasió per a oferir-se de V. a. s. s. q. l. b. l. m.

Josep Torras i Bages, Pvre.[1]

F

1. «L'anterior carta és llegida per l'Ajuntament en Consistori, i davant l'agradable impressió que produeix, es pren el següent acord, del qual es tramet còpia al senyor Bisbe electe: "Enterado el Consistorio, acordó haber visto con suma satisfacción los sentimientos de afecto y cariño a esta ciudad que rebosan de la carta del Dr. Torras, y que insiguiendo los deseos por él mismo manifestados de que se comunique a los conciudadanos los expresados sentimientos, se facilite copia de dicha carta a los semanarios que se publican en esta ciudad, y se comunique oficialmente al Dr. Torras que esta Corporación Municipal se congratula y complace de poder tener por Prelado persona de tantas virtudes, de tantos merecimientos científicos y literarios, y de tan acendrado amor a las tradiciones y costumbres de la tierra catalana"» (Nota de Fortià Solà).

344. A Josep Morgades.

Barcelona, 20 d'abril de 1899.

Exmo. e Ilmo. Sr. Dr. Dn. José Morgades.

Mi querido Señor Obispo: agradezo su felicitación y sus ofrecimientos que me serán muy convenientes. Su profunda humildad hace que para ensalzarme a mi se disminuya V. — V. dice que nada hará en Barcelona pero V. hará siempre hasta que se muera, porque su vida y su esencia es la actividad y el trabajo.

Yo espero mucho en Dios y esto me anima aun conociendo mis flaquezas y deficiencias. He contestado ya algunos te-

legramas y cartas que he recibido de esa; y al embargo en que me tiene la gente y las cartas hay que añadir la obligación de mirar lo de los Juegos Florales que no puede abandonarse. Ayer noche tuve carta del Señor Ministro diciéndome que me había remitido traslado del Decreto de presentación, o nombramiento como dicen ellos, para que contestara de oficio; pero ya lo había hecho. También recibí carta del Notario de la Rota diciéndome que el Señor Nuncio le tenía encargada la formación del expediente canónico y me pedía que le enviara mi fe de bautismo y nombrara testigos, lo cual haré cuando me manden la partida de la parroquia de Les Cabanyes. Esta actividad me hace creer que quieren ultimar la cosa porque tendrán conocimiento de un cercano Consistorio.

Le besa la mano su afmo. amigo

José Torras y Bages, Pbro.

V

345. A l'Il·lm. Capítol de la Catedral de Vic.

Barcelona, 21 d'abril de 1899.

Ilmo. Sr.— Con fecha 10 del corriente mes de Abril, el Exmo. e Ilmo. Sr. Nuncio Apostólico en España, se sirvió comunicarme que de mutuo acuerdo entre la Santa Sede y el Gobierno de S. M. C. había sido designado para ocupar la Silla episcopal de Vic; y con fecha del 17 del mismo mes corriente recibí del Exmo. Sr. Ministro de Gracia y Justicia la comunicación oficial, que tengo el honor de participar a V. S. I., cuyo contexto es el siguiente: — «En atención al celo religioso, virtud, ciencia y demás recomendables circunstancias que concurren en V.; Su Majestad la Reina (q. D. g.) Regente del Reino en nombre de su Augusto Hijo, se ha dig-

nado nombrarle por decreto de esta fecha para la Iglesia y Obispado de Vic, que ha de resultar vacante por traslación de D. José Morgades, a condición de que consentirá V. y estará en su caso a la nueva circunscripción de Diócesis que se practique legítimamente. De Real Orden lo digo a V. I. para su inteligencia y a fin de que me manifieste a la mayor brevedad posible si acepta esta dignidad y se halla conforme con la expresada condición». — Y habiendo contestado que aceptaba mi presentación oficial a la Santa Sede, he creído cumplir un grato deber de deferencia hacia ese Ilmo. Cabildo Catedral comunicándoselo, como en demostración, aún antes de existir ningún vínculo canónico que me una al mismo, de la profunda consideración que me merece y para que se sirva pedir a Dios me auxilie con su gracia para cumplir dignamente los deberes que me imponga su paternal Providencia. — Dios guarde a V. S. I. muchos años.

José Torras y Bages, Pbro.

R

346. A Tomàs Costa.

Barcelona, 22 d'abril de 1899.

Exmo. e Ilmo. Sr. Dr. Dn. Tomàs Costa.

Mi querido Señor Arzobispo: su carta me sirvió de consuelo en las presentes circunstancias, y sus simpatías me animan, pues en las dificultades que naturalmente han de surgir en el ejercicio del cargo contaré siempre con la benevolencia de V.E.I. cuyo consejo y protección no me ha de faltar.

Estos días como puede V.E.I. suponer ando muy ocupado y no me dejan tiempo libre, con la circunstancia agravante de que no puedo abandonar el exámen de las compo-

siciones de los Juegos Florales que tienen plazo fijo e inmediato.

Diga a Dn. Juan que agradeceré su telegrama y sirviéndose saludar a mis amigos, sus familiares, pide a V.E.I. un recuerdo en sus oraciones su amigo y s.q.l.b.l.m.

José Torras y Bages, Pbro.

T

347. A Josep Dachs.

Barcelona, dia de St. Jordi de 1899.

Estimat amic: fora de les autoritats i corporacions tu ets l'únic, al menos fins ara, a qui contesto, i encara hi ha autoritats a qui no he contestat. Però tu mereixes una preferència perquè les nostres relacions són d'un caràcter més íntim i espiritual.

T'agraesc la felicitació però més desitjo les teues oracions puix la immensa responsabilitat que contrau la flaca criatura humana a l'acceptar aquest ofici pastoral demana un gran auxili de Déu; i jo el necessito més perquè per les circumstàncies en què havia viscut fins ara la servitud (*perpetua servitus* que diu St. Tomàs) i la mortificació me vindran més de nou. Per lo tant encomana'm a Déu.

Respecte de la teua ànima lo primer de tot és que no et preocupes ni t'encaparres. No vulgues arribar al cim amb una gambada, però amb constància segueix lo teu camí, no importa que sies tortuga però camina sempre envers Jesucrist. No perdes la puresa d'intenció, aquell qui la té, que no es proposa res més que servir e imitar lo diví Redemptor sens fadiga i amb certitud arriba a son objecte. Convé que encara que et trobes amb alguna infidelitat o falta de constància no et desanimes; si no et succeís mai això ja series

sant. També convé molt que et cuides la salut, que vages a passejar, que dormis i que no vulgues fer més feina d'allí a on arribin les teues forces.

Com pots pensar tinc molta feina i m'esperen dins de poc temps resolucions a prendre i altres actes d'importància i transcendència per lo tant te repetesc que m'encomanes a Déu i disposa sempre de ton afm. amic

Josep Torras i Bages, Pvre.

F

348. A Tomàs Costa.

(sense data)

Exmo. e Ilmo. Sr. Dr. Dn. Tomàs Costa, Arzobispo de Tarragona.

Mi muy querido Sr. Arzobispo: quedo muy agradecido a su cordial felicitación, y al contestarle, por la presente, le deseo a V.E. unas Santas Pascuas ya que a ellas nos vamos acercando.

En cuanto al premio para el Certámen no lo he adquirido aún, y si a V.E. no le parece mal esperaré a que se haya adjudicado, pues en el caso de que el jurado, como algunas veces sucede, no lo adjudicara, no habría necesidad de adquirirlo. Por lo que toca a su premio no se apure en lo más mínimo, ni hay necesidad de letra, ni de nada; gracias a Dios puedo esperar largo tiempo.

Ya sabe, Exmo. e Ilmo. Sr., que le es humilde y fiel amigo q.b.s.p.o.

José Torras y Bages, Pbro.

T

349. A Mercè Vilaclara.

Respecte de lo que ahir li digueren no en sé més que lo que en sap tothom, però presumeixo que deu ésser veritat. Jo no vegí a l'al·ludit Senyor. Respecte a les conseqüències que V. tem, me penso que són pensaments ociosos, i que lo més calent és a l'aigüera; i que encara que en tingués ganes la persona a què V. se refereix la cosa no seria per ell; quant menos, doncs, no tenint-ne ganes i havent-hi treballs previs en contra. Lo que convé és pensar en l'eternitat que ens acosta a Déu alçant lo nostre esperit i lo nostre cor.

Josep Torras i Bages, Pvre.

F

350. A Mercè Vilaclara.

Totes les cartes m'han agradat molt, m'han edificat i m'han confós. Les ànimes senzilles i humils són les grans davant de Déu; com tenen lo cor posat en Ell qualsevol cosa los desperta l'amor que li professen. Així ho sabéssem fer nosaltres infatuats amb les nostres lletres. Li repetesc que encara que sia prudent guardar certa reserva, no parle del fet en sentit contrari. Tot és efecte de la Providència divina, i dins de l'obediència als Prelats, de cor i ànima, anirem bé.

Josep Torras i Bages, Pvre.

F

351. A Jaume Serra.[1]

Barcelona, 25 d'abril de 1899.

Estimat amic: ahir vaig donar al canonge penitencier Cortès, un dels qui en nom del Capítol de Barcelona devien avui anar a saludar al Sr. Morgades, un ofici pel capítol del Vic, que hauria entregat a V. participant la meua elecció per a eixa Sede. Després he sabut que per absència del Sr. Morgades dita comissió no anirà avui a Vic però com suposo que la tardança no passarà d'un dia o dos, espero o millor, dic, deixo dit ofici en mans del mateix Dr. Cortès per a quan vinga.

Jo em creia que fins a la preconització no devia fer res, però amb molt gust faig aquest acte d'atenció seguint l'exemple del Sr. Morgades; i V. pot dir als seus companys de Capítol lo que li dic amb la present per a que no estranyin que encara no haja complert dita ritualitat. També espero que a tots los senyors capitulars los saludarà molt afectuosament perquè si sóc curt en altres facultats humanes, en aquesta de l'afecció i carinyo no ho só.

Ja sap que li és afm. amic

q. l. b. l. m.

Josep Torras i Bages, Pvre.

F

1. Degà i Vicari General de Vic.

352. A Jaume Serra.

Barcelona 27 d'abril de 1899.

Estimat amic: la idea que tenia de V. com d'home ple de

l'esperit eclesiàstic me l'ha confirmada la seua carta, que em serví de consol en les presents circumstàncies. V. que té lo lloc i grau més eminent entre el clero del Bisbat, i ciència i experiència de les seues coses, està destinat a fer-me gran servei si arriba l'ocasió de venir jo a Vic amb la missió pastoral.

Entretant faça el favor d'encomanar-me a Déu i ja sap que li és afectuós amic i s. q. l. b. l. m.

Josep Torras i Bages, Pvre.

F

353. A Josep Morgades i Gili.

Barcelona, 28 d'abril de 1899.

Mi querido Señor Obispo: aunque mi deseo era no ocuparme de mi futuro cargo hasta que hubiese habido la preconización, no obstante las circunstancias me obligan a quebrantar este propósito, aunque sea parcamente, ya hasta siento que no nos podamos hablar directamente, que ésto en lo sucesivo, es decir hecha la preconización, me parece que debemos buscar la manera de realizarlo.

Ya me marean con la consagración, porque la imaginación de los hombres tira siempre su vez al porvenir y la gente moderna que se preocupa mucho de los espectáculos, ve en la consagración un espectáculo, y me hablan de hacerla en Vilafranca, lo cual me parece que a mí, y dada la constitución actual de mi casa y los arreglos que en mis cosas debo practicar, tendría muy graves inconvenientes y me parece que hay soluciones más canónicas, *más regionalistas* y más conformes con la lógica por la cual se han desarrolado estos nuestros asuntos. No obstante siempre defiero a V. la resolución definitiva, V. que ya vuelve cuando yo voy por ta-

les caminos de servir a la Iglesia y de tratar con el mundo.

Y ya que he mentado la palabra regionalismo le diré que me ha enviado recado un hombre de los influyentes en el espíritu público político diciéndome que por una persona llegada de Madrid sabía que allí se daba a nuestras decisiones un carácter regionalista y que sabiéndose que yo era presidente de los Juegos Florales estaban aguardando mi discurso. El discreto transmisor ya me dijo que no daba gran importancia a esta noticia y yo precisamente tenía encima de la mesa las pruebas de imprenta de dicho discurso, lo cual dejé al amigo que me traía este aviso. Creo que el Canónigo Collell tiene un premio, la violeta, por una poesía muy digna sobre la primera comunión y la última misa de San Felipe N. También tiene, al parecer, Costa y Llobera. Mi discurso versa sobre la autonomía en la poesía y en la vida pública. Lo leí a los amigos y el timorato Cortés lo encontró prudente.

Ayer recibí las minutas de los poderes y del juramento.

Hasta otro día; y no se olvide en sus oraciones y sacrificios de éste, a quien nunca ha pasado el miedo del cargo y del hombre a quien ha de suceder, su afmo. amigo q.b.s.m.

José Torras y Bages, Pbro.

V

354. Al Vicari Capitular de Barcelona.

M. I. S.

El que suscribe, sacerdote de esta Diócesis, a V.S. expone que debe publicar un *Discurso* que ha de leer en la próxima fiesta de los Juegos Florales de esta ciudad y deseando sujetarlo a la Censura eclesiástica a V.S. suplica

Se sirva nombrar quien lo examine y después, siendo el exámen favorable, que le autorice la publicación.

Gracia que espera de la benignidad de V.S.

Barcelona, 28 de abril de 1899.

José Torras y Bages, Pbro.

M.I.S. Vicario Capitular de Barcelona.

SH

355. A Pere Bolet, S.J.

Barcelona, 29 d'abril de 1899.

Estimat Pere: encara que quasi no contesto més que a les cartes d'autoritats i corporacions, o aquelles que per sa naturalesa deuen ésser forçosament contestades, lo qual ja em porta molta feina en les presents circumstàncies; no vull deixar de contestar-te primer per egoisme i després per cortesia. Pel bon egoisme d'avivar-te més l'esperit d'oració en favor meu, perquè l'ofici que m'han posat és espantable de difícil i l'home és flac; i per cortesia puix feia molt temps que no t'havia escrit. Digues també als teus germans que m'encomanen a Déu, perquè jo hauria de tenir lo seu fervor i no el tindré, perquè ells estan en lo forn de la vida regular i recollida i jo he d'estar en lo món ple de dificultats i de perversos estímuls a propòsit per a apagar lo foc del Sant afecte a Déu i a les coses invisibles, en los nostres cors, tan superficials i distrets. Feliç tu en la vida religiosa, en lo tracte continu amb Déu! Aprofita el temps.

Ton afm. in Corde Jesu

Josep Torras i Bages, Pvre.

F

356. A Mercè Vilaclara.

29 d'abril.

Merceneta: aniré, si a Déu plau, a l'Ensenyança[1] passats aquests dies en què a l'estat d'esperit un xic mortificat,[2] s'hi afegeix altra feina. — Encomane'm al Senyor per a que sàpia ésser digne instrument de la seua voluntat; de Déu ve tot lo que som i les nostres obres espirituals són filles també de la seua gràcia, i aquesta ve a l'home atreta per l'oració. — Memòries a la Dolores i dispose de

Josep Torras i Bages, Pvre.

F

1. On tenia el confessionari.
2. El dia 18 arribà a Barcelona la primera notícia de la presentació del Dr. Torras per Bisbe de la Seu de Vic. (Notes de Fortià Solà).

357. A Ricard Permanyer.

Estimat amic: me va molt bé la fulla redactada pel Rector del Pi; de consegüent me sembla que, dada la falta de temps, sens necessitat de reunir als companys, podria donarse a l'estampa. A aquest fi li envio, per a que V. cuide de ferho. Me sembla que les proves les ha de corregir lo mateix Autor; puix tractant-se d'una col·lecció que reconeix diferentes procedències, no fa ridícul trobar-hi diferències en l'ortografia i en la propietat. No obstant, en dues o tres paraules en llapis he indicat petites variacions que poden fer-se o deixar de fer. D'altra banda, no es tracta de presentar trossos de literatura acadèmica, sinó de propaganda popular. — Donga moltes memòries al Sr. Rector del Pi, i diga-li que li quedam agraïts a la seva cooperació. — Jo li escric, no obstant d'haver dit al jove amic Rocamora que V. se servís venir avui o demà, perquè m'han entrat després remordiments de què això

era una exigència excessiva en un notari. De tots modos, si V. vol passar per casa, sempre me farà favor. — De V.

Josep Torras i Bages, Pvre.

Ara no se'n descuide.

F

358. A Mercè Vilaclara.

Merceneta: no puc concretar lo dia d'anar a l'Ensenyança, si té pressa vinga a casa a dir-me lo que li convinga. Quan tinga algun exemplar de les oracions que V. encomanà a Déu ja li enviaré. Que la Verge Maria protegesca al nostre país, i a mi que tant ho necessito, puix portar les ànimes dels altres és carga molt perillosa. Memòries a la seua bona germana, a la qual també demano ses oracions i V. dispose de son afm.

Josep Torras i Bages, Pvre.

F

359. A Josep Morgades.

Barcelona, 1 de maig de 1899.

Exmo. e Ilmo. Sr. Dr. Dn. José Morgades y Gili.

Mi querido Señor Obispo: ayer el Penitenciario Cortés refiriéndome su ida a esa me dijo que habían hablado del futuro secretario y que él le había dicho que no creía me hubiese ocupado en el asunto, por cuanto decía que no quería tratar nada hasta después de la preconización. Y no obstante aunque es cierto que tengo yo tal criterio, respecto de este

cargo concreto la cuestión no está intacta. Tengo yo un joven eclesiástico, procedente de carrera mercantil, pero que después cursó con mucho aprovechamiento y se licenció en Sagrada Teología, en cuya formación espiritual he tenido mucha parte, indentificado conmigo y cuya alma late al ritmo de mi alma, de suma amabilidad en el trato, espiritual y virtuoso, y este joven eclesiástico ha recibido indicaciones bastante claras, sin constituir no obstante compromiso alguno formal, acerca de que se le llevase a Vic, y para él estar a mi lado es una aspiración de su alma. Tal vez al principio se le encuentre a faltar la práctica en el manejo de cuestiones eclesiásticas, pero como tiene talento, ha hecho bien sus estudios, y ha sido hombre de negocios me parece que le bastará un corto noviciado para después ser un excelente auxiliar mío, que bien lo necesito atendidas mis deficiencias. Para que tuviera V. este dato en sus resoluciones ulteriores me he apresurado a escribirle estas líneas.

Hoy he tenido la comisión de ese Cabildo y me alegro ver a mi antiguo catedrático Duran y al doctor Esteban Serra, a quien recordaba perfectamente. Al deán y Vicario general ya le había visto en distintas ocasiones y más recientemente.

También han venido hoy el presidente con un compañero suyo del Círculo literario.

La elección unánime de senador por las Económicas es un signo muy elocuente y muy consolador y me parece que ha de hacer impresión entre la gente reflexiva (si hay) de Madrid, pues es uno de los centros electivos más independientes, más ilustrados y de consiguiente una elección como ésta, es de gran significación.

Entre cartas y gente no me dejan libre casi ni un instante; en mi vida había hablado tanto como ahora.

Le desea mucha salud y cristiana alegría su amigo que le besa la mano

José Torras y Bages, Pbro.

V

360. Al Rvnd. Senyor Ecònom de Balsareny.

Barcelona, 2 de maig de 1899.

Estimat amic: agraesc la felicitació que m'envià l'altre dia, i m'alegro que V. haja d'ésser dels meus. Encomane'm molt a Déu perquè la carga és pesada i grossa i l'home molt flac. De V. afm. s. s. q. l. b. l. m.

Josep Torras i Bages, Pvre.

F

361. A Josep Morgades.

Barcelona, 3 de maig de 1899.

Exmo. Sr. Dn. José Morgades.

Mi querido Señor Obispo: ayer con el Penitenciario hablamos de secretario para Barcelona y me dijo que le mandaría a V. algunos nombres; entre ellos me parece que sería bueno se fijase en el del doctor Monegal. Es de muy buena edad, creo que será de 30 o 40 años, es vivo, activo, simpático, goza de estimación entre el clero, no creo que tenga pasiones políticas, y aunque no haya estado en secretarías, ha servido parroquias importantes (hoy regente de Santa Madrona) y tiene buenas relaciones de familia.

He creído que debía hacerle fijar a V. en este eclesiástico, aunque reconozco que el tal oficio tiene mucho de personal, y que quien es bueno para uno, no lo sería para otro.

Esta mañana ha salido para Madrid mi Profesión de fe.

Le besa la mano, su amigo

José Torras y Bages, Pbro.

V

362. Al President de la Lliga Regional de Manresa.

Barcelona, 3 de maig de 1899.

Amb molt gust he llegit l'atent ofici en què em participa l'acord de la Junta Directiva de Sa presidència de felicitar-me amb motiu de la meua elecció per a la Iglésia de la Diòcesis de Vic, i m'és agradable la simpatia que em manifesten perquè la doctrina evangèlica, de la que em destinen per Mestre, si bé és d'origen celestial necessita la cooperació humana per a fructificar dignament. Que Déu nos concedesca el do inestimable de la Caritat que junta i lliga suaument a tots los membres del cos social, i concedesca a tots V.V. molts anys de vida.

Josep Torras i Bages, Pvre.

V

363. A Manuel Duran i Bas.

Barcelona, 4 de maig de 1899.[1]

Siento mucho, mi querido Dn. Manuel, el mal rato que le han hecho pasar, y crea V. que si mi elección hubiese de ser causa de cualquier perturbación estaría contentísimo de que se deshiciese lo hecho y aun lo tendría como una bendición de Dios. Mi discurso está ya impreso, y lo ha leído Luis, quien me dice que va a tranquilizarle a V. Lo leí a los mantenedores antes de que yo supiese mi elección, pero todo lo que le han dicho del Señor Obispo de Vic es pura invención, sin ninguna realidad. Ni ha visto él el discurso, ni me ha escrito una palabra sobre el mismo. Los mantenedores lo encontraron demasiado manso, y su Luis lo ha encontrado muy conforme. Tal vez a ciertos entendimientos que aún

no han despertado del sueño del absolutismo, a pesar de blasonar de liberales, les parezca yo demasiado atrevido y demócrata, pero yo creo que debemos levantar los espíritus caídos y encaminarlos hacia la verdadera libertad. Mi discurso es antitético y substancialmente contrario al separatismo en casi toda su extensión, nombro con respeto a la Reina y manifiesto que la Providencia ha colocado a distintos pueblos en la península para que formen una legión que trabaje en bien de la civilización, no para piedra de escándalo. Afirmo que la autonomía no es autocracia, y hago derivar aquella de la misma ley de los seres. Respecto del Señor Nuncio tengo la seguridad de que estará conforme con mis ideas; precisamente a principios de invierno estuve en casa de D. Eusebio Güell con Monseñor Ravona, auditor o secretario de la Nunciatura y me manifestó también su criterio respecto de la autonomía en materia social. Tal vez algunos tontos saquen partido de lo mucho que yo hablo, identificándolas, de la autonomía de la poesía y de la autonomía popular, pero una persona reflexiva e inteligente es imposible. Creo que mi discurso es una exposición de doctrina tomística, y aun antes de que viniera Luis tenía el propósito, como así lo haré así que tenga ejemplares, de mandarle un ejemplar para V. otro para el Señor Silvela, como jefe del gobierno y otro para Don Alejandro Pidal, por ser tomista, con la seguridad de que este último Señor sentirá palpitar en todas aquellas cortas páginas la inspiración del gran doctor, cuyas pisadas tengo siempre el propósito de seguir. Adivinando que podría abusarse de nuestra situación y de nuestras ideas por los que no las comprenden oprimidos por ciertas pasioncillas, y aun por la gente frívola que juzga más de un escrito por la música de las palabras que por el valor de las ideas, procuré tener el discurso impreso para repartirlo inmediatamente a algunas personas.

Respecto a lo que me dice de precipitar acontecimientos verá que en el discurso me valgo precisamente del sentido común para combatir las precipitaciones: «No és cosa de bu-

far i fer ampolles, no es pot matar tot lo que és gras», digo refiriéndome a los que se dejan alucinar «per cabòries irrealitzables». Para tranquilizarle más le diré que leí mi discurso antes que a nadie a los amigos canónigos Cortés, Ribera y Almera y lo encontraron sensato; pero me parece que hay interés, como en estos tiempos de concupiscencias sucede siempre, contra todo lo que tienda a la renovación social, sin comprender que las cosas que no se renuevan mueren de viejas, y que las instituciones políticas y aun sociales para ser permanentes es necesario hacerlas flexibles a fin de que al aparecer un espíritu nuevo puedan servir de órgano del mismo sin necesidad de destrucciones violentas que siempre producen perturbación y retroceso social. Si antes de llegar a sus manos de V. mi discurso impreso cree V. conveniente enseñar esta carta a alguna persona, se lo dejo a su discreción el hacerlo, a pesar de que la he escrito con suma rapidez; y repito que siento infinito su malestar que dada su posición comprendo perfectamente; y que si deshaciéndose lo hecho respecto de mi, buscando una persona que sin mi significación pudiese ser útil a la Iglesia y a la paz del país, debía calmarse esta borrasca, que me parece es mas de ruido que de realidad, lo pueden hacer con la seguridad de que lo tendré por una misericordia de Dios, que recibiré callando.

Como V. está muy ocupado, si no es necesario, por pura cortesía no hay necesidad de que me escriba. Ya nos conocemos y en cualquier circunstancia esté V. seguro del afecto que le profesa su antiguo discípulo y amigo

José Torras y Bages, Pbro.

N

1. La carta que havia enviat M. Duran i Bas, amb data de Madrid, 3 de maig de 1899, deia: «Sr. Dr. D. José Torras y Bages, Pbro. / Mi muy estimado amigo: me veo obligado a escribirle en virtud de una grave noticia que me dieron ayer a las once de la noche. Dijéronme que en el discurso que leerá V. el domingo

como Presidente de los Juegos Florales habla del regionalismo en términos que son el programa del separatismo; que el Sr. Obispo de Vic le ha llamado la atención acerca de ellos, y que V. no los puede retirar, porque hay varias personas que los conocen. / No puedo creer que la noticia sea exacta. Con profundo convencimiento hice de V. los debidos elogios, y los hizo el Dr. Morgades en carta que me escribió y enseñé a S.M. y al Nuncio, no sólo de su virtud y ciencia, sino de su prudencia; y cuando el segundo me preguntaba qué cargos había V. ejercido para apreciar sus dotes de gobierno, díjele que aún sin ellos, eran un modelo sus consejos por el elevado espíritu y el sentido práctico que los inspiraba. Además, sin quererse que los Obispos tengan partido político, la Corona, que hace la presentación, desea la adhesión a las instituciones; y yo respondí de V. diciendo que jamás le había tenido por carlista, y el Sr. Morgades añadió que le tenía por un gran moderador de las exigencias catalanistas. / Por mi parte sigo en el mismo convencimiento; pero no puedo negarle que he pasado esta noche sin dormir por lo rotundo de las afirmaciones de quien me trajo la noticia con referencias de Barcelona. En primer lugar no puedo dudar de que persona de tanta previsión como Vd. no hubiese comprendido que en su cargo, así por su naturaleza como por los sentimientos y actitud del Padre Santo respecto a España, es hoy más necesario que nunca mantener la concordia entre la Iglesia y el Estado, y que las exigencias, o por no dar otro nombre a cierta actitud, de los catalanistas, tienden a una separación que ha de destruir el Estado y de cambiar el modo de ser de las instituciones fundamentales e históricas. Menos dudoso es todavía que en su reconocida amistad hacia mí, en su primera contestación a mis cartas V. me habría advertido, —si hubiesen tendido sus ideas, de cerca o de lejos, a un regionalismo separatista,— de sus convicciones y de las dificultades que a V. y al Gobierno podían crear. Y tengo por segurísimo, conociendo como conozco la superior inteligencia de V., —que opinando como yo acerca del valor histórico e intrínseco de nuestras instituciones y de la conveniencia de renunciar los Poderes públicos al uniformsmo en todo lo que constituye la vida gubernamental, — pero que ni Cataluña puede aspirar al separatismo de España para alcanzar su independencia, ni debe querer la separación de España para unirse a otra nación, ni ha de esperar que el cambio, la transformación de su modo de ser dentro de la nación española se ha de conseguir violentamente y en breve tiempo, sino de un modo lento y gradual, conquistando voluntades y no provocando antagonismos. / Como quiera la noticia, como V. comprende, es para producirme alarma. Creo haber hecho algo por Cataluña y conseguido más de lo que podía esperarse; pero no sin luchar con grandes dificultades y sin encontrarlas todavía, y esperarlas mayores cuando se abra el Parlamento. Mi obra de hoy, mi plan para mañana quedarán destruídos si, en vez de la cooperación de las personas sensatas y de influencia en las direcciones de la opinión de Cataluña, encuentro, no sólo un criterio distinto del mío, sino bandera de oposición a él. En el gobierno del Estado hay algo semejante a la navegación; pero si desde fuera de él se puede ser muy absoluto en las afirmaciones, desde dentro hay que luchar con no pocas dificultades antes de llegar al noble término del viaje que se ha emprendido. Yo espero tener fuerza contra las resistencias de aquí: de seguro me faltará si la prudencia de los de mi tierra me falta. Mas no puedo creer que me falte la de V.; y por esto, en cuanto tengo a ello derecho, le pido que si, contra lo que presumo, hubiese en el discurso de V. algo, que, aun cuando sólo los suspicaces, pudiese dar lugar a creer que para

hoy o para un tiempo más o menos lejano se aspira a la separación entre Cataluña y el resto de España, lo elimine por completo. Puedo asegurar a V. que en las más altas esferas las aspiraciones moderadas de Cataluña encuentran grandes simpatías: no imitemos a los revolucionarios que todo lo quieren reformar de un golpe: *festina lente* en la realización del ideal de que Cataluña viva según sus condiciones étnicas e históricas, sin olvidar las condiciones de los tiempos presentes y la influencia, en lo que sea legítimo, de las edades pasadas, ha de ser nuestra conducta. / Intranquilo mi ánimo aguarda la pronta contestación de V. este su buen amigo y s. s. q. b. s. m. / M. Duran y Bas. / P.D. Escribo a vuela pluma, porque el tiempo me apremia, pero reservada para V. esta carta, disculpa hallarán sin duda sus incorrecciones en ella, sobre todo después de una noche de insomnio que he pasado y de la inquietud que me agita, a pesar de la plena confianza que tengo en las dotes de carácter y de inteligencia de V.» Fortià Solà anotava aquesta carta de la següent manera: «La resposta del Doctor Torras a la carta anterior és que no creu convenient de treure una sola paraula del discurs, aprovat per l'autoritat eclesiàstica, llegit i aprovat en el Consistori dels Jocs Florals, i imprès per a ésser repartit el dia de la festa; que si el dit discurs pot crear conflictes al Govern, s'és a temps a retirar el seu nomenament de bisbe, puix encara no s'ha fet la preconització consistorial. — I abans de la solemnitat dels Jocs, el Doctor Torras tramet al senyor Duran i Bas un plec d'exemplars del discurs, el qual és posat a les mans dels polítics més influents en el Parlament». Torras i Bages rebé resposta de Duran i Bas, el qual, en una carta datada a Madrid, 10 de maig de 1899, deia: «Sr. Dr. D. José Torras y Bages. / Mi querido amigo: su última favorecida, que confirmó lo que yo presumía, la envié al Sr. Silvela, para que estuviese prevenido contra lo que los telegramas de Barcelona pudiesen decir y los periódicos de aquí, de la noche, comentar el domingo último por la noche; y anteayer, recibidos los seis ejemplares de su "Parlament", por el cual le felicito, le envié el que V. le dedicaba, hice lo propio con Pidal, y mandé uno al Sr. Nuncio y otro al Marqués de Comillas. / Silvela me escribió ayer, entre otras cosas, lo siguiente: "El discurso confirma lo que el autor decía: hay en él un nota de concordia bien explícita, y mantiene sus convicciones en un terreno que no justifica alarmas»... El Sr. Nuncio estuvo de visita en mi casa, el domingo por la tarde, díjome que había escrito a V.; también a él le habían alarmado, ¿quién puede haber tenido interés en hacerlo? La cosa venía de Barcelona. / Anteayer y ayer se recibieron en la Nunciatura las informaciones testificales de costumbre; y no dudo que serán V.V. preconizados en el próximo Consistorio. Si es elevado al Cardenalato Monseñor Nava, nos hará una gran falta; es persona muy discreta. Yo me entiendo perfectamente con él. / V. sabe cuan de veras le aprecia este su antiguo amigo q.b.s.m. / M. Duran y Bas».

364. A Monsenyor J. Nava.[1]

Barcelona, 6 de maig del 1899.

Exmo. e Ilmo. Sr. Arzobispo de Catania, Nuncio Apostólico en España.

Mi venerado y querido Señor Nuncio: acabo de leer su carta de V.E.I., y al mismo tiempo he recibido impresos los ejemplares del Discurso que mañana debo leer en la Fiesta de los Juegos Florales cuya coyuntura me sirve para remitirle dicho discurso con la seguridad de que su lectura le desvanecerá completamente de los temores que abriga acerca del contenido del mismo. Como verá V.E.I. establezco el verdadero concepto de autonomía y defiendo que no significa independencia, que es lo contrario de lo que habían dicho a V.E.I. Es decir tengo mi doctrina por una emanación de la doctrina tomística y enteramente con el criterio de León XIII, conforme, en los diferentes documentos dirigidos a encaminar en sentido cristiano la ciencia social. Porque mi discurso, como toda mi pequeña actividad intelectual, no se dirige, ni se ha dirigido jamás a la política, sino que he procurado enlazar la corriente regionalista de mi país, con la corriente social católica en donde trabajan los hombres más eminentes de la Iglesia.

Compuse y leí mi discurso a los compañeros de Consistorio antes de saber mi elección, y ellos lo encontraron flojo o demasiado suave como preveía; pero antes que a ellos lo había leído a unos amigos míos, canónigos de esta Catedral y sin duda los más ilustrados y discretos, y les pareció bien sin que creyeran tener que corregirme nada, sólo uno observó que quizás la repetición de la palabra autonomía podía ser causa de que los agentes frívolos dieran a mi Discurso más alcance del que tenía; pero se ha de tener en cuenta que el efecto de estos discursos es casi exclusivo de la lectura, pues su audición en la fiesta es casi nula por razón de las condiciones del local. Debo además advertir a V.E.I. que el Discurso se ha impreso con licencia del ordinario, mediante censura de este canónigo penitenciario, habiendo dejado de consignarlo en el impreso, por descuido, por razón de la precipitación.

Pensando en lo que debiera suprimir no atino qué, porque todo el Discurso es lo mismo, consistiendo como verá

V.E.I. en una especie de generalización del concepto de autonomía en todos los terrenos, en la predicación de un derecho divino universal, en una especie de análisis para extraer el elemento divino de las cosas humanas; así es que no veo más remedio que leerlo tal cual lo leerá V.E.I. porque me parece imposible leerlo de otro modo, porque las ideas están ponderadas las unas con las otras, y de suprimir algo me parece que aún perderíamos hasta para alcanzar los intentos que V.E.I., con discreción que comprendo perfectamente, se propone. De todas maneras si la significación que quizás me dan ciertos elementos, que no serán los más sanos, le hace pensar a V.E.I. que sería para mejor servicio de la Iglesia, y el bien del país, desistir de mi promoción, puede hacerlo con la seguridad de que le quedaré agradecido considerando todos estos enredos, con los cuales también mortificaron al Señor Ministro de Gracia y Justicia, como una misericordia del Señor que ha querido librarme de una carga superior a mi flaqueza. De todas maneras deseo saber si el orden de ideas que se contiene en mi discurso merece la aceptación de V.E.I.; no son nuevas, y son reproducción en distinta forma de las que vengo propagando hace ya algunos años, y que yo creía como una especie de eco de la doctrina que parece obtener la preferencia del Santo Padre, y que por los resultados obtenidos en el espíritu público de este país me estaba yo muy tranquilamente en la convicción de que la experiencia demostraba la bondad de mi doctrina social, particularmente en Cataluña.

En todo, Señor Nuncio, deseo complacerle, pero permítame que le diga que vivimos, en España, dentro de un tal artificio que la vida real y propia del país parece un peligro, y que de otra parte las concupiscencias, las divisiones y la falta de vida reflexiva hacen que parezcan montañas lo que son muy pequeños bultos.

Dispense, Exmo. Sr., si sin ninguna significación le hablo con esta franqueza y naturalidad, hasta conviene que

V.E.I. conozca mi carácter; y yo desearía que me conociera por dentro y por fuera.

Le besa respetuosamente la mano su capellán y en Cristo siervo

José Torras y Bages, Pbro.

ASV

1. Torras i Bages havia rebut una carta del Nunci, datada a Madrid el 4 de maig, dient-li: «Ilmo. y Rmo. Señor Obispo electo de Vic. — Barcelona. — Muy señor mío de mi mayor aprecio: Acabo de saber que V. presidirá, el domingo próximo la fiesta de los Juegos Florales, y que en esta ocasión pronunciará un discurso. / Me dicen que en el párrafo que se refiere a la cuestión regionalista V. trata de los títulos de Cataluña para su independencia y gobierno propio. / En el caso que estos rumores sean fundados, ruego a V. se sirva suprimir del todo este párrafo. No se ocultará a su ilustración que, en las presentes circunstancias, tales manifestaciones hechas por un Prelado de la reputación de V. no faltarían de tener las más graves consecuencias; mucho más en estos momentos. / Con sincero aprecio se repite de V. muy atº. s. s. q. b. s. m. / J. Arzobispo de Catania, Nuncio Apostólico» (a l'esborrany del manuscrit del Nunci hi ha un tros ratllat que diu: «Dispense V. si animado del más hondo amor para España y deseando impedir conflictos dañosos le invito a abstenerse de tratar de tan delicada cuestión»). Acompanya aquesta carta una nota manuscrita de Josep Dachs, i signada per ell, que diu: «La resposta del Dr. Torras al Sr. Duran i Bas, fou que no volia treure ni una paraula del discurs que ja havia llegit al Consistori i estava imprès, que si podia crear un conflicte al Govern, encara s'hi era a temps a retirar lo nombrament de bisbe. / Lo Sr. Bisbe m'ho havia dit vàries voltes». Torras i Bages rebé així mateix una resposta del Nunci, El qual, en una carta datada a Madrid, 14 de maig de 1899, deia: «Ilmo. Sr. D. José Torras y Bages. — Barcelona. / Muy Sr. mío y de mi mayor aprecio: Llegaron oportunamente a mis manos su favorecida del 6 y los tres ejemplares del discurso que se sirvió remitirme. / La confianza que Vd. me inspira me movió a dirigirle mi anterior carta, para hacerle con toda franqueza aquellas indicaciones, que respondían a noticias que se me habían comunicado. Como ahora las pasiones están excitadas, y se abrigan grandes temores acerca de ciertas corrientes, fácilmente se da a las palabras un alcance que no tienen, especialmente por los que no ponderan bien el concepto. / No conociendo el catalán no he podido apreciar su discurso; pero por lo que V. ha tenido a bien manifestarme en su estimada carta, comprendo su doctrina y el propósito que le anima de contener en su esfera la corriente regionalista, para que no resulte en perjuicio de la unidad nacional. / Ya se ha despachado el expediente canónico y pronto se enviará a Roma para su preconización en el próximo Consistorio, que tendrá lugar en la primera mitad de junio. Reiterándole la expresión de mi distinguida consideración, quedo de V. muy atento s. s. q. s. m. b. / J. Arzobispo de Catania, Nuncio Apostólico».

365. A la Priora de la Comunitat de Santa Teresa de Vic.

Barcelona, 6 de maig (1899).

Priora: agraesc la felicitació i l'oferiment de la Comunitat; però encara més agrairé les oracions. L'home és un no res, si Déu no l'ajuda, i el difícil ofici de Pastor d'ànimes necessita d'un modo particular la gràcia celestial. Lo bon govern de les ànimes sovint surt més de les oracions i virtuts dels convents que de la sabiduria dels Prelats, com l'aigua ve del cel i no de les canaleres.

És de V. servidor en J.C.

Josep Torras i Bages, Pvre.

Dr. Boix: agraesc les seues ratlles, i li demano lo mateix que a les monges.

ST

366. A Josep Morgades.

(sense data) (maig 1899).

Mi querido Señor Obispo: tuvimos ya la fiesta de los Juegos Florales, sin incidente alguno desagradable, con animación, y habiendo un buen espíritu en las composiciones premiadas, cosa en nuestros días peligrosa, y que es a mi entender una prueba del valor del regionalismo; porque aunque es claro que nuestra literatura tiene su parte mala, pero no tanto como la castellana, a pesar de que nuestros literatos están más en contacto con las literaturas extranjeras, más emancipadas de la saludable influencia de la Iglesia, que las literaturas ibéricas.

En Madrid tenían mucho miedo de mi discurso, de modo

que me escribieron recomendándome la prudencia la gente mayor. El M. y el N. Yo pensé si M. influyó sobre N. Parece que al primero le dieron noticias muy furibundas respecto de mi discurso y yo comprendo que en el aislamiento de ideas en que se encuentra en su elevado cargo, estuviese algo inquieto. Yo entonces ya tenía impreso mi discurso, y con censura eclesiástica, y antes de ella tenía la censura de los amigos Cortés, Ribera y Almera, a quienes lo había leído. A M. y a N. contesté, aunque con rapidez, muy largamente y con mucha libertad de espíritu, y envié mi discurso ayer por la mañana, que ya me lo habían pasado de la imprenta, a dichos Señores, y aun dediqué un ejemplar al Presidente del Consejo y otro a D. A. Pidal, como tomista que es, porque mi discurso es un eco de aquella doctrina. Miraré de enviar a V. algunos ejemplares, por conducto de los vicenses. Los del Consistorio quedan agradecidos de su contestación, pero no se la leí, porque era demasiado quejumbrosa, o mejor pesimista, y a V. no le está bien. Siempre se le ha tenido por hombre de pecho férreo, y lo es. No crea V. que la opinión tenga con V. exigencias. A un viejo no se le exige lo que a un joven, y tenga la seguridad de que de V. esperan la sensatez, el buen trato con los hombres, el Prelado que atiende y que mira el bien de todos. Es decir esperan una cabeza directora, no largas fatigas materiales, no escritos ni sermones, sino el trato y discreción en dirigir asuntos. V. ya sabe que el clero le recibe con muy buena voluntad, y ésta vale más y es más duradora que el entusiasmo, y le ayudarán en todo. Tal vez le exageran el estado de las cosas; es claro que cosas ha de haber en un centro tan populoso, y nadie le exigirá una renovación completa, que ni los mismos Prelados canonizados por la Iglesia alcanzaron, sin que fueran más que factores en la corriente restauradora.

Dispénseme que le hable con esta libertad, porque me entristeció su pesimismo en un espíritu tan enérgico y templado como el de V.; y a pesar de que soy un nadie, he querido manifestarle mi modo de ver las cosas, aun a trueque de can-

sarle, obligándole a leer esta demasiado larga carta. Le besa la mano

José Torras y Bages, Pbro.

F

367. A Leonci Soler i March.[1]

Barcelona, 11 de maig de 1899.

Senyor de tota ma consideració: he rebut amb summo gust la seua carta i els afectes de V. i de sa Senyora Mare, que en ella m'expressa. Ja de nom lo coneixia i també per relació de mon amic Marian Montobbio, parent, segons crec, de V.; però la seua afectuosa me confirma en lo concepte que ja tenia de D. Leonci Soler de Manresa. També la meua casa és de V.V.; i ara com home piadós que V. és, i cap d'una família cristiana li demana que se servesquen encomanar-lo a Déu per a que sàpia correspondre a les mires de la Providència

s. s. q. l. b. l. m.

Josep Torras i Bages, Pvre.

SM

1. Sobre aquest polític manresà, vegeu: Pilar Martínez Carner, *Enric Prat de la Riba i Leonci Soler i March. Correspondència inèdita (1899-1916)*, Manresa 1991.

368. A Josep Janer.

S / C, 11 de maig (1899 ?).

Estimat amic: he vist los llibres que V. m'ha enviat. Diga al Sr. Comas que penso preguntar a alguna Corporació religiosa que tinga biblioteca si podrien fer-los favor les obres de Rousseau i de Voltaire, que, encara que pernicioses, tenen importància en la història del pensament humà i guardades convenientment poden fer servei en certes circumstàncies, sens perill de fer mal. De conseqüent si lo Sr. Tomàs té preferència per alguna institució religiosa i me la indica jo seguiré la seua indicació; sinó faré lo que me semble millor.

Los altres llibres me sembla que han d'anar al foc, puix no valen la pena d'ésser conservats, ni tan sols dins dels armaris tancats de llibres prohibits que sol haver-hi en les biblioteques catòliques.

No cal que em conteste, sinó que quan nos vejam me diga lo parer del seu senyor Pare polític.

De V. a. i s. q. l. b. l. m.

Josep Torras i Bages, Pvre.

F

369. A Mercè Vilaclara.

Merceneta: Dilluns potser encara no aniré a l'Ensenyança perquè tinc molta feina i em destorben molt i si no hi vaig, puc aprofitar una bona estoneta de temps. Encomani'm a Déu. Que l'ànima del nostre amic pregue per mi. La curtedat de la vida és una gran lliçó i un gran consol per la pobra humanitat sempre corcada per ses pròpies flaqueses i desitjosa d'una perfecció i d'una restauració que aquí és impossible.

Josep Torras i Bages, Pvre.

F

370. A Mercè Vilaclara.

Merceneta: ja fa dies vaig parlar amb lo Penitencier de V. i de conseqüent la cosa ja està a punt. Vaja amb confiança a parlar-li de la seua ànima puix ell té lo mateix esperit que els seus antecessors i molt identificat amb lo primer i més eminent. Altrament convé molt fer de Jesucrist lo nostre amic; lo deixar los amics, los consellers, los mestres porta molta utilitat a l'ànima, que aleshores puja cap a Déu amb major facilitat. Lo sentiment diví és sentiment d'austeritat; per això convé perquè s'arrele en lo cor, no enllaminerant-se en sentiments dolços. I encomane'm a Déu que ho necessito molt i me fa gran por lo ministeri que m'espera.

Josep Torras i Bages, Pvre.

Memòries a la Dolores. L'anella no la trobaren.

F

371. A Josep Morgades.

Barcelona, 16 de maig de 1899.

Exmo. e Ilmo. Sr. Dr. Dn. José Morgades.

Mi querido Señor Obispo: insisto ahora con mayor tesón en que no le están bien sus temores por el peso de la mitra de Barcelona. La cabeza en donde se ha elaborado el tema de estudio —Las huelgas— está con un vigor que supera al de los jóvenes y se revela una serenidad y frescura de ingenio y de memoria, capaz de los mayores esfuerzos. Dios se los mantenga.

Los de Madrid ya se calmaron en sus temores y he recibido cartas del M. y del N. satisfactorias. Se conoce que ya *a priori* alguien cuidó de alarmarles; mandé allí el cuerpo

del delito, cuando pude, y con dedicatoria al Presidente, y según me manifestó el M. transcribiéndome unos renglones de aquél, el contenido le supo bien.

El Señor Nuncio me dice en la carta que el Consistorio será en la primera mitad de junio.

Le besa la mano su amigo

José Torras y Bages, Pbro.

V

372. A Mercè Vilaclara.

Merceneta: als soldats se'ls mana, als devots cristians se'ls manifesta la voluntat i res més. Lo mateix diví Mestre manava molt poc. A casa la mellor hora és d'onze a una; i la Dolores pot pensar que tindré també un gust particular en veure-la. Cabalment lo punt a on me destina la Providència me lliga amb un vincle més íntim amb V. V. i em posa amb més relació amb les seues ànimes.

Josep Torras i Bages, Pvre.

F

373. A Rossend Lloses.[1]

Barcelona, 18 de maig de 1899.

Estimat Rosendo: no em puc comprometre per a anar-vos a confessar; de consegüent no us refieu de mi. Encomaneu-me a Déu i disposeu de vostre amic espiritual.

Josep Torras i Bages, Pvre.

F

1. Aquest, juntament amb altres seminaristes, practicava aleshores exercicis al convent dels jesuïtes del carrer de Casp de Barcelona.

374. A Mercè Vilaclara.

Merceneta: ahir vaig comunicar al Sr. Penitencier los seus escrúpols, i ja ne queda absolta. — Sento la malaltia de la Dolores; i queden contentes de que Déu pense amb V.V. Aquestes mortificacions, aquestes petites desolacions serveixen molt per la vida espiritual; són penitències que ens posa lo gran director de les nostres ànimes, l'Esperit Sant, qui habita més en lo cor desemparat del món, que en lo cor ple del món. Ell sia sempre nostre consol i fortalesa.

Josep Torras i Bages, Pvre.

F

375. A Mercè Brunet.[1]

Apreciada Mare Mercè: Si Déu vol ja ens veurem i sentirem. Lo que convé és que les monges s'encomanin molt a Déu perquè la carga és forta i l'home flac; la responsabilitat de les ànimes molt sèria i el judici de Déu molt estret, i tot plegat fa por. Al cap de tants anys d'estar a l'Ensenyança, ja em considerava com de la Casa. Memòries a la M. Priora, a la M. Roser, paisana i coneguda i amiga de família, i a totes les demés monges, i tu disposa de ton afm. en Jesucrist S. N.

Josep Torras i Bages, Pvre.

F

1. Religiosa de l'Ensenyança.

376. A Sor Sofia.[1]

Barcelona, 25 de maig de 1899.

Sor Sofía: recibí con sumo gusto tu carta más que por la felicitación que me dabas, por las oraciones que me prometías. El tener cargo de las almas de los otros es un oficio espiritual sumamente difícil, peligroso y amargo, y espanta la cuenta que de él ha de darse ante el tribunal del Sumo Pastor de nuestras almas, Jesús, Señor y Salvador nuestro. El mayor consuelo que se puede esperar en estas circunstancias es las oraciones de las almas fervorosas que delante de Dios imploran sus divinas misericordias para que no falte la gracia a los que están encargados de dirigir las almas de sus hermanos.

Dichosa tú, Sor Sofía, que puedes pasar la vida haciendo bien a los pobrecitos de Jesucristo; las ocupaciones humildes, los ministerios mortificantes no llevan consigo las amarguras de los ministerios altos, antes al revés producen gozo, consuelo y paz santísima en el alma.

En cuanto a tu familia ya puedes pensar que siempre tendrá mis preferencias, pues es benemérita de la Iglesia, la familia que le ha dedicado dos de sus hijas, y tu piensa que en cualquier situación en que esté, y sea cual fuere el ministerio que ejercitare, siempre serás una alma querida a cuya destinación sobrenatural he contribuido.

Saluda a tu Madre y Hermanas de Religión, y tú y ellas no olvidéis delante de Dios a este tu antiguo confesor que desea seas cada día más santa.

José Torras y Bages, Pbro.

F

1. Religiosa de Sant Vicenç de Paül.

377. A Josep Morgades.

Barcelona, 30 de maig de 1899.

Exmo. e Ilmo. Sr. Dr. Dn. José Morgades y Gili.

Mi querido Señor Obispo: mañana, Dios mediante, iré a la Cueva de S. Ignacio para empezar ejercicios espirituales de los que pienso salir el día del Sagrado Corazón. Los anticipo a la preconización porque quizás con un exceso de pudor he ido dilatando mis cosas para después del Consistorio y temo que después me encontraré agobiado por múltiples atenciones, que en mí serán más que en un prebendado que va de canónigo a obispo. Guardo secreto sobre mi ida a Manresa porque perteneciendo a esa diócesis quiero evitar formalidades o atenciones que más o menos distraen; así gozaré de mayor libertad.

Hace días estoy pensando en la necesidad de que nos veamos; me parece inconveniente que yo vaya a Vic, como también que V. venga a Barcelona. V. que es fecundo en recursos piense donde podemos vernos sin dificultades, y después podremos concertar la entrevista. Ya habrá V. visto la muerte del bondadoso Miquel y Badía que tan enamorado estaba de ese Museo y al cual gustaba de hacer frecuentes peregrinaciones. Ayer emprendió la peregrinación a la eterna patria. Que el Señor le tenga en gloria.

Mandé decir al Señor Arzobispo que cuando estuviese preconizado le iría a hacer una visita, y me contestó muy complacido. Hice este paso porque el Sr. Cardenal Casañas al escribir felicitándome me manifestaba su creencia de que mi entrada en esta Provincia eclesiástica quizás contribuyese a la buena armonía de la misma. Al Señor Arzobispo yo le quiero desde muchos años, y además la paz ha de reinar más particularmente entre los que son príncipes de ella.

Le besa afectuosamente la mano, su amigo

José Torras y Bages, Pbro.

V

378. A Josep Morgades.

Barcelona, 30 de maig de 1899.

Exmo. e Ilmo. Sr. Dr. Dn. José Morgades y Gili.

Mi querido Señor Obispo: por segunda vez le escribo hoy porque esta noche ha venido una Comisión del Ayuntamiento de Manresa que me ha dicho había venido a invitar a V. para las fiestas patrióticas del día 11, y con el mismo objeto han venido a casa. Yo les he dicho que no asistiría porque mi situación actual resulta de naturaleza que más bien le va el recogimiento que la exhibición; y ellos se han hecho cargo. Me he callado que mañana por la mañana iba yo a Manresa, pues que voy a escondidas. Por la tarde habían venido una Comisión de los administradores de S. Miguel de los Santos invitándome a la fiesta de Vic, les he contestado en el mismo sentido y se han convencido.

Como sabrá ya por mi carta de esta mañana yo acabaré mis Ejercicios a la mañana del Sagrado Corazón. ¿Podría V. ir a Manresa a pasar aquel día y entonces podríamos hablar y guardando yo el secreto salir el sábado otra vez para Barcelona? Así tendríamos la ventaja de la entrevista y además evitaríamos los inconvenientes de mi exhibición prematura, y quizás mortificante para los de la Ciudad de Vic que tal vez se creyesen postergados en atención a su ciudad rival. — Además la fiesta de Manresa es patriótica, los ánimos hoy andan soliviantados, a mí se me ha querido dar una determinada significación, en Manresa existen entusiastas y tal vez pusiesen en alguna dificultad; y es de pruden-

tes evitar los peligros, mayormente cuando no va de por medio la salvación de ninguna alma.

Como yo peco de algo distraído, a creer V. conveniente lo contrario, no hay necesidad de que me conteste durante los Ejercicios. Al concluirlos ya lo sabré.

Le besa la mano su amigo

José Torras y Bages, Pbro.

V

379. A Josep Dachs.

Barcelona, 30 de maig de 1899.

Estimat Pepet: no me'n puc anar a la Cova sens posar-te dues ratlles, perquè no puc prescindir de comunicar-me amb tu. Prega per a que aquests dies sien per a fruit i eficàcia espiritual de la nostra futura i alta missió espiritual que la Iglésia nos va a confiar per a salvar ànimes i glorificar a Déu. Jo voldria fondre'm pel món i no viure més que per Déu i les ànimes. Però quant difícil és! Tuus in Corde J.

Josep Torras i Bages, Pvre.

Al rebre tu la present jo ja seré fora.

V

380. A Mercè Vilaclara.

Merceneta: tot sacrifici, tota amargura, tota contradicció, és útil espiritualment més que no pas les grans delectacions místiques. Vence lo reparo i el nou Confessor serà per

a V. de gran profit. Lo consol i el gust no sempre signifiquen profit. Aquesta setmana de Corpus, de que V. és tan devota, encomane'm a Déu, perquè en ella penso ocupar-me (i això li dic amb gran reserva) en mon gran quefer espiritual. Memòries a la Dolores.

Josep Torras i Bages, Pvre.

F

381. Al P. Fr. Àngel d'Igualada.[1]

Barcelona, 10 de juny de 1899.

Estimat P. Fr. Àngel: Un cardenal més en la gloriosa pobresa franciscana és un nou testimoni de l'esperit evangèlic sempre viu en nostra Mare la Santa Església Romana. El real mantell de roja pórpora el vestí el mateix Senyor Jesucrist a M. P. Sant Francesc, quan l'encengué en les flames de la caritat, deixant-lo com un ferro vermell de foc; des d'aleshores el Vicari de Jesucrist, començant pel seràfic Sant Bonaventura, ha vestit la pórpora cardenalícia, símbol de la caritat apostòlica, molts fills de Sant Francesc; però el convent de Caputxins d'Igualada, i tot Catalunya, s'alegren d'un modo particular, al veure a son *Restaurador* el primer, a son Fill la segona, l'il·lustre menoret de Llavaneres, alçat a la summa dignitat del Senat august de la Església catòlica. Accepti, doncs, el convent d'Igualada amb motiu de l'exaltació del qui li donà segona vida, l'íntim testimoni de mon afecte; i V.R. i tots sos germans d'Orde i de Comunitat tinguin present en ses oracions i sants sacrificis al qui els és de cor s. s. q. b. s. m.

Josep Torras i Bages, Pvre.

F

1. Guardià dels Caputxins d'Igualada.

382. A Joan Ricart, S.J.[1]

Barcelona, 13 de juny de 1899.

Mi querido Padre Ricart: He recibido el cuadro de S. Ignacio que V. se ha servido remitirme, como recuerdo de mis Ejercicios espirituales en esa Santa Casa. Será recuerdo duradero, porque la ocasión de practicar los Ejercicios es trascendental en la vida, y a este recuerdo se juntará la memoria de V. que, a pesar de sus ocupaciones, se sirvió ocuparse en las cosas de mi espíritu.

Sírvase saludar al P. Nonell y demás Padres y tercerones, a cuyas oraciones y de V. se recomienda su afmo. amigo y S. q. l. b. l. m.

José Torras y Bages, Pbro.

F

1. Rector de la Cova de Sant Ignasi, de Manresa.

383. A Mercè Vilaclara.

14 de juny de 1899.

Merceneta: ahir vegí al doctor Ricardo i li fiu les seves recomendacions. La serietat no és com V. se pensa, és suau com lo Senyor Cardenal i al costat seu jo só una poma aspra de muntanya. Cal tenir paciència i pensar que Déu vol provar la fidelitat de les ànimes piadoses amb molta varietat de proves.

Respecte de lo que em diu avui tanco la boca perquè encara no és hora de res d'això i potser fins sempre la tindré tancada. L'amor de la simplicitat no la voldria perdre y com menos coses tinga millor. Só home molt enemic del bagat-

ge, fins m'estranya que em vulguen regalar res, i en tal cas lo que més apreciaria fóra lo més senzill, de llautó com la portava S. Ligori, ja que no sabem imitar als sants amb les coses grosses al menos fem-ho amb les petites. De la creu santa que m'han de penjar sols desitjo una cosa i és que sia lo menos pesanta possible, perquè lo subjecte té poques forces per a portar-la.

Memòries a la Dolores i totes dues que m'encomanen a Déu.

Josep Torras i Bages, Pvre.

F

384. A Josep Morgades i Gili.

Barcelona, 19 de juny de 1899.

Exmo. e Ilmo. Sr. Dr. Dn. José Morgades y Gili.

Mi querido Señor Obispo: aunque sea molestarle quiero ponerle cuatro líneas, como consecuencia de nuestra conversación última sobre la época de la Consagración. Creo que es muy de atender el número crecido de jóvenes que esperan en Vic el ser ordenados y aún me pareció que V. con su delicadeza no quiso indicarme que yo fuera allí con este objeto. He mirado el Calendario y veo que las órdenes no son hasta el día 23, de consiguiente si fuera consagrado el primer domingo de septiembre que cae a tres tendría tiempo para hacer la entrada y para ordenar. El día 8 la consagración no es posible porque es la fiesta principal del monasterio; el domingo siguiente ya sería demasiado tarde. He calculado la cosa y siendo la consagración el día tres podría ir un par de días a Vilafranca, hospedándome en la Rectoría para ahorrar el tragín y el tiempo que exige arreglar antes y después una casa que ya es algo grande, como la mía.

He pensado de escribírselo, porque pudiese echar sus planes, en la inteligencia siempre de que estoy dispuesto a lo que a V. le parezca más conveniente.

Parece que en Vic, según he visto en el *Norte Catalán*, hoy reanuda su trabajo una de las fábricas.

Memorias a Don Manuel Duran y a su familia, a Mosén Ramon y V. reciba el afectuoso saludo de su amigo que le besa la mano

José Torras y Bages.

V

385. A Mercè Vilaclara.

Merceneta: li poso quatre mots com me demana, ja que mon principal ministeri ha d'ésser distribuir la paraula divina, principal aliment, junt amb l'Eucaristia, del poble cristià. — No s'entristesca de la poca salut; quan estic malalt, deia S. Pau, aleshores só més fort. I en efecte quan més desemparats estam, més emparats som de la Misericòrdia divina, i aquesta llei no fallirà amb V. Encara estam en lo mes del S. Cor i lo foc no s'apagat per a escalfar i revifar a les ànimes devotes. — Memòries a la Dolores.

Josep Torras i Bages, Pvre.

F

386. A Narcís Verdaguer i Callís.

Barcelona, 1 de juliol de 1899.

Estimat Narcís: he llegit que Nostre Senyor se n'havia

portat a la seva Mare, que al cel sia. Demano a Déu l'etern repòs de la seva ànima i el consol de V. La Mare sempre fa falta, i el seu record sempre és dolç i melancòlic; però l'esperança cristiana alça l'esperit i el consola la fe que ens ensenya la vida gloriosa que ve després d'aquesta, tan plena de misèries. Que per molts anys la puga encomanar a Déu.

Josep Torras i Bages, Pvre.

N

387. A les Reverendes Comunitats de Beneficiats de la Catedral de Vic.

Barcelona, 2 de juliol de 1899.

Señores D. Juan Rierola Pbro. y D. Manuel Costa, Pbro. — Muy señores míos: he recibido la carta en que VV. me felicitan en nombre de las Reverendas Comunidades de presbíteros del antiguo y nuevo personal de esa Santa Iglesia Catedral con motivo de mi preconización para Prelado de esa Diócesis. — Soy beneficiado y de consiguiente no puedo dejar de sentir por los que pertenecen a la clase eclesiástica en que me he contado hasta ahora una natural simpatía; además la organización en Comunidades, que practicó la sabiduría de nuestros antepasados, es un medio poderoso de sostenerse mútuamente el espíritu los que pertenecen a la Corporación y de hacer sus ministerios más fructuosos en favor de los fieles. — Cuenten de consiguiente VV. con mi estima, como cuenta con el auxilio de sus fervorosas oraciones su afmo.

José Torras y Bages, Pbro.

F

388. A Jaume Collell.

Barcelona, 4 de juliol de 1899.

Estimat amic: moltes mercès pel Discurs sobre l'Aguiló. Avui he començat la recitació de l'ofici canònic, amb el reso de Sant Miquel dels Sants, segons l'*Ordo* de la Diòcesis de Vic. Que el Sant Patró pregue per mi, avui tan identificat amb sa Pàtria, i que passes tu un bon dia de la seua festa te desitja ton afm.

Josep Torras i Bages, Pvre.

DA

389. A Sebastià Puig.

S/C, 4 de juliol de 1899.

M.I.Sr.Dr.Dn. Sebastián Puig, Secretario de la Diócesis.

Mi querido amigo: ayer tuve carta del joven sacerdote doctor José Bolet lamentándose con alguna acritud de que por segunda vez en estos días al llegar a la parroquia a que de oficio se le destinaba, se encontraba en que la plaza era ocupada por otro vicario. Aunque soy enemigo de hacer valer influencias en la administración eclesiástica, comprendo que a pesar de las dificultades con que ha de tropezar V. para la provisión de esos cargos, no conviene agriar los caracteres, pues el citado Bolet llega a creer que se tiene tal vez el propósito de mortificarle con tales nombramientos que resultan frustrados. Le escribiré no obstante desvaneciéndole esta idea, pues estoy seguro de que no habrá dado motivo de queja a sus Superiores, pues le creo un joven respetuoso y diligente en cumplir sus obligaciones.

Dispénseme esta pequeña inmiscuisión en el asunto,

pues lo hago tan sólo por la confianza que tiene en la amabilidad y discreción de V. su afmo.

José Torras y Bages, Pbro.

SH

390. A Josep Deàs.

Barcelona, 8 de juliol de 1899.

M. I. Sr. Dn. Josep Deàs, Abat de Santa Maria de Montserrat.

Caríssim Senyor Abat: he rebut amb agraïment la seua afectuosa carta i confio en les seues fervoroses oracions, tan agradables a la Mare del nostre diví Redemptor, per a les dificultats que m'esperen. En lo monestir de Montserrat aní a recollir-me abans de consagrar-me al sacerdoci i tinc ganes de tornar-hi en les circumstàncies de rebre la plenitud del sacerdoci.

Esperant se servirà saludar a la Comunitat, se li ofereix, venerable Pare, en totes les contingències amic i servidor afm.

Josep Torras i Bages, Pvre.

M

391. A Manuel Duran i Bas.

Barcelona, 12 de juliol de 1899.

Exmo. Sr. Dn. Manuel Duran y Bas.

Mi querido amigo y antiguo maestro: a V. en medio de

ese Parlamento puede aplicársele el *unus contra omnes*, y siendo ya como de los viejos de la Cámara se le admira como un entendimiento joven que va siguiendo la evolución de las ideas con la mira siempre puesta en la verdad, rompiendo el molde doctrinario de una escuela para identificarse con la realidad de las cosas. Por esto le envío mi sincero aplauso y al ver el respeto que ha sabido hacerse inspirar por un medio social que naturalmente no debe simpatizar con las aspiraciones de V. pido a Dios le conserve las fuerzas para contribuir a que reine la verdad en estos tiempos de convención, de rutina y de egoísmo.

Siempre suyo afmo. q.l.b.l.m.

José Torras y Bages, Pbro.

N

392. A Mercè Vilaclara.

Barcelona, 22 de juliol

Merceneta: m'alegro de que s'haja eixorivit d'ànima i de cos; això que amb aquestes calors, n'hi ha per a emmustigar-se. Però l'esperit viu d'un altre Sol que no crema i dóna vida.

Encomane'm a Déu perquè la seua força no em desempare. Si la Maria ha de tornar a Vic aprofitaré lo seu oferiment. Moltes memòries a la Dolores i disposen de

Josep Torras i Bages, Pvre.

F

393. A Josep Xifré.[1]

Barcelona, 23 de juliol de 1899.

Reverendísimo P. José Xifré Superior general de la Congregación de Hijos del Inmaculado Corazón de María.

Mi querido y respetado Padre General: no quiero dejar pasar su Jubileo, o bodas de oro, de la benemérita Congregación que V.R. dignamente preside, sin ponerle cuatro líneas de felicitación, y de manifestarle mis deseos de que Dios Señor nuestro continúe protegiendo la Institución que brotó en Vic, a impulsos del Espíritu Santo, sirviéndole de instrumento el que después fué el arzobispo D. Antonio Claret.

El instituto de misioneros del Corazón inmaculado de María tiene a mi entender signos de eficacia en su influencia espiritual dentro de la Iglesia. Su conexión con el clero secular, la simpatía que éste tiene con el instituto, favorece la comunicación de espíritu que los que vivimos en el siglo, aun cuando seamos sacerdotes, necesitamos y hemos de ir a buscar en los que viven vida regular y profesan los consejos evangélicos dentro de una Congregación. Además esos misioneros en su forma exterior, en su trato, en sus maneras, conservan perfectamente el aire del país, su manera de ser es la general de nuestro pueblo cristiano, por lo cual la intensidad de sus virtudes, que radican en lo interior, es más difusiva, y en su difusión no encuentra obstáculos y repugnancias, nacidos de preocupación honesta, sino sólo aquellos que proceden de la malicia del pecado que jamás abandonará a la descendencia de Adam.

Cuando yo contemplo el instituto de V.R. reaparece en mi alma el espectáculo de aquellas grandes efervescencias que siguieron a la Regla de San Benito, cuando el espíritu de este Santo aparecía en otros santos que le aplicaban en distinta forma a otras enfermedades morales del mundo, o a regiones distintas de éste; así se me figura el venerado Fundador de los misioneros respecto del gran Fundador de los

tiempos modernos, San Ignacio. Pero yo no he cogido la pluma, mi venerado Padre, para meterme en disquisiciones, sino para felicitar a V.R. y a todo el Instituto, para manifestarles mi afecto, para pedir a Dios que les proteja y prospere y a esos virtuosos sacerdotes, consagrados a la vida apostólica, que encomienden fervorosamente a Dios, a fin de que sepa corresponder a los designios de su Providencia a este su afmo. capellán q.b.s.m.

José Torras y Bages, Pbro.

AG.CMF

1. Superior General de la Congregació de Fills de l'Immaculat Cor de Maria.

394. A Jaume Collell.

Barcelona, 24 de juliol de 1899.

Amic Jaume: demano al teu gloriós Patró t'obtinga de Déu salut espiritual i corporal i santa alegria. Aquest any, als antics afectes, que naturalment se desperten en aquestes ocasions, se n'hi afegeix un de nou, i abans enterament desconegut, i de caràcter superior.

Que el Senyor te donga molts anys de vida per a atresorar mèrits te desitja ton afm.

Josep Torras i Bages, Pvre.

DA

395. A Jaume Serra.

Barcelona, 24 de juliol de 1899.

M. I. Sr. Dr. Jaume Serra, Degà del Capítol de Vic.

Estimat amic: escric poquíssimes cartes de bons dies, i se pot dir que mai envio tarjeta; però amb V. no me'n vull estar. Los nostres esperits han d'identificar-se, dins de les mires de la Iglésia; i per lo tant servesca la petita comunicació d'aquesta carta com de començament d'unes noves relacions de què vaig encarregar al Sr. Bisbe Morgades parlàs a V. i que ens ha d'unir a tots dos.

Mentrestant demano a S. Jaume que el protegesca i saludant al Sr. Bisbe i familiars, li desitja molts anys de vida son afm.

Josep Torras i Bages, Pvre.

F

396. A Josep Morgades.

Barcelona, 26 de juliol de 1899.

Mi querido Señor Obispo: le agradezco la tarjeta y la promesa que en ella me hace. En cuanto a decir nada, me parece conveniente antes pensar mucho en si conviene meterse en el barullo. No obstante atenderé a las observaciones de V. Cuando habla demasiada gente, nadie se entiende; además yo creo preferible obrar que hablar. Tengo la seguridad de que no va la cosa tanto para mí, como por armar una zancadilla parlamentaria.[1] Y esto al día siguiente ya ha perdido la importancia; y nosotros debemos seguir nuestro camino. — ¿No se sabe nada de bulas? Le besa la mano su amigo

José Torras y Bages, Pvre.

V

1. «Al·lusió al debat del Parlament, en el qual un diputat s'atreveix a dir que

ha estat nomenat per la Seu de Vic un sacerdot que no té més mèrit que el d'haver escrit un fulletó separatista, referint-se a "La Tradició Catalana"». (Nota de Fortià Solà).

397. A Josep Morgades.

Barcelona, 1 d'agost de 1899.

Exmo. e Ilmo. Sr. Dr. Dn. José Morgades.

Mi querido Señor Obispo: aunque sea robándole unos momentos, como hace días no le he escrito, hoy voy a ponerle cuatro líneas, con motivo de devolverle la carta del agente de Madrid, de la cual se desprende que el asunto de las Bulas va largo.

Lo de Madrid no me preocupó sin que deje de conocer que tiene su importancia para el porvenir. Pero un día u otro han de despertar los dormidos, y más vale que la gente esté despierta que dormida; pero me parece que hay mucha gente incapaz de despertar y aún de comprender la verdad porque están dominados por sus concupiscencias. Me gustaría tener algunos ratos de conversación con V. acerca de la conducta pública que conviene observar, porque yo temo de mí mismo y aun de que exagere mi vida de recogimiento. De otra parte la sociedad está disuelta en grupecillos que andando por entre ellos es muy fácil de tropezar. A veces pienso que en el orden humano, en la presente constelación, uno casi vale más que no se apoye más que en el derecho natural, y en la piedad cristiana. Sería una gran cosa que V. pudiese regalarme una parte de su experiencia de los hombres, porque V. los conoce en sí mismos y yo sólo casi por la reflexión. A veces pienso si no sé guardar bastante mi pensamiento, y soy indiscreto por una cierta espontaneidad natural, o tal vez falta de dominio de mí mismo; pero de otra parte no quiero preocuparme y me entrego a la Providencia de Dios. — Hoy ha venido a despedirse el Gobernador que fue, Señor Marina, y me ha hablado de V. con mu-

cho aprecio y diciendo que sentía mucho no haber podido ir a Vic, para despedirse verbalmente de V. — Espero tendrá la bondad de decir a Mossen Manuel que le agradezco sus buenos oficios en mis asuntos domésticos de esa; y deseándole mucha salud y alegría en el Señor, le besa la mano su afmo. amigo

José Torras y Bages, Pbro.

V

398. A l'Il·lm. Sr. President del Capítol Catedral de la Diòcesi de Vic.

Barcelona, 2 d'agost de 1899.

Ilmo. Sr.: He recibido con sumo gusto el traslado de la elocuente comunicación que V. S. I. ha dirigido al Exmo. e Ilmo. Sr. Obispo de esa Diócesis, electo de Barcelona, con motivo de las frases vertidas en el Congreso de los Señores Diputados contra dicho Exmo. Prelado y contra el que suscribe; y el acuerdo de ese respetable Cabildo de que se me comunicara a mí dicho documento.

No sólo agradezco los sentimientos de simpatía, y la manifestación de identidad de espíritu que me hace ese Cabildo, en cuanto he sido yo elegido por la Santa Sede Prelado de esa Iglesia, por ser presagio feliz de armónica conducta en la futura dirección espiritual de la Diócesis; sino también porque son una ratificación de la sanidad doctrinal de mis obras, pues la ciencia teológica que resplandece en el Cabildo Catedral de Vic, es una garantía del acertado juicio que preside en el acuerdo tomado por V. S. I. y que me comunica en su oficio de fecha de ayer.

En efecto, de mis modestas publicaciones forma como el fondo doctrinal la ciencia de Dios y el derecho natural, en

cuanto se relacionan con la sociedad humana; y tal materia es muy de la competencia de los hombres ilustres que componen ese Cabildo Catedral. Por esto su aplauso me deja enteramente satisfecho.

Sírvase V. S. I. manifestar mi profundo agradecimiento a la Corporación que tan dignamente preside, y que Dios Señor nuestro le guarde por muchos años.

José Torras y Bages, Pbro.

F

399. A Ramon Corbella.[1]

Barcelona, 20 d'agost de 1899.

Estimat Mossèn Ramon: amb sorpresa meua avui he deduït de la conversa amb Mossèn Manuel, que V. no havia entès al preguntar-li jo si em continuaria prestant los serveis que presta ara al Sr. Morgades, que també comptava en que continuaria formant part de la família episcopal, vivint en comunitat amb los altres del Palau. Per això m'afanyo a escriure-li i compta amb la bona companyia de V. son afm. amic

Josep Torras i Bages, Pvre.

V

1. El mossèn Manuel al·ludit en la carta era nebot del bisbe Morgades. Pel que fa al destinatari d'aquesta carta, diu Imma Ollich i Castanyer en el *Pròleg a l'edició facsímil* de l'obra de Ramon Corbella i Llobet, *L'aljama dels jueus de Vic*, Vic, 1984, p. VI: «Ramon Corbella i Llobet va néixer el 29 d'octubre de 1850 a Vallfogona de Riucorb (La Segarra). Del 1865 fins el 1872 estudia al Seminari de Vic, d'on surt per allistar-se com a soldat en la 3ª guerra carlina. Les seves aptituds com a militar es palesen en el fet que el 1875 ja té la graduació de comandant. Un cop acabada la guerra, la seva posició és molt delicada i s'exilia

a Cuba, on romandrà durant quatre anys. / El seu retorn a Vic el 1879 marca el començament de la segona, i definitiva, etapa de la seva vida, desenvolupada al Palau Episcopal de Vic, on canta missa el 1881 i on morirà el 1916 amb el càrrec de canonge. Segons referències de Mn. Gudiol, les seves funcions eren força especials, degut a les seves aptituds: a ell li devem la majoria de les obres d'art reunides amb motiu de l'Exposició Universal de Barcelona del 1888 i que serviren de nucli per a l'organització del Museu Arqueològic Episcopal de Vic. Fins i tot arriba a fer una segona anada a Cuba per tal de recaptar diners per al Museu. / En aquesta etapa també comença a ordenar els immensos fons documentals de l'Arxiu Episcopal de Vic...» Hi ha diversos estudis sobre aquest personatge: Serra i Esturí, pvre. : *El canonge Corbella*, «Gazeta de Vic», 21 de desembre de 1924; Ramon, Martí, pvre.: *Fesomia psicològica de mossèn Corbella*, «Gazeta de Vic», 31 de desembre de 1924; Josep Pla, *Un senyor de Barcelona*, 1945; Gudiol, J., pvre.: *De mossèn Ramon Corbella*, «Gazeta de Vic», 23 i 27 de desembre de 1924. Vegin-se també les cartes de Torras i Bages amb data de Vic, 9 i 22 de gener de 1901, a Monsenyor Aristide Rinaldini.

400. A Jaume Collell.[1]

Barcelona, 22 d'agost de 1899.

He recibido el atento oficio de V. S. acompañando el Edicto en que se convoca a oposición la canongía penitenciaría de esa Santa Iglesia Catedral; y al acusarles recibo del mismo, me complazco en manifestarle mi agradecimiento a esa ilustrísima Corporación por las atenciones que me tiene. — Dios guarde a V. S. muchos años.

José Torras y Bages, Pbro.

Electo Obispo de Vic.

DA

1. Secretari del Capítol Catedral de Vic.

401. A Mercè Vilaclara.

Merceneta: és impossible que el Senyor Penitencier deixe

lo confessionari, per lo tant pot estar descansada, sobre del particular.

Si Déu vol diumenge vinent predicaré a la Iglésia dels Missioners de l'Immaculat Cor de Maria a Gràcia; siam sempre devots d'aquesta celestial Senyora i V. pregue a Ella per mi que tant ho necessito.

De segur que V.V. senten parlar més de bisbes i de bisbats que no pas jo, des d'aquest racó del Passatge Permanyer; però jo hi guanyaré perquè parlant-ne se recorden de mi i m'encomanen a Déu.

Moltes memòries a la Dolores, i les dues germanes facen un duo íntim de pregària al Senyor en favor de son afm.

Josep Torras i Bages, Pvre.

F

402. A Josep Dachs.

Barcelona, 26 d'agost de 1899.

Estimat: encara que rondinaire sé estimar i per això t'enyoro; però no convé que tu t'enyores perquè estàs en lo lloc, en lo punt, a què et destina la Providència. Per lo tant aprofita el temps i sens apurar-te, ni anguniar-te, trau tota la utilitat possible de la teua estada en eixa Secretaria.

Passeja't pel palau alguna estona i adquireix datos d'ordre domèstic que ens han de servir després. Entera't de si hi ha ornaments sagrats en les capelles domèstiques, o sia per a celebrar a casa puix encara que el Senyor Bisbe me digué que n'hi havia convé saber-ho del cert, i ell quan m'ho digué fou incidentalment. Aquest dia vaig treure una rifa d'una imatge de S. Josep per a fer un altar a Gràcia, de la qual per caritat havia pres bitllets; això ho prenguí per una pronòstiga de que Sant Josep nos acompanyarà a Vic.

Me sembla que aquesta estada a la Secretaria t'ha de ser molt útil, i que et servirà més que no pas la lectura del *Manual del perfecto secretario* (si existeix), perquè en tals càrrecs s'ha d'estudiar en les fórmules establertes per lo que fa a la forma, i en l'experiència, i coneixement dels hòmens, dels assumptos, dels llocs i de les costums per lo que mira al fondo.

T'escric avui perquè lo dilluns a la tarda, si Déu vol, sortiré per l'objecte que tu ja saps, i de conseqüent pots escriure'm i jo rebré la carta abans de sortir de Barcelona.

La Maria i demés minyones te saluden i tu disposa de ton afm. en Jesús Senyor nostre

Josep Torras i Bages, Pvre.

Me penso que estaràs al Seminari.

Memòries al Sr. Vicari general i al Sr. Secretari i digues a aquest que li quedo agraït per la sol·licitud en ensinistrarte en l'ofici.

F

403. A Gabriel Borràs i Castells.[1]

Barcelona, 28 d'agost de 1899.

Estimat Borràs: he rebut la seva afectuosa carta plena d'aquella simpatia que neix del tracte dels primers anys de la vida. M'alegro de que sigui President de la Conferència de St. Vicenç; per això n'hi ha prou amb la vista de l'ànima, que em sembla que la té clara. Saludi a l'Esposa i a tots dos desitja vida tranquil·la i cristiana, son afm.

Josep Torras i Bages, Pvre.

F

1. Advocat, d'Igualada.

404. A Josep Dachs.

Barcelona, 28 d'agost de 1899.

Estimat: t'escriguí l'altre dia, sens haver rebut lo primer plec que em portaren dissabte a la tarda; l'havien portat al Palacio d'*aquí*, d'a on me'l remeteren, i com tot ahir estigué amb los missioners no hi he pogut donar més que una mirada ràpida. Ahir rebí l'altra teua. M'alegro de que se't vaja aplanant lo camí i procura aprofitar-te.

Jo, si Déu vol, avui sortiré i no t'escriuré des de fora, no havent-hi novetat, perquè ací dalt de seguida espiarien lo sello i farien deduccions. Pots dir, si vols, que he sortit alguns dies a fora; això si convé, i si te'n pots estar més val no dir res.

Pensava avui rebre carta teua i lo no haver-la tinguda me fa pensar si no hauràs rebut la que jo t'escriguí dissabte. En canvi he rebut la carta del Sr. Vicari general a qui en contestació donaràs la targeta que encloc i saludaràs a qui cregues convenient.

Encomana'm a Déu i tu conserva't bo i alegre.

Josep Torras i Bages, Pvre.

F

405. A Josep Dachs.

Barcelona, 6 de setembre de 1899.

Estimat: he rebut la teua carta i comprenc que l'estada en eixa Secretaria t'ha d'ésser profitosa, i encara que em convindria per a certes coses tenir-te al costat, val més sacrificar lo d'ara menos important en benefici de lo futur més important, és a dir que estigues tu més al tanto del teu ofici

sens necessitat de consultes necessàries a cada moment. Per lo tant aprofita lo temps i ja et diré quan hauràs de venir entenent que em sembla que serà del quinze al vint i potser encara més enllà. Ja t'ho escriuré, i avui ja he dit al teu Pare que ha vingut a despedir-se, que al tornar tu a Barcelona vindries ja a casa sens necessitat de que ells tornessen, puix ja començaria aleshores la nostra vida comuna.

Demà segurament tornarà a Vic Mossèn Manuel i dissabte és probable que hi vagen Mossèn Joan i la Maria per a la preparació de les coses d'ordre domèstic; però tu no t'has de distraure de ton objecte principal.

M'alegro de que estigues bo, conserva't en la santa alegria del Senyor i pensa que has anat a Vic portat per la divina Providència que et vol fer cooperar al bé d'eixa part de la Santa Iglésia Catòlica.

Dóna moltes memòries a l'Utrillo i digues-li que encara que he fet fer passos per a veure si demà lo podia tenir al meu costat a la taula, me'n dubto per lo que tu em dius. Saluda també al Sr. Fargas, a qui hem de considerar com feligrès d'origen i l'origen és una condició jurídica a què dóna molta importància lo dret canònic; saluda al Sr. Vicari gral. i al doctor Lluís i tu encomana'm a Déu ja que Jesucrist és lo llaç que als dos nos ha d'unir, fins a fer-ne de dos u.

Josep Torras i Bages, Pvre.

F

406. A Mercè Vilaclara.

Barcelona, 6 de setembre.

Merceneta: m'he llogat i el llogat està a disposició de l'amo, aquest és N. S. Jesucrist, de qui em considero més servidor ara que abans, i tot procuraré fer-ho per Ell, pensant

que estic més deslligat que mai del món. Respecte de la consagració ni jo ne puc dir res, fins que les butlles hagen sortit del Consell d'Estat. — La Maria anirà a Vic si a Déu plau dissabte, però no s'han de cansar de fer-la anar a esperar. Ara ja sap les tresqueres i anirà a casa de V.V.; també probablement hi serà Mossèn Joan Soler, que serà lo majordom. Me sembla que Déu m'ajuda amb los companys que em dóna. Moltes memòries a la Dolores i que les dues germanes m'encomanen a Déu.

Josep Torras i Bages, Pvre.

F

407. A Josep Dachs.

Barcelona, 10 de setembre de 1899.

Estimat: me sembla bé d'assegurar-nos dels intents del doctor Rovira, de què em parles, i per lo tant convé parlarli directament i en nom meu, per a que se declari, fent-li avinent lo que tu insinues de portar la secretaria los dos sols i de consegüent d'assistir-hi amb la deguda puntualitat. Fes que ell comprenga que jo no tinc cap interès en que se'n vaja, però que comprenga també que de quedar-se ha d'ésser per a omplir bé són lloc amb preferència a tot altre treball.

Si ell vol quedar-se aleshores quedem com abans, sinó entera't aleshores de les condicions del jove sacerdot de qui em parles prenent informes amb lo Senyor Vicari general i amb lo canonge Illa, qui per los anys i coneixement que té del Seminari de segur que és dels qui poden donar més antecedents. Si els informes dels dos senyors dits són favorables ja pots parlar en nom meu a dit eclesiàstic. Dintre d'aquesta carta trobaràs una targeta per lo canonge Illa dema-

nant-li que satisfaça a la teva pregunta. Si arriba lo cas d'entrar amb dit jove eclesiàstic entera't de les condicions amb què lo doctor Rovira està, en quant vice-secretari s'entén, puix me sembla que ademés té algun altre càrrec dins de l'administració eclesiàstica.

Com ahir vingué a dir-me en Pepet Llimona que la crossa que havien projectat no els sortia bé, sinó molt malament, i que encara que no desistien n'hi havia per alguns mesos, convé que d'una manera que no ho advertesquen t'enteres de si està en estat de servir una crossa pastoral de plata que consta en l'inventari i que m'ho escrigues, puix de la primera no ens ne podem refiar.

M'alegro de que estigues bo; i aprofita el temps per a que pugues dominar la situació quan te trobes ja amb lo càrrec oficial. Memòries als doctors Jaume i Lluís i a Mossèn Manuel i disposa de ton afm.

Josep Torras i Bages, Pvre.

F

408. A Jaume Collell.

Barcelona, 11 de setembre de 1899.

Estimat amic: t'envio la nota que em demanes de les publicacions que jo he fet, en sa major part opúsculs. Fins és trist haver d'intervenir en això que exigeix l'entrada a la vida pública, a la qual mai he sigut aficionat, i per lo tant ja pots comprendre que per temperament i per gust, per reflexió i per convicció, amo la sobrietat en aquest assumpto. Desgraciadament no só humil; però un sentiment estètic me porta a lo que em deuria portar la virtut, és a dir a amar la simplicitat i la naturalitat. Déu vulga fer créixer en mi lo

desprendiment del món i de la vanitat, ja que m'ha escollit per a excitar als homes a l'amor de lo etern.

Respecte de la consagració, no he dit res oficialment a Montserrat, com te manifestà lo Sr. Abat; falten despatxar les Butlles, puix lo Consell d'Estat encara està en vacació; s'han de posar d'acord vàries voluntats i per això tardava en escriure al Pare Abat, esperant poder concretar més segurament lo dia i demés circumstàncies.

M'alegro que les aigues de la Puda te facen profit; jo com pots pensar, estic en una pila d'atencions pròpies de la meua situació i demanant a Déu que m'ajude. Tu ajuda-m'hi. Sols confio en Déu en la girada difícil que ha de fer la meua vida.

Tuus in Corde Jesu.

Josep Torras i Bages, Pvre.

Nasquí a Les Cabanyes lo dia 12 de setembre de 1846. Los estudis primaris i llatí a Vilafranca, d'a on són los primers records que conservo, puix los de casa ja no estaven segurs a la casa de pagès des de les guerres anteriors. Batxiller en arts; batxiller en filosofia i lletres; batxiller llicenciat i doctor en Dret civil i canònic; batxiller llicenciat en Sagrada Teologia. Fui ordenat de prevere a Girona, témpores de Nadal de 1871, així com de diaca en les de S. Mateu a Vic.

DA

«Com durant la curta vacant del trasllat a Barcelona del Dr. Morgades, jo vaig ésser Secretari del Vicari Capitular, Dr. Jaume Serra i Jordi, haguí d'entendre en la redacció del *Boletín Oficial de la Diócesis* fins a la vinguda del Dr. Torras. En lo número 1258 corresponent al dia 12 d'octubre de 1899, en sa plana primera orlada, donàvem compte de la consagració efectuada en lo Santuari de Montserrat lo dia 8 d'octubre, i seguidament venia una *Biografia* del nou Bisbe, per a la qual m'envià la nota brevíssima que va transcrita. Mes com jo estava prou enterat de l'actuació sacerdotal i de l'obra de publicista de l'amic, no em costà gaire de redactar, més que una biografia, una viva i animada sem-

blança d'aquell *simple clérigo* de qui parlà en les Corts en Romero Robledo, i que havia de ser un lluminar en l'Episcopat espanyol qui es féu mereixedor d'elogis molt expressius dels romans Pontífices. Lo Il·lm. Dr. Torras i Bages féu sa entrada solemne a la Capital de la Diòcesis, lo dia 15 del mateix mes d'octubre, consagrat al Sant Rosari, del qual fou ell sempre devotíssim; de manera que en sa Visita Pastoral, sols de sentir-lo resar al Bisbe, los pobles ne restaven edificats» (Nota de Jaume Collell)

409. A Josep Dachs.

Barcelona, 12 de setembre de 1899.

Estimat: he rebut la teua, i de seguit la contesto. No parles al Dr. Illa ni a ningú del candidat. Simplement tu diràs al doctor Rovira si encara que no congenie amb la feina de secretaria i no tinga ganes de continuar en l'ofici, si continuarà de Vice-secretari dos o tres mesos fins que jo personalment puga entendre en l'assumpto; i això li dius en nom meu. I aquest episodi t'ha d'ensenyar i de fer entendre la diplomàcia muntanyesa, sens deixar-te enganyar per ella. No faces ni directa, ni indirectament cap oferta al subjecte de qui em parles, i no dongues cap pas, t'has d'estar assegut.

Tuus in C. J.

Josep Torras i Bages, Pvre.

F

410. A Josep Dachs.[1]

Barcelona, 15 de setembre de 1899.

Estimat: ara realment me fas falta i convé que vingues lo dilluns; ja diguí al teu Pare que t'estaries a casa començant ja la nova vida. Com diu que el Senyor Bisbe Morgades arriba a Vic lo dissabte al vespre te dic que vingues

lo dilluns perquè així tindràs temps de besar-li la mà i saludar-lo de part meua. També serà útil li preguntis quan li sembla que sens molestar-lo a ell se poden posar a emblanquinar lo segon pis i l'entresuelo, puix com després s'han de netejar les rajoles aquesta operació prèvia importa una temporada i el temps va escassejant. Això, com tu comprendràs, no li has de dir a l'arribar o sia quan tinga tropell de gent, sinó en ocasió una mica més tranquil·la.

Respecte del doctor Rovira no parles a ningú de l'assumpto, i si algú te parla de personal de secretaria (fins lo mateix Dr. Lluís) pots dir que et sembla que ja està completat entre tu i el doctor Rovira i que et sembla que no s'haurà de menester a ningú més.

Vingues enterat, i fes-te'n nota per a que no te n'oblidis, de les relacions o comunicacions oficials que han de mediar entre el Prelat i el capítol, ciutat i diòcesis abans i després de la consagració. Pren també minuta de la comunicació amb què lo Senyor Morgades delegà la seua autoritat abans d'anar a Vic per a prendre possessió de la Sede, com també de la fórmula que usà al nombrar gobernador interino d'ella fins al dia de l'entrada. De tot això t'enterarà lo Sr. Degà i ell te farà traure les notes convenients.

Avui estiguí a Montserrat per a parlar de la consagració a fi de que després per a concretar la cosa basti amb una carta.

Potser si els informes del jove criat de qui em parlaves fossen satisfactoris podrien escurçar lo plaço que em deies li havien donat, encara que potser convé que ell no es confabuli amb los actuals servidors puix ells amb ells de vegades s'ensibornen.

Quan sàpia lo dia en què sens molèstia del Sr. Morgades se puguen posar a emblanquinar potser envie a Mossèn Joan per a dirigir i presenciar dites operacions. Tu mateix portaràs la resposta dilluns.

Estic conforme amb què los impresos se facen a Vic, però me sembla que si ho tenen tot preparat la impressió la poden fer molt de pressa. Daré cobro a lo del sello.

Saluda molt afectuosament als de casa teua, i als Drs. Lluís i Jaume i disposa de ton afm.

Josep Torras i Bages, Pvre.

F

1. Secretari del Bisbat.

411. A Josep Dachs.

Vic, 17 de setembre de 1899.

Estimat: vestit amb la capa pontifical roja he de cantar les alabances divines i anunciar al poble la paraula divina, tot lo qual és una influència de l'Esperit d'amor. Sant Pau primer ermità llegà sa capa, feta de fulles de palmera, a Sant Antoni Abat, qui la portava en les festes més solemnes de l'any i s'hi féu vestir a l'hora de la mort; la capa, doncs, que m'envies és símbol de la santa alegria de la gràcia, i aquesta alegria modesta i pacífica la desitja i la demana a Déu per la teva família i per la del bondadós Cascante ton afm. en lo Cor de Jesús

Josep Torras i Bages, Pvre.

F

412. A Jaume Serra.

Barcelona, 20 de setembre de 1899.

M. I. S. Dr. Jaume Serra.
Estimat doctor Jaume: m'alegro de que haja sigut elegit

governador o vicari capitular interí després de la resignació de Jurisdicció feta pel Senyor Morgades,[1] i espero veure'l com me promet a no tardar.

Donga moltes memòries a Mossèn Joan Soler. Lo doctor Dachs lo saluda.

Avui ha vingut Mossèn Ramon Corbella i, com ell s'hi ha ofert, me sembla que serà convenient que al sortir lo Dr. Lluís lo avise per a que junt amb lo Dr. Rovira vagen portant la Secretaria

Seria convenient que abans de venir s'enteràs de tot lo que sia de fer, segons consuetud d'eixa diòcesis, per lo nou Prelat abans i després de sa consagració, és a dir comunicacions oficials i a qui, i fins també lo referent a l'entrada per a que puga anar-se pensant.

Son amic afm.

Josep Torras i Bages, Pvre.

F

1. Aquest nomenament es produí el 18 de setembre. Així ho comunicava Josep Morgades al Nunci: «Emmo. Señor. / En el dia de hoy se ha declarado vacante esta Santa Iglesia de Vic en virtud de haber recibido la comunicación oficial de mi preconización para la Sede de Barcelona y la comunicación de V.E. que la acompañaba. / En su consecuencia reunido el Ilmo. Cabildo ha nombrado Delegado interino para ejercer la jurisdicción, al M. Iltre. Sr. Deán, Dr. D. Jaime Serra y Jordi, y señalado el 23 próximo para el nombramiento definitivo de Vicario Capitular. / Doy a V.E. las más expresivas gracias por las atenciones que se ha dignado dispensarme para el ejercicio de mi cargo. / Dios guarde a V.E. ms. as. / Vic, 18 de septiembre de 1899. / José, Obispo preconizado de Barcelona.»

413. A Jaume Serra.

Barcelona, 23 de setembre de 1899.

Estimat doctor Jaume: pel telegrama i per la carta m'he enterat de la seua unànime elecció per a Vicari capitular de la

Diòcesis. Aquesta unanimitat honra a V. i honra al Capítol. Quan tinga ocasió de veure al Canonge Collell diga-li de part meua que m'alegro de que ell sia Secretari, puix ja desitjava veure'l per a la impressió de la Pastoral d'entrada i així ell, que naturalment intervindrà en lo Butlletí de la Diòcesis, podrà prestar-me serveis quan sia ocasió d'estampar dit document.

Ja li deia en ma carta anterior que desitjava veure a V. per a parlar-li alguna estona, i de consegüent quan bonament puga baixar, sens valdre'n res de menos, espero que ho farà. Serà bo que es vaja enterant, per a poder informarme després a mi, dels antecedents, concomitants i consegüents de la consagració, respecte al Capítol, Municipi, Diòcesis &. Així com també respecte de l'entrada de lo que convé que jo sàpia, ja sia consuetud de la Iglésia, ja pràctiques generalment observades pels Prelats.

Avui lo doctor Dachs és a Ripoll, també hi ha un capitular,[1] puix dels telegrames resulta una certa confusió i els dies escassegen.

Diga a Mossèn Joan que he rebut la seua carta; que una conductora de mobles ja va cap a Vic, que no permete que el diumenge descarregue res, i que és probable, si no hi ha destorb, que la Maria hi vaja, a Vic, demà diumenge per a que al dilluns hi sia al descarregar, a fi d'evitar confusions puix ella tanta pràctica de les coses de casa té.

Que Déu nos ajude a V. i a mi per a complir lo difícil càrrec de confiança que ens ha conferit d'encaminar les ànimes envers l'Eterna Veritat, en un temps de tantes il·lusions i de tantes passions i de tants enganys.

De V. amic i afm.

Josep Torras i Bages, Pvre.

F

1. «És en ocasió de l'ordenació sacerdotal que el bisbe Morgades confereix en l'històric Monestir, com últim acte pontifical en la diòcesi ausetana» (Nota de Fortià Solà).

414. A Francesc Sostres.

Barcelona, 23 de setembre de 1899.

Amic Sostres: no necessitava cap senyal exterior de nostre ja vell afecte, com la que avui m'ha dat ton cunyat. Fins ara no he sabut amb exactitud lo dia de la consagració que serà lo dia 8. Memòries a la Maria i a la Quimeta i a la germana.

Josep Torras i Bages, Pvre.

F

415. A Jaume Collell.

Barcelona, 24 de setembre de 1899.

He recibido el atento oficio de V. S. con fecha de 23 del corriente septiembre, en el que me participa la elección hecha por ese Ilmo. Cabildo Catedral, para el cargo y oficio de Vicario Capitular de la Diócesis, resultando investido con dicho cargo el M. I. S. Dr. D. Jaime Serra Jordi, Deán de esta Santa Iglesia, y que ha sido nombrado a la vez Ecónomo de la Mitra el Itre. Sr. Dr. D. Eudaldo Rossell, canónigo Magistral. — Al agradecer a V. S. la atención de haberme participado los antedichos nombramientos, le suplico se sirva presentar a los agradecidos el testimonio de mi consideración y a todo el Ilmo. Cabildo la expresión de mis más afectuosos sentimientos. — Dios guarde a V. S. muchos años.

José Torras y Bages, Pbro.

Electo Obispo de Vic

DA

416. A Josep Deàs.

Barcelona, 28 de setembre de 1899.

M.I.S. D. Josep Deàs.

Estimat Senyor Abat: fins avui no li puc dir amb exactitud lo dia de la consagració: serà lo dia 8, o sia lo segon diumenge d'octubre. Los bisbes assistents los de Lleida i de Solsona.

Moltes memòries a la venerable Comunitat montserratina, en primer lloc al Sr. Abat Visitador, i V. tinga un record en ses fervoroses oracions per a son afectíssim amic

Josep Torras i Bages, Pvre.

M

417. A Josep Deàs.

Barcelona, 29 de setembre de 1899.

M.I.S. Dn. Josep Deàs, Abat de Montserrat.

Estimat Senyor Abat: no sé si a Monistrol hi ha notari. En cas d'haver-n'hi serà convenient de que V. lo previnga de si lo dia 8, dia de la consagració podrà estar a Montserrat per a alçar acta de la Consagració i jurament, que és necessària. Si a Monistrol no n'hi ha deuria ésser un notari del districte (que suposo que Montserrat serà del de Manresa) i tant en un cas com en l'altre serà convenient que V. lo avise, deixant a la voluntat de V. si ha de venir de Manresa, lo determinar quin sia. Pot ser lo que V.V. acostumen a tenir.

Dirà al Notari que jo ja tinc còpia simple del prestat pel difunt Bisbe de Teruel, doctor Estalella (q.a.c.s.) quan se consagrà a Barcelona; però que no li envio ara perquè és cosa senzilla, i ademés naturalment hi ha d'haver lo nom

dels testimonis & que és insegur de determinar abans de l'acte per la possibilitat d'un canvi, i que de totes maneres ell podrà fer a la sagristia mentres se va efectuant o acabant la funció. Lo notari, com los testimonis, han d'estar en lo presbiteri durant l'acte.

Jo penso anar a Montserrat algun dia abans per a fer un petit retiro espiritual.

Moltes memòries a la Comunitat, i V. dispose de son afm. amic q.l.b.l.m.

Josep Torras i Bages, Pvre.

M

418. A Mercè Vilaclara.

Merceneta: que la Verge Maria la tinga baix la seua protecció, junt amb la bona germana Dolores, i li concedesca pau d'esperit, alegria cristiana i la fecunditat de la gràcia celestial.

Pensava que la felicitació l'hauria portada la Maria, però fins dilluns no pujarà.

Memòries, doncs, a la Dolores i encomane'm a Déu.

La Maria les saluda.

Josep Torras i Bages, Pvre.

La consagració serà lo dia 8.

F

419. A Mercè Vilaclara.

Merceneta: li agraesc la carta que comprenc ix del bon

afecte i que tindré present en lo futur. Hem, no obstant, de pensar que en lo món no hi ha ningú que arribe a posseir les simpaties de tothom. Però repetesc que estic agraït de la carta perquè sempre és un dato, que convé recordar.

Respecte de l'Ensenyança aquí trobarà una targeta i em sembla que amb ella ne tindran prou. És una cosa que no em costa res perquè me sembla que les monges no hi posaran dificultat. — Tindré present a les Beates que ja m'escrigueren. — Lo del Sabater m'ha fet gràcia puix sembla que el Bisbe de Vic haja de cuidar del calçat dels seus familiars. Però tindré també present al subjecte. — Encomane'm a Déu puix la setmana entrant aniré a Montserrat alguns dies abans de la consagració per a tenir retiro espiritual.

Si el fred les espanta no m'esperin, ni han d'estar per lo que la Maria porta, puix per això també ho recolliríem a primera hora.

Moltes memòries a la Dolores, la Maria les saluda molt agraïda ella i jo de V.V. i disposin de son afm.

Josep Torras i Bages, Pvre.

F

420. A Mercè Vilaclara.

Merceneta: dissabte portaren lo pectoral i m'agrada que sia reliquiari. Los ossos dels sants consolen i fortifiquen, i fan molt bona lliga amb la creu santa de la qual són com fruits. — No em mortifica lo que V. al·ludeix; me sembla que en la vida pública encara que sia eclesiàstica, havem d'estar blindats. Convé que V. i la Dolores preguen per a que Déu me revestesca de la corassa de la gràcia, puix si lo present és poca cosa, de segur, perquè som al món, que vindran ocasions en què s'haurà de menester més resistència. La Ma-

ria saluda a la Dolores i a V. i jo m'encomano a les oracions de totes dues.

Josep Torras i Bages, Pvre.

F

421. Al M. I. Sr. President del Capítol Catedral de Vic.

Barcelona, 2 d'octubre de 1899.

Al participar al Cabildo Catedral de su digna presidencia mi consagración episcopal en el Santuario de Montserrat el día 8 del presente, tengo el honor de invitar a esa respetable Corporación por si se digna asistir a dicho sagrado acto. — Dios guarde a V. S. muchos años.

José Torras y Bages, Pbro.

Obispo de Vic

F

422. A Jaume Serra.

Barcelona, 2 d'octubre de 1899.

Estimat doctor Jaume: avui he vist al Senyor Bisbe Morgades i m'ha dit que considerava prudent de que per ara no es dongués col·lació, o a lo menos possessió als Rectors nombrats per a parròquies de patronat particular per la raó de que no hi hagués alguna dificultat puix en lo ministeri diuen que hi ha d'haver una real ordre per cada una. Ell ha cridat a l'agent Quílez que es troba a Barcelona per a que treballi

en lo sentit d'alcançar que amb una real ordre vagen compreses totes. De totes maneres los interessats i les parròquies han d'estar tranquils perquè lo resultat sempre ha d'ésser lo mateix puix lo nombrament ja està fet, essent sols qüestió de procediment.

Després de la consagració amb lo Senyor Bisbe Morgades anirem a Vilafranca, lo dimarts al vespre, per a celebrar un pontifical lo dimecres. Encara que jo no puc convidar a casa als Senyors Capitulars de Vic, perquè la meua casa serà tancada, per raó de que les minyones estaran en lo tragí del traslado per a poder fer l'entrada lo diumenge a Vic, no obstant trobarem allotjament conforme a la vila per dits senyors si gusten venir.

De V. afm.

Josep Torras i Bages, Pvre.

F

423. A Josep Morgades.

Montserrat, 4 d'octubre de 1899.

Exmo. Sr. Dr. Dn. José Morgades y Gili.

Mi querido Señor Obispo: he recibido ahora carta del deán de Vilafranca preguntando si en el Pontifical habría predicador. Me parece que no por muchas razones; a él no le contesto porque recibirá la carta cuando él ya estaría fuera para venir, però se lo escribo a V. por si venían a consultárselo.

Le besa las manos su amigo

José Torras y Bages, Pbro.

Obispo de Vic

V

424. A Manuel Catarineu.[1]

Montserrat, 7 d'octubre de 1899.

Estimat Mossèn Manuel: si no ha canviat molt encara lo coneixeré d'aquell temps en què anàvem a Teologia al Carrer del Pont de la Parra.

Encara que demà dec ésser consagrat no he volgut deixar de posar-li quatre ratlles en prova d'antic afecte, i tindré molt present a la ciutat d'Igualada, que em recomana, puix precisament és la més pròxima al meu país natal.

Encomane'm a Déu i dispose de son afm.

Josep Torras i Bages, Pvre. Bisbe de Vic.

F

1. Sacerdot d'Igualada.

425. Acta de la Consagració de Josep Torras i Bages, feta a Montserrat.

Lo dia 8 d'octubre, diumenge segon d'octubre, festa de la Maternitat de Maria Santíssima, fou consagrat Bisbe, lo Il·lm. D.D. Josep Torras i Bages, Pvre., fill del poblet de Les Cabanyes d'a prop de Vilafranca del Penedès. Fou consagrat per l'Exm. e Il·lm. Sr. Bisbe de Barcelona, D.D. Josep Morgades i Gili; essent Bisbes assistents lo de Lleida i lo de Solsona, Dr. Josep Massaguer i Dr. Ramon Riu, respectivament. — Foren testimonis los Srs. Alcaldes de Barcelona, Vic i Vilafranca, D. Bartomeu Robert, D. Josep Soler, i D. Albert Moliné, respectivament. — La Iglésia se vegé plena de gom a gom durant la cerimònia vegent-s'hi totes les classes socials representades.

Apadrinà al nou Bisbe de Vic lo Rvm. Pare Abat del Monestir, D. Josep Deàs.
Josep, Bisbe de Barcelona.
Josep Deàs, O.S.B. Abat.
Així fou
Josep, Bisbe de Vic.

SH

426. Al M. I. Sr. President del Capítol Catedral de la Diòcesi de Vic.

Montserrat, 8 d'octubre de 1899.

Tenemos el gusto de participar a V. S. que con esta fecha hemos otorgado poderes para tomar posesión de esa nuestra Sede de Vic al M. I. Sr. Dn. Jaime Serra, deán de la misma, y en su ausencia o nolencia al M. I. Sr. Dr. Dn. Martín Juncadella, arcipreste del propio Cabildo. — También nos complacemos en notificar a V. S. que hemos nombrado Gobernador de la Diócesis hasta que personalmente nos hagamos cargo de la administración y gobierno de ella al M. I. Sr. Don Jaime Serra, Deán del Cabildo. — Dios guarde a V. S. muchos años.

José, Obispo de Vic.

F

427. A Monsenyor J. Nava.

Barcelona, 9 d'octubre del 1899.

Tengo el gusto de remitir a Vuestra Eminencia la fórmu-

la de Juramento que previene mi bula de institución de Obispo y que presté antes de la Consagración firmada y sellada por el Señor Obispo consagrante y por el que suscribe.[1]

Dios guarde a Vuestra Eminencia muchos años.
Barcelona, 9 de octubre de 1899.

José, Obispo de Vic.

ASV

1. Torras i Bages rebé el següent ofici del Nunci: «Ilmo. y Rmo. Señor: / He tenido el gusto de recibir el ato. oficio, fecha 9 de los corrientes con que V.S. se ha servido remitirme la fórmula de Juramento que prestó antes de su consagración, y reiterándole mis cordiales felicitaciones me complazco en asegurarle que ya he transmitido a Roma dicha fórmula. / Dios guarde a V.S. ms. as. / Madrid a 18 de octubre de 1899».

428. A Jaume Collell.

Barcelona, 12 d'octubre de 1899.

Estimat amic: he rebut la teua. No vaig dir que tinguessen estampada la Pastoral lo diumenge, sinó que la componguessen i que jo la corregiria a l'estar a Vic; puix, com comprens, és això molt convenient, sobretot per qui té mala lletra com jo.

Respecte dels convidats als refresc feu lo que us sembli, puix com comprens jo ara tinc idea molt poc exacta de la ciutat.

Gràcies per lo del carril i demés.

Memòries del Senyor Bisbe de Barcelona i disposa de ton afm.

Lo Bisbe de Vic

Ara acabo de rebre telegrama del Dr. Serra participant-me la possessió. Espero que li diràs. — Tuus in C. J.

DA

429. A Monsenyor J. Nava.

Vic, 17 d'octubre de 1899.

Eminentísimo Sr. Cardenal Nava de Bontifé, Pro-Nuncio en España.

Mi respetable y querido Sr. Cardenal: tengo el gusto de participarle que el día 15, fiesta de Santa Teresa, hice mi entrada en esta ciudad, capital de mi Diócesis, en donde me tiene V.E. dispuesto siempre a seguir sus indicaciones y consejos para el debido régimen de los fieles. Procuraré que sea mi norma la palabra del Romano Pontífice y la entenderé como la entiendan sus representantes o Nuncios, en España.

Pero como he tenido la suerte de conocer personalmente a Vuestra Eminencia quiero que esta carta sea no el simple cumplimiento del deber, sino la manifestación de un afecto, para mí imperecedero, significando a Vuestra Eminencia que mi casa será siempre la suya y mi persona un fiel servidor que le besa la Sagrada Púrpura y le desea muchos años de vida.[1]

José, Obispo de Vic.

ASV

1. Amb data de Madrid, 21 d'octubre del 1899, el Nunci escrivia a Torras i Bages: «Ilmo. y Rmo. Sr. Obispo de Vic. / Muy Sr. mío y venerado Hermano: Con especial satisfacción he recibido la estimada carta que con fecha 17 del actual se ha servido V. dirigirme participándome que el dia 15, fiesta de Santa Teresa, hizo su entrada en esa ciudad, capital de la Diócesis que ha sido confiada a su solicitud pastoral. / Me es sumamente grato darle las más cumplidas gra-

cias por los sentimientos de adhesión la la Silla Apostólica, que con tan fausto motivo ha tenido V. a bien expresarme. — Por lo que a mí toca le agradezco sobremanera sus ofrecimientos asegurándole que nunca ha de faltarle mi más decidida cooperación. Dígnese el cielo asistirle con todo linaje de dones y gracias y concederle muchos años de (....) vida. / Con sincero aprecio me complazco en repetirme...»

430. A Manuel Duran i Bas.

Vic, 17 d'octubre de 1899.

Exmo. Sr. Dn. Manuel Duran y Bas.

Mi querido Don Manuel: aquí me tiene V. desde el día 15 ejerciendo el nuevo oficio de Obispo que me ha confiado la Providencia, a quien plugo servirse de V. como de instrumento. La gente me ha recibido muy bien y muestran piedad hacia Dios y respeto a su Obispo.

Le remito un oficio por si fuera necesario en el expediente; pero esta fría forma administrativa no era suficiente y he querido ponerle estas cuatro líneas para decirle de nuevo que me honro con ser su amigo, y que mi casa es casa de V. y que Dios mediante dentro de algunos días le mandaré mi Pastoral de entrada que se está imprimiendo en donde verá como mi espíritu es de paz y de misericordia.

Suyo afmo. *in Corde Jesu*

El Obispo de Vic.

N

431. A Josep Morgades.

Vic, 20 d'octubre de 1899.

Exmo. e Ilmo. Sr. Dr. Dn. José Morgades y Gili.

Señor y hermano mío: no quiero pasar más sin ponerle

cuatro líneas y darle fe de vida, aunque, como ya puede V. suponer, estos días son muy atareados, y como bajaron mis papeles y cosas de mala manera en el traslado, esta fatiga acaba de completar la cuenta. No obstante conozco ya que la faena de este obispado, si Dios da salud y gracia, es soportable, aunque bastante continua sobre todo viniendo después de V. que con su actividad y amabilidad a todos oía y daba satisfacción.

Hoy ha venido María Vilarrubias y le he dicho que podría ser uno de los que vayan al Obispado de Barcelona.

Le desea salud, fuerzas y santa alegría su amigo

El de Vic

Memorias a Mossen Manuel y Doctor Luis y demás familiares.

V

432. A la Rvda. Mare Superiora de les Germanes Servites de Sentfores.

Vic, 20 d'octubre de 1899.

Rvda. Madre Superiora: Agradezco las oraciones y afectos y la obediencia que me prometen esas buenas religiosas; procuraré ser para con Ellas un Padre espiritual: pero respecto de lo que dicen de confesor extraordinario, conviene que lo pidan por secretaría, para que vaya en debida forma.

Les bendice

El Obispo de Vic

F

433. A Josep Deàs.

Vic, 26 d'octubre de 1899.

Al M.I.S. Sr. Abat Dn. Josep Deàs.
Estimat Senyor Abat: li quedo molt agraït per la memòria del seu padrinatge que m'ha enviat, memòria piadosa i artística que serà sempre per a mi un memento a la Mare de Déu i un record del benvolgut Abat de la santa Muntanya. Li repetesc lo que ja li vaig dir que V. R. i els demés monjos són per a mi amics molt estimats i a tots saluda i a les oracions de tots s'encomana son afm. servidor i capellà

Lo Bisbe de Vic

M

434. A Valentí Noguera.

Vic, 27 d'octubre de 1899.

Mi amado Sr. Cura: he recibido su carta, y en su contestación debo decirle que V. mismo ha de resolver el caso de admitir o renunciar la parroquia de Sant Cruz de Fonollosa para que ha sido nombrado. Respecto de las consideraciones que V. hace, poco puedo yo decir sobre ellas porque recién entrado en la Diócesis ignoro la procedencia o improcedencia de su raciocinio; pero de que su honor quede herido, como dice, con la provisión, esto es lo que me extraña porque supongo que siendo V. párroco actualmente, si le han dado la parroquia de Fonollera será porque se habría firmado para ella. Pero aún suponiendo que no se hubiese V. firmado para dicho Curato, su nombramiento para el mismo no inferiría ninguna herida en el honor porque un nombramiento de párroco, prescindiendo de la importancia de

Curato, es siempre una credencial de sacerdote digno y merecedor de que se le confíe la suerte eterna de las almas. — De todas maneras resuelva V. pronto, y en caso de optar por la renuncia envíela por carta de una manera expresa y formal y con sello parroquial que la haga fehaciente. — Además, conviene que sepa V. que en estos concursos yo me valdré y seguiré fielmente la opinión de los señores que formaron el tribunal pues carezco necesariamente del conocimiento de personas y lugares que exige el nombramiento de párrocos. — No se deje vencer por la contrariedad experimentada, anímese para servir a Dios y en la vida espiritual encontrará remedios que templan el alma y la suben por encima de las cosas terrenales. — Reciba, Señor Cura, la expresión de sus más afectuosos sentimientos y la bendición que le envía,

El Obispo de Vic.

Le repito que envíe pronto la renuncia o haga la aceptación también pronto porque urge la declaración de vacantes para proceder a segundo nombramiento.

F

435. A Ricard Permanyer.[1]

Vic, 27 d'octubre de 1899.

Estimat amic: agraesc els bons afectes de tots els estimats individus de la Lliga espiritual, i en particular de V., i a tots saludo, com també molt particularment a la família de V. Respecte de la impressió i difusió dels capítols de què em parla, en principi la trobo convenient; en les presents circumstàncies inconvenient i nociva, perquè la prendrien per un ardit de guerra, i per lo tant, contraproduent, perquè la gent pacífica, la massa honesta del país, no vol masegues, i

agafaria la bona tendència de rehabilitació popular per un principi sediciós. Així és que no autoritzo dita publicació. A so de tabals no s'agafen llebres. *In tempore iracundiae,* diu la Iglésia dels Bisbes Sants, *factus est reconciliatio.*

Lo Bisbe de Vic

F

1. Notari, de Barcelona.

436. A Joan Mañé i Flaquer.

Vic, 27 d'octubre de 1899.

Sr. Dn. Joan Mañe i Flaquer.

Estimat Don Joan: *als sants i als minyons no els prometes que no els dons.* Jo li havia promès una visita i me'n vinguí a Vic sense haver-la pagada. Aquestes ratlles serviran de visita. Des de la consagració a l'entrada a la diòcesis que foren cinc o sis dies tinguí que fer tanta cosa i anar amb tanta precipitació que em fou impossible accedir a moltes exigències que naixien de mon propi cor.

Compte entre la molta gent que l'estima al bisbe de Vic que ara entra en lo noviciat de son nou estat, quan V. en sa professió és ja vell i, dintre de les passions que s'encenen en la vida pública, apreciat del país. Jo li desitjo molts anys de vida i salut per a que puga exercitar sa merescuda influència en sostenir l'equilibri de l'esperit públic, avui tan ocasionat a desequilibrar-se.

Esperant se servirà saludar a la seua amable família li envia la més afectuosa benedicció, son amic

Lo Bisbe de Vic.

F

437. A Josep Morgades.

Vic, 31 d'octubre de 1899.

Señor y hermano mío: quiero ponerle cuatro líneas, ya que estamos en vísperas de fiestas, que deseo pase V. con todos esos queridos familiares, con toda felicidad. Yo voy siguiendo, y aunque le dije que con salud y gracia del Señor me parecía que iría llevando la cosa, no obstante lo del estudio que V. me dice en la suya ya me parece más difícil; V. tenía demasiado bien acostumbrada a esta gente, no era nunca escaso ni en trabajo ni en dinero, y así es que acuden al Obispo muy fácilmente, y su sucesor, de mucha más baja potencia, se encuentra con cierto embargo. Pero Dios ayudará. — Pienso ir a Manresa, y quizás también a Igualada, a últimos de la semana; me lo han pedido mucho, y quizás quedarian ofendidos, si no condescendía. — El día que estuvo aquí el Doctor Luis me mostró un mazo de títulos fiduciarios, que indudablemente pertenecen a V. Como me dijo que V. no le había dicho nada de ellos, le indiqué que quizás valía más dejarlos, hasta que V. indicase su voluntad; de otra parte me parece que eran títulos hoy día casi sin valor. Cuando le venga bien, indique si quiere que se los lleven a Barcelona cuando haya ocasión. — Hasta hoy no acabaron de imprimir la Pastoral en el Boletín, y la pequeña tirada en cuaderno separado hasta pasadas las fiestas próximas. Veo que van a paso de tortuga. — Le besa la mano su amigo y hermano.

El de Vic.

El otro día me escribió el abogado Benach de Vilafranca, diciéndome que le hablara a V. del asunto de los bienes de Oleseta, y le dije, para no mortificar directamente a V. que hablara al Vicario General o al Provisor, pues creo que es asunto de derecho algo difícil. Tienen el asunto en juicio,

y opusieron el reconocimiento del Patrono (el obispo) sobre el derecho del pueblo, que parece está en discordia con los propietarios, que el pueblo cree que se han apoderado injustamente de los terrenos.

V

438. A Josefa Rossell.

Vic, 31 d'octubre de 1899.

Apreciada cosina: me penso que ja estaràs en lo Passatge Permanyer a on dirigiré la present, i desitjo que la casa sia del teu gust i que amb bona salut i cristiana alegria hi pugues estar molts anys. Convé que estigues alerta i que mires al veí del darrera i si advertisses alguna innovació, que crides al Perico Pasqual, entès en aquest ram. Per lo demés crec que la reja està degudament posada.

Jo tinc encara molta feina i molta gent i me sembla que això durarà. Encomana'm a Déu que em donga lo seu auxili. La noia de la Modesta me digué la Maria que l'havia vista diumenge i que no tenia novetat. Lo teu present, la vaixella, arribà, i arribà bé, i és de gust; però jo sento que feu res puix só home, com tu saps, que donat a un cert gènero de vida no sé correspondre als obsequis que em fan. Un dia d'aquests t'enviaré una Pastoral que avui han acabat d'estampar. Per ara no fa gens de fred, però ja vindrà. Tu estigues molt tranquil·la, procura distreure't, perquè lo qui està sol necessita alguna expansió, i amb la pietat i amb l'ocupació i amb la pràctica de la caritat guanyaràs lo cel.

Te saluda i te beneeix ton cosí

Lo Bisbe de Vic.

F

439. A Mercè Vilaclara.

Merceneta: Per ara me prova bé la present ciutat si bé no han vingut encara los freds. La fadiga ha de durar encara una temporada fins que les coses estiguen assentades i un ja a cavall de la cosa. És clar que l'ofici és difícil i ocasionat a tristesa per raó de la responsabilitat; però ho havem de deixar a les mans de Déu, i oblidar-nos de nosaltres mateixos; aquesta és la gràcia que suplico a V. i a la germana que demanen per mi: l'oblit de mi mateix. Aleshores és quan l'home viu més bé. Ahir férem a les Beates l'acabament del Mes del Rosari.

Amb moltes memòries a la Dolores (reben-les de la Maria i sa germana) se despedeix de V. V i les beneeix

Lo Bisbe de Vic

F

440. A Agustí Valls.[1]

Manresa, 6 de novembre de 1899.

Estimat Agustinet: m'envien de Vic la teva carta; i realment no em recordí de parlar al Sr. Bisbe de Barcelona de lo dels religiosos mínims, perquè m'havien encarregat tantes coses que era impossible recordar-me'n quan jo ne tenia tantes de pròpies, i poquíssimes estones per parlar amb lo Dr. Morgades. Digues al religiós que per escrit ne parlaré al Sr. Bisbe; en quant anar a Vic hauria de tardar alguns dies perquè jo a la darreria d'aquesta setmana aniré encara a Igualada per a donar la salutació pastoral a les tres ciutats de la Diòcesis. — Com que tinc molta feina no puc escriure tan llarg com desitjaria. Los manresans demostren que tenen fe, i la seva Seu ahir feia goig de veure plena de gent.

— Memòries al teu germà, al Cascante i a la seva Mare, i a les vostres mullers, i a la teva li desitjo un bon deslliurament, i a tu i a ells saluda i beneeix, ton afm. amic

Lo Bisbe de Vic.

F

1. Banquer, de Barcelona.

441. A l'Il·lm. Sr. Degà i Capítol de la Santa Església Catedral.

Vic, 15 de novembre de 1899.

Con motivo de la sequía que se deja sentir en los campos, los Sres. Administradores de la Cofradía de S. Isidoro por conducto del Excmo. Ayuntamiento, piden rogativas para alcanzar de Dios Ntro. Señor el beneficio de la lluvia. — En su consecuencia hemos tenido a bien ordenar que todos los Sacerdotes de la Ciudad y parroquias del oficialato añadan en la Sta. Misa los días no impedidos por la Rúbrica la colecta *Ad petendam pluviam*. — Dios guarde a V. S. muchos años.

José, Obispo de Vic.

F

442. A la senyora N. N.

Vic, 17 de novembre de 1899.

Apreciada Señora: es difícil de lejos llevar la dirección

de un espíritu en todos sus detalles y con los variados incidentes que naturalmente surgen en una vida refinada en las facultades imaginativa y sensitiva; no obstante le diré a V. que obre en sus relaciones consultadas siempre con levantado intento de caridad y misericordia hacia las miserias espirituales, guardando aquella discreción que con su talento y la práctica de la piedad y el consejo de su confesor no le será difícil de encontrar. En nuestros trabajos sobre las almas no hemos de temer aspiraciones codiciosas, toda ventaja es de agradecer, y los hombres nunca dejamos de ser miserables, y aún la misma gracia no extirpa la miseria, o mejor dicho extirpa la miseria, pero quedando subsistente el miserable. La vida para la mayor parte de los hombres consiste en caer y levantarse. Aun nosotros mismos, en la esfera del pecado venial, ¿qué hacemos sino arrepentirnos y volver a caer luego en la misma miseria detestada? Encomiéndeme a Dios para que sepa vivir con la dignidad de mi estado espiritual; y la saluda y bendice afectuosamente

El Obispo de Vic

F

443. A Joan i Josep Llimona.

Vic, 18 de novembre de 1899.

Srs. Dn. Joan i Dn. Josep Llimona.

Estimats amics: voldria haver-me trobat a Barcelona amb motiu de la mort de l'Alfonso que al cel sia. En aquestes solemnitats humanes, la mort és la més gran d'elles, ve molt bé tenir al costat un amic sacerdot, ja que el sacerdot és l'home de les solemnitats divines. Des d'aquí, no obstant, los acompanyo, i avui só celebrat lo Sant sacrifici pel repòs etern de l'ànima del difunt i pel consol dels sobrevivents.

Afortunadament V. V. tenen esperança i per lo tant cal dirlos allò de Sant Pau: no vulgau plorar com los qui no tenen esperança.

Des d'Igualada, robant un moment als continuats quefers de l'ofici pastoral, escriguí una carteta a l'Alfonso, no sé si encara la pogué llegir; però si aquella carta no pogué rebre-la, faré de manera d'enviar-n'hi alguna d'aquelles que mai se perden: la Santa oració, que es digna trametre a sa direcció nostre diví Mediador Jesús.

Digau a l'exemplar muller del difunt, la bona Maria, que rebe aquesta com dirigida a ella mateixa i V. V. saludant a ses respectives famílies reben lo saludo i la benedicció de son amic

Lo Bisbe de Vic

F

444. A l'Il·lm. Sr. Degà de la Santa Església Catedral.

Vic, 21 de novembre de 1899.

Acabamos de recibir del Excmo. Sr. Alcalde de esta Ciudad, la comunicación siguiente: «Ilmo. Sr. — Los Sres. Administradores de la Cofradía de San Isidro me dicen lo siguiente: Excmo. Sr. — No habiéndose por ahora remediado la necesidad de los campos, esta administración acude de nuevo a V. E. suplicándole se digne V. E. hacerlo a quien corresponda, a fin de que pueda lograrse aumento de rogativas para poder alcanzar del Señor el beneficio de la lluvia». — Lo que tengo el honor de trasladar a V. S. I. para su conocimiento, rogándole se sirva disponer lo que en su elevado criterio estime conveniente. — Dios guarde a V. S. I. muchos años. Vic, 20 de noviembre de 1899. B.E.A.P. de V.S.I. — El Alcalde accidental — J. de Abadal. — Rmo. e Ilmo. Sr.

Obispo de esta Diócesis«. — Lo que trasladamos a V. S. para su conocimiento y efectos consiguientes. — Dios guarde a V. S. muchos años.

José, Obispo de Vic.

F

445. A Leonci Soler i March.

Barcelona, 21 de novembre de 1899.

Molt estimat amic Leonci Soler: uns ciutadans de Vic me demanen que els recomani un assumpto de Fernando Poo a on tenen una colonització amenaçada per un projecte de Llei.[1] Jo li recomano a V. perquè me sembla que tenen raó, si a V. també li sembla lo mateix. — Desitjo que es trobe bé de salut per a poder continuar servint a la Iglésia i a la Pàtria, que són l'ideal de la nostra vida.

Lo saluda i beneeix, son amic

Lo Bisbe de Vic.

SM

1. «El projecte de llei es refereix a drets aranzelaris sobre els productes del Golf de Guinea, fins ara considerats nacionals, i que el nou projecte de llei considera estrangers» (Nota de Fortià Solà).

446. A l'Il·lm Sr. President i Cabildo de la Santa Església Catedral.

Vic, 25 de novembre de 1899.

Del Ministerio de Gracia y Justicia hemos recibido la co-

municación siguiente: «Ilmo. Señor. — S. M. la Reina (q. D. g.) Regente del Reino, en nombre de su Augusto Hijo, por resolución de esta fecha ha tenido a bien nombrar para el Beneficio vacante de esa Sta. Iglesia Catedral por defunción de D. Nicomedes García, al Pbro. D. Juan Lafuente y Sánchez, que reúne las condiciones exigidas por el artículo catorce del Real Decreto concordado de 23 de noviembre de 1891. De Real Orden lo participo a V. I. para su inteligencia y efectos consiguientes; debiendo el interesado quedar sujeto a las disposiciones y cargas establecidas y remitir a esta Secretaría testimonio fehaciente de la toma de posesión, dentro de los ocho días siguientes al en que dicho acto tuviere lugar. Dios guarde a V. I. muchos años. — Madrid 21 de noviembre de 1899. — Torreanaz. — Señor Obispo de Vic».

Lo que comunico a V. S. para su conocimiento y efectos consiguientes.

José, Obispo de Vic

R

447. A Ferran Purcalla.[1]

Vic, 30 de novembre de 1899.

Rdo. Dn. Fernando Purcalla Pbro.

Mi querido amigo: después que le hube concedido permiso para tener reservado el S. S. Sacramento en la Iglesia o capilla pública que tiene en su casa, me entró la sospecha de que para obtener esta facultad, en iglesias que no sean parroquiales, de monasterios y algunos otros establecimientos, se necesita indulto apostólico. Miré los autores más acreditados y en efecto resulta lo que yo sospechaba. De consiguiente aunque me parece haberme V. indicado que esa

iglesia de Montserrat había tenido reserva y esto podría ser una base, aunque muy frágil, para sostener mi concesión; es necesario que eleve V. preces a la Santa Sede alegando los motivos y razones más eficaces que le ocurran para obtener el privilegio que yo por error creí podía concederle.

Siento que su piadosa y enferma hermana no pueda disfrutar de este consuelo espiritual sin acudir a Roma; pero V. comprende que yo no debo extralimitarme.

Su antiguo condiscípulo que le saluda y bendice

El Obispo de Vic

V

1. Canonge de Sant Joan de les Abadesses.

448. A Ferran Purcalla.

Vic, 5 de desembre de 1899.

R. D. Fernando Purcalla, Pbro.

Mi querido amigo: Supongo recibiría V. una carta mía en que le decía que posteriormente a mi concesión de guardar el Santísimo en su Iglesia, entré en sospecha de si tenía yo facultades para el caso y que una vez enterado por los autores he visto que debía acudirse a Roma para alcanzar tal gracia.

Ahora le pongo estas líneas para otro objeto y es que tenga la bondad de enterarme, guardando secreto, de si según el parecer del médico el actual arcipreste doctor Codina estará en situación de salud, dadas sus enfermedades, de desempeñar los deberes parroquiales. Se entiende de si la enfermedad es pasajera o si el enfermo quedará crónico e inhábil para el oficio parroquial.

Espero que discretamente se enterará V. y que no tardará a contestarme.

Le saluda y bendice

El Obispo de Vic

V

449. A Joan Costa.

Vic, 5 de desembre de 1899.

Mi querido amigo: cuente V. con la limosna de veinte y cinco pesetas para la Iglesia de Calella. Desearía poder dar más pero aquí continuamente hay un fuego graneado de demandas por el mismo estilo, y otras aun mucho más perentorias. — Memorias al Sr. Arzobispo y disponga de su afmo.

El Obispo de Vic.

T

450. A l'Il·lm. Sr. Degà i Capítol de la Santa Església Catedral.

Vic, 12 de desembre de 1899.

He recibido de la Alcaldía de la presente ciudad, la comunicación siguiente: «Ilmo. Sr. — Los Sres. Administradores de la Cofradía de San Isidro de esta ciudad con fecha de hoy me dicen lo que sigue: — «Continuando la sequía en los campos, esta administración acude otra vez a V. S. suplicándole se digne V. E. hacerlo a quien corresponda, a fin de que pueda lograrse aumento de rogativas, para alcanzar del

Señor el beneficio tan necesario de la lluvia». — Lo que tengo el honor de trasladar a V. S. Ilma. para que se sirva acordar lo que en su elevado criterio estime conveniente. — Dios guarde, etc. — Vic, 11 diciembre de 1899».

Lo que traslado a V. S. para su conocimiento y efectos oportunos. — Dios guarde a V. S. muchos años.

José, Obispo de Vic

F

451. A Jaume Collell.

Vic, 19 de desembre de 1899.

Estimat amic: he rebut los darrers fulls de la traducció de l'*Encíclica*, i te dono moltes gràcies pel treball que t'has pres i que indubtablement faria molt bé al clero, si es dedicava a reflexionar sobre tan interessant document. Avui m'han dat lo Butlletí, a on he fet publicar lo decret *urbis et orbis*, donant forma a la celebració del 31 de Desembre. Així és que s'ha hagut de desfer lo projectat i tot quedarà reduït a la solemne vigília nocturna. Me sembla que a la Quaresma, no obstant, convindrà fer un Via-Crucis gros, i al Juny una altra festa a la qual pot dar ocasió una Circular que só rebut avui de la S. C. dient que renoven los privilegis a la consagració dels hòmens al S. Cor de Jesús concedits a l'any passat, perquè a molts punts arribà tard. Suposo que rebràs lo *Butlletí*; de l'Encíclica no n'hi ha res, perquè s'ha hagut de fer amb precipitació, i he tingut interès en que no se retardés per raó de les instruccions i petita exhortació que he fet i ademés per algun document referent al Jubileu.

Sento la mort del doctor Aguilar qual vida simple i modesta lo feia una flor de l'episcopat, tot essent un home de lletres, qualitat que sol ésser enemiga de la simplicitat. Mi-

raré d'aprofitar la idea que em dónes de son retrato en lo Seminari.

També jo tinc ja los 53 anys; però no digues que no has treballat, perquè farts de llop fins n'has fet massa. Procurem deixar-nos a les mans de la Providència, que no hi ha mare més amorosa; estigam tranquils i anem fent lo nostre camí, que el regne del cel no es guanya precisament fent coses grosses, sinó amb humilitat, resignació i severitat de vida.

Lo doctor Dachs se posà millor, però ara és a Barcelona algun dia, puix son pare estava malalt.

M'alegro de que estigues millor i no oblides en tes oracions a qui tant ho necessita, ton amic.

Lo Bisbe de Vic

Ha plogut i plou molt, de manera que jo avui no só dit ja l'oració pro pluvia i he fet avisar que la suplissen per la d'acció de gràcies.

DA

«Com se fa referència en eixa carta a la mort del Dr. D. Francesc Aguilar, Bisbe de Sogorb, a qui anomena molt justament *flor de l'episcopat*, aprofito l'ocasió per a reiterar la meva proposta de que se posàs lo seu retrato en lo Seminari de Vic, ja que a més d'ésser-ne alumne, ne fou lo Dr. Aguilar benemèrit catedràtic fins que l'Arquebisbe Claret lo cridà a Madrid per regentar un Col·legi de 2ª Ensenyança a l'Escorial.

I completaré aquesta nota, manifestant lo meu desig, que en ocasió solemne ja vaig indicar des de la trona de la parroquial de Manlleu, de que sos compatricis li facen l'honor que es mereix de que sien ses mortals despulles traslladades a la iglésia on havia rebut lo bisbe Aguilar l'aigua santa del Baptisme. I enguany, 1926, serà oportunissim aquest piadós homenatge, per ésser lo Centenari del naixement de tan il·lustre fill de la industriosa Vila del Ter». (Nota de Jaume Collell.)

452. A Josep Dachs.

Vic, 20 de desembre de 1899.

Estimat: desitjaria que el teu Pare anés bé i que el règi-

men que indiques que va a seguir li anés bé, quedant completament restablert; i tu que et fortifiques bé i te poses en disposició de treballar molt portant la Secretaria de Vic i arribant a ésser una columna del Bisbat, lo qual no és possible sens treball i sacrifici, i assiduïtat.

Espero portaràs l'adjunta targeta o carteta al Senyor Oliva, qui ha remès ja lo S. Tomàs, i no em recordo bé la direcció d'ell.

Pensa a portar quan vingues un *Dietari*, que venen a cal Brusi, per l'any vinent, és un de llarg i estret que sens dubte ja coneixes, ne tenen dos a poca diferència de preu, però porta lo més barato puix és més manejable; són per això a poca diferència de volum.

Dóna memòries als amics de Sant Lluc, al Pepet Llimona li diràs, si no li has dit que ja he rebut la seua carta.

Tots te donen memòries; tu també dóna-les als teus Pares i germanes i torna-les al Prat de la Riba.

Tuus in C. J.

Lo Bisbe de Vic

F

453. A Monsenyor Aristide Rinaldini.

Vic, 22 de desembre del 1899.

Exmo. Monseñor Rinaldini, Nuncio apostólico en España.

Mi venerado Señor Nuncio. Con motivo de la llegada de V.E. a esa Corte tengo el honor de presentarle el tributo de mi profunda adhesión y sincero respeto. El carácter de representante del Vicario de Jesucristo en esta porción de la Iglesia católica que se llama España me le hace además que-

rido, con el mismo amor con que quiero a su augusto Representado; que Dios le conceda salud y sus excelsas luces para cumplir su noble misión.

Además tengo el gusto de felicitarle las Próximas Pascuas de Navidad y de ponerme a las órdenes de V. E. ofreciéndose a. s. q. b. b. l. l. m.

El Obispo de Vic.

ASV

454. A Josep Dachs.

Vic, 23 de desembre de 1899.

Estimat: el doctor Taltabuit el dimarts o dimecres anirà a Barcelona per assumptos de son càrrec; tu no et moguis fins que ell vinga, o bé fins que jo et digui alguna cosa. — Memòries als de casa teva, m'alegro de la millora del teu Pare i encomana'm a Déu.

Lo Bisbe de Vic.

F

455. A Lluís Mª Valls, C.O.[1]

Vic, 23 de desembre de 1899.

Estimat amic: moltes mercès per l'*aguinaldo* de misses, que serviran per a capellans pobres, que prou abunden; per això, a pesar de la feina, li escric quatre ratlles d'agraïment i de felicitació per V. i demés preveres de l'Oratori.

En quant a Sant Lluc, no li donga quimera i me sembla

que V. és lo més indicat per al càrrec. Amb fe i paciència se fan moltes coses; llàstima que no sempre tenim aquestes virtuts. Cada dia me vaig convencent que la mellor diplomàcia per a tractar amb los hòmens i per a fer reeixir lo bé en lo món és que siam virtuosos de debò; fins per a governar bé la primera condició és tenir lo enteniment il·luminat per la fe, i el cor recte i regit pel sentiment de justícia. Lo perill està en què l'entiment sovint queda enfosquit per l'error, i la voluntat torçada per la passió. — Que el Bon Jesús qui vingué a restaurar la humanitat nos restaure a nosaltres.

Son amic in Corde Jesu

Lo Bisbe de Vic

V

1. De l'Oratori de Barcelona.

456. A Josefa Rossell.

Vic, 26 de desembre de 1899.

Apreciada Cosina: t'agraesc los sentiments que em manifestes en la teua felicitació, i també desitjo que el Senyor te concedesca unes bones festes, tranquil·litat d'esperit i alegria cristiana per a anar fent lo camí de la vida.

Ademés també t'escric perquè avui he vist a l'advocat Abadal i li he encarregat activitat i energia en l'assumpto de la casa del darrera; per lo tant digues al Perico Pasqual que estiga al tanto; fins fóra bo que d'aquí a quatre o cinc dies se deixàs veure del Sr. Abadal i en cas de que fos necessari acudir al tribunal digues al Perico que lo Senyor Masó, los nois de cal Grille i altres del passatge serien testimonis i los de ca l'Arbós, sinó que aquests tenen l'inconvenient de que els nois són encara massa joves.

Conserva't bona, i encomana'm a Déu. Te saluda i beneeix ton cosí

Lo Bisbe de Vic

F

457. A Pilar N., postulant del Convent de Jesús i Maria, de Barcelona.

Vic, 26 de desembre de 1899.

Apreciada Pilar: entre todas las cartas recibidas la tuya es la que más quiero, porque por ella veo que ya estás en la casa del Señor, en el lugar de tu destino, donde has de encontrar la santificación. Sobre todo y a costa de todo has de procurar la tranquilidad y la paz del espíritu. No te dejes engañar por el enemigo, so color de perfección o de virtud. Sé sencilla, humilde y paciente aún contigo misma y tus propios defectos. La perfección no se alcanza con un par de meses, en su aprendizaje pasamos la vida. — Saluda mucho a tu familia, y a tu familia espiritual, esa Comunidad. Si está aquí la hermana Presentación, de un modo particular. — Encomiéndame mucho a Dios, para que el Oficio de Obispo me sirva para salvación y no para condenación, porque es un oficio muy difícil. — Te saluda y te bendice tu antiguo confesor.

El Obispo de Vic

F

458. A Mossèn Ventura.[1]

Vic, 27 de desembre de 1899.

Apreciado Mossén Ventura: pueden imprimir el escrito de que me habla y poner el permiso del ordinario en la forma acostumbrada, es decir, *con permiso del ordinario*. No le extiendo oficio porque no recuerdo el nombre del librito, pero así ya bastará.

Agradezco sus sentimientos y también le deseo buenas y santas fiestas.

Diga a la Madre Priora que también recibí su carta de felicitación y la agradable noticia que creen que próximamente será la beatificación de su venerable Fundadora. Esta cartita diga a las religiosas y en particular a la Madre Priora que sirve de felicitación a todas y que de ellas y de V. deseo que en sus fervorosas oraciones se acuerden de mí delante de Dios.

Le saluda y le bendice

El Obispo de Vic

V

1. Capellà del Convent de l'Ensenyança de Manresa.

459. A Josep Bach.[1]

Estimat Sr. Bach: he sabut que se li ha mort un nen, i encara que no acostumo a donar pèsams, a vostè unit ja amb el Bisbe per la qualitat d'antic professor de son Seminari, li vull posar quatre ratlles en testimoni de compassió i afecte. La paternitat no se li ha de tornar amarga encara que li manqui el fillet; és al cel i de conseqüent ha obtingut el fi per al qual va venir al món i ell hi ha guanyat sortint d'aquesta terra de misèries abans d'haver-se contaminat amb sa maldat i al revés com a fill de l'Església en surt revestit amb els mèrits de Jesucrist que li donen dret a l'eterna herència de la Glòria. Que al cel el pugui veure; i que aquesta

mort li serveixi per a oferir a Déu un nou sacrifici meritori per a vostè.

Lo Bisbe de Vic

F

1. Ex-professor del Col·legi de Segon Ensenyament de Vic.

460. A Mercè Vilaclara.

Merceneta: no sia escassa en aprofitar de la Sagrada Comunió, puix amb Jesucrist qui més hi tracta més hi guanya. — No vulga tampoc del confessor una direcció *minuciosa*, perquè no convé, i aprofite's de tot per a guanyar lo cel. — Memòries a la Dolores i dispose de son afm. que les saluda i beneeix a totes dues

Lo Bisbe de Vic

F

461. A Mercè Vilaclara.

La paraula diu: *minuciosa*.

Tinc molta feina i potser m'oblido massa de mi mateix, en contra del manament de S. Pau als bisbes. Feliços los qui saben anar de pressa, jo sempre seré tortuga particularment en lo camí del cel.

Lo Bisbe de Vic.

F

462. A Leonci Soler i March.

Vic, 3 de gener de 1900.

Estimat amic: sols a títol d'informació accepto la recomanació de Mossèn Vidal, per santet que sia i ho crec. V. comprèn que en la provisió de curats no deuen atendre's los desigs de la Mare, sinó lo bé de la Santa Mare Iglésia. La carn i la sang no són bons consellers espirituals.

Crega que l'estimo a V. de debò per les coincidències naturals i sobrenaturals que entre V. i jo medien. Per això avui mateix he rebut amb gust la visita del jove seminarista Langue i per ell he sabut que la seua Mare no estava gaire bona. Li donarà moltes memòries i a ella i a V., a la seua esposa i als seus fillets saluda i beneeix

Lo Bisbe de Vic

SM

463. A la Rvda. Mare Superiora de les Religioses Servites de Sentfores.

Vic, 5 de gener de 1900

Madre Superiora: he autorizado al Rvdo. Sr. D. Pedro de Febrer para que siempre que sea llamado por ese Convento pueda ir a oír en confesión a sus religiosas y dirigirlas la palabra divina. El se presentará para ponerse de acuerdo con Vds. Me parece que es una combinación que irá muy bien, pues es un sacerdote práctico, fino, y que se ha dedicado al ministerio.

Salude a todas esas Religiosas, procuren ser santas y no me olviden en sus oraciones.

Las saluda y bendice.

El Obispo de Vic

F

464. A l'Il·lm. Sr. President i Capítol Catedral de Vic.

Vic, 8 de gener de 1900.

En el oficio que este Ilmo. Cabildo Nos ha dirigido con fecha de 13 de diciembre de 1899, y en el cual se Nos da cuenta de los curatos cuya provisión corresponde al Ilmo. Cabildo Catedral, se cita entre los dichos Curatos al de San Andrés de Oristà, cuya provisión no pertenece exclusivamente al Ilmo. Cabildo, sino que es de Patronato de la Mitra y del Cabildo alternativamente; y como en la última provisión lo proveyó el Ilmo. Cabildo, la cual tuvo lugar en el Concurso a Curatos últimamente celebrado, según consta del libro de Concursos a Curatos del año 1893, y que se custodian en Nuestra Secretaría de Cámara, la actual provisión corresponde a la Mitra. — Esperamos se servirá V. S. mandarnos la conformidad al contenido de este oficio. — Dios guarde a V. S. muchos años.

José, Obispo de Vic

F

465. A Monsenyor Aristide Rinaldini.

Vic, 9 de gener del 1900.

Exmo. e Ilmo. Sr. Nuncio de Su Santidad. Madrid.
Respetable Señor y venerado Hermano: Tuve ya el gus-

to de saludar a V.E. tan pronto como vi que había llegado a la Corte de estos reinos, por creer que mi deber episcopal exigía esta primera muestra de reverencia hacia el personaje eclesiástico que a sus prendas personales unía la alta representación oficial de Nuestro Santísimo Padre, el Papa León XIII.

Recibida hoy su carta de 30 de Diciembre próximo pasado participándome el comienzo de su misión apostólica, contesto a la misma renovando mi adhesión a la Sede de Pedro y al Prelado insigne que la representa en España. A la amplitud de miras del Pontífice, a su espíritu de concordia social, a su respeto a las autoridades de orden civil, siempre he procurado corresponder no sólo por la sumisión debida a la augusta autoridad del Pontífice, sino además también por la luz convincente de su sabia palabra, insinuante, como todo lo que procede de la Iglesia, asistida por el Espíritu Santo.

La inauguración del Año Santo que V.E. tan oportunamente recuerda, y que coincide con la inauguración de su misión en España, hace augurar un éxito feliz a los trabajos de la Nunciatura, siempre difíciles, pero de asegurado éxito no sólo por las prendas personales de los que vienen investidos de tan respetable dignidad, sino además también por el espíritu católico que a pesar de todas las perturbaciones conserva la parte más sana de la población de España.

De V.E. siempre atento servidor y afectuoso hermano q. s. m. b.

José, Obispo de Vic.

ASV

466. A Ricard Permanyer.

Vic, 10 de gener de 1900.

Estimat amic: desitjo que la seua noia vaja millor dels

dolors que sofria. Si ella no sofreix tampoc sofriran vostès. Déu vol a la joventut fer-li conèixer lo que és patir, i aquesta lliçó als jóvens i als vells nos costa molt d'aprendre; però nostre Senyor l'ajudarà, que ell vol que tot sia per més bé nostre.

L'altre dia m'escrigueren que los de la Lliga havien acordat posar a la portada del projectat Butlletí les bases del programa de Manresa. Me sembla que s'hi han de pensar molt, i que és hora de que tothom entenga que aquesta associació és piadosa, que no es proposa més que la difusió del culto a la Santa Patrona de Catalunya, i que un text de l'assemblea de Manresa, no és lo text de cap concili tractant de la Mare de Déu, o de la litúrgia eclesiàstica en los oficis que dirigeix a la celestial Senyora. La cosa fins me sembla que té una part de ridícula per lo inoportuna. Jo comprenc que hi posessen un text de la *Salve*, o de *l'Ave Maria*, o de l'ofici canònic de la festivitat de Montserrat. Ho tinc per una espècie de secularització de la Mare de Déu, en sa imatge de la Muntanya.

Faça V. lo que hi puga i tinc la seguritat de que no solament hi guanyarà la pietat, sinó l'elevació de l'esperit indígena per lo qual sentim amor i volem enfortir.

Memòries a l'Esposa i als nois que a tots saluda i beneeix son afm. amic

Lo Bisbe de Vic.

F

467. A Joan Llimona.

Vic, 10 de gener de 1900.

Estimat Joan: ha fet bé d'escriure'm sobre l'assumpte de la Lliga; avui he escrit al Ricard Permanyer. Los esperits

casi tots, en aquests temps estan desequilibrats.

Desitjo que la Mercè tinga alívio. Diga al Pepet que aquesta carta val pels dos germans, i que tinga ànimo que després de la tempestat ve lo bon temps; i és precís guanyar lo cel, amb la quitxalla i la dona malalta, jo amb los feligresos, cada u amb la seua contradicció.

Jo tinc bastanta feina, però així va bé, mentres tingam salut no ens hem d'espantar, i encara que no en tingam tampoc, perquè sols hem de fer segons la mida de les nostres forces. A Sant Lluc procuren estar quietets i fer molt de l'ofici i no ficar-se en lo que no és l'objecte del círcol, no cerquen la popularitat, facen la seua, és a dir d'artistes, i no de patriotes i endavant. Abans dèiem que tothom volia arreglar l'Espanya, ara hem de dir que tothom vol arreglar a Catalunya; i quan tothom vol arreglar una cosa és quan aquesta queda més desarreglada. Memòries a la Pilar i als de casa seua. Que Déu a tots beneesca, com a tots los beneeix i saluda, son amic

Lo Bisbe de Vic

F

468. A Mercè Vilaclara.

Vic, 10 de gener de 1900.

Merceneta: me sembla que el privilegi de l'altar del Sagrament de S. Feliu és perpetu; no obstant per a que mai sia desconegut aquest privilegi potser fóra convenient que el mateix rescripte original, o un testimoni autoritzat d'ell per aquesta Cúria posat degudament en un quadro se penjàs en la Capella. Potser quan V.V. vinguen si porten lo rescripte original se podria fer.

Memòries a la Dolores. Encomani'm a Déu, sien ben san-

tes i disposen de son afm. que les beneeix en Déu Sr. Ntre.

Lo Bisbe de Vic.

F

469. A l'Il·lm. Sr. Degà i Capítol de la Santa Església Catedral.

Vic, 11 de gener de 1900.

Del Ministerio de Gracia y Justicia, acabamos de recibir la comunicación siguiente: «Ilmo. Sr. — Vacante en esa Sta. Iglésia Catedral el Beneficio con cargo de Sochantre que obtenía el Presbítero D. Sixto Valero Oliván, por haber tomado este posesión de otro Beneficio de gracia para el que ha sido nombrado por V.S.I.: Su Majestad la Reina (q.D.g.) Regente del Reino, en nombre de su Augusto Hijo, teniendo en cuenta los antecedentes que obran en esta Secretaría, se ha dignado declarar que la provisión de la referida vacante corresponde en turno a la Corona. — De Real Orden comunicada por el Sr. Ministro de Gracia y Justicia lo participo a V.S.I. a fin de que se proceda a la publicación de edictos de convocatoria y en su día eleve V.S.I. a este Ministerio la correspondiente propuesta con arreglo a lo dispuesto en la Real Orden de 16 de mayo de 1852. Dios guarde a V.S.I. muchos años.— Madrid 3 de enero de 1900.— El Subsecretario.— Marqués del Vadillo. — Sr. Obispo de Vic». — Lo que tengo el honor de comunicar a V.S. para su conocimiento y efectos consiguientes. — Dios guarde a V.S. muchos años.

José, Obispo de Vic.

R

470. A la Rda. Mare Superiora del Convent de Maria Reparadora de Manresa.

Vic, 20 de gener de 1900.

Reverenda Madre: hojeando un periódico he visto que en estos días las Religiosas de María Reparadora están celebrando el aniversario de su año veinte y cinco de fundación, y no he querido que pasara esta ocasión memorable sin escribir cuatro líneas al Noviciado del Instituto, establecido en Manresa, y de consiguiente dentro de mi Diócesis.

Las Congregaciones religiosas son el meollo y como los centros nerviosos del cuerpo místico de Jesucristo; y en su vida oculta inadvertida para los mundanos, se incluye, de ella deriva el calor a los restantes miembros. Aún los mismos Obispos participamos de ese calor espiritual personalmente, y la contemplación divina a que se entregan los institutos religiosos toma para nosotros nuevos alicientes, cuando nosotros los teólogos la vemos practicada por gentes que sin teología saben embebecerse en la consideración de los grandes dogmas y misterios de la Religión, con los cuales nosotros debemos alimentar el espíritu del pueblo cristiano.

No descuide, Madre Superiora, de inculcar mucho a sus jóvenes alumnas el espíritu contemplativo; sin él la Iglesia sería estéril y los institutos religiosos puros instrumentos materiales, sin vida propia, de la acción oficial de la Iglesia. Debemos trabajar para obtener una intimidad de vida entre el alma cristiana y su divino Redentor, a tal aspiró siempre el divino Jesús, cuyas delicias son habitar entre los hijos de los hombres, y el Instituto de Ustedes a esto tiende con la práctica de la adoración continua al Santísimo Sacramento.

La frialdad mundana ha de curarse con el calor de la vida contemplativa, el mundo se pierde por esta frialdad, desgraciadamente son pocos los que saben llevar una vida

interior, hasta entre los que tenemos obligación de fomentar tal vida; y nos engañamos a nosotros mismos si pensamos que todo está hecho después que hemos celebrado las ceremonias sagradas con magnificencia y buen gusto cumpliendo irreprensiblemente con las exigencias de esta santa etiqueta de nuestras relaciones con Dios, que llamamos el culto Sagrado.

Usted sabe muy bien, carísima Religiosa, que en nuestro trato deseamos algo más que el cumplimiento de la etiqueta, es claro que la exigimos por ser una fórmula necesaria externa, pero esta fórmula externa significa un afecto interno, una cordialidad, una sinceridad, un cariño recíproco, que si no existe, y sólo se simula, convierte la digna etiqueta en una detestable mojigatería.

Afortunadamente ustedes en ese retiro de Manresa, con la influencia religiosa que pueden recibir de elementos de poderosa vida espiritual que ahí residen, con el recuerdo viviente que en esa Ciudad se respira del gran restaurador de la piedad en los tiempos modernos pueden fácilmente practicar un cultivo profundo de su corazón y moderarlo para la práctica perpetua del amor a Jesucristo, a que les llamó el mismo Dios, al hacerles oir su voz llamándolas a la vida regular y religiosa; ojalá yo, obispo, estuviera en las condiciones de ustedes para practicar tan alta vida, la cual no obstante es obligatoria en mi estado; por esto concluyo las presentes líneas pidéndolas un lugar en sus oraciones, saludándolas a todas, que a todas y a cada una se dirige la presente carta, y bendiciéndolas afectuosamente en el nombre del Padre, del Hijo y del Espíritu Santo. Amén.

El Obispo de Vic

F

471. A Ricard Permanyer.

Vic, 28 de gener de 1900.

Estimat amic: després de malalt, responc en primer terme, perquè trenca menos lo cap, a la seua carta, plena de bon sentit i sobretot de sentit cristià, que és lo que convé, *quaerite primum regnum Dei*. No obstant li recomano que amb la política no hi vulga casar la religió; jo sempre ne só estat enemic, potser fins hi só extremat, però fins ara no tinc motius d'empenedir-me'n.

També li recomano que la lliga no es lligue amb aquesta o aquella altra de les corrents que avui hi ha dins del Catalanisme. La Religió és com l'aire que tothom l'ha de respirar.

A pesar del gust que trobo de tractar amb V. acabo perquè encara só convalescent de la fastidiosa *grippe*. Desitjo que la nena vaja millor i també los demés que han tingut la passa. Memòries a la Senyora i als nois i V. rebi lo saludo i la benedicció de son amic

Lo Bisbe de Vic

F

472. A Mercè Vilaclara.

Vic, 1 de febrer de 1900.

Merceneta: agraesc lo bon cuidado i m'alegraria que continuàs la millora de V.V. La Maria i l'Emília agraeixen los bons records de V.V. Jo estic millor però me ressento molt encara del mal, i sobretot certa fatiga que no em permet treballar sinó molt poc. Hem de prendre lo que Déu nos envia, que és lo millor que ens pot succeir, i lo que més nos convé. Memòries a la Dolores, i que es guarde bé, perquè ella con-

vé que faça de mestressa. Encomane'm a Déu; i les saluda i beneeix

Lo Bisbe de Vic

F

473. A l'Il·lm. Sr. Degà i Capítol de la Santa Església Catedral Basílica.

Vic, 5 de febrer de 1900.

Ilmo. Sr. — Tenemos el honor de presentar a V.S. las Ternas de los Sres. Opositores, que por razón de sus años de servicios, censura literaria y demás circunstancias personales, hemos considerado más idóneas para los curatos vacantes de provisión de ese Ilmo. Cabildo, en primeras resultas, en conformidad al artículo 26 del Concordato de 1851; al objeto de que V.S. se sirva nombrar de cada Terna el sujeto que en su elevado criterio le parezca más conveniente. — Dios guarde a V.S. muchos años.

José, Obispo de Vic

F

474. A Tomàs Costa.

Vic, 7 de febrer de 1900.

Exmo. e Ilmo. Sr. Dn. Tomás Costa.

Mi querido hermano y venerable Metropolitano: recibí la suya con la satisfacción con que siempre recibo las de V. y aún mayor que otras veces, porque me desvaneció la noticia que me dijeron traía algun periódico de que el Se-

ñor Arzobispo de Tarragona estaba enfermo de la *grippe*.

Supongo que el encargo sobre aranceles que V. me trasmite de parte de Roma no tendrá prisa: voy a decir a mi Vicario general, que como yo ha estado enfermo de la *grippe*, que se ocupe en este trabajo, pues yo, dado el poco tiempo de estar en la diócesis, no tengo suficientes antecedentes.

Deseo se encuentre V. en perfecta salud, espero tendrá la bondad de saludar a mis buenos amigos, sus familiares sacerdotes, y besa afectuosamente la mano al Señor Arzobispo su amigo y hermano

El de Vic.

T

475. A Josep Garí.[1]

Vic, 10 de febrer de 1900.

Amic doctor Garí: desitjo que V., les monges, les senyores Francisqueta i Roseta, lo Francisco, los de cal Comprador i tots los demés d'aquest convent estiguen bons, i a tots donarà memòries de part meva. — L'Ensenyança i la seva gent són objecte freqüent dels meus records, allí he passat los anys se pot dir de la joventut, i aquests temps sempre són d'agradable memòria. Si no els escric, no és per falta de voluntat, però V. comprendrà que per raó de l'ofici no hi ha dia que un no surti més o menos tip de correspondència oficial, mai tan gustosa com la correspondència d'amistat. — Li escric a V. perquè l'Alfonso Muñoz m'escriu i m'envia una instància demanant l'*exeat* que jo li tinc promès, però no em dóna la seva direcció, encara que em diu que està a casa de D. Ramon de Sagarra, i espero que V. per medi del Francisco li farà dir que guardo la instància, però que per a proveir-la necessito que ell m'envie un certificat de la Secreta-

ria de Barcelona, declarant que l'admetin en la Diòcesi. És necessari aquest requisit previ, que li concediran sens cap dificultat, atès a que ell des de petit és a Barcelona, sobretot si ho fa demanar per un capellà conegut. — Suposo que el doctor Pere Marcé dirà missa a l'Ensenyança, en tal cas li donarà memòries, com també si em descuido d'algun altre. Ja sap, estimat amic, que li porta verdader afecte, i el saluda, encomanant-se a les seves oracions

Lo Bisbe de Vic

F

1. Capellà de les Religioses de l'Ensenyança de Barcelona.

476. A la Mare Priora del Convent de Santa Teresa de Vic.

Vic, 13 de febrer de 1900.

Mare Priora: ignorant que el Senyor Rector de la Pietat confessés en lo Convent de Santa Teresa, ahir lo vaig enviar a buscar per a encarregar-li les religioses que sol·liciten confessor. Li vaig dir si ell se voldria encarregar d'aquestes quantes més; ara li escric a V. per a que em diga si elles tenen o no repugnància en confessar-se amb dit Senyor, si tenen repugnància ne nombraré un altre. Però faça V. que en quant bonament se puga no se multipliquin massa los confessors, que és cosa que no convé, ni conforme a l'esperit de la Iglésia. Però abans que tot la pau i la caritat.

Encomani'm a Déu i dispose de son Prelat que les beneeix

Lo Bisbe de Vic.

ST

477. A Josefa Rossell.

Vic, 14 de febrer de 1900.

Apreciada cosina: t'envio a tu la resposta de la carta d'en Perico perquè no em recordo de la seua direcció. La pots llegir perquè així se'n recordareu més entre tots dos. Lo Tomàs Mestre viu a casa sa neboda (Méndez Núñez, 8, 3° 1ª) i li pots fer fixar en nom teu pel Perico lo dia que vol que li porten los diners a fi de no fer camins en va, perquè ell va i ve sovint de Vilafranca.

Desitjo que estigues ben bona i ben tranquil·la, lo mateix que les teues germanes. Has d'aprendre de viure per aquest món i per l'altre, que la virtut cristiana no és enemiga, sí molt amiga de la tranquil·litat d'esperit. — Un dia d'aquests, si Déu vol, t'enviaré més exemplars d'una petita carta pastoral. Encomana'm a Déu i te saluda i afectuosament te beneeix, ton cosí

Lo Bisbe de Vic

F

478. A l'Il·lm. Sr. Degà i Capítol de la Santa Església Catedral.

Vic, 15 de febrer de 1900.

Acabamos de recibir del Ministerio de Gracia y Justicia la comunicación siguiente: «Ilmo. Sr.— Vista la comunicación de V. I. participando el fallecimiento del Beneficiado de esa Santa Iglesia Catedral, Dr. José Oliva Checa, S.M. la Reina (q.D.g.), Regente del Reino, en nombre de su Augusto Hijo, teniendo en cuenta los antecedentes que obran en esta Secretaría se ha dignado declarar, de conformidad con lo

que V.S. manifiesta, que la provisión de la vacante de que se trata corresponde a V.I. en unión de su Cabildo, libremente. De Real Orden comunicada por el Sr. Ministro de Gracia y Justicia, lo digo a V.I. significándole la conveniencia de que en su día participe a este Ministerio el nombramiento y la fecha de la toma de posesión del agraciado. — Dios guarde a V.I. muchos años. — Madrid 10 de febrero de 1900. — El Subsecretario. — Marqués del Vadillo. — Sr. Obispo de Vic». — Lo que tengo el honor de comunicar a V.S. para su conocimiento y efectos consiguientes. — Dios guarde a V.S. muchos años.

José, Obispo de Vic.

R

479. A Josep Dachs.

Vic, 18 de febrer de 1900.

Estimat: desitjo que la malaltia del teu Pare la donga en bé i així ho espero. Dóna'ls moltes memòries com als demés de la família.

Respecte del recàrrec, com les reals cèdules no en parlen, creiem amb lo Sr. Vicari gral. que no hi ha necessitat de posar-lo.

Tots te donen moltes memòries.

Mira de no atropellar-te, ni t'entregues al sentiment.

Tuus in Corde Jesu

Lo Bisbe de Vic

F

480. A Ferran Purcalla.[1]

Vic, 18 de febrer de 1900.

Mi querido Mosén Purcalla: comprendo las dificultades que le crea la situación de su buena hermana para poder encargarse del economato de esa Parroquia, y agradezco sus sentimientos de afecto y sus deseos de secundar la voluntad del Superior. Afortunadamente parece que otro sacerdote de esa misma Iglesia podrá encargarse de la interinidad. Salude mucho a la hermana; dígale que me encomiende a Dios, ya que las oraciones de los enfermos le son más aceptas, y ya sabe que le es amigo que le saluda afectuosamente y le bendice

El Obispo de Vic

V

1. De Sant Joan de les Abadesses.

481. A Josep Dachs.

Vic, 20 de febrer de 1900.

Estimat: avui al sortir de l'elecció de magistral, sortint de l'aula Capitular, m'han participat la mort del teu Pare que al cel sia que després m'ha confirmat la carta de l'Enric Prat, rebuda junt amb les teues. Dins de la tristesa natural sàpies tenir energia per a resistir a les envestides de la mort, que no perdona a ningú, ni perdonà al mateix Jesucrist, Senyor nostre, son vencedor. La mort ensenya de viure, i jo que des de molt jove la vegí a casa meua potser li dec una certa indiferència pel món que ajuda a la vida cristiana.

Demà celebraré la missa per l'etern repòs de la seua àni-

ma i tots los familiars senten la teua aflicció i l'encomanen també a Déu. Jo concedesc, si n'obteniu del bisbe de Barcelona, les indulgències acostumades; s'entén per a publicarles, perquè ne concedesc en absolut als meus diocesans.

Procura consolar a la teua mare i germanes, que el sacerdot per això té especial competència, i que rebin elles la present carta de pèsam com dirigida a elles mateixes.

Ha resultat elegit magistral lo doctor Boix. Jo tan content estic que haja estat l'un com l'altre, perquè tots dos són molt dignes, i tots dos han fet molt bé los exercicis essent difícil trobar superioritat.

Tuus in Corde Jesu, sentint no trobar-se al teu costat en aquestes tues doloroses circumstàncies i te beneeix

Lo Bisbe de Vic

Memòries a l'Enric.

F

482. A Mercè Vilaclara.

Vic, 21 de febrer.

Apreciada vigatana: als presents no se'ls escriuen cartes sinó que se'ls parla, se'ls predica, i jo així ho só fet, sinó que ells, los presents... no venien a sentir-me.

Respecte dels breus pontificis de S. Feliu jo al llegir les còpies que em remeteren vaig entendre que eren perpètuos, i fins me sembla que no em devia equivocar perquè tenintlos jo a les mans quan entrà lo Sr. Vicari gral. los hi vaig ensenyar i va ésser de la mateixa opinió. No serà pas que em vagen enviar l'una cosa per l'altra?

Si Déu vol un dia d'aquests podran llegir una altra Pastoral sobre la Quaresma.

Moltes memòries a la Dolores, conserven-se bones i encomanen a Déu perquè ho necessita a

Lo Bisbe de Vic

F

483. A Josep Dachs.

Vic, 22 de febrer de 1900.

Estimat: desitjo que et trobes més animat. Recorda't del *nolite flere sicut qui spem non habent*, i pensa que el camí de la vida exigeix contenir lo sentiment que per sa naturalesa és enervant. Déu que és lo Senyor de tot nos ajuda a ésser senyors de nosaltres mateixos.

Comprenc que vulgues esperar los funerals, i encara que estic bastant sol per la feina, perquè el Senyor Vicari gral. ha anat a casa del difunt dr. Font abans de la Quaresma per raó de no faltar a la residència, si no han de tardar gaires dies ja pots esperar-los. Memòries a la teua Mare i germanes, a l'Enric i demés amics, i rep lo saludo i la benedicció de

Lo Bisbe de Vic

F

484. A l'Il·lm. Sr. President del Capítol Catedral de Vic.

Vic, 23 de febrer de 1900.

Tenemos el gusto de participar a V.S. que el I. Sr. Dr. D. Alberto Boix, elegido últimamente Canónigo Magistral de esta Sta. Iglesia, de orden Nuestra, hasta que hayamos re-

suelto lo más conveniente, continuará desempeñando la Cátedra de Teología dogmática en Nuestro Seminario. — Lo que comunicamos a V.S. para los efectos oportunos. — Dios guarde a V.S. muchos años.

José Obispo de Vic.

F

485. A Josep Morgades i Gili.

(sense data) (Vic, 23 de febrer de 1900).[1]

Exmo. e Ilmo. Sr. Dr. Dn. José Morgades.

Hermano y Señor mío: al recibo de la presente sin duda ya sabrá V. que ayer fue elegido para la magistral el doctor Boix. Considero que en los ejercicios no puede decirse que el uno superara al otro de los opositores. Sellas estuvo más vigoroso en los argumentos, pero Boix más interesante en la Homilía. Sellas demostró fuerza en el raciocinio, pero en cambio Boix demostró variedad de conocimientos que oportunamente sabía aprovechar para fecundar la materia de que trataba. Repito que no hubo superioridad del uno sobre el otro; como en todos los hombres pasa, son de condiciones intelectuales diversas y para ser juzgados se han de considerar todas en conjunto y bajo este punto de vista debían ser colocados en la misma línea. De consiguiente la elección me parece que es sensata.

He encargado el oficio de confesor de las Josefinas a M. Serreta de la Misericordia; y me parece que fuera de lo necesario lo mejor es no pensar en ellas.

Supongo que el Vicario general ya le habrá participado, a los efectos consiguientes, la muerte del Sr. Cura-Párroco de Ripoll.

Para esta Cuaresma tendremos al Padre Maresma y al tercerón P. Abadal.

Deseo que el Señor le continúe las fuerzas y vigor que le permiten trabajar en todos terrenos como tres hombres juntos.

Le besa las manos su amigo y hermano

El de Vic.

Hoy ha de haber los ejercicios de oposición a la sochantría, y son cuatro.

Tenía ya cerrada la presente cuando he recibido la suya con el dictámen sobre el *Urbión (?)*. No tengo ninguna dificultad, antes al revés, en que mi nombre figure entre los de los demás hermanos. Como no me habla V. de ello quizás no sabe, o le habrá pasado inadvertidamente, que el Obispo de Mallorca acaba de condenar dicho periódico en un *Edictum* en latín, razonado y doctrinal, que yo he recibido hace tres o cuatro días. Está fechado en 12 de febrero. Vino bajo sobre y él lo dirige directamente al clero y dice que se lea en las corporaciones religiosas y que si se sabe que lo tienen seglares que sean advertidos. Quizás V. lo recibió e inadvertidamente lo pusieron entre los impresos. Ahora no puedo decirle si lo publicó el Boletín oficial de Mallorca.

SH

1. Segons la carta de 23-II-1900 de Torras i Bages al Capítol de la Catedral de Vic, Albert Boix fou elegit canonge Magistral el 22-II-1900.

486. A Mercè Vilaclara.

Merceneta: és evident que la gràcia d'altar privilegiat és sols per set anys, i que s'acaba. De conseqüent no pot penjar-se l'avís que V. diu. Me sembla que la còpia de l'altra vegada no ho deia, a lo menos jo no ho vaig llegir.

Agraesc los seus bons cuidados, i encomane'm a Déu, com també la Dolores, i que tinguen una bona i santa Quaresma.

Lo Bisbe de Vic

Aquí van lo breu i la còpia. Si volien que la pròrroga la demanéssem aquí ho poden escriure i ho faríem.

F

487. A Mercè Vilaclara.

Vic, 25 de febrer de 1900.

Merceneta: per a que les *preces* a Roma resulten de major eficàcia per a obtenir lo privilegi d'altar privilegiat perpètuo faça lo favor de dir-me lo que encara que ja em sembla que sé, vull saber-ho amb major precisió o exactitud. 1° la capella fonda la pagà lo Pare de V.V. (a.c.s.)? 2° Ell i V.V. hi han fundat una llàntia cada u, és a dir una ell i una V.V. 3° ¿Hi ha alguna altra fundació de V.V. o d'ell? — Faig aquestes preguntes perquè si s'al·leguen en les preces me sembla més fàcil obtenir la gràcia.

Diga a la Dolores que encara que les meues oracions són petites i flaques ella hi entra que per aquella part no quedi d'encomanar-me a Déu. Demanen al Senyor que sàpia estimar al poble que Ell m'ha confiat.

Les saluda i beneeix

Lo Bisbe de Vic

Si han fet alguna altra generositat envers la capella de S. Feliu també ho diran.

F

488. A Lluís Álvarez.[1]

Vic, 8 de març.

Estimat amic: tindré gust en què vinga la setmana entrant Mossèn Ignasi;[2] puix si no hi ha novedat en contra, penso estar a casa. — Moltes memòries a Mossèn Ignasi i a la seva família de V., i disposi de son afm. que el saluda i beneeix

Lo Bisbe de Vic

Suposo hauran rebut una carta meva dirigida a V. V. i al Dr. Badia.

F

1. Advocat de Vilafranca.
2. Ignasi Raventós. (Notes de Fortià Solà).

489. A l'Il·lm. Sr. President i Capítol Catedral de la Santa Església de Vic.

Vic, 9 de març de 1900.

Vistos los escritos presentados a Nuestra Autoridad por el Iltre. Sr. Dr. D. Eudaldo Rosell, Canónigo, penitenciario de esta Santa Iglesia, en demanda de que se le otorgara la procedencia que le correspondía según la prebenda magistral que anteriormente desempeñó en esta misma Santa Iglesia, a pesar de haber pasado a otra prebenda de la misma Iglesia; y la contestación a los mismos en el dictamen del Iltre. Sr. Canónigo Doctoral que hizo suyo el Ilmo. Cabildo y en la copia del acta capitular en que se leyó el último escrito del Sr. Penitenciario y en cuya acta se insertan

las razones que se emplearon para rebatirlo y que igualmente hizo suyas el Ilmo. Cabildo; teniendo en cuenta varias disposiciones del Derecho eclesiástico sobre esta materia y la jurisprudencia canónica común, decretamos que dicho Sr. Penitenciario quede en el lugar que actualmente ocupa en el Cabildo y al cual pasó inmediatamente después de adquirida la actual prebenda, y que es el que le corresponde en virtud de su posesión de la misma; sin que Nuestra resolución se extienda a los otros derechos que pueden caberle por su antigüedad en el servicio de esta Santa Iglesia Catedral. — Dios guarde a V.S. muchos años.

José, Obispo de Vic.

F

490. A l'Il·lm. Sr. Degà i Capítol de la Santa Església Catedral.

Vic, 17 de març de 1900.

Acabamos de recibir del Ministerio de Gracia y Justicia, la comunicación siguiente: «Ilmo. Sr.: S.M. la Reina (q.D.g.), Regente del Reino, en nombre de su Augusto Hijo, por resolución de esta fecha, ha tenido a bien nombrar para el Beneficio con cargo de Sochantre vacante en esa Santa Iglesia Catedral por traslación de Don Sixto Valero, al Presbítero Don Enrique Pereira, propuesto en el primer lugar de la terna elevada por V.S. de acuerdo con el Tribunal de censura. De Real Orden lo participo a V.I. para su inteligencia y efectos consiguientes; debiendo el interesado quedar sujeto a las cargas establecidas y remitir a esta Secretaría testimonio fehaciente de la toma de posesión dentro de los ocho días siguientes al en que dicho acto tuviere lugar. Dios guarde a

V.I. muchos años. Madrid, 7 de marzo de 1900. — Torreanaz. — Sr. Obispo de Vic». — Lo cual nos complacemos en poner en conocimiento de V.S. para su gobierno y efectos consiguientes. — Dios guarde a V.S. muchos años.

José, Obispo de Vic.

R

491. A Leonci Soler i March.

Vic, 22 de març de 1900.

Estimat amic: desitjo que els malalts de V. o millor dit les malaltes, de què em parla en la seua vagen millor.

Aquests contrasts de la vida Déu nos los envia per a que el conegam més a Ell i a nosaltres mateixos, i lo present i temporal no ens faça distraure de lo etern. Mes a V. Déu Senyor nostre ja li ha donat fe i fortalesa i amb aquestes virtuts se fa lo viatge a pesar dels obstacles.

Diga a la seua mamà que la recordo molt i que s'anime, i V. dispose sempre de son afm. i espiritual amic que el beneeix i saluda

Lo Bisbe de Vic.

SM

492. A Josep Deàs.

(sense data) (març 1900 ?).[1]

Estimat amic i bon padrí: acabo de rebre la seua i vull felicitar-lo també demanant-li que m'encomani a Déu, com

hi té obligació com a Padrí. — Molts records a tota la Comunitat.

Lo Bisbe de Vic.

M

1. Carta de Torras i Bages corresponent a una de felicitació de l'Abat Deàs. Versemblantment pertanyent a la diada de Sant Josep del 1900.

493. A l'Il·lm. Sr. Degà i Capítol de la Santa Església Catedral.

Vic, 23 de març de 1900.

Existiendo varias disposiciones pontificias, ordenando que los señores Capitulares no puedan salir fuera de la Diócesis sin obtener antes la licencia de su Prelado, y dejándose de observar en algunos casos tales disposiciones, recordamos a los Señores de nuestro Cabildo la vigencia de los citados decretos y esperamos que les bastará el noble estímulo del deber de su profesión para no faltar al mismo en lo sucesivo. — Dios guarde a V.S. muchos años.

José, Obispo de Vic.

F

494. A Dolors Vilaclara.

Vic, 2 d'abril de 1900.

Apreciada Dolores: com penso que ja haurà començat lo septenari dels Dolors, li suplico que pregue per mi a la seva

celestial Patrona. Lo títol d'aquesta festivitat de la Verge és lo que interessa més al cor dels cristians, i més ha d'interessar a les que es diuen Dolores. Jo suplico a la misericordiosa Mare que el dia de la festa envie a la seva fillola del carrer de la Palla una bona ganància espiritual acompanyada del consol interior i bona salut, si així convé, i V. rebi l'afectuós saludo i la benedicció que li envia

Lo Bisbe de Vic

F

495. A Miquel Llosas.

Vic, 4 d'abril de 1900.

Sr. D. Miquel Llosas: encara que estic molt ple de feina, perquè a l'ordinària ara s'hi afegeix la de la Visita, que he començat i vaig fent per les iglésies e institucions religioses de la ciutat, volent condescendir amb la seva petició, los senyalo com a dia perquè puguen consultar-me lo que desitgen lo pròxim dilluns de la Setmana Santa, dia 9 del corrent abril. — Amb aquest motiu té el gust de saludar-lo i de beneir-lo son afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

496. A Mercè Vilaclara.

Vic, 4 d'abril de 1900.

Merceneta: és clar que de vegades tenim necessitat de la paraula amiga i piadosa que amoroseixi les aspereses espi-

rituals de la vida; però Déu ajuda les deficiències humanes. Li aconsello que llegesca los Evangelis, la paraula de Déu directa, fa l'efecte d'una conversa divina. Comence la lectura amb alguna oracioneta i la senyal de la creu, faça-la amb gran respecte i la seua llum divina li aclarirà les obscuritats de la vida.

Respecte a no poder freqüentar la Santa Comunió deixe's a les mans de Déu i faça comunions espirituals que la gent piadosa usa amb molt profit de l'ànima. Se comprèn en la situació de V.V. que el tenir gent de fora casa, encara que sien de la família, los ha de portar alguna complicació i dificultat, però aquestes penes fan desitjar més lo consol de l'esperit.

Ahir vàrem fer lo *Via-crucis* expiatori del segle 19 i anà molt bé. Diuen que hi varen concórrer quatre mil i cent persones de passo, amb molta gravedat i compostura.

Donarà l'adjunta tarjeta a la seua germana i encomanarà molt a Déu perquè ho necessita al

Bisbe de Vic

La Maria i la seua germana agraeixen lo seu record, i tot sovint me pregunten per V.V. Estan bones i jo també. Ara elles estan atrafegades perquè tenen un ramat de pollets que elles mateixes han posat.

F

497. A l'Il·lm. Sr. Degà i Capítol Catedral de Vic.

Vic, 10 d'abril de 1900.

Queriendo proceder en el régimen y administración de Nuestro Seminario Conciliar según las sabias ordenaciones del Concilio de Trento, participamos a Nuestro Ilmo. Cabildo Catedral que hemos elegido y elegimos para la comisión

disciplinar que con sus consejos ayude a la dirección espiritual del mismo a los muy ilustres Señores D. Martín Juncadella y D. Sebastián Aliberch, dignidad de Arcipreste y Canónigo respectivamente de esta Catedral; y para la Comisión económica elegimos por nuestra parte como individuo del cabildo a Su M. Itre. Sr. Deán D. Jaime Serra y en representación del clero de la Ciudad a D. Francisco Verdaguer, Beneficiado; pidiendo por el presente oficio al Ilmo. Cabildo elija otro Capitular de su seno para que forme parte de esta Comisión económica, esperando se fijará en persona entendida en asuntos financieros y de juicio grave para que puedan coadyuvar en la gestión de los intereses del establecimiento de enseñanza oficial, que es al mismo tiempo casa de educación eclesiastica de la Diócesis.

José, Obispo de Vic.

F

498. A Mercè Vilaclara.

Vic, 11 d'abril.

Merceneta: tinc lo gust de participar a V. i a la seua germana que obra en mon poder lo Rescripte o Breu apostòlic concedint privilegi d'altar privilegiat perpetuo a la capella de Sagrament de S. Feliu. No l'envio per correu perquè no s'extraviés, però quan tinga ocasió ho faré. — Diga a la Dolores que rebí la seua carta, i a la Dolores i a la Mercè desitja santes i devotes solemnitats de Setmana Santa i Pasqua i s'encomana a ses oracions

Lo Bisbe de Vic

F

499. A Leonci Soler i March.

Vic, 20 d'abril de 1900.

Estimat amic: suposo haurà rebut, o rebrà juntament amb la present, los breus i rescriptes pontificis de V. Jo passava ànsia per lo que tardaven, però lo expedicioner havia acabat los impresos i m'ha fet esperar.

Respecte de la interpretació que deu donar-se al *prope cubiculum* per a fer-s'hi celebrar la missa, com és cosa que no pot tenir una interpretació matemàtica, sinó moral, autoritzo a V. per a que faça inspeccionar lo lloc per a lo Pare Rector de la Cova i V. puga seguir lo seu dictamen en la determinació del punt a on dega posar-se l'altar. Desitjo molt que la seua Senyora Mare estiga millor de salut; però ella com a piadosa cristiana que és sabrà aprofitar-se tant de la salut com de la malaltia. També desitjo que la seua Senyora vaja seguint bé, i que V. conserve la seua activitat acostumada i que emplea sempre en obres bones. Suposo haurà rebut a temps l'aprovació del Reglament del Gremi de pagesos, institució adequada a les circumstàncies actuals i que promet a la classe treballadora de la terra les ventatges del col·lectivisme cristià sens lo perill de la impietat.

Diumenge, si Déu vol, sortiré a Visita Pastoral.

De V. amic que el saluda i beneeix

Lo Bisbe de Vic

SM

500. A l'Il·lm. Sr. Degà i Capítol de la Santa Església Catedral.

Vic, 21 d'abril de 1900.

Tenemos el honor de presentar a V.S., para la tercera

provisión, las ternas de los Sres. opositores que por razón de sus años de servicio, censura literaria y demás circunstancias personales, hemos considerado más idóneos, para los curatos vacantes de provisión de ese Ilmo. Cabildo en conformidad al artículo 26 del Concordato de 1851, al objeto de que V.S. se sirva nombrar de cada terna al sujeto que en su elevado criterio le parezca más conveniente. — Dios guarde a V.S. muchos años.

José, Obispo de Vic.

F

501. A Antoni Alcover.[1]

Vic, 21 d'abril de 1900.

Estimat amic: a la vigília de sortir de Visita cap a les parròquies de l'alta muntanya, rebo lo recordatori de la mort de la seva mare, que al cel sia. Demano a Déu l'etern repòs de l'ànima de la difunta i el consol de son fill i demés de la família. Veig que ha mort a edat avançada, i açò ja és una gràcia que no concedeix Déu a tots sos fills. — Esperant se servirà donar afectuoses memòries al Sr. Bisbe i demés amics, lo saluda cordialment a V. i s'encomana a ses oracions son amic

Lo Bisbe de Vic.

F

1. Vicari General de Mallorca i filòleg.

502. A Josep Dachs.

Ripoll,

Estimat doctor Dachs: t'envio aquestes cartes, que podràs tu contestar en conformitat amb les indicacions que só posat a cada una, dient que estic en Santa Visita, i que per encàrrec meu tu contestes. — Per ara, gràcies a Déu, no tenim novedat. Memòries a tots, i suposo que la teva germana va seguint millor.

Lo Bisbe de Vic.

F

503. A Josep Dachs.

Cavallera, 28 d'abril de 1900.

Estimat: per ara anem seguint bé a pesar dels mals camins seguits, i ahir amb dues hores de pluja a l'esquena. — En la repartició de la Carta al jovent mira molt que vaja a on hi haja associacions. N'enviaràs sis o vuit al P. Fiter, jesuïta, per a los jóvens de la seua congregació. — En lo pròxim número del Butlletí que em resumeixes fes que la Carta vaja al davant. — Concedesc les indulgències als missionistes per l'oració de què em parles; igualment reduesc les misses que indiques. — Te repetesc lo que ja t'he dit altres vegades, que no t'has de posar lo *parti pris* de que el butlletí tinga tantes pàgines. Millor, si no és necessari, que en tinga poques, i aleshores emplear l'economia en Cartes i escrits de propaganda. Diràs al canonge Illa que si per cas los seminaristes pensessen, en vista de la meua carta al jovent, fer una consagració a la Verge, com que d'entre ells han d'eixir los sacerdots del segle XX, que esperen la meva tor-

nada. Lo Manuel Guasch m'escrigué, en una carta rebuda a Ripoll, que us participés que se casava; i com m'havia demanat si jo hi volia anar, entera't dels dies de les festes de St. Tomàs i li escrius en nom meu que aquells dies i per Corpus m'hauré d'estar a Vic. També li pots dir que sens donar-li presses, mire d'enterar-me del Jaume Bigorra com estem de mula.

Memòries al Sr. Vicari gral., a Mossèn Joan, dr. Rovira, al Peret i als nois i tu encomana'm a Déu.

Lo Bisbe de Vic.

F

504. A Maria Bruix.

Cavallera, 28 d'abril de 1900.

Maria: gràcies a Déu no tenim novetat ni Mossèn Ramon, ni jo, i havem fet les parròquies d'aquesta part de Pirineu, potser les més difícils de tot lo Bisbat. Ahir anàvem de Sarroca a Cavallera a on som avui, a mitja hora de Camprodon, és a dir dues hores, amb la pluja a l'esquena; però me trobo bé, i fins me sembla que mata més gent lo estudi que la visita, sens voler dir que no es passen perills en los camins de muntanya.

Dóna moltes memòries a l'Emília. Digues a la gent de Les Cabanyes que per aquí no hi ha vinyes, però sí bestiar. En dues parròquies encara hi havem trobat neu i diuen que al maig sol tornar a nevar. Que escriguen als nois d'Amèrica en nom meu. També dóna moltes memòries als de Viladellops i al Peret Santacana i als de casa seua i demés parents i amics de per aquí. — Estem a dues hores de la frontera. — Ara no estranyes encara que no escrigue, perquè hi ha dies que no tenim temps més que de fer la feina.

Encomana'm a Déu.

Lo Bisbe de Vic.

Moltes memòries a la Maria, a la Francisca i l'Elvira i el seu home. A Mossèn Anton i doctor Badia.

F

505. A Montserrat Mateu i Sadó.

Sant Joan de les Abadesses, 30 d'abril de 1900.

Estimada Montserrat: ara que acabo de pujar de la Iglésia a on he predicat la inauguració del Mes de Maria en aquest devot i antiquíssim temple me donen la teva carta en la que em demanes la benedicció. — Te la dono amb tota l'efusió del meu cor, demano a la Verge Maria que et beneesca a fi de que la teva primera Comunió sia santa com la d'aquelles santetes que venera la Iglésia que a dotze i tretze anys foren heroïnes de la Fe, de la puresa i de la caritat. — Procura que en aquest acte sacratíssim los sentiments terrenals queden substituïts per los sentiments celestials. — Dóna moltes memòries als teus Papàs, i rep, te repetesc, la més afectuosa benedicció de

Lo Bisbe de Vic.

Sant Joan de les Abadesses, en Santa Visita Pastoral.

F

506. A Jaume Serra.[1]

Sant Bernabé de Tenes, 3 de maig de 1900.

Estimat Don Jaume: avui a l'arribar a Sant Bernabé de Tenes, aquesta tarda, m'han donat la carta de V. i m'alegro de que tots seguesquen sens novedat i de que els de casa tots també estiguen bons. Amb Mossèn Ramon també seguim sens res de particular i anem fent la nostra ruta que allargarem un xic més.

Ha fet molt bé d'assegurar-se o reclamar en l'assumpto de S. Joan de les Abadesses; i puix que em diu que tenen calma faran bé amb lo Dr. Taltabuit d'anar enllestint los preparatius d'organització i distribució de fardos de què parlàrem, determinant lo concepte de les partides, a fi de que quan jo vinga puga ultimar-se. Ja tindran lo trasllat de la R. V. nombrant lo Mestrescuela que remetí al dr. Dachs. Dit Senyor me diu en carta que he rebut que potser prendrà possessió per apoderat.

Memòries al dr. Dachs, a Mossèn Joan, al dr. Rovira, al Pere i als nois i V. rebi l'afecutós saludo de son amic que s'encomana a les seues oracions i lo beneeix

Lo Bisbe de Vic.

Mossèn Ramon me diu que donga recados a tots los pícaros d'eix palau.

Sant Bernabé, 4 de maig.

Avui aquest matí, divendres, a l'anar a dir missa han vingut l'alcalde i el secretari de S. Joan de les Abadesses dientme que desitjaven molt se pogués arreglar l'assumpto de la Fàbrica quals obres perjudiquen a la finca del Bisbe jo'ls só dit que es fessen càrrec que la finca era dels pobres i la fàbrica de particulars i que jo ni en lo més mínim podia perjudicar a aquells, que no obstant seria conciliador i que avui escriuria a V. que està més enterat de l'assumpto i que és llegista més que jo; i ells m'han dit que anirien a Vic lo dilluns pròxim per a veure a V. i parlar de la qüestió. Jo els

he dit que tenia una idea de que aquella propietat estava subjecta a alguna condició. De consegüent V. ja pensarà V. amb l'assumpto amb anterioritat perquè si bé desitjo que en Bellapart que es coneix que té en la política *lugareña* molt predomini no quedi mortificat, tampoc puc consentir perjudicar los béns de la Iglésia. En fi li deixo la qüestió a les seues mans per a que la resolga amb la discreció i justícia que acostuma.

De V. amic afm. que el beneeix

Lo Bisbe de Vic.

F

1. Vicari General.

507. A Maria Bruix.

Sant Quirze de Besora, 8 de maig de 1900.

Maria: ja que em dius que hi ha verola a Les Cabanyes mira si és en casa de gent necessitada i aleshores dóna'ls de part meua alguna caritat lo que a tu te sembli, i si et creies que no tindries prou diners digues al Peret Santacana que te'n donga.

Memòries a tots, i encomana'm a Déu.

Lo Bisbe de Vic.

F

508. A Joan Maragall.

Vic, 19 de maig de 1900.

Estimat Maragall: ahir al vespre vaig arribar a Vic de passar la visita a vàries parròquies de l'alta muntanya; durant aquells dies estiguí casi incomunicat amb lo món, però en gran comunicació amb Déu i amb la naturalesa. Se pot dir que en tots aquells dies no vegí cap periòdic, però en algun punt llegí incidentalment en algun diari una notícia que em semblà que es referia a la mort del seu Pare. Ara aquí me'n só certificat.

Li escric, doncs, aquestes quatre ratlles de pèsam manifestant-li que desitjo l'etern repòs de l'ànima del seu pare, que al cel sia. La solemnitat de la mort és la major de la vida humana, i ara que V. ja ha entrat en l'època de les grans realitats, que vencen als idealismes literaris i artístics, que ja és espòs i pare de família i ha començat a viure vida d'home, deixant enrera la de jove, sentirà més la pràctica poesia de la Fe que mai acaba, sinó que sempre aumenta i que la mort encara fa créixer.

Afortunadament lo seu Pare era un bon cristià i la immortal esperança de la glòria que ens meresqué Jesucrist ha d'ésser lo consol de V. i de tota la família. — Per sa part li promet lo sufragi de les seues oracions, son amic

Lo Bisbe de Vic.

F

509. A Josep Morgades.

Del 20 al 25 de maig de 1900.

Exmo. e Ilmo. Sr. Dr. Dn. José Morgades y Gili.

Mi querido Hermano y Señor: recibí ayer una cartita del Penitenciario, en nombre de V. hablándome del asunto de Collell. Entonces aún casi no sabía nada, porque la publicación del artículo se hizo estando yo en Visita, y aún no lo

he leído, aunque pienso hoy hacerlo bajar de la Biblioteca, para leerlo.

Me proponía Ricardo, como pensamiento de V. que aconsejara a Collell que se fuera a Roma a ganar el Jubileo; pero ayer mismo, sin que yo, por supuesto, haya hablado de la carta, me dijeron que Collell estaba citado para comparecer ante ese Juzgado del Hospital, en virtud de denuncia de su artículo. Puesta ya la cuestión en el terreno judicial, me parece que la ausencia sería contraproducente, y daría más importancia a la cuestión, por la circunstancia de la rebeldía. A Collell es claro que no le van a hacer nada, por lo mismo que es atrevido, y me parece que todo se va a reducir a que le pongan una multa de veinte y cinco pesetas, y que acabe pronto.

El Canónigo aún no me ha hablado del asunto, y no quiero llamarle, sino esperar a que venga antes de salir de aquí para presentarse al Juzgado; y entonces miraré de influir en su ánimo, y le recordaré las disposiciones modernas eclesiásticas acerca de los sacerdotes que escriben en periódicos. Pero al último todo se reducirá a ruido y nada más.

V. me habla en la suya de que vuelvan, sin tener ni siquiera pretexto, a hablar de V. y a mover ruido. Pero me parece que no se ha de mortificar V. por tan poca cosa, estando como está tan acostumbrado a los vaivenes de la vida pública. A la gente moderna les gusta tener cosas ruidosas, y aprovechan cualquier motivo. De todas maneras yo le felicito a V. y le admiro, porque sabe mantener la serenidad de espíritu en medio de la mareadora garrulería que fácilmente desvanece.

He llegado de la Santa Visita, y le felicito aún más por el estado de las parroquias y clero, y por la huella siempre benéfica que de la administración de V. guardan.

Se encomienda a sus oraciones su amigo y hermano

El de Vic

Ha venido Collell, diciéndome que la escribanía le había

comunicado confidencialmente que tenía el exhorto, y que él tenía necesidad de ir a predicar a un pueblo de fuera diócesis, y que haría decir a su casa que estaba fuera a predicar, y que estaría aquí dentro de diez o doce días. Esta coyuntura me ha parecido buena, porque esta dilatoria la admitirán, y entre tanto los ánimos se refrescan. He creído conveniente recordarle el interés notorio de la Sede Apostólica en el apaciguamiento social.

V

510. A Josefa Rossell.

Vic, 20 de maig de 1900.

Apreciada Pepeta: no per mon caràcter de bisbe, com tu comprendràs, sinó de cosí teu he rebut una comissió per a tu que vaig a complir en la present carta.

Un senyor viudo, distingit en la seua professió, pare me sembla de tres fills, ja grans, d'uns quaranta-cinc anys d'edat m'ha parlat de projectes matrimonials i m'ha indicat que havia pensat en tu. Jo li só dit que em creia haver comprès que tu no volies canviar ton estat de viuda, però com ell ha insistit bastant li he dit que t'ho preguntaria per a que ell estés més cert de les teues resolucions i que després li escriuria lo resultat o li trametria la resposta que em donguesses.

De conseqüent tu diràs.

Fa poc que só arribat de visitar vàries parròquies de l'alta muntanya; i encara que això importa alguna fatiga si un ho sap fer purament i santament per Déu la fatiga no se sent. Feliç aquell que sap donar-se del tot a Déu i fa d'Ell tot l'objecte del seu cor i de la seua vida.

Prega per a que jo ho sàpia fer així, ja que tant m'hi obliga la meua professió; com desitja que tu ho sàpies fer i sà-

pies trobar en Déu la pau i el consol de l'ànima ton cosí que et saluda i beneeix.

Lo Bisbe de Vic.

F

511. A Josep Salarich.

Vic, 28 de maig de 1900.

Estimat senyor Salarich: he sabut la mort de la seva filla, monja de Sant Domingo, un angelet que ha volat al cel, perquè Déu ha tingut per ella la suprema atracció que exerceix sobre de les ànimes santes. — Demano a Déu que el consoli, i a ella que intercedesca per son pare. Demà a la Santa Missa pregarà pel pare i per la filla, mentre el saluda afectuosament i el beneeix

Lo Bisbe de Vic.

F

512. DECRET SOBRE RELÍQUIES.

Visto el informe emitido por el Rdo. Sr. Maestro de Ceremonias de N. Sta. Iglesia Catedral acerca de las Reliquias que se guardan en la Iglesia de Sto. Domingo de la presente ciudad, aprobamos el culto público de las mismas (con excepción de la del Beato Francisco de Posadas con la cual observará lo que propone el Sr. Maestro) subsanando con Nuestra Autoridad los defectos de procedimiento o de forma que nota el Sr. Maestro, por cuanto parece constar prudentemente por los datos alegados que son verdaderas reli-

quias de santos y por lo tanto dignas de la veneración de los fieles.

Dese testimonio del Informe del Sr. Maestro y de este nuestro decreto al Rdo. Sr. Cura Párroco de esta Catedral, quien lo insertará en el libro de Visitas a continuación del decreto que Nos en él pusimos, por ser como una consecuencia del mismo, y debiendo guardar lo que en ellos se dispone.

Vic, 29 de mayo 1900.

F

513. A Mercè Vilaclara.

Merceneta: he rebut la seua apreciada i agraesc los sentiments de V. i de la seua germana. No sé quan serà la meua anada a Barcelona per a casar al Manel Guasch; i per a assegurar més que V.V. ne tinguen notícia lo medi més expedit és que diguen a Mossèn Tomàs que les avise a V.V., quan ho sàpia; puix jo que só un xic descuidat podria ser que me n'oblidés. Al present no sé encara quan serà. — Encomane'm a la Mare de Déu ja que estam en lo seu mes. Necessitam molt de Déu que ens guie, perquè en lo món, com és un mar, és com si anéssem embarcats i ens maregéssem i Maria és *Stella Maris*.

Lo Bisbe de Vic.

F

514. A Mercè Vilaclara.

Vic, 5 de juny.

Merceneta: al rebre la carta de V. ja era fora lo Senyor

Penitencier, però miraré de recordar-me de lo que em diu en ocasió oportuna.

Aniré a Barcelona lo dimarts, dia 12, per a beneir lo casament d'en Manel Guasch lo dia 13, però no sé la Iglésia a on volen casar-se.

Los agraesc que pensen en l'escola de monges de S. Feliu, i de que continuen fent bé a aquell poble tan afavorit pel Pare de V.V. i per V.V. Lo fer bé és lo únic sòlid que hi ha en aquest món de mentida i d'il·lusió.

Moltes memòries a la Dolores.

Lo Bisbe de Vic.

F

515. A la Rda. M. Priora de l'Ensenyança de Manresa.

Vic, 11 de juny de 1900.

Reverenda Madre Priora: me hago cargo de las razones que V. expone pidiendo permiso para enviar a Cornudella las dos hermanas que piden las de aquella Comunidad, aunque hubiese deseado saber lo que pensaban las hermanas de Cornudella acerca de esta ida. Tengo alguna experiencia de estas expediciones y de consiguiente alguna repugnancia a las mismas. Proceda V. con mucha cautela y no autorice la ausencia más que por dos años; siempre tendrá V. tiempo de alargar el permiso, y asegúrese de que las que vayan sean muy sólidas. Hoy mismo también escribo al Sr. Arzobispo que me recomienda el asunto.

Se encomienda a las oraciones de esa Comunidad y las saluda y bendice

El Obispo de Vic.

V

516. A Mercè Vilaclara.

Vic, 11 de juny de 1900.

Merceneta: així que van passant los anys veiem més clarament que aquest món és un món de misèries, i que és feliç qui sap passar-hi sens participar-ne. Faça lo que bonament puga per al bé de les persones i no perde la tranquil·litat d'esperit, encara que li semble que no aprofiten los seus cuidados.

Al rebre aquesta, si Déu vol, jo seré a Barcelona però molt poques hores, i encara no sé la Iglésia a on he d'anar.

Convé molt fortificar l'esperit i per això unir-nos amb N. S. Jesucrist, únic Salvador i únic amic i consol de l'ànima. Ara s'acosta l'Octava del S.S. Sagrament, i en ell trobarà lo que cerca. Li envio una estampeta de vàries que m'han enviat per a que veja que encara hi ha ànimes que zelen per la glòria d'aquest Sagrament d'amor. — Moltes memòries a la Dolores i que l'una i l'altra m'encomanen a Déu.

Lo Bisbe de Vic.

F

517. A Leonci Soler i March.

Vic, 12 de juny de 1900.

Estimat amic: diga al Rd. Torrents que envie l'admissió que té del Senyor Bisbe de Barcelona i se li donarà l'exeat o excardinació d'aquesta diòcesi, suposant que no tinga aquí cap obligació personal que satisfer.

Li he d'escriure molt precipitadament perquè he de baixar a la Catedral i demà surto de visita.

Moltes memòries a la seua mare i dispose de son afm. amic que el saluda i beneeix

Lo Bisbe de Vic

SM

518. A Agustí Valls.

Santa Eugènia de Berga, 16 de juny de 1900.

Estimat Agustinet: no vaig pensar a dir-te que abans d'anar a Vic escriguessis perquè no fos cas que em trobesses fora, perquè un ha d'aprofitar lo temps per a la visita i encara que penso ara d'aquí a pocs dies suspendre-la, però podria ser de fer alguna curta expedició pastoral i que no em trobésseu. També serà bo que digues lo número que sereu. — Que l'amor de Jesús regne en lo teu cor, i en lo de tots los de casa teva desitja ton amic que et saluda a tu, al teu germà i al teu cunyat i a tots us beneeix, junt amb les vostres mullers i fills

Lo Bisbe de Vic.

Santa Eugènia de Berga (en pastoral Visita).

F

519. A Josep Dachs.

Osor, 17 de juny de 1900.

Estimat: quan sia ocasió de sortir Butlletí faràs quatre ratlles de recomanació del llibre traduït pel Dr. Ballester, a

què se refereix la present carta i que suposo hauràs rebut. Havem ensopegat dies un xic plujosos, que dissimulen la calor que d'altra banda se sentiria molt en aquestes serres. — Per si tenies algun projecte de caça te participo que en aquests dies han vist per aquest país algun senglar. — Memòries al Sr. Vicari general, a Mossèn Joan, Dr. Rovira, a la Maria i a l'Emília, al Pere i als nois, i encomana a Déu a ton afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

520. Al Rnd. Sr. Rector de Fonollosa.

Seva, 18 de juny de 1900.

Mi querido Sr. Cura: realmente el mundo no corresponde a la Iglesia, pero es preciso tener paciencia. Puede V. servirse del poco dinero del culto para reparar el tejado. — Para extraordinario de las Hermanas designo al Sr. Cura de Castelltallat, y V. se lo comunicará de mi parte. — Concedo las indulgencias para los libritos de que me habla. Le saluda y le bendice

El Obispo de Vic.

F

521. A Josep Dachs.

Muntanyà de Seva, 19 de juny de 1900.

Estimat: m'alegro de que no hi haja res de nou segons

me dius en la carta i abans nos havia dit Mossèn Joan a qui havem vist avui en la parròquia de Sant Jaume. Estam encara en companyia del Degà de Vilafranca, doctor Badia, que avui se'n torna. Lo temps és bo si no fossen unes soleiades tremendes que no sé si els fills del carrer de Fernando les aguantarien.

T'envio una carta d'en Manel Guasch per a que si precipitats per l'apetit de la llaminadura haveu fet alguna defraudació pugueu restituir-la si la cosa subsisteix encara. Com no em recordo bé de la direcció de ca l'Estalella junt amb aquesta t'envio una carta pel Manel a qui tu donaràs direcció. Memòries de Mossèn Ramon a Don Jaume, a tu, a Mossèn Joan, Dr. Rovira, a la Maria i a l'Emília i als demés i disposa de ton afm. que beneeix

Lo Bisbe de Vic

F

522. A Tomàs Costa.

Visita Pastoral de Brull, 22 de juny de 1900.

Exmo. e Ilmo. Sr. Dn. Tomàs Costa.

Mi querido Señor y hermano: con gusto he recibido su carta y Dios mediante asistiré en el lugar y en el tiempo que V. crea conveniente a la Conferencia episcopal. Naturalmente que el último entrado ha de ser su más insignificante miembro.

Se encomienda a sus oraciones su amigo y hermano

El de Vic.

T

523. A Monsenyor Aristide Rinaldini.

Vic, 25 de juny del 1900.

Al Emmo. y Reverendmo. Señor Nuncio de S.S. en España.

Emmo. y Reverendmo. Señor.

Dispuso el artº 22 del convenio de 24 de Junio de 1867 que los bienes de las Comunidades de Presbíteros beneficiados de las Diócesis que comprendía la Corona de Aragón se conmutaran con sujeción al Concordato de 4 de Abril de 1860 y que por lo tanto se entregasen láminas del 3% bastantes a producir una renta igual a la que producían las fincas, censos y derechos objeto de la incautación, sin que en ningun tiempo ni en ninguna eventualidad pudiesen sufrir alteración ni reducción las mencionadas rentas.

Alegando la Admon. activa que las leyes de 1876 y 1882 son de aplicación a todos los tenedores de Deuda española sin excepción alguna, y haciendo caso omiso de las prescripciones concretas y precisas del artº 9º de la ley de 4 de abril de 1860 ha venido resolviendo los expedientes de indemnización a las Comunidades con el criterio que los capitales del 3% habían de convertirse a la renta de 4% al tipo de 43'75% con la cual irrogaba a los Capítulos de que se trata un nuevo perjuicio, que unido al de 20% que preceptúa la ley de 2 de Agosto del 99 y al de 25% que marca el Decreto de 21 Agosto de 1860, hacen ascender el daño annual que sufren las Comunidades a 65% quedando libre para congrua de los beneficiados que han de ejercer funciones coadjutoriales y han de levantar las cargas impuestas por los donantes de los bienes poco más de la tercera parte de la renta que en 1855 producían sus fincas y censos.

El tribunal contencioso ha revocado hasta el mes de marzo último cuantas Reales Ordenes han sido reclamadas en ese punto y en repetidas sentencias ha declarado el perfecto

derecho de las Comunidades a percibir íntegramente sus rentas con la sola deducción del 25% que dispone el artº 2º del Real Decreto de 21 de agosto de 1860; pero en 24 de abril pasado separándose de este criterio y en oposición a otras sentencias dictadas semanas antes por el mismo Tribunal en pleitos promovidos por varias Comunidades de Valencia confirmó una R.O. recaída en expediente instado por el Capítulo Ecco. de San Bartolomé de Valencia, es decir, negó lo que sin interrupción venía concediendo y estimando como derecho desde 1896. Puede tal vez haber influído en tal resolución el acuerdo del Consejo de Sres. Ministros traducido en la R.O. de 4 de abril de este año que puso término al expediente promovido por los Beneficiados de Biosca (Lérida) en la cual además de declarar que son aplicables a las láminas de las Comunidades de que se trata las leyes generales de la Deuda (separándose en este punto de la mayoría del Consejo de Estado en pleno) se dispone que por el Ministerio de Estado se entablen las consiguientes negociaciones con la Santa Sede a fin de modificar el referido artº 90; pero por de pronto y sin anuencia de la Nunciatura Apostólica se deja incumplido el convenio de 4 de abril de 1860 en lo que respecta al artº 9º como si fuese discrecional el alterar un contrato sin la aquiescencia y conocimiento de una de las partes.

Tal situación no debe prolongarse ni desafueros tales no pueden pasar sin la protesta consiguiente, máxime cuando en casos análogos el Gobierno de S. M. ha procedido de distinta manera como lo prueba lo ocurrido con el Gobierno de Dinamarca y el Hospital de Italianos a los cuales se les abona íntegramente los intereses de la Dueda del 3% que poseían con anterioridad a las leyes de 1876, 1882 y 1889, reconociéndose así en Reales Ordenes recientes. Y es más; la mayoría o buen número de Comunidades cobran actualmente en renta íntegra en virtud de sentencias firmes y aún de leyes especiales como la de 10 de abril de 1900 y va a resultar que las que ni aun tienen después de muchos años de gestionar inútilmente en las oficinas de Hacienda las inscrip-

ciones de derecho les corresponden, van a percibir si las tendencias del Tribunal contencioso y del Poder ejecutivo no desaparecen, poco más de la 3ª parte de la renta que legítimamente les pertenece.

A fin, pues, de que las Comunidades no continúen por más tiempo sin bienes ni rentas y con objeto de que estas alcancen la debida importancia, el Prelado que suscribe respetuosamente

Suplica

a Vtra. Emma. Reverendma. interponga la oportuna reclamación para que dentro de los plazos marcados por el Reglamento de 15 abril de 1890 se resuelvan los expedientes de indemnización a las Comunidades y se cumplan en todas sus partes las leyes concordadas en 4 de abril de 1860 y 24 de junio de 1867 únicas aplicables a esos expedientes dándose como es de Justicia al artº 9º de la 1ª de las citadas leyes el alcance que se desprende de su letra y de su espíritu.

Gracia que espera merecer de la rectitud de Vtra. Emma. Reverendma. cuya vida guarde Dios muchos años.

Vic y junio de 1900.

José, Obispo de Vic.

ASV

523 bis. Al Cardenal Rampolla.[1]

Vic, 28 de juny de 1900.

Eminentísimo Sr. Cardenal Rampolla.

Estando de Visita por las parroquias del Pirineo y de la alta montaña, durante cuyo tiempo no veía periódicos ni tenía más que comunicaciones oficiales, el Señor canónigo Collell escribió y publicó en el periódico de Barcelona «La Veu de Catalunya» el artículo que dio lugar a la denuncia. Al llegar a Vic supe ésta, y me hice traer el artículo que aún no

había leído. Le llamé al canónigo y hablamos largamente del asunto, y me esmeré en hacerle comprender como los eclesiásticos, siguiendo el camino marcado por la Santa Sede, debíamos no sólo evitar todo lo que pudiera perturbar la tranquilidad del espíritu público, sino aun evitar conflictos y escollos al poder político. Y él se conformó con mi opinión, que de otra parte es la suya habitual. Desde luego escribió una carta al ministro de la Gobernación, Señor Dato, la cual no vi pero me dijo Collell que era para darle explicaciones que le dejaran satisfecho; y así lo creo y se desprende de la contestación del Señor Dato que hoy me ha traído y he leído. El Señor Dato se da por satisfecho.

Paso ahora, Eminentísimo Señor, a las observaciones generales y de conducta que me hace sobre Collell. Somos con éste amigos desde muy jóvenes y aun de mucho antes de ser sacerdotes; pero procuraré hablar con la sinceridad que corresponde a un Prelado cuando trata con la Santa Sede. Collell ciertamente durante los meses de invierno, que en Vic es muy crudo, no suele residir; pero lo hace siempre presentado certificado de médico y reside entonces no en Barcelona, sino en un pueblo muy templado que hay entre esta ciudad y la presente de Vic, y si va a Barcelona su estancia es muy corta.

Collell en realidad es un enfermo, de enfermedad moderna, un temperamento nervioso vibrante, lo cual a mi entender explica ciertas cosas suyas, algunas veces entre sí contradictorias, por no ser *sibi constans*, como pasa con los hombres de su natural. Así es que él habitualmente está en la idea verdadera de que los eclesiásticos no deben ser promovedores de cuestiones que dividan los espíritus, pero alguna vez le pasa lo que le ha pasado ahora con el Señor Dato. En cambio tiene la ventaja de que otras veces ha contrariado fuertemente las exageraciones de su misma escuela, y ha dicho verdades muy grandes a los enemigos de la actual forma política, radicales o separatistas.

Y ya que he hablado de separatistas, aunque sea separándome un momento del objeto de esta contestación, me

ha de permitir Su Eminencia que le diga que esta cuestión del Regionalismo tiene más importancia por los fantásticos y apasionados y lejos de la realidad comentarios de los periódicos y políticos madrileños, que no en sí misma; y yo creo profundamente que aun cuando la propagación del Regionalismo discreto no llevase consigo un bien positivo lo llevaría en el sentido de ser un derivativo que llama la actividad popular, y sobretodo de la juventud ilustrada y de la clase media, hacia un terreno donde naturalmente se respira un aire tradicional y cristiano. Si ha de venir una disolución en nuestro país de seguro que no será por este lado; dominan aquí desgraciadamente demasiado las inclinaciones positivistas modernas para que el culto a lo indígena pueda producir un desgarro en el Estado español.

Y el hablar así a Vuestra Eminencia no le haga creer que soy hombre que me ocupo en la política; nunca me ha gustado y ahora que soy obispo procuro vivir y obrar dentro del inmenso horizonte del reino de Cristo, sintiendo raquítico y mezquino el reino de los hombres; pero también estoy convencido, y yo en mi conducta pastoral obro en virtud de esta convicción, que la vida de la fe y de la piedad si se injertan en el espíritu propio del país, atendiendo a la naturaleza social del mismo, resulta más vivaz y lozana.

Por lo demás volviendo al Señor Collell debo manifestar a V.E. que me ha dicho iba a no tardar a escribirle; y tengo la seguridad (a lo menos así lo creo) que dejará satisfechos a Su Santidad y a Vuestra Eminencia. Es un buen sacerdote, se dedica al ministerio, en algunas ocasiones hasta lo ha hecho en detrimento de su salud, a consecuencia de su vehemente temperamento, y espero con la ayuda de Dios que no caerá en extralimitaciones por el lado de la política. También me permitirá Vuestra Eminencia que le diga, con la filial franqueza que debo a la Santa Sede, que a mi entender no sería de buenos resultados que el pueblo catalán creyese que la autoridad eclesiástica quería cohibir el nuevo espíritu indígena que en estos tiempos se ha recrudecido. Los ele-

mentos perversos, o a lo menos los más perversos, son enemigos de esta tendencia, pero los demás muestran simpatía a la misma y se manifiestan contentos de no ir divorciados de los escritores y hombres de acción de la Iglesia.

Con esta ocasión, Señor Eminentísimo, le besa con todo respeto y cariñoso afecto la Sagrada Púrpura

El Obispo de Vic.

ASV

1. Aquesta carta ens ha estat facilitada per Jordi Figuerola, que la comenta en el seu llibre *El bisbe Morgades i la formació de l'Església catalana contemporània*, publicat a la Biblioteca Abat Oliba de les Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1994.

524. Al Centre Escolar Catalanista de Barcelona.

Vic, 2 de juliol de 1900.

Després d'una fatigosa temporada de visita, al tornar a la capital de la Diòcesi, tinc lo gust de respondre a son atent ofici de 10 de juny últim aplaudint los sentiments d'amor al país que distingeixen a la Societat d'estudiants per V. presidida, i que es manifesten en sa Comunicació. En ocasió oportuna los manifestaré lo que em sembla de son generós projecte; i entretant, ja que em demanen consell, los diré que a l'edat de V.V., sempre simpàtica al públic, lo treball de més importància més que el de fer consisteix en fer-se, pensament que va inclòs en son projecte; així la futura generació tindrà aquella soliditat de judici i riquesa de coneixements que asseguren al país un moviment progressiu envers la perfecció social, al qual devem aspirar tots aquells qui professam la creència d'una destinació humana a l'eterna perfecció.

A l'agrair los sentiments d'estima que me manifesta lo

Centre de sa digna presidència tinc l'honor també d'oferir-li los sentiments de la més distingida consideració.

Déu guarde a V. molts anys.

Josep, Bisbe de Vic.

F

525. A Ricard Permanyer.

Vic, 3 de juliol de 1900.

Estimat amic: un paisà, Eduard Traver, notari de Gratallops, m'escriu demanant-me que el recomane a V. en la pretensió que ell té entaulada demanant una translació. Si el pot afavorir, sens faltar a la justícia ni a la caritat del pròxim, li farà un favor. — Guarde's de la calor. — Memòries a l'Esposa i als fills, a tots los quals desitja molta salut, i a tots saluda i beneeix, son amic

Lo Bisbe de Vic

F

526. A Frederic Clascar.

Vic, 8 de juliol de 1900.

Estimat Frederic: ja fa temps que et volia escriure per a correspondre a la teua atenció d'enviar-me les teues publicacions de matèria piadosa.

Crec molt oportú que et dediques en les hores sobreres del ministeri i de l'estudi de les ciències eclesiàstiques, a la literatura ascètica, avui molt oblidada i que no obstant for-

ma una part interessant del nostre ministeri. Aqueix estudi, no obstant, no ha d'ésser purament especulatiu i literari, sinó que suposa un exercici piadós i d'oració en la vida cotidiana de l'eclesiàstic, és a dir ha de treballar per a formar son propi esperit, puix de lo contrari li faltaria unció que és un requisit essencial de tot llibre o escrit ascètic, no penetraria; i ademés aleshores lo que s'escrivís no seria una producció del propi esperit, sinó una fotografia que provinent d'escrits agens se formaria a la nostra imaginació.

D'altra banda tu tens un esperit i un cor exigents i per lo tant necessites donar-los satisfacció adequada, si no la cercarien pel camp de la mundanitat.

Dóna't al ministeri amb un esperit del tot sobrenatural i son exercici mateix te servirà de consol i fecundarà la teua ànima i la farà créixer en la vida sobrenatural i divina.

Cal aprofitar lo temps, perquè la vida és curta i l'eternitat mai s'acaba; i la vida és una preparació per a l'eternitat.

Com pots pensar a mi no em falta feina, i aquest és lo motiu perquè havia tardat a escriure't. La correspondència oficial i necessària ofega l'amistosa que encara que més dolça no lliga la consciència.

Encomana'm a Déu, i pensa que t'estima amb l'afecte paternal de sempre

Lo Bisbe de Vic

BC

527. A Ricard Permanyer.

Vic, 11 de juliol de 1900.

Estimat amic: me demanen que recomani a l'Anton Palou i Huguet, que aspira a la translació, com V. ja sabrà. Si la cosa procedeix en justícia i raó, li recomano, no sols per

los qui m'hi interessen, sinó per propi afecte als seus germans, a qui conec de molts anys. — Memòries a la família, que es guarden de la calor, i rebi V. lo saludo i la benedicció de son amic

Lo Bisbe de Vic

F

528. A Monsenyor Aristide Rinaldini.

Monestir de Montserrat, 19 de juliol del 1900.

Exmo. Sr. Nuncio Apostólico en España.

Muy Señor mío y de mi mayor consideración: estando en este Monasterio de Montserrat reunido en conferencia episcopal con el Metropolitano y demás Prelados de la Provincia he recibido hoy los impresos que remito a V.E. pues considero oportuno que esté de ellos enterado.

Con este motivo, nada agradable, se ofrece de V.E. de nuevo capellán y servidor en Cristo

El Obispo de Vic.

ASV

529. A Carme Montsorí.[1]

Vic, 28 de juliol de 1900.

Señora Priora: tenía una cartita escrita para V., en vista de una recibida de Dª Esperanza, pero la he roto; pues acabo de recibir la de Dª Josefina, participándome la triste noticia de la muerte de la Señora Abadesa [2] que de gloria goce.

La encomendaré a Dios, y ofreceré para su alma el Santo Sacrificio; pues mis relaciones con V.V. durarán tanto como mi vida, una parte de la cual pasé en ese Monasterio. — Procuren guardar la serenidad y confianza en que Dios las dirigirá. No tengan solicitud demasiada; que Dios no muere nunca, ni olvida a los que en El confían. — Doy a V. el pésame, ya que puede decirse que fue la compañera de toda la vida, y le encargo que de mi parte lo dé a toda esa venerable Comunidad, a cuyas oraciones se encomienda su antiguo confesor

El Obispo de Vic

No les escribo más, porque acabo de llegar de Montserrat; donde he pasado algunos días de retiro espiritual, y me encuentro con un montón de papeles y cartas, algunos de asunto urgente, que debo leer y contestar. — Concedo las indulgencias (40 días) que me pide por telégrafo Mosén Tudó. — Aunque comprendo que en estas circunstancias estarán algo apuradas, les incluyo dos cartas de María, una para el Sr. Nogués.

F

1. Priora del Monestir de Valldonzella.
2. Dª Antònia Mestre i Solà. (Notes de Fortià Solà.)

530. A Antoni Rubió i Lluch.

Vic, 30 de juliol de 1900.

Estimat amic: la seva carta fou per a mi un goig, puix encara que se sia bisbe no es deixa d'ésser home, i aquestes confidències de l'amistat són més delectables encara quan per raó del càrrec que lliga tots los dies i totes les hores del

dia i de la nit, deuen ésser més rares. Les nostres coincidències de pensament porten coincidències de cor i de consegüent d'afecte dolcíssim.

Com V. me dolc dels apassionaments de la gent de Madrid que suposen una ignorància de la realitat, e ignorància d'aquelles que no excusen perquè són voluntàries. Però jo, com V. comprèn, no he de fer més que practicar, és a dir no teoritzar sinó que la regla de la vida sia lo que és la regla de la vida del país.

Me sembla que és molt oportú lo tema que m'indica per al discurs de l'Acadèmia de Belles Arts; estètic i patriòtic interessarà al públic i respondrà a les aficions fonamentals de V. Però convé que use amb molta parsimònia del treball, del qual potser V. ha fet un abús que d'altra banda se pot calificar de noble. Una espècie de gala intel·lectual. Ara tinga templança.

Déu li ha fet la gràcia de consolar-lo a V. interiorment en la prova per què el volgué fer passar; i com Ell és Pare de Misericòrdia li ha donat esposa i fills que l'estimen que l'ajuden i que li omplen l'esperit més que la mateixa literatura; i com V. és afortunadament cristià de cor té l'auxili de la gràcia amb què Jesucrist se comunica als seus deixebles.

Desitjant-li totes les benediccions celestials a V. i a tota la seva família, los saluda a tots i els beneeix son afm. amic

Lo Bisbe de Vic.

F

531. A Pere Santacana.[1]

Vic, 30 de juliol de 1900.

Estimat Peret: desitjo que la seva esposa estiga millor, i

que tots els de cal Bolet i de cal Roig seguesquen sens novedat. — He vist la nota de les garbes, i de les dues bótes de vi. Respecte de lo que em diu del vi de beure i dels pollastres, ja cuidaran la Maria o el senyor Majordom, i sempre respecte d'aquestes matèries domèstiques o de queviures entengue's amb ells. — Sento les tribulacions del Jaume de Viladellops, i digui-li de part meva que pot disposar de mi si el puc ajudar trobant-se ell en tribulació. — Dirà als de Montmell que vaig rebre la carta del Pere, i que desitjo que tots estiguin bons i saber notícies de la dona del Tòfol, que em deia que havia tornat estar malalta. Tant a ells com a V. los recomano la hisenda de Mas Sarrà, que em sembla que és un assumpto que me l'han portat molt malament, i me diran lo que els sembla que convé fer per adobar l'esguerro comès. — Miri de conduir lo blat, que no s'escalfi, i tingui cuidado de posar-hi suldó de seguida. — Dirà també al Jaume de Viladellops que aquest any no ha de donar lo gallinam, i que se n'aprofitin ells. — Quan tingui lo gra enllestit, ja ho escriurà, i vengui'l a un bon pagador. — Memòries a les seves famílies, als de Les Cabanyes, als de Viladellops, als de Montmell i a la Maria i Francisca de Vilafranca, i disposi de son afm

Lo Bisbe de Vic.

Donga també memòries al Dr. Josep Bolet.

F

1. De Vilafranca del Penedès. Administrador de les hisendes del doctor Torras.

532. A Miquel Onyós.[1]

Vic, 3 d'agost de 1900.

Estimat Senyor Arxipreste: la seua carta m'ha sorprès puix res sabia del delicte. Donem gràcies a Déu de que no hi haja hagut sacrilegi, ni s'haja arribat a consumar lo robo.

Bo serà que V. averigüe com lo lladre s'introduí en lo temple a fi d'evitar que el fet se reproduesca.

Desitjant-li molta salut s'encomana a les seues oracions i el saluda i beneeix

Lo Bisbe de Vic

Li remeto una Al·locució excitant als fiels a contribuir a l'erecció de la Casa de *Hermanitas* de Vic, puix V. comprèn que aquesta ciutat no té recursos per una obra d'aquesta classe i ademés perquè allí s'hi acullen molts vells de les poblacions de la comarca.

F

1. Arxipreste de Torelló.

533. A Josep Dachs.

Campdevànol, 21 d'agost de 1900.

Estimat: ahir al vespre vàrem baixar de Núria, i l'expedició s'ha fet sens novetat, i la pelegrinació fou per meitat d'espanyols i de francesos. Me pensava haver trobat aquí la correspondència, però no ha sigut així.

Memòries a tots. M'alegraria que la cama de Mn. Ramon estiga bé, que si hagués vingut amb la tremenda pujada de Núria de segur que no estaria.

Te saluda i beneeix

Lo Bisbe de Vic.

F

534. A Sor Pilar N.[1]

Vic, 25 d'agost de 1900.

Mi apreciada Pilar: estando de Visita por la alta montaña he recibido tu satisfactoria carta, participándome que van a imponerte el hábito de Religiosa. Que Dios te ayude a llevarlo santamente, y acuérdate de que el hábito significa perfección de vida y consagración perpetua a Dios. Confía en Él, y hallarás la paz. No seas minuciosa, ni cavilosa, porque el Señor es grande, y las pequeñeces y las minuciosidades no llevan a Él. Has de tener el corazón grande, porque cuanto más grande sea, más fuerzas tendrás para llegar a Él. — Espero verte algún día. Entre tanto encomiéndame a Dios, para que le tenga siempre presente para obrar rectamente en el tragín de los negocios que muchas veces nos atan a lo terrenal y mundano. — Conviene que tú aproveches estos años de preparación, para adquirir la abnegación de la voluntad, y el desprecio del mundo; porque después también entrarás otra vez en un mundo especial. — Te saluda y te bendice tu antiguo confesor

El Obispo de Vic.

Memorias a esas buenas religiosas.

F

1. Religiosa del Convent de Jesús i Maria.

535. A Lluís Millet.[1]

Vic, 29 d'agost de 1900.

Estimat Millet: he vist que s'havia casat, i això que cons-

titueix un fet tan important en la vida temporal i eterna de l'home no pot deixar indiferents als qui l'estimam. Demano a Déu que el beneesca a V. i a la seva Esposa, que la pau del Senyor habite sempre en la casa de V., que l'amor entre V.V. sia sempitern i pur i que el jou sant del matrimoni li servesca per a fer lo camí de la vida amb més facilitat; i sien aquestes quatre ratlles tribut de simpatia i amor a V. i a l'esposa que Déu li ha consagrat, que a tots dos envia sa afectuosa benedicció son amic

Lo Bisbe de Vic.

F

1. Director de l'Orfeó Català.

536. A l'Il·lm. Sr. Degà i Capítol de la Santa Església Catedral.

Vic, 31 d'agost de 1900.

Tenemos el honor de presentar a V.S., para la 4ª provisión, las ternas de los Sres. opositores que por razón de sus años de servicio, censura literaria y demás circunstancias personales, hemos considerado más idóneos para los curatos vacantes de provisión de ese Ilmo. Cabildo en conformidad al artículo 26 del Concordato de 1851, al objeto de que V.S. se sirva nombrar de cada terna al sujeto que en su elevado criterio le parezca más conveniente. — Dios guarde a V.S. muchos años.

José, Obispo de Vic.

F

537. A Lluís Álvarez.[1]

Vic, 31 d'agost de 1900.

Estimat amic: he rebut la seva, i só llegit son interessant article que serà profitós, puix amb molt bon acord lo lliga amb lo dels toros, qual mania fa bé de fustigar, perquè no s'introduesca en esta vila, a on lo mateix exotisme de la cosa la faria més repugnant.

Llegí ja fa un any, abans de sortir de Barcelona, lo *Quo vadis*, que em portà un amic, llaminer literari, però de bona consciència, perquè li semblava que hi havia trossos de massa llibertat descriptiva. En aquella edició realment era així, i era exposat en mans de gent jove. Després tinc entès que lo mateix autor ha publicat una altra edició expurgada a instàncies d'editors italians.

Lo llibre és interessant, però no té aquella puresa d'argument i d'exposició de la Fabiola del C. Wisseman. També he vist criticada sa part arqueològica, com per exemple amb referència a la creu que els cristians primitius usaven per raó de què l'escarnien los gentils. Però una obra d'art ho és.

I ara ja no li puc dir res més; perquè baixant de Núria i pujant a Gombrèn i a Montgrony, l'ermita roquera del comte l'Arnau, i passant per les fonts del Llobregat, i tornant de visitar les parròquies amagades d'aquella alta muntanya, los primors literaris se desvaneixen.

Dongui moltes memòries a la seva amable família, a D. Modest Lleó i demés bons amics i V. disposi de son amic que a V. i a sa família saluda afectuosament i beneeix

Lo Bisbe de Vic

F

1. Advocat, de Vilafranca del Penedès.

538. A Tomàs Costa.

Vic, 31 d'agost de 1900.

Exmo. Sr. Dr. Dn. Tomás Costa.

Mi querido amigo y venerable hermano y señor: espero de la bondad de V. se servirá permitir o autorizar la custodia de una lámina intransferible perteneciente a la Comunidad de presbíteros de Santa Coloma de Queralt en la Caja Diocesana de esa metropolitana, pues por pertenecer a esa Provincia la parroquia de Santa Coloma con el depósito ahí se facilitará mucho el procedimiento. Espero, pues, este favor de V. que siempre se esmera en complacer a sus sufragáneos.

Con muchos recuerdos al Sr. Secretario y demás amigos sacerdotes de su casa le saluda afectuosamente, se encomienda a sus oraciones y le besa la mano su amigo

El de Vic.

T

539. A Alexandre de Rosselló.[1]

Vic, 1 de setembre de 1900.

Muy señor mío y de toda mi consideración: con sumo placer recibí su grata participándome que esta Diputación de su digna presidencia había tomado la iniciativa para erigir un monumento al insigne balear y heroico mártir, el Beato Ramon Llull. — Su nombre, como de un ser superior, flota en la atmósfera de la Literatura universal y humana y sus escritos ejercen una seducción en los que los leen sea cual fuere su temperamento nacional. — Con gusto, pues, contribuiré al monumento y aplaudo la feliz idea, pero me permitiré observar a esa respetable Diputación, que a mi en-

tender el monumento ya está hecho, ideado por el mismo Ramon Llull, que el monumento es su «Magnus liber Contemplationis» cuya publicación clama en todas las conciencias literarias como una deuda exigida por el honor de los pueblos de lengua catalana. Con preferencia, pues, a todo otro proyecto la publicación del gran libro catalán debe ser el monumento a Llull y el tributo prestado a su memoria y a nuestro propio provecho por una época que se paga de poseer una civilización literaria. — De V.D. Señor Presidente y de todos sus compañeros de Corporación, es Capellán y en Cristo atento servidor,

El Obispo de Vic.

F

1. President de la Diputació de Mallorca.

540. A Benjamín Miñana.[1]

Vic, setembre de 1900.

Sr. Don Benjamín Miñana: el dador es el conservador del Museo arqueológico episcopal de ésta que va a Roma en ocasión del Año Santo. Como arqueólogo aprovechará su viaje para su especialidad y le recomienda a V. le apoye si necesita facilidades para su objeto..

Ya me ocupo en elegir los estudiantes que han de ir a Roma.

Téngame presente en sus oraciones y reciba los afectuosos saludos de su amigo

El Obispo de Vic.

F

1. Rector del Col·legi Espanyol de Roma.

541. A Rupert Mª de Manresa, O.M.C.

Vic, setembre de 1900.

Estimat amic: li entregarà la present Mossèn Gudiol, jove e intel·ligent conservador del Museu arqueològic episcopal de Vic. Va a Roma per raó de l'Any Sant, però aprofitarà l'ocasió per a adquirir les notícies que puga en la seva especialitat. Espero de l'interès que V. i l'Eminentíssim Sr. Cardenal Vives tenen per aquest país que li facilitarà lo que li convinga.

Besarà en mon nom la sagrada pórpora a l'Eminentíssim Sr. Vives i ne rebrà lo més afectuós saludo de son amic que s'encomana a ses oracions

Lo Bisbe de Vic.

F

542. A Tomàs Costa.

Vic, 20 de setembre de 1900.

Exmo. e Ilmo. Sr. Arzobispo de Tarragona.

Mi querido Hermano y venerable Metropolitano: recibida la suya muy atenta, debo manifestarle que me parece ser la ejecución natural del acuerdo para la erección del tercer misterio de gloria que, una vez se hayan recaudado las cantidades, producto de la suscripción diocesana, el Prelado respectivo nombre un delegado de su Diócesis, componiendo el conjunto de ellos la Junta que haya de cuidar de la ejecución del pensamiento. Ayer noche llegué de visita, y pasado mañana, una vez hecha la ordenación voy a salir otra vez para la alta montaña.

De V. Sr. Arzobispo, amigo y Hermano
q. b. s. m.

El de Vic.

T

543. A Alexandre de Rosselló.

Vic, 4 d'octubre de 1900.

Señor de toda mi consideración y afecto: en vísperas de salir de visita pastoral quiero ponerle cuatro líneas de contestación a su muy grata que acabo de recibir, que rebosa entusiasmo hacia el glorioso mártir de Jesucristo y vidente de los altos misterios que siempre interesaron a la humanidad. — Aplaudo la feliz idea de la biblioteca y de la iconografía luliana, aplaudo el monumento encima de la montaña en honor del hombre de las grandes elevaciones, de la mística águila que en su vuelo trasciende las alturas más dificultosas de la mente humana y vuela a impulsos del amor que le arrebata a la región de lo invisible y misterioso donde alimenta su vida; y conviene colocarle a grande altura para que sea visto y sirva de incitamento a los demás a quienes por desgracia más atrae lo material y terreno que lo eterno, espiritual y divino. — Aplaudo la designación de las personas, tan bien escogidas, para llevar a cabo la publicación de las obras, del «opus lullianum», con la garantía de la inspección eclesiástica, y deseo que V. E. Señor Rosselló, pueda realizar el plan que no sólo glorificará al insigne mártir, sino que será honra de todos aquellos que contribuyan a la realización. — De V. E. Señor Presidente, capellán y s. q. s. m. b.

El Obispo de Vic.

F

544. A Jaume Serra.

Santpedor, 16 d'octubre de 1900.

M.I.Sr. Dr. Jaume Serra.

Estimat vicari i amic meu: complint-se certs indicis que ja tenia de caràcter confidencial avui he tingut carta des de Barcelona de l'Hermana Lluïsa, consiliària de les Hermanes Josefines, participant-me que ella i vint-i-sis hermanes més de la mateixa Congregació s'havien apartat d'ella perquè, diu ella, que eren objecte d'un tracte injust, per part de les Superiores que seguien la direcció de l'Hermana Dolores. Me penso que aquest acte té auxiliars i protectors distingits a Barcelona.

Dada la situació de les coses, essent encara recent la intervenció del Cardenal Casañas, que ara fa poc féu per elles una súplica a la Santa Sede i fou concedida, atès al caràcter d'aquelles bones dones sobre de les quals és difícil fundar res sens quedar malament, i atenent a l'exclusió tan expressa d'intervenció de l'ordinari en lo règimen d'elles feta per la Santa Sede en la correció de les institucions, crec que convé que la nostra intervenció sia molt parca, estar sí emperò a l'expectativa, i potser que V. en nom meu hi anàs a demanar explicacions i al mateix temps amb sa competència jurídica evitar que la part disgregada s'alçàs amb lo domini d'alguna finca, si la tenen, de l'Institut, qual representació canònica és indubtable que té la Superiora, i ses consiliàries addictes.

És un negoci que fa de mal tocar.

Donga coneixement d'això al Dr. Dachs perquè n'estiga enterat.

Aquest vespre havem fet l'entrada a Santpedor i ara acabo de pujar de la Iglésia.

Memòries a tots. Mossèn Ramon també els saluda, i dispose de son afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

545. A Jaume Serra.

Sallent, 20 d'octubre de 1900.

Estimat Sr. Vicari general: suposo haurà rebut una carta en què li deia passàs per la casa de les Josefines i demanàs explicacions sobre lo fet d'haver-se separat vint-i-sis hermanes de l'Institut, sens que l'Institut, o la Superiora n'hagués participat res a l'Ordinari. Com que parlaven de professar algunes, fins que jo haja tornat no permètia que cap d'elles professe, ni vestesca de nou l'hàbit.

Avui m'ha escrit lo Arxipreste de Manresa molt estranyat de que hi hagués anat lo P. Magí Superior de S. Ignasi dientli que tenia comissió d'anar amb notari eclesiàstic a explorar la voluntat de dues Reparadores. També això a mi m'ha estranyat molt, i si mentres estic absent venien casos per lo estil donga la comissió al Sr. Arxipreste com se venia fent fins ara. Item més. Com la Superiora de les Reparadores me demanà molt que alguna vegada convenia que pogués rebre la professió o imposar l'hàbit algun P. de la Companyia o altre sacerdot i jo li diguí que si ho indicaven ho faria, per a evitar extralimitacions al fer la comissió posaran: *al Sr. Arcipreste y si Vos no pudiereis* o no quisiereis al P. Fulano de tal &. No és bo deixar créixer los capritxos mongils, ni disminuir la importància de nostre clero.

Per ara havem tingut bon temps. — He sabut que a Igualada havien rebut molt bé al doctor Lluís. — Conserve's bo,

cuide's força i dispose de son amic i Prelat que el beneeix

Lo Bisbe de Vic.

F

546. A Josep Dachs.

Navarcles, 23 d'octubre de 1900.

Estimat: mira que surti a no tardar un número del Butlletí i en ell hi posaràs la condemnació del *Cosmopolita* insertant íntegro lo Decret del Senyor Bisbe de Barcelona i posant a continuació les ratlles que trobaràs en lo paper que t'incloc. A l'altra cara de dit paper hi ha una circular que convindria dirigir als Pàrrocos de les poblacions en què les Josefines tenen cases. Ensenya-la al Sr. Vicari general i que ell que està sobre del terreno diga si li sembla convenient, com a mi me sembla, per a evitar coses successives. Aquesta circular no ha d'anar al Butlletí. Mireu d'enterar-se de la direcció de l'ex-hermana Lluïsa, consiliària, per a enviar-n'hi tu una còpia dient-li lacònicament que li envies d'ordre meua.

Diràs al Sr. Rector del Seminari que es recordi dels estudiants que han d'anar a Roma, i que en cas de que no volguessen anar-hi los qui tenien proposats que ell, d'acord amb los professors de filosofia, n'escullen dos més. Dic los professors que han tingut de filosofia, com lo doctor Sellas encara que ara ensenya teologia. Ja som a prop de l'hora en què han de marxar.

Està plovent molt, però com anem amb la tartana això no ens amoïna.

Suposo que el Sr. Vicari general haurà rebut una carta meua en què li parlava de les comissions per a explorar voluntats a les Reparadores de Manresa. Dóna-li moltes me-

mòries com també a Mossèn Joan, al Pere i als nois. Al doctor Rovira digue-li que avui havem passat la Gavarresa. A la Maria que el Genís m'entregà la seua carta que em costà molt de llegir, que se coneix que és més bona per a endreçar casa que per escriventa, que ella i l'Emília m'encomanin a Déu.

Te saluda i beneeix

Lo Bisbe de Vic.

A l'escriure a l'hermana Lluïsa no li posaràs hermana, sinó Donya Lluïsa.

Digues també a la Maria que avui estam en la població a on se venera lo cos de Sant Valentí, patró de Les Cabanyes.

F

547. A Josep Dachs.

Vilatorrada, 26 d'octubre de 1900.

Vilatorrada, 26 al vespre.

Estimat Dr. Dachs: hem rebut los dos plecs del 24 al 25 del corrent: he tingut carta del Sr. Almeda, en què parlant com un bon cristià acceptarà amb gust lo Vicari que s'hi enviï.

Respecte del Butlletí, lo Reglament per lo treball i condicions dels obrers, per ara no li posis, però guarda'l per quan vindré. Lo demés que indiques ja li pots posar; però les Reals Ordres i Decrets sobre redempcions los posaràs abans a la consideració del Sr. Vicari General. En virtut de lo que em dius, suspèn la Circular sobre les Josefines, però no et descuides de posar-hi lo decret del Sr. Bisbe de Barcelona condemnant lo *Cosmopolita*, etc., amb les quatre rat-

lles meves que et vaig ja enviar. Hi posaràs també la R. O. reconeixent l'existència legal a Espanya de les Terciàries Dominiques. També hi posaràs los anuncis que et torno a remetre de les Obres d'en Carulla, que m'ho demana tantost per caritat, enviant-te la seua carta per a que sàpies la direcció i li remetis un exemplar del Butlletí.

No t'escric jo mateix, perquè entre jo i M. Ramon no tenim més que una taula.

Encomana'm a Déu i us beneeix a tots

Lo Bisbe de Vic.

F

548. A Josefa Rossell i Bages.

Súria, 27 d'octubre de 1900.

Apreciada cosina: per casualitat, perquè anant de visita passen setmanes enteres que no veig cap diari, he vist avui amb tristesa la mort de la Marieta, que Déu tinga en sa santa glòria. Te'n dono lo pèsam i espero que lo faràs extensiu als demés de la família que tingues ocasió. Al marit de la difunta li escric i t'encloc la carta, perquè tingues la bondat de remetre-li, puix no sé si sortiran immediatament de Castellví, estant com estam en temps de curs.

Tu procura animar-te i confortar-te amb la fe i amb l'esperança cristiana i deixa't en mans de Déu. No escric més, perquè faig esperar.

Te saluda afectuosament i te beneeix, ton cosí

Lo Bisbe de Vic.

F

549. A Jaume Serra.

Súria, 27 d'octubre de 1900.

Mon estimat Vicari i amic: en virtut de lo que em diu suspenguen la Circular sobre de les Josefines. Respecte de la qüestió de confessionaris diga que els col·loquen com vulguen a discreció del Rector, que el bisbe no es deu ficar en aquestes coses tan petites, però que el lloc a on se col·loquen no resulti ni incòmodo, ni ridícul.

Donguen per firmada per mi la Circular de la Junta d'Homenatge a Jesús Redemptor, i me sembla bé.

Sento lo de la causa del V. Claret, com també lo silenci d'en Sert de què V. se queixava l'altre dia.

Enterat de lo altre.

Avui estam bastant ocupats perquè aquesta vila és populosa i devota.

Memòries a tots. — Lo saluda i beneeix son amic

Lo Bisbe de Vic.

F

550. A Josep Sans i Rossell.

Súria, 27 d'octubre de 1900.

Estimat Josep: he vist en lo Diari, per casualitat, l'esquela mortuòria de la Marieta, esposa teua i cosina meua. Que Déu la tinga en sa santa glòria. Naturalment que et farà molta falta a tu i als teus fills, però confia amb Déu qui dóna sos auxilis interiors i divins segons les necessitats dels hòmens.

La vida és curta i sempre hi havem de comptar, però pel regular la mort sempre nos ve de nou a pesar de que la ve-

gem contínuament. Afortunadament Jesucrist nos assegura després d'aquest món una vida que mai s'ha d'acabar.

Dóna a tos fills lo meu pèsam i accepteu tots lo saludo i la benedicció de vostre cosí

Lo Bisbe de Vic.

F

551. A Mercè Vilaclara.

Vilar, 1 de novembre de 1900.

Merceneta: avui vigília dels morts i tarda de Totsants, després d'haver fet bastant camí i predicant bastant, i cantat i resat bastant, no obstant de faltar-me encara dues de tres parts de Rosari de les ànimes li poso aquestes quatre ratlles, després de rebuda la seua.

És un dia bo per a comunicar-se les ànimes aquests dies consagrats a la consideració del cel i del purgatori. L'altra vida, sa memòria nos ha de sostenir en aquesta, principalment en aquelles ocasions en què decaiem d'esperit.

Jo desitjo que V. i la seua germana estiguen molt animoses, i des d'aquí tocant quasi de la mà la muntanya de Montserrat, que fa dies ànem voltant, les encomano a la Verge Maria, nostra Mare i Protectora.

No llegí lo del doctor Mariano referent a Sant Joan de les Abadesses —ja quasi no llegesc més que el missal i el breviari i un xic les Sagrades Escriptures, desgraciadament no gaire— però lo doctor Dachs me'n parla amb gran fruïció i lloança. Lo tinc per un jove eclesiàstic de mèrit moral e intel·lectual. Déu li conserve la salut.

Respecte de lo que em diu d'arribar a la unanimitat d'ésser estimat, no nos ne devem preocupar, ni devem fer ni desfer pels afectes humans. Amb prudència procurar no morti-

ficar a ningú i tirar envant. Mai ningú serà tan amable com lo diví Jesús i no alcançà la unanimitat d'afectes. Ell ha d'ésser l'única i constant preocupació de les nostres ànimes. — No es queixarà de que li escric curt. — Moltes memòries a la Dolores, estiguen totes dues contentes i tranquil·les i encomanen a Déu a

Lo Bisbe de Vic.

F

552. A Josep Dachs.

Rellinars, 3 de novembre de 1900.

Al Doctor Josep Dachs, Pvre.

Estimat: per ara gràcies a Déu anem fent la nostra visita sens novedat; i a pesar de les partides no l'aplegarem, a no ser que fos imprudent lo continuar-la, que per ara no crec que ho sia.

Vic ja té consignada una cantitat pel capellà de la presó.

Del benefici ja en parlarem quan vinga.

Digues al Sr. Vicari general que tampoc sé res d'en Sert, tal vegada, si és a Barcelona com tu et creies, sap que jo só de visita i espera a que torni a Vic.

Digues també al Sr. Vicari general que respecte del Pontifical de Manresa, com que el canonge Collell m'escrigué que aniria a dita ciutat lo divuit suposo que serà amb aquell objecte que t'haurà convidat Dn. Jaume. Si és així digue-li que no en convidi cap més, per la raó de que les monges de l'Ensenyança han convidat al Penitencier de Barcelona i de consegüent amb ell, amb lo Sr. Degà, ja seran tres i desitjo que quedin dos llocs pels canonges honoraris de Manresa. També diràs al Sr. Vicari gral. si s'ha recordat d'aquell matrimoni de Vilanova de Sau de què li vaig parlar abans de

sortir de Vic; i que es cuide i no s'espanti de les rodeses de cap i que no faça massa abstinència, que no és cap Hèrcules. Amb aquest motiu digues a Mossèn Joan i al Peret que maten pollastres, perquè mengen molt gra i no ponen, com deia lo meu Pare i ara diu la Maria. A aquesta i a l'Emília los donaràs moltes memòries.

Ahir anant de Monistrol a Vacarisses me va saludar en Tomassino i me donà memòries per en Pepito Dachs. No sé si el coneixes. Era un que s'estava al carrer de Fernando. Encara que em penso que ja ho deu saber, perquè la carta en què m'ho participaven me l'enviares sens sello, digues a la Maria que la pobre Rosenda de Montmell ha tornat a trastocar-se.

Te saluda i te beneeix afectuosament

Lo Bisbe de Vic.

Digues al Sr. Arxipreste, quan tingues ocasió que m'interesso per la salut de la seua neboda.

F

553. A Jaume Serra.

Rocafort, 6 de novembre de 1900.

M.I.Sr. Dr. Dn. Jaume Serra.

Mon estimat Vicari i amic: suposo que el doctor Dachs ja li haurà comunicat notícies d'en Sert segons li deia en la meua carta que ho fes.

Me semblava que abans de sortir de Vic li havia dit que pel pontifical de la beatificació de la Fundadora de l'Ensenyança vinguessen V. i un altre que em semblava que era lo canonge Collell. Si és possible vinguen los dos, sinó vinga V. sol, perquè no val la pena de fer transitar tant a un canonge per un pontifical, diferent de V. que en la vida seden-

tària que porta això fins li convé. Però com les circumstàncies són anormals si no hi ha per aquells dies completa tranquil·litat no es moga, ni diga res a ningú; perquè no convé que en circumstàncies anormals falten de la capital de la Diòcesis lo Bisbe i lo Vicari general, no solament per lo que pot succeir, sinó fins perquè el món no diga que som uns lleugers. En fi li deixo a la discreció de V. tenint en compte sempre la gravetat de que devem donar exemple los qui estam encarregats del govern espiritual d'una diòcesis.

M'alegro molt de que en la nostra diòcesis lo clero no es trobi complicat en res, ni haja hagut cap declaració en contra de ningun eclesiàstic, com ha succeït a Lleida. Per casos per l'estil és per lo que es deu evitar l'absència dels encarregats de la jurisdicció ordinària, que sempre són més respectats que un sacerdot encarregat interinament. V. que és home pràctic vaja pensant amb l'assumpto d'en Sert perquè ne pugam parlar àmpliament al veure'ns i abans de la vinguda de dit artista, puix lo somni d'un artista per a realitzar-se s'han de vèncer molts obstacles.

Suposo que amb aquest bon temps les obres de les *Hermanites* aniran avançant.

Conserve's bo, memòries a tots i dispose de son amic i prelat

Lo Bisbe de Vic.

F

554. A Josep Dachs.

Pont de Vilomara, 6 de novembre de 1900.

Sr. Dr. Josep Dachs.

Estimat: en carta que ahir vaig escriure al Sr. Vicari gral. ja li deia que era satisfactòria la d'en Sert, i no vaig dir-li

res més perquè anava de pressa. Li diràs que el dit jove me manifestava que havia seguit una temporada, junt amb un amic pintor francès, les obres d'art de nostre país per a ultimar son boceto de la Catedral de Vic; que sabia que jo era de visita per son oncle doctor Badia, i que desitjava saber quan jo fóra a Vic per a pujar. Li só contestat que sobre del vint seria a Vic, i per més segur lo vint-i-quatre. Digues al Sr. Vicari general que no es pot dir que en Sert no haja complert la paraula perquè digué que vindria al novembre.

Sento lo que em dius avui de l'amo del Pla de Balenyà.

M'està bé lo que em dius de M. Santandreu però no vull que li envies la pesseta que diu que val son llibre.

Penso hauràs rebut la carta d'ahir que M. Ramon t'envià dient que aprovava los nombraments de Vicari; i que el de Castellgalí quedàs com està. — Memòries a tots.

Te saluda i beneeix

Lo Bisbe de Vic.

Te retorno lo Butlletí de Barcelona que m'he alegrat de veure.

Me diràs d'a on has tret i perquè has posat en lo Butlletí lo Decret de la Congregació del Concili sobre Eclesiàstics que es fiquen en discòrdies civils.

F

555. A Rupert M. de Manresa.

Mura, 7 de novembre de 1900.

Estimat amic: estant de visita per aquestes muntanyes he rebut la seua amb lo goig amb què sempre llegesc les lletres per V. escrites des d'eixa Ciutat eterna pàtria de tots los catòlics del món.

Respecte a l'assumpte que la motiva pot dir a l'eminentíssim Sr. Cardenal Vives que com lo nostre Seminari és molt abundant no tinc inconvenient en que d'ell en surtin alumnes per a altres diòcesis més necessitades. Això per terme general. Aquí les dificultats més aviat són per a donar després de l'ordenació un ofici convenient als clergues.

Fins a l'hora present tinc lo gust de participar-li que ningun dels molts eclesiàstics de mon bisbat ha sigut molestat amb motiu de l'alçament d'alguna partida carlista; cosa que sí ha succeït en altres diòcesis i que naturalment ha de mortificar molt als bisbes.

Allà al dia 18 o 19 del present ajudant Déu aniré a Manresa per a celebrar lo Tríduo a honor de la nova beata Jo (.....) fundadora de les caputxines quedant molt complagut de son bon esperit i de l'admirable amor a la pobresa d'aquelles monges. Allò va molt bé en una ciutat industrial i (.....) d'una gent que es distingeix per sa aptitud en lo negoci. Li dono aquestes notícies a V. que com a manresà i caputxí li han d'interessar.

Diga al Cardenal Vives que li beso la Sagrada Pórpora; i a V. lo saluda molt afectuosament tot encomanant-me a ses oracions, son amic

Lo Bisbe de Vic.

Mura (en Santa Visita)

C

556. A Jaume Serra.

Viladecavalls, 9 de novembre de 1900.

M.I. Sr. Dr. Jaume Serra.

Mon Vicari i amic: m'està molt bé lo que em diu respecte del llegat de Dª Mercè Salvans.

En quant al Pontifical de Manresa jo desitjo que V. hi sia, però atenga a les circumstàncies que dominen en aquells dies; puix lo fet d'agafar alguns eclesiàstics, i tota commoció que hi hagués en lo país, faria inconvenient l'absència de V. i de mi de la Capital de la Diòcesis. Com encara falten alguns dies veja com se presenten les coses i fins a darrera hora, no convidant a altres canonges, té temps per a prendre resolució.

Lo no parlar-me de res sa carta que acabo de rebre del 7 me fa pensar que ací no hi ha hagut d'altres punts, en quant al clero.

Lo saluda afectuosament i l'encomana a ses oracions

Lo Bisbe de Vic.

F

557. A Ramon Garriga i Nogués.[1]

Calders, 9 de novembre de 1900.

Exmo. Sr. Dn. Ramon Garriga y Nogués.

Señor y amigo mío: yendo por estas parroquias de Pastoral Visita he sabido aunque tardíamente su nombramiento de Rector de nuestra Universidad, por el cual yo me felicito porque tendremos un Jefe de la enseñanza católico, justo y amante de la cultura literaria. Que Dios le ayude en el cumplimiento de su cargo en estos difíciles tiempos, para lo cual no le ha de faltar a V. la intercesión de la Virgen María de que es tan devoto.

Al mismo tiempo que le felicito le recomiendo también muy eficazmente al dador de ésta, el respetable párroco de Corcó, de mi Diócesis, que viene para hablarle del traslado

de la maestra de Perafita a la vacante escuela de Corcó.

Esta maestra es una religiosa y le agradeceré que si no es contra la justicia favorezca la traslación a Corcó.

Por lo demás, mi querido Don Ramón, cargue V. con su cruz y adelante. Su gestión de seguro que será provechosa a la Fe y a las Letras, y de consiguiente si no puede V. ahora gozar de aquel reposo tan a propósito para el estudio, no lo eche a menos, porque en cambio su trabajo actual redunda en público beneficio.

Siempre de V. amigo y en Cristo servidor que le saluda afectuosamente y le bendice

El Obispo de Vic.

F

1. Rector de la Universitat de Barcelona.

558. A Josep Barba.

Guardiola, 14 de novembre de 1900.

Estimat Senyor Barba: acabo de veure amb sorpresa l'esquela mortuòria del seu germà i amic meu, lo Sr. Rector de la Concepció. Ho só vist per casualitat, puix anant de Visita de vegades passa tota una setmana sens veure diaris. Sento aquesta mort no sols per l'amistat que em lliga amb V.V. i amb lo difunt, sinó encar més perquè essent un pàrroco de condicions molt eminents farà falta a la Iglésia, de la qual fou sempre lo difunt servidor amantíssim i actiu i de gran atracció. Déu lo tingui al cel. Demà, si Déu vol, oferiré la missa per l'etern repòs de la seva ànima. Faça participants del meu pèsam a la bona i amantíssima germana, als nebots tots, i V., estimat amic meu, sàpia fer a Déu lo sacrifici del germà que constituïa ses delícies, que Déu sabrà consolar-

lo. — Lo saluda afectuosament i el beneeix, son amic

Lo Bisbe de Vic.

F

559. A Francesc Amigó.

Castellfollit del Boix, 15 de novembre de 1900.

Sempre estimat i ara reestimat amic: acabo de rebre carta del Dr. Dachs, encloent-me un retall de diari, a on s'explica la sort que ha tingut de derramar sang per la caritat de Cristo. Ell, que és tan generós, li pagarà el sofriment i la molèstia de la ferida, que espero serà curada satisfactòriament. Desitjaria molt ésser a Barcelona, per a venir a fer-li una estona de companyia; però li escric des d'una gran altura, al nivell del Monestir de Montserrat, a prop d'aquest gran santuari de Maria, i demano per Vostè a la celestial Mare el consol, l'alegria i la salut. — Moltes memòries a la seva Mare i a la germana, i Vostè, caríssim, disposi de son amic que li envia la benedicció i s'encomana a ses oracions

Lo Bisbe de Vic.

F

560. A Maria Salomé Barba.

Manresa, 18 de novembre de 1900.

Apreciada Maria: suposo que el seu germà Josep rebria la meva carta de pèsam, que feia extensiva a V. però avui aprofitant l'ocasió d'enviar-li aquesta concedint indulgències li vull posar quatre ratlles a V., la més identificada amb

lo difunt Rector, a qui servia tan admirablement per a que ell pogués dedicar-se enterament al culte i servei de Déu i del pròxim en lo qual gastà tota la vida. Pense que és al cel. M'han dit que feia dos dies que havia sortit d'exercicis; però ell zelós sacerdot sempre estava en disposició d'emprendre lo viatge. V. no vulga plorar com los qui no tenen esperança. Pense que Déu l'ha volgut i no li ha de disputar.

He ofert per l'estimat difunt la Santa Missa. V. pregue per mi.

La saluda i beneeix

Lo Bisbe de Vic.

Manresa (en Santa Visita).

F

561. A Joaquim Miret i Sans.

Vic, 22 de novembre de 1900.

Sr. Don Joaquim Miret.

Estimat amic: ahir al tornar d'una llarga expedició de Santa Visita pastoral rebí lo bell volum «Los Vescomtes de Bas», nou fruit de sos amors a la pàtria història, que li agraesc coralment.

V. dóna exemple a tants hòmens qui passen la vida en l'ociositat, tan ocasionada a mals vicis; lo treball activa l'esperit i rectifica el cor; i el cor i la intel·ligència rectes tenen natural inclinació o direcció a Déu. — Memòries als germans, que a tots afectuosament saluda son servidor en Cristo

Lo Bisbe de Vic.

BC

562. A Leonci Soler i March.

Vic, 24 de novembre de 1900.

Estimat amic: acabo de rebre la seua, tan cristiana com qui l'escriu. Déu l'ajudarà a fer la navegació de la vida, per tempestuosa que sia, mentres alce los ulls a l'estrella de la Fe, que porta al port de l'Eternitat. És clar que Madrid és perillós, però afortunadament V. ha rebut molt sòlida l'educació cristiana i la pietat ja és un hàbit de la seua vida.

Ja sap que l'estima, que el beneeix i que l'encomana a Déu son amic i Prelat

Lo Bisbe de Vic.

SM

563. A Josefa Rossell.

Vic, 2 de desembre de 1900.

Apreciada cosina: he rebut carta de l'Antonet Bernat participant-me que va a casar-se i per la manera que em parla deduesc que és amb l'aprovació de sos pares. Així és que li contesto en sentit d'enhorabona. Com no em recordo de la direcció i ell no me la posa, t'encloc la meua contesta per a que la faces arribar a les seues mans. — Així tinc ocasió de posar-te també a tu quatre ratlles desitjant-te la pau i el consol del Senyor que obtindràs de Déu que vol que els teus fills passen tribulacions per a desarrelar-los de la terra, però que els ajuda amb consols interior a portar la creu de la vida. Encomana't a la verge Puríssima, ara que s'acosta sa festa, i encomana-m'hi també a mi. Distreu-te una mica, que a Barcelona és fàcil fins dintre de la mateixa pietat cristiana. — Te saluda i beneeix, ton cosí

Lo Bisbe de Vic.

F

564. A Josep Maria Sert.

Vic, 4 de desembre de 1900.[1]

Estimat: l'arbre de la vida ja el tenies dintre de l'esperit i dormint ha eixit a fora. Sens que em fixàs amb la forma plàstica jo ja comprenia que del Sancta Sanctorum, del lloc més august del temple a on s'obren los misteris de santificació, tu feies eixir les professons que es dirigeixen a la glòria, que tu col·loques molt bé eixint del temple, puix aquest és porta coeli. — Jo també penso alguna estona en aquexa obra providencial. Trobarà elements locals, de significació universal, per a convertir aquesta Seu en un monument religiós de significació indígena. — Gotmar bisbe, l'inventor de N. Sra. de Montserrat; sobretot lo Bisbe Attó i sa escola d'a on sortí Gerbert, després Papa Silvestre II (me sembla) vingut aquí del Nord de França i un dels atxes més lluminosos en ciències naturals dels sigles més foscos. St. Bernat Calvó, lo venerable Marimon també bisbe de la centúria passada; los bisbes metropolitans en cert temps de reconquista; lo P. Claret amb sos missioners, Balmes, lo gran apologista; les institucions religioses eixides aquí aquest sigle que amb sos hàbits i els inspiradors o fundadors al davant me sembla que han de prestar-se a l'expressió plàstica, &. T'esperam lo dia que dius. — Lo canonge Collell só enviat recado a casa seua i me diuen que demà arriba a Vic.

Te saluda i paternalment beneeix

Lo Bisbe de Vic.

V

1. És aquesta la primera carta conservada de Torras i Bages referida a la història de les pintures murals de la catedral de Vic. Josep Mª Sert, en una carta adreçada al bisbe, des de París, 20 de gener de 1900, entre altres coses deia: «Voldria demanar-li un favor. El gènero de pintura que cultivo és la de murs. Estic ara acabant una gran decoració per un interior i voldria desseguit començar-ne un altre de gènero diferent per exposar las dos desseguida fent així contents als meus germans. ¿És que V. no té en el seu Bisbat una iglésia qualsevol amb les parets nues (com més grans millors) sobre les que hi faci falta unes quantes pintures que casi li prometo hermoses? Si em contesta afirmativament li demanaré que em permeti regalar-li la decoració de les dites parets que serà executada amb verdader amor i amb tota la meva devoció demanant-li únicament que em deixi escollir els asumptos. Algunes vegades li he dit la meva devoció per els Sants Angels i cregui que tindria un verdader goig en representar-los al meu modo. Voldria trobar modo de pintar en alabança seva un rengle de pintures murals com més grans millor. Si V.E. me'n dóna el medi penso que no en quedarà descontent. Segons lo que em contesti per Pasqua faria un viatge expressament per posar-me d'acord amb V. d'altre modo tardaré ara moltíssim temps a tornar a Espanya». El bisbe Torras i Bages devia contestar-li oferint-li la catedral de Vic. I el dia 9 de febrer de 1900 Sert se li adreçava de nou, dient-li: «Respectadíssim Pare i Amic: La seva carta m'omple de goig i no puc dir-li fins quin punt m'enlluerna la idea de V.E. Tots els moments en què el meu altre treball pròxim ja al seu fi em deixa lliures queden absorts per ella i no puc pensar en altra cosa que en la seva realització. / De la Catedral a penes me'n recordo i molt menos dels espais que en ella hi ha decorables. Prego a Déu que aquests sien grans molt grans. A V.E. demano que m'enviï tan aviat com li sia possible unes quantes fotografies del seu interior perquè pugui formar-me'n càrrec aproximat i poder desseguida començar a treballar en els primers bocetos. A últims de maig aniré a casa uns pocs dies i voldria poder arribar-me a Vic per ensenyar-li lo més adelantats possible; però per això fer em seran necessaris alguns datos que li demanaré un cop vegi les fotografies». La carta de Sert continua parlant d'altres detalls referents a aquest seu projecte, sobre la realització del qual el lector anirà tenint més informació en les posteriors cartes del bisbe. Altrament, el procés de decoració de la catedral de Vic ha estat estudiat per Alberto del Castillo, *José Maria Sert. Su vida y su obra*, Barcelona-Buenos Aires (Librería Editorial Argos, S.A.), 1947.

565. A Joan Vilanova.[1]

Vic, 6 de desembre de 1900.

Estimat senyor Vilanova: he sabut que Déu se li acaba d'emportar l'únic fill que li havia dat. Adori los decrets de la sapientíssima Providència del Senyor i recordi's d'aquella sentència de la Sagrada Escriptura: no vulgueu plorar

com los qui no tenen esperança. Déu omplirà aquest buit en son cor de pare. Jo li demano lo repòs etern per l'ànima del jove i estimat difunt, i el consol per V. — Lo saluda i beneeix

Lo Bisbe de Vic.

F

1. De Vic.

566. A Agustí Valls.

Vic, 7 de desembre.

Estimat Agustinet: acabo de rebre la teva carta i al moment pel meu capellà só enviat la carta de l'Alcalde de Vilassar a les hermanes josefines instant-les perquè fessin lo possible per a enviar-hi infermeres. A pesar de la meva recomanació no sé si podran, però dies enredera jo ho demanava i aquestes bones infermeres no tenien prou personal. És una petita institució que fa poc ha nascut, està encara en lo període de formació i no pot dar més de lo que té, que són pocs elements. Me penso que ja començareu a fer lo pessebre i desitjo que hi podeu cantar alegrement, com també que sens novetat i feliçment pugau acariciar al ninyo que espereu, que serà fill del ninyo de Betlehem, qui és lo Criador de tota criatura. — Memòries al Josep Ma., al Cascanta i a totes les vostres famílies i disposa de ton amic que t'ama amb paternal afecte i te beneeix

Lo Bisbe de Vic.

F

567. A Mercè Vilaclara.

Vic, 15 de desembre de 1900.

Merceneta: ara que em vaga li vull posar quatre ratlles i serviran per Nadal que estam ja pels volts. Desitjo que V. i la Dolores continuen tenint un bon hivern, encara que no sabem quin és lo bo, si aquest en què estam malalts o aquell en què estam bons, i pels qui són bons, diu Sant Pau, que tots són bons. Aqueixa perpètua i universal bondat o felicitat jo li desitjo que no està subjecta a freds ni calors, a boires ni a vents i que li és igual la salut que la malaltia. Jo estic molt lluny d'això i me convindria molt lo tenir-lo, de conseqüent demani a Déu per intercessió de la Verge Maria que m'ho concedesca. Un dia d'aquests, si Déu vol, rebran una petita Pastoral. Moltes memòries a la Dolores i totes dues que m'encomanen a Déu. — Les beneeix afectuosament

Lo Bisbe de Vic.

F

568. A Josep Bolet.[1]

Vic, 20 de desembre de 1900.

Estimat doctor Josep: desitjo que el nou càrrec te vaja bé, i que en la parròquia de Jesús hi trobis un augment de zel sacerdotal, i de virtut, que et faci més apte pel regne del cel i per l'exercici del sagrat ministeri en la Iglésia. — Procura que la molta feina que dóna de si una parròquia tan populosa i la distracció inevitable d'una gran ciutat no et disminueixin la pietat, que tot cristià necessita, però molt més lo sacerdot. — Un dia d'aquests rebràs una pastoral que só publicat amb motiu de la fi del segle. No guardo la teva direcció, perquè me sembla que la més acertada és adreçar-

te les cartes, etc., a la parròquia. — Que tingues unes bones festes de Nadal, i encomana a Déu a ton parent i servidor en Cristo Senyor nostre.

Lo Bisbe de Vic.

F

1. Vicari de la Parròquia de Jesús, de Gràcia.

569. A Francesc Amigó.

Vic, 25 de desembre de 1900.

Estimat amic: desitjo que vaja reforçant-se de la passada ferida, que tinga un bon fi i principi d'any i de segle, en companyia de la seva Mare i de la seva germana, a les quals saludarà de part meva, encomanant-me a les oracions d'eixa cristiana família. — Respecte a la qüestió de la presó, me sembla que no convé deixar caure l'obra, i sostenir-la en la forma en què bonament puga sostenir-se. D'un temps un altre en ve, i de les bones obres no sols hem de practicar les més plenes, sinó aquelles que són mig plenes i mig buides, com moltes ametlles, que per això aprofitem. — Comprenc que V. ha de tenir paciència, però Déu n'hi donarà, i amb la paciència tot s'alcança, deia Santa Teresa, perquè la paciència és la fortalesa. — Li dirigesc la present al Círcol de Sant Lluc, perquè em sembla, no sé si és il·lusió, que V. me va dir, o algú altre, que havia canviat de casa; i com li escric al vespre de Nadal, una estona que tinc de vaga, encara entra lo poder demanar a l'Infant Jesús que el beneesca a V. i a mi, enviant-li lo seu afectuós saludo.

Lo Bisbe de Vic.

F

570. A M. d'Esplugues?

27 de desembre de 1900.

Contestando gustosamente a la Real Orden que V. E. me transmite pidiéndome informe acerca de la conveniencia del reconocimiento legal en España de la orden de Padres Capuchinos muy extendidos ya por las diversas regiones del Reino debo manifestarle que creo dicho reconocimiento muy útil al país no sólo por lo que toca a sus intereses espirituales y morales, sino que también por lo que respecta al bien de la Comunidad política o social. Además de que los citados Religiosos se dedican a la predicación evangélica fomentado de consiguiente en las almas el amor a lo sobrenatural y divino y el espíritu de moderación y de justicia en las costumbres de los hombres, su linaje de vida fundada en las máximas y consejos del Evangelio observando una admirable pobreza en el modo de vivir es un elemento de edificación social de gran eficacia en una época en que las pasiones socialistas se extienden por el pueblo y amenazan con la destrucción del orden humano. En las importantes ciudades de mi Diócesis de Manresa e Igualada, poblaciones manufactureras muy conocidas, existen conventos de la citada orden y han sabido armonizar con el pueblo, ya que la destinación sobrenatural de la orden de San Francisco es en este mundo la práctica de una vida popular con la renunciación del bienestar y comodidades que proporcionan las riquezas. Por todas estas razones cree el Prelado que suscribe que ha de redundar en utilidad pública el reconocimiento legal de la orden de Capuchinos en España.

Dios guarde a V. E. &

C

571. A N. N.

Vic, 27 de desembre de 1900.

Estimat amic: desitjo molt complaure'l a V. i també al Mestre Nicolau però hi ha pres l'acord de no admetre interns en lo Seminari als de fora de bisbat, i V. comprèn que no convé fer excepció a aquestes regles; i l'acord de què li parlo té fonaments molt atendibles. — Me sembla que el noi a qui es refereix posat en una bona casa estaria bé; no fa gaire que em demanaren lo mateix per un jove fill de can Ribas de Sant Feliu de Llobregat i m'ho demanava un sacerdot molt amic i vaig tenir-li que dir lo mateix que a V. Crec que està d'extern i està content. — Moltes memòries a l'Esposa; i a V. i a ella envia sa afectuosa benedicció son amic

Lo Bisbe de Vic.

F

572. Al Sr. Secretari Gral. del Congrés Social i Econòmic Hispano-Americà.

Vic, 29 de desembre de 1900.

Señor de mi consideración más distinguida: con agradecimiento he recibido el folleto que V.S. ha tenido la amabilidad de remitirme conteniendo los discursos y conclusiones del último Congreso celebrado en Madrid, y la atenta comunicación pidiéndome manifestase mi modo de pensar acerca de dichos particulares.

Prescindiendo de la consideración detallada de los referidos documentos, referentes muchos de ellos a especialidades de la vida humana que no son de mi competencia, en conjunto y como concepto general del Congreso Hispano-Americano merece todo mi aplauso.

Bulle dentro de la inmensa actividad moderna y es quizás su elemento prepotente la idea de la vida internacional de los pueblos con la aspiración a una ley de los diferentes Estados que la regularice; y aunque ésto sea trabajo de titanes dista mucho de ser imposible, y en el mundo se han realizado muchas cosas que consideradas anteriormente parecían superiores a las humanas fuerzas. La Humanidad es sólo instrumento de una Voluntad y de una Inteligencia soberana para la cual no hay obstáculos.

La vida internacional de los pueblos civilizados no es un fenómeno nuevo en la historia humana; ha existido y existe en el orden religioso, y hemos de esperar que la civilización cristiana, que es la que impera en Europa y en América, ha de producir su fruto más excelente dando origen a una legislación de los diversos pueblos que sea base de una Comunidad de vida civil en el orden social, comprendiendo la ciencia, la literatura, el arte, el comercio y la industria y todos cuantos elementos integran la vida pública de los ciudadanos que pertenecen a Estados políticos distintos e independientes.

Pero esta suma unidad de los pueblos civilizados por la cual debemos trabajar todos cuantos mantenemos en nuestro corazón un intenso amor a nuestro linaje humano, no puede en manera alguna contravenir a las leyes de la Providencia y de la Historia. Toda unidad tiene miembros y los tiene de consiguiente también la Unidad civilizada, y los nervios y tendones que mantienen la trabazón de esos inmensos miembros a quienes la Providencia ha dado distintas aptitudes y que ejercen actos diferentes refluyendo no obstante todo en la vida del conjunto, sus nervios y tendones, digo, son los elementos que componen y constituyen su carácter de raza y los principios que integran aquella necesaria e imprescindible educadora de las naciones que llamamos la Tradición.

Por esto el Obispo que suscribe que pasa su vida pastoral arrimado a la gran cordillera internacional de los Piri-

neos, y que por razón de su carácter profesional siente intensamente la necesidad de la vida cosmopolítica de los pueblos; y como de otra parte aquellas ásperas montañas fueron la fragua donde se fundió el pueblo ibérico y la fuente de donde manaron las ideas, los sentimientos, las costumbres que difundiéndose por la Península después como río caudaloso fertilizaron moralmente la mayor parte del continente americano, el Obispo que suscribe cree benéfica la influencia de los congresos Hispano-Americanos que tienen su génesis en el sentimiento humano cosmopolítico y en los grandes principios de raza y de tradición.

Repítanse, pues, los congresos Hispano-Americanos destinados a fecundar el excelente germen de la fraternidad entre los pueblos de origen ibérico, preparación de la fraternidad entre todos los pueblos civilizados augusta aspiración del divino Redentor de los hombres.

Aprovecha la presente circunstancia, Señor Secretario, para ofrecerse de V.S. con la más profunda consideración atento servidor y capellán

El Obispo de Vic

F

573. Al Senyor Abat del Monestir de Montserrat.

Vic, 30 de desembre de 1900.

Estimat amic: rebí amb molt gust sa carta plena de bons afectes de V. i de tota la Comunitat envers mi. A ells corresponc perquè naturalment Montserrat amb sos religiosos habitants serà sempre una de les meves més vives afeccions. Que Déu i sa Santíssima Mare continuen dispensant la protecció que fa tants segles li dispensen a eix venerable monestir benedictí en los segles a venir.

Se recomana a ses oracions i als de tota la Comunitat son amic i en Cristo servidor

Lo Bisbe de Vic.

M

574. A Lluís Álvarez.[1]

Vic, 30 de desembre de 1900.

Estimat don Lluís: servesquen aquestes quatre ratlles de pèsam per la mort de la seva bona tia donya Liberata, a qui Déu ha concedit una vida llarga, que ella ha sabut aprofitar per a glòria de Déu i utilitat del pròxim, alegrant-me de que en sa última hora, segons V. m'escriu, s'haja recordat de lo que sempre durant la vida havia estimat. — Amb molt gust vaig rebre los bons afectes de V. i de tota sa amable família, i a ells correspon desitjant-los totes les benediccions de Déu son amic

Lo Bisbe de Vic.

F

1. Advocat, de Vilafranca del Penedès.

575. A Josep Dachs.

Ripoll, 1900 ?

Estimat Dr. Dachs: t'envio aquestes cartes que podràs tu contestar en conformitat amb les indicacions que só posat a cada una, dient que estic en Santa Visita i que per encàrrec meu tu contestes.

Per ara gràcies a Déu no tenim novetat. Memòries a tots, i suposo que la teua germana va seguint millor.

Lo Bisbe de Vic.

F

576. A Bonaventura Ribas.[1]

Vic, 23

Estimat amic: moltes mercès per les cartes d'en Balmes, que tan bé aniran en lo Museu de sa Pàtria. V. sempre bo, i amant del país, sacerdot i amic de la pròpia terra, mai deixa de fer bé. Déu li donga molts anys de vida per a continuar servint-lo, i pel consol dels seus amics i en particular del que s'encomana a les seves oracions

Lo Bisbe de Vic.

F

1. Ardiaca, de Barcelona.

577. A Dolors Vilaclara.

Apreciada Dolors: sento la mala notícia que em comunica i encomanaré a Déu al seu germà Rafel. De totes maneres procuri deixar-se a les mans del Senyor que tot ho dirigeix al nostre bé etern

El Obispo de Vic.

F

578. A Joan Mañé i Flaquer.

Vic, 5 de gener de 1901.

Estimat Don Joan: li volia escriure quatre ratlles amb motiu del Sant Naixement per a manifestar-li mon desig de felicitats, i me n'havia oblidat; i avui V. m'ho recorda amb l'hermós llibre que en aquest moment acabo de rebre i que ha tingut la bondat de dedicar-me. Li quedo molt agraït i desitjo que Déu li allargue la vida per a continuar son treball en defensa de la Veritat; i com la Pasqua de Nadal arriba fins als Reis encara hi cap lo donar-li les bones festes.

V. que té tanta experiència dels hòmens i de les coses tinc la seguretat de que pensa que lo mateix en lo segle xx que en lo dinou, i que en tots los segles sols se pot tenir confiança en un Home. Cristo Jesús, Fill de Déu. Que Ell lo beneesca i li donga força, alegria i salut, li demana son amic

Lo Bisbe de Vic.

F

579. A Josefa Rossell.

Vic, 8 de gener de 1901.

Apreciada Cosina: amb lo trist motiu de la mort del Sr. Bisbe Morgades demà, dimecres dia 8, aniré a Barcelona i posaré a casa teva. Arribaré, si Déu vol, a quarts de nou amb lo meu capellà i no cal que preparis un sopar més que l'ordinari de les nostres cases. Vull dir de conseqüent a dos quarts de nou del vespre. No ho digues perquè així evitarem lo que al mateix vespre vinguen ja gent.

Te saluda, i s'encomana a tes oracions i te beneeix, ton cosí

Lo Bisbe de Vic.

F

580.

Lo Bisbe de la Diòcesis de Vic, lo Rector i l'Ajuntament de la Vila de Ripoll, vos conviden a uns solemnes funerals que se celebraran en aquesta Iglésia de Santa Maria per l'etern repòs de l'ànima de l'Exm. e Il·lm. Sr. Bisbe lo Doctor Dn. Josep Morgades i Gili (a.c.s) a dos quarts de dotze del dia 30 del present gener; esperant assistireu a pregar per l'insigne Restaurador de la Basílica Ripollesa, bressol de la Catalunya cristiana i tomba de sos reconquistadors i legisladors.

Ripoll, gener de 1901.

V

581. A Monsenyor Aristide Rinaldini.

Vic, 9 de gener de 1901.

Exmo. Sr.

El Iltre. D. Esteban Serra y Miás, Canónigo de esta Santa Iglesia Catedral ha entregado su alma al Criador hoy día de la fecha. Al cumplir con el penoso cargo de poner en conocimiento de V.E. este fallecimiento, debo manifestar que la prebenda que queda vacante es de provisión de Su Santidad, quien había agraciado con ella al difunto D. Esteban Serra, de la cual tomó posesión en 8 de febrero del año 1879.

Dios guarde a V.E. muchos años.
Vic, 9 de enero de 1901.

José, Obispo de Vic.

ASV

582. A Monseyor Aristide Rinaldini.

Vic, 9 de gener de 1901.

Exmo. Sr. Nuncio Apostólico en España.
Muy respetable Señor mío y caro hermano.

Ha fallecido en esta ciudad el canónigo D. Esteban Serra que poseía la prebenda reservada a la Santa Sede. Como actualmente resultan poquísimas las provisiones que corresponden a los Prelados, y aun ahora menos en virtud del Decreto concordado sobre colocación de eclesiásticos procedentes de las antiguas colonias, me veo obligado a dirigirme a V.E. solicitando se interese con Su Santidad para que sea provisto con la citada prebenda un eclesiástico dignísimo de la presente Diócesis.

Don Ramon Corbella y Llobet[1] que ha sido ejemplarísimo Secretario de visita en tres pontificados. En el del Señor Colomer de Santa memoria, durante los diez y siete años que gobernó la presente Diócesis el Señor Morgades (q.e.p.d.) que acaba de fallecer en Barcelona, y en el mío. Es muy amado del clero y de los fieles de la Diócesis, y estas simpatías siempre las ha hecho refluir sobre los Prelados que se han ido sucediendo.

Tiene en esta Iglesia un beneficio que se ganó en oposición con el cargo de archivero del Cabildo; pues muy aficionado e inteligente en materia de erudición y de arqueología, y con cultura literaria, ha dado gallardas pruebas de su competencia en distintas monografías publicadas en mate-

ria de investigación de historia local y provincial, sumamente útiles para los conocimientos y estudios del estado social en los tiempos medio-evales. El ha sido el que ha formado este Museo arqueológico-episcopal el más importante de España bajo el punto de vista eclesiástico; pues se constituyó en tiempo del Señor Morgades en casi todas las parroquias de Cataluña, y en varias de fuera de este Principado, recogiendo objetos arqueológicos que de otra suerte se hubiesen perdido. Sin duda ha aportado él solo más que todos los otros bienhechores de nuestro Museo.

Actualmente ejerce el cargo de actuario o notario del tribunal que entiende en el proceso de beatificación del venerable Padre Claret.

Es Capellán de la Casa-Matriz y Noviciado de las Hermanas Carmelitas de la Caridad, una de las congregaciones españolas dedicadas a la enseñanza y beneficencia más importantes, que nació aquí en Vic y tiene aquí su Casa más importante.

Ha fundado en su pueblo natal de la Provincia de Tarragona, pero de este Obispado, un colegio de Religiosas terciarias de Santo Domingo con el sacrificio total de sus intereses.

Por este eclesiástico, pues, Señor Nuncio, me intereso y espero que V.E. se interesará. Tiene esta Diócesis un gran número de sacerdotes a los cuales cuesta dar una colocación y es preciso estimularlos.

Con este motivo, Exmo. Sr., le saluda afectuosamente y se le ofrece Capellán, servidor y hermano

José, Obispo de Vic.

ASV

1. Vegi's la nota a la carta número 399.

583. A Pere Vidal.[1]

Vic, 9 de gener de 1901.

Estimat Peret: acabo de rebre la teva carta amb la trista notícia de la mort del teu Pare, que al cel sia. L'encomanaré a Déu, i celebraré lo sant sacrifici de la missa per a l'etern repòs de la seva ànima. — La lliçó de la mort l'havem de tenir molt present, perquè ens ensenya que la vida present és molt curta, i que sobretot deu interessar-nos l'eternitat. Encara que des de que he rebut (la carta) no só vist ni la Maria ni l'Emília, tingues per segur que l'encomanaran a Déu, i que vos envien lo pèsam, com jo també ho faig, escrivint-vos ara molt de pressa, perquè a la tarda tinc de sortir, i no tindria temps. — A tots vos saluda i beneeix ton amo i amic

Lo Bisbe de Vic.

Avui també s'ha mort aquí a Vic lo canonge que vingué amb mi a Les Cabanyes després de la consagració.

F

1. Masover de la casa natalícia del doctor Torras a Les Cabanyes (Nota de Fortià Solà).

584. A Eudald Jolis.[1]

Vic, 14 de gener de 1901.

Estimat Mossèn Eudald: Avui só rebut carta del jove escultor de Ripoll encarregat de fer la imatge de Sant Cristòfol. Quan a V. li vinga bé o tinga proporció passe a recollir los cinquanta duros promesos que ja lo secretari doctor Dachs està avisat per a entregar-los.

Desitjant-li molta salut i la gràcia del Senyor lo saluda afectuosament i lo beneeix

Lo Bisbe de Vic.

Memòries a la gent de l'orfeó.

F

1. Rector de Campdevànol.

585. A Josep Terrades.

Vic, 14 de gener de 1901.

Mon estimat amic: Concedesc quaranta dies d'indulgència als qui preguen per l'ànima del jove Godó, en la mateixa forma en què les concedí lo diocesà, perquè suposo que n'haurien obtingut del difunt Sr. Morgades. Si no fos així, concedesc les indulgències referides als meus diocesans que resin una part de Rosari, oiguen missa o diguen alguna de les oracions aprovades per la Iglésia; però en aquest cas, si no n'hi ha del Prelat propi, més val que no posen indulgències en les esqueles, perquè resultaria ridícul, puix tindrien indulgències los absents, i no los presents i coneguts, que són los qui han de pregar. Si els interessats no ho entenien, V. ja els hi farà entendre. — Lo saluda afectuosament i s'encomana a ses oracions son amic

Lo Bisbe de Vic.

Per molts anys, si els vivim, nos recordarem del Senyor Morgades, perquè deixa son nom escrit en moltes parts (r.i.p.).

V

586. A Lluís Millet.

Vic, 16 de gener de (1901).

Estimat Millet: desitjo que, en quant li sia possible, aténguia a lo que li demanen los donadors de la present, que es refereix a honrar la memòria del senyor Bisbe Morgades, que al Cel sia. — Lo saluda molt afectuosament

Lo Bisbe de Vic.

F

587. A Josefa Rossell.

(sense data).

Apreciada Cosina: te retorno les memòries que m'envies i encomanaré a Déu als teus cosins, qual mort me participes, i als quals havia conegut en los temps ja llunyans de la joventut.

Encomana a Déu, i disposa de ton cosí afm.

El Obispo de Vic.

F

588. A N. N.

Vic, 17 de gener de 1901.

Avui, dia de Sant Antoni Abat, lo gran solitari i lo gran amic de Déu, V. me participa la vocació de son fill. Ho ha de considerar una gràcia especialíssima del Senyor. Treba-

lle V. en ésser una Santa esposa i una santa mare de família i Déu li donarà la seua gràcia i la influència de V. s'estendrà al pròxim. La virtut és una olor que s'estén i embalsama a tots los qui toca.

I V. encomani'm a Déu. Lo meu ofici és difícil i de transcendència fins en les coses més petites. — Quan poca cosa és la criatura! — Tenim sort de la misericòrida del Senyor, i de la protecció de la Verge Maria i de Sant Josep.

Lo Bisbe de Vic.

F

589. A Ricard Cortès i Àngel Bas.

Vic, 19 de gener de 1901.

M.I. Srs. Dn. Ricard Cortès i Dn. Àngel Bas.

Senyors i amics meus: acabo de rebre lo bell volum de Poesies del poeta Casas i Amigó, un dels més tendres, delicats i cristians poetes que ha produït la moderna Literatura catalana. Poeta d'esperit sempre revela la seva fe; per això al donar-los les gràcies per l'atenció que m'han tingut los don igualment l'enhorabona pel delicat monument que han dedicat al poeta amb aquesta edició. Los marmessors de la Mare han volgut cuidar de la bona memòria del Fill.

Amb aquesta ocasió, caríssims amics, los saluda atentament son servidor en Cristo Senyor Nostre

Lo Bisbe de Vic.

F

(Carta propietat de la família Martí, de Premià de Mar. Transcrita paleogràficament per Mn. A. , a 7-I-56). (Nota que figura en la transcripció).

590. A Monsenyor Aristide Rinaldini.

Vic, 22 de gener del 1901.

Exmo. e Ilmo. Sr. Nuncio Apostólico en España.

Mi Señor y Hermano: correspondiendo a la suya del dia 19 de los corrientes tengo el gusto de remitirle la hoja de servicios del Rdo. Sr. Don Ramon Corbella y Llobet[1] a cuyo sacerdote recomendé para la obtención de la canongía vacante en esta Santa Iglesia Catedral y cuya provisión corresponde a Su Santidad.

Suplicando de nuevo a V.E. se interese para el digno y humilde sacerdote que ha sido durante muchos años el auxiliar de gobierno más eficaz para los obispos de Vic le saluda atentamente su capellán y en Cristo servidor

El Obispo de Vic.

ASV

1. Vegi's la carta número 582.

591. A Monsenyor Aristide Rinaldini.

Vic, 22 de gener del 1901.

El Obispo de Vic recomienda para que sea provisto con el canonicato vacante en esta Santa Iglesia por fallecimiento de Don Esteban Serra, provisión que corresponde a Su Santidad, al Rdo. D. Ramon Corbella y Llobet, Pbro., natural de este Obispado, de edad cincuenta años.

Las razones por las cuales recomienda al citado sacerdote con preferencia a otros dignos sacerdotes de la Diócesis son las siguientes:

Por los eminentes servicios prestados a la Diócesis, en las personas de tres prelados consecutivos, D. Pedro Colo-

mer, D. José Morgades y Gili, cuyo pontificado aquí duró diez y siete años, y en el pontificado del Prelado que suscribe. Ha vivido siempre en su compañía desde que le ordenó D. Pedro Colomer en septiembre de 1880. Ha servido siempre de Secretario de visita con fidelidad ejemplar, y siendo universalmente querido del clero parroquial, y de todo el clero en general. La Diócesis es muy extensa y montañosa y en compañía de los tres Prelados la ha recorrido totalmente cuatro veces, como también recorrió la de Solsona, cuando el Señor Morgades fue administrador apostólico de la misma; y por su conocimiento del país, de las cosas, de los hombres y de las costumbres, por su juicio desinteresado es un instrumento utilísimo de gobierno en esta Diócesis.

En 1882 fue nombrado por el Señor Morgades Vicesecretario de Cámara, cuyo cargo desempeñó hasta el mes de febrero de 1899 en que obtuvo por oposición un Beneficio de Concordato en esta Sta. Iglesia Catedral Basílica, con cargo de ordenar, clasificar e inventariar los documentos de los Archivos Episcopal y Capitular, y de las demás dependencias de esta Iglesia.

Consideramos esta oposición superior a un grado académico, pero además ha demostrado su competencia con la publicación de los siguientes notables trabajos históricos:

Estudio acerca de la constitución del Principado de Andorra.

Una extensa Monografía del célebre poeta catalán Dr. D. Vicente García, obra de crítica en que se aducen abundancia de datos desconocidos hasta entonces, habiendo pagado tributo a su erudición el Exmo. Sr. D. Joaquin Rubió y Ors, Presidente que fue de la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona y que murió Rector de la Universidad de la misma en la edición poliglota que publicó de las obras del más popular de los poetas de este país.

Una obra de carácter histórico acerca la importante comarca de este Principado, llamada Sagarra, que mereció ser muy elogiada por el Sr. D. José Balari, sabio profesor de la facultad de Filosofía y Letras, de la ya dicha Universidad, y

actual Presidente de la Real Academia de Buenas Letras, como también de varios distinguidos escritores eruditos en las cuestiones históricas.

Está publicando un estudio sobre los bandos de Cataluña en el siglo XVII.

Tiene inéditos, no habiéndolos publicado por falta de recursos y que ha visto el que suscribe:

Un estudio completo de la Aljama de Vic desde el siglo XI a fines del XV;

Otro acerca la cuestión social y decadencia del poder feudal en el siglo XV conocida con el nombre de *Pagesos de Remença;*

Monografía en vindicación del Obispo Gotmaro —siglo IX, que presentó en el acto de la oposición a su Beneficio.

Su competencia se ha manifestado también en la desinteresada cooperación dada a escritores distinguidos, entre otros al Sr. Dn. Eduardo de Hinojosa en los estudios de este Señor sobre la condición de las distintas clases sociales en los pasados siglos, proporcionando datos y documentos por el Sr. Corbella extraídos de los archivos; y el Sr. Morgades se quiso servir de su talento en el ramo de la investigación histórica delegándole, en 1893, para registrar archivos al efecto de inquirir datos y noticias para la formación de la Biblioteca Histórica del Obispado de Vic.

Cooperó en la obra de restauración del monasterio de Santa María de Ripoll, pasando en 1888 a Cuba delegado por Don José Morgades para allegar recursos, siendo nombrado Presidente honorario de la Junta que a dicho objeto se constituyó en la ciudad de la Habana.

Es uno de los más principales cooperadores en la formación de este Museo arqueológico-episcopal, el más importante de España bajo el punto de vista eclesiástico, recorriendo todas las parroquias de Cataluña, y varias de fuera el Principado, a fin de recoger objetos arqueológicos que de otra suerte se hubieran perdido. Sin duda ha aportado él solo más que todos los otros bienhechores de nuestro Museo, fundado en 1891 y de cuya junta ha formado siempre parte.

En la epidemia colérica de 1885 el Señor Morgades le envió a visitar las poblaciones más atacadas del cólera, para cuyo acto de caridad y de heroismo se había ofrecido espontáneamente, lo que realizó con mucho celo y abnegación.

Ha fundado en su pueblo natal de la Provincia de Tarragona, pero de este Obispado, un colegio de Religiosas Terciarias de Santo Domingo con el sacrificio total de sus intereses que ascendían a 25.000 pesetas.

En diciembre de 1900 le nombramos Notario Actuario del Tribunal que entiende en el proceso de beatificación del venerable Padre Claret.

Es Capellán de la Casa-matriz y Noviciado de las Hermanas Carmelitas de la Caridad, una de las congregaciones españolas dedicadas a la enseñanza y a la beneficencia más importantes que nació aquí en Vic y tiene aquí su Casa más principal.

Pero el mérito quizás más notable del citado sacerdote consiste en que mediante el ascendiente afectuoso que tiene sobre el clero de la Diócesis en la época de más efervescencia política y de división de partidos y de oposición al Prelado entonces existente Señor Morgades (q.e.p.d.) por causa de la pasión política, él fue el más eficaz elemento que trabajó discreta y calladamente para volver a la paz, debiéndose tener en cuenta que esta Diócesis, por razones especiales de su historia y de sus condiciones, era una de las de España en que más ardía el fuego de la pasión política, y como no hay tiempo que no pueda volver, interesa en gran manera al prelado de Vic tener a su lado en posición honorífica al Reverendo Sr. Corbella, que es sin duda el que con mayor eficacia puede trabajar en el apaciguamiento del ánimo del Clero en circunstancias de efervescencia por motivos políticos, porque sus consejos y observaciones resultarán siempre más atendidas por los exaltados que las dél propio Prelado.

José, Obispo de Vic.

ASV

592. A la Rda. Mare Superiora del Monestir de les Salesses de Manresa.

Madre Superiora: en primer lugar doy a V. el pésame por la muerte de su Sra. Madre que me participa, transmítalo a su Padre y dígale que encomendaré a Dios a la querida difunta y que la limosna de las misas es aquí también de seis reales. En cuanto a la repartición de las misas se la encargo a V., mientras sean celebradas por sacerdotes de la Diócesis. Mire de dar a los conventos y comunidades de religiosas de Manresa cuyos sacerdotes las necesiten, y después las sobrantes, (quedándose V. con más abundancia, las que crea convenientes para su Iglesia) encargará al Sr. Arcipreste las distribuya entre los sacerdotes de la ciudad y del arciprestazgo que necesiten misas. — Diga a su Sr. Padre quedo agradecido haya pensado en esta Diócesis tan necesitada, y salude también a su hermano y a sus dos cuñados amigos míos. — Y a esa Comunidad desea una Santa (y dulce para el espíritu) Cuaresma enviándoles su más afectuosa bendición,

El Obispo de Vic.

F

593. Al P. Rupert Mª de Manresa.

Vic, 6 de febrer de 1901.

Estimat amic: agraesc a l'Eminentíssim Sr. Cardenal Vives i a V. la notícia que em comunica del Sr. Cardenal Casañas a qui Déu donga molts anys de vida en la Diòcesis de Barcelona, puix son talent, ses virtuts i son excel·lent natural faran bé en aquella diòcesis tan important, i en sa capital la ciutat més populosa d'Espanya.

No he tingut encara lo goig de rebre la seva obra que m'anunciava i que estic esperant.

Al presentar mos respectes a l'Eminentíssim Sr. Cardenal ofereix també a V., estimat amic, sos més cordials afectes

Lo Bisbe de Vic

C

594. A Ramon Espona.[1]

Vic, 7 de febrer de 1901.

Espona: com que l'estimo per diferents conceptes sento amb V. la mort de la jove Esposa seua, que al Cel sia. Ha sigut una unió que ha durat poc; però la Fe té la virtut d'eternitzar les coses. En la Santa Missa só pregat per la difunta i per V. Que la Fe, l'Esperança i la Caritat visquen en lo cor de V., amant de Déu, i així quedarà amorosida la llaga i viva l'ànima que mentres té a Déu no queda desemparada dels més alts afectes i de la fortalesa cristiana.

Lo saluda i el beneeix

Lo Bisbe de Vic.

F

1. De Tortadès.

595. A Pere Bolet, S.J.

Vic, 8 de febrer de 1901.

Estimat Pere: acabo de rebre la teua carta i comprenc la situació angustiosa de les corporacions religioses a França, víctimes de la tirania revolucionària disfressada amb lo nom de llibertat, com per sarcasme.

De moment no m'ha vingut cap idea pràctica per a dar acolliment a les Congregacions de què em parles. En aquesta diòcesis estan molt estesos los Maristes i los Frères de la doctrine. Vic mateix ne té i n'està voltada. Aquí a prop hi ha un antic convent de franciscans, i avui dia perteneixent a la mateixa orde, que estava desocupat, però una Congregació mexicana lo té emparaulat. D'altra banda aquesta diòcesis és de molt pocs recursos i té un personal numerosíssim d'eclesiàstics, tant seculars com regulars, de monges contemplatives i actives i de moment no sabria a on encabir dites congregacions sens produir dificultats graves amb les ja existents. De tots modos hi pensaré. Procura ésser un Sant fill del gloriós Sant Ignasi i encomana a Déu a ton parent i en Jesucrist servidor

Lo Bisbe de Vic.

F

596. A Leonci Soler i March.

Vic, 8 de febrer de 1801.

Amic Dn. Leonci: he rebut la seua i procuraré atendre a la seua recomanació en favor del prevere Gabriel, en quant sia possible, si bé la demanda d'estar prop de casa seua no està conforme amb les bones i canòniques regles, del govern eclesiàstic.

Moltes memòries a la família en particular a la seua Sra. Mare, i dispose de son afm. que el beneeix

Lo Bisbe de Vic.

SM

597. A l'Il·lm. Sr. Degà i Capítol de la Santa Església Catedral de Vic.

Vic, 12 de febrer de 1901.

Ilmo. Sr.— Nos cabe el honor y la satisfacción de participar a V.S. que en uso del derecho que en virtud del último Concordato Nos asiste, y en atención a las recomendables circunstancias que concurren en el Iltre. D. Andrés Durán y Marquet Licenciado en S. Teología y Canónigo Lectoral de esta Santa Iglesia Catedral, hemos tenido a bien nombrarle, con fecha de hoy, para la dignidad de Arcediano, vacante en la misma Santa Iglesia Catedral por muerte del M. I. Sr. Dr. D. Javier Casadevall (q.e.p.d.), su último obtentor. — Dios guarde a V.S. muchos años.

José, Obispo de Vic.

V

598. A Andreu Duran.[1]

Vic, 12 de febrer de 1901.

En atención a los muchos años que ha desempeñado V.S. el cargo de Lectoral de esta Santa Iglesia, a su larga y provechosa carrera en la enseñanza del Seminario de la Dióce-

sis, a su amor y diligencia en el ejercicio de todas las funciones que corresponden al culto de Dios Nuestro Señor y a la salvación de las almas, le ascendemos a la Dignidad de Arcediano de esta nuestra Santa Iglesia Catedral, vacante por fallecimiento del M. I. Dr. D. Francisco I. Casadevall, de buena memoria, y cuya provisión Nos corresponde según turno. Y al participar a V.S. este nombramiento, al mismo tiempo que satisfacemos el sentimiento de respeto y amor a Nuestro antiguo Profesor de Teología, pagamos el debido tributo a la ilustración, laboriosidad y ejemplaridad de vida de V. S. ...

José, Obispo de Vic.

F

1. Lectoral de la Seu de Vic.

599. A Salvador Genís.

Vic, 13 de febrer de 1901.

Molt Senyor meu i de tot mon apreci: he rebut la seva carta i lo llibre que ha tingut l'amabilitat d'enviar-me de lo qual li quedo agraït.

Tindré present la recomanació que em fa i procuraré complaure'l; però no convé ésser gaire optimista, puix l'esperança demostra que són molt pocs los qui arriben a comprendre les ventatges que fins literàriament porta lo començar l'educació amb la llengua materna; fins costa molt de fer-los-hi comprendre la utilitat d'aprendre en la llengua usual lo catecisme de la doctrina cristiana.

De V. capellà i en Cristo servidor

Lo Bisbe de Vic.

F

600. A Mercè Vilaclara.

Vic, 15 de febrer de 1901.

Apreciada Merceneta: acaba de venir un beneficiat de Sant Feliu Sasserra i me diu que V. està molt delicada de sos antics mals que ara s'han revifat, i com als malalts se'ls deu una caritat especial per això li escric aquesta carta, com qui va a veure un malalt.

Aprofite la malaltia per a resignar-se, conformar-se i entregar-se a la divina voluntat, com qui li ofereix un sacrifici expiatori. Los qui aniran als saraus de carnaval, o altres reunions per l'estil faran més broma, però V. sofrint serà molt superior a ells, oferint al Senyor etern una expiació per les desviacions d'aquells. Així és lo món, l'un ha de sofrir per l'altre i Jesucrist sofrí per tots. No hi ha obra més agradable a l'Altíssim que lo sofrir, i per això santifica, fa veure més clara la inutilitat del món, i el sofriment fa desitjar més los eternals goigs de la glòria.

Si està malalta és perquè Déu ho vol, i de consegüent perquè li convé, perquè Ell l'estima.

Memòries a la Dolores, que suposo estarà contenta com tots los bons barcelonins i encara més que ells de que lo Senyor Cardenal vaja a Barcelona. La unanimitat del desig prova lo acertat de l'elecció. Que Déu Senyor nostre, de qui és amic lo Senyor Cardenal, li donga salut i alegria per a portar la carga.

La Maria i sa germana m'encomanen memòries per a les dues germanes del carrer de la Palla. Jo m'encomano a les oracions de totes dues i les beneesc afectuosament.

Lo Bisbe de Vic.

F

601. A Tomàs Costa.

Vic, 19 de febrer de 1901.

Exmo. e Ilmo. Sr. Dr. Dn. Tomàs Costa.

Mi venerado Sr. Arzobispo y querido Hermano: acabo de recibir su muy grata acompañando la del Sr. Arzobisbo de Santiago sobre el próximo Congreso católico que se ha de reunir en aquella metropolitana.

V. comprenderá que yo que soy de los últimos entrados en el Episcopado poco puedo ni debo decir en el asunto, no obstante le manifestaré que los anteriores programas me producían el efecto de una excesiva aglomeración de temas, de un bazar de ideas y pensamientos que por su misma multiplicidad perdía la eficacia ofuscando las unas a las otras y borrándose mútuamente de la memoria del curioso lector.

Con este motivo, mi caro amigo y respetable Hermano, le expreso mi deseo de que tenga una santa Cuaresma que Dios le dé buena salud, le encomiendo se sirva saludar a mis buenos amigos los sacerdotes de esa familia arzobispal, y le pide a V. sus santas oraciones

El Obispo de Vic.

T

602. A Tomàs Costa.

Vic, 20 de febrer de 1901.

Exmo. e Ilmo. Sr. Arzobispo de Tarragona.

Mi venerado Sr. Arzobispo y querido Hermano: recibí su muy grata de ayer acompañando la del Sr. Cardenal-Arzobispo de Compostela pidiéndome la opinión sobre lo que convendría modificar en el Reglamento de los Congresos ca-

tólicos y consultando sobre el cuestionario o temas que se hayan de discutir. V. sabe que soy de los últimos entrados en el episcopado y por lo tanto ignoro lo que pueda haber de defectuoso en la organización de aquellas asambleas, puesto que esto lo demuestra la experiencia de que yo naturalmente carezco en esta materia.

Respecto de los temas siempre me ha parecido que hay demasiados, y que pocos y bien escogidos serían de mayor efecto en la práctica de la vida católica.

Se encomienda a sus santas oraciones y le saluda afectuosamente su amigo y hermano

El de Vic.

T

603. A Tomàs Costa.

Vic, 20 de febrer de 1901

Mi respetado Sr. Arzobispo y querido Hermano: remitida ayer la mía en contestación a la de V. sobre el próximo Congreso católico, que supongo habrá V. recibido, se me ocurrió que tal vez V. tendría que mandar las contestaciones de los sufragáneos al Sr. Arzobispo de Santiago, en cual caso mi carta podría parecer inconveniente por su tono familiar, pues la escribí como dirigida a encargo y en tono de confianza. Por esto le remito la presente adjunta, si se diera el caso de tener que mandarlas a Santiago.

Se encomienda a sus oraciones su amigo y hermano

El Obispo de Vic.

T

604. A Antoni Rubió i Lluch.

Vic, 9 de març de 1901.

Estimat amic: moltes mercès pels llibres. He fullejat lo de V. que em tornà a la venturosa edat literària per a mi ja passada i qual record i quals estudis sempre resten agradables a l'ànima, fins quan aquesta en virtut d'una vocació superior ha de consagrar-se a l'alta regió de les coses divines. Que Déu li guarde la salut per a poder treballar en lo camp de la literatura en la qual l'esperit cristià de V. ha d'exercir saludable influència en lo jovent.

Coneixia un xic lo llibre excel·lent del seu Pare que al Cel sia, i he fet preguntar a casa lo llibreter Anglada, que és lo qui fa lo Butlletí eclesiàstic si prendria depòsit de l'obra i ha contestat que sí, encara que no comptava amb gaire despatx, perquè com V. sap los estudiants d'aquest Seminari són en sa casi totalitat pobres i tenen feina per a comprar los llibres necessaris. Lo Butlletí lo recomanarà oportunament; i V. podrà entendre's directament amb dit llibreter Anglada, molt conegut en aquesta Ciutat. Jo desitjo que els joves eclesiàstics s'aficionen a aquelles lectures que alcen l'esperit, purifiquen lo cor i tonifiquen la fe.

Me són molt agradables les memòries de l'Esposa i dels fills, puix la seva cristiana família mereix los meus més íntims afectes, i son cap, V. amic meu, compti sempre amb la viva simpatia de son servidor en Jesucrist

Lo Bisbe de Vic.

F

605. A Tomàs Costa.

Vic, 10 de març de 1901.

Exmo. e Ilmo. Sr. Arzobispo de Tarragona.

Mi venerado Metropolitano y querido Hermano: me alegro de haber recibido la suya porque aun cuando presumiendo lo que me dice V. nada había contestado al sujeto consabido no obstante hubiese sido posible que no teniendo yo antecedentes ciertos me hubiese dejado vencer por cierta clase de súplicas. Es realmente de una verdad admirable la sentencia de San Francisco de Sales de que la virtud más sospechosa es la del celo. El otro día precisamente un señor de Barcelona que tiene fincas en este país me contaba que había ido con la anterior peregrinación a Lourdes y se quejaba de la poca formalidad que revestía en muchas ocasiones.

Ya ve V. como estamos en nueva situación política; a ver si se calmarán algo las pasiones o si procurarán éstas apoderarse de aquélla. De todas manera el porvenir de nuestra España no es halagüeño, hoy por hoy los instrumentos de gobierno son los partidos y éstos están en una división que les estorba toda acción gubernativa. Pero Dios sobre todo, y es lo más fácil que en éstas moriremos y que así tendremos que pasar la vida. Así sepamos portarnos que encontremos nuestra santificación.

Deseándole mucha salud y consuelo de espíritu le saluda afectuosamente su amigo y hermano

El de Vic.

T

606. A Dolors Vilaclara.

Vic, 10 de març de 1901.

Apreciada Dolores: Mossèn Tomàs Pursals m'escriu dient-me que la Merceneta ha estat malalta d'algun cuidado encara que ja està millor.

Comprenc la situació d'esperit de V. que tant estima a la germana i desitjo que la millora continue i que V. sàpia portar amb fortalesa la tribulació, i que Déu la console. A V.V. Déu les prova amb la falta de salut, però Ell és Pare de Misericòrdia i amb lo govern de les nostres ànimes se val del rigor i de la dolçura. Així és necessari pel nostre bé. Desitjo saber notícies de la malalta. Com la suposo a V. molt ocupada en lo cuidado d'ella, faça que m'escriga lo dit Mossèn Tomàs.

A la malalta moltes memòries, que estiga molt tranquil·la i confiada en la bondat divina, que faça parar la maquineta de la imaginació i que pense que serveix a Déu estant al llit i no fent res, que molt fa qui sap tenir paciència i resignació i V., Dolores, dispose si en alguna cosa podem servir-les i rebi lo afectuós saludo, com també la malalta, i la benedicció de son servidor en Jesucrist

Lo Bisbe de Vic.

F

607. A Josep Mª Sert.

Vic, 14 de març de 1901.

Estimat Josep Mª: rebí la teua carta en vigílies d'uns dies de febre gripal que em féu ficar al llit, i encara que no fou gran me privà durant una temporada de donar-me al treball, que com pots comptar mai falta.

Avui puc donar-me lo gust d'escriure't i de posar-me en comunicació amb tu; des de Vic a París, dues ciutats tan diferents l'una de l'altra. ¿Quina és la millor? La que més facilita la perfecció de l'ànima i la serenitat de l'esperit. És clar que Déu és pertot i que de sa providència surt tot i que de consegüent la santificació humana és una planta que

creix en tots los climes. Així nosaltres sapiam aprofitar-nos de les circumstàncies en què nos ha posat la Providència, tant si són agradables com desagradables. La perfecció ix de la lluita entre elements contraris baix la influència de la gràcia divina. No sé per què só agafat aquest to de sermó que no intentava a l'agafar la ploma; sens dubte perquè som a la Quaresma, de la qual desitjo que t'aprofites pel teu esperit, puix més importància encara que l'Art que decora nostres temples materials té l'Art de la gràcia divina que ha d'adornar nostres cors, temples de l'Esperit Sant. — Comprenc que ara deus estar en lo fervor del treball artístic, però convé que sempre lo principi racional i pràctic lo dirigesca. Com un vaixell necessita vents i ones de la mar però també la brúixola de l'experiència i de la destinació pràctica de l'obra. Recorda't sempre del poble per a qui principalment se fa l'obra, que ha d'ésser la Biblia pauperum, intel·ligible al públic dels fiels, i que lo més senzill, lo més humil, és lo més gran, com Jesucrist Senyor nostre que era a Betlem i al Calvari, era un home com los altres i no obstant s'imposava lo resplendor de la seua divinitat. No et deixes temptar del simbolisme exagerat; lo símbol és una necessitat per a expressar lo sobrenatural i espiritual, però ha d'ésser usat amb molta sobrietat i sens apartar-se de la tradició artística cristiana, de lo contrari se converteix en inintel·ligible i perd la qualitat essencial de l'Art de parlar a totes les ànimes que no sien obtuses.

Respecte a la doctrina dels àngels de Climent Alexandrí i altres Pares grecs, sens ésser explícitament condemnada, se pot dir que ja des de molts segles la Iglésia la considera errònia. Alguns Pares grecs los consideraven corpòreos, però això nasqué, o més ben dit provenia de poca claretat en los conceptes. La pura espiritualitat dels àngels fa més grandiosa, perquè és més conforme a la veritat, la creació espiritual, que juntament amb la material se pot dir que s'uneixen en la humana, que com definí lo concili de Latran és lo terme medi entre la purament espiritual i la material.

Tots los amics d'aquesta casa te saluden, tots los qui m'encarregares saludar te donen memòries, i jo, caríssim, junt amb lo desig de ton bé espiritual, de que t'exercites en les santes pràctiques cristianes; t'envio lo més afectuós saludo i ma benedicció paternal

Lo Bisbe de Vic.

V

608. A Monsenyor Aristide Rinaldini.

Vic, 16 de març del 1901.

Exmo. Sr. Nuncio Apostólico en el Reino de España.

Mi venerado Señor Nuncio y caro Hermano: Cumpliendo el encargo que se servía hacerme en su comunicación de 25 de febrero próximo pasado tengo el gusto de remitirle las contestaciones dadas por las órdenes y congregaciones religiosas al interrogatorio de preguntas.

No extrañe V.E. que se haya tardado algo en el cumplimiento de esta diligencia porque muchas casas religiosas han contestado después de muchos días, sin duda porque quisieron antes consultar a sus superiores regulares.

Con esta ocasión, mi Venerado Señor Nuncio, le saluda afectuosamente y le besa las manos, su capellán y en Cristo servidor

El Obispo de Vic.

ASV

609. A Sor Maria de Santa Cecília Coll i Bacardí.[1]

Vic, 20 de març de 1901.

Mi apreciada Sor Cecília Coll: he recibido la tuya, que agradezco, y aún más las oraciones que en ella me prometes. Te escribo hoy, para que tu Madre Superiora tenga la bondad de remitir la adjunta a tu hermano José Maria, porque ignoro la dirección de la casa de tus Padres. — Deseo que seas muy santa; porque si eres santa, ya en esta vida comenzarás la felicidad, que se consumará en la otra. Sé sobre todo humilde, y si eres humilde, tendrás todas las virtudes y el aprecio de Dios y de los hombres. Saluda muy afectuosamente a tus M. M. Superioras, y en particular a las hermanas Presentación y María de la Cruz, y tú recibe el afectuoso saludo y la bendición de tu antiguo confesor,

El Obispo de Vic.

F

1. Religiosa de Jesús i Maria.

610. A Joan Manyer i Flaquer.

Vic, 23 de març de 1901.

Mi querido Don Juan: la enfermedad hace ya años que es la carga que le ha puesto la Providencia, pero la enfermedad es gran maestra del hombre tan sujeto a las ilusiones de la vida y que muchas veces la salud robusta fomenta. En cambio dé gracias a Dios de la sanidad del alma y de la luz de la fe que nos ilumina en medio de las tinieblas del mundo. — Comprendo que V. ha de sufrir mucho con el presente desmoronamiento político, que es la externa manifestación de un desmoronamiento moral; pero hemos de poner límite a nuestro desaliento, y no querer preocuparnos demasiado del porvenir, que sólo Dios sabe. — Es claro que V. y yo estamos en situación muy distinta. V. piensa y trabaja

en un orden de cosas puramente humano, en el reino de los hombres, y aunque muy buen cristiano, es natural que juzgue con un criterio humano; yo vivo en la Santa Jerusalén de la Iglesia, y su espíritu inmortal prevalece aun en épocas de relajamiento y descomposición, y mitiga la preocupación mortal, que naturalmente produce el espectáculo de organismos sociales atrofiados. — Hoy he ordenado una porción de jóvenes eclesiásticos, y les he visto salir de la Capilla, entonando vigorosamente las letanías mayores, yéndose a visitar las iglesias designadas; ésto no morirá, mi querido Don Juan, y sostendrá el orden humano, aun cuando vengan decadencias y descomposiciones de lo que por su naturaleza es transitorio. V. mismo ha predicado mucho en las columnas del *Diario* este carácter transitorio de las Instituciones humanas. Es claro que ver morir una forma social hasta ver el ocaso de una época política, que ignoramos por lo que ha de ser suplida, causa profunda tristeza, porque amamos las cosas humanas, pero en estas ocasiones es cuando la Santa Fe ejerce mayor influencia sobre del ánimo. — Y dispense V. este sermoncito, que, ya comprende V. que a un Obispo es natural que la lengua se le deslice por este lado; procure ahora en el buen tiempo que se acerca restaurar sus fuerzas, consérvese tranquilo, y reciba el más afectuoso saludo de su amigo y en Cristo servidor,

El Obispo de Vic.

F

611. A Monsenyor Aristide Rinaldini.

Vic, 1 d'abril del 1901.

Exmo. e Ilmo. Sr. Nuncio Apostólico en Madrid.
Mi venerado Sr. Nuncio y caro Hermano: he recibido su

atenta carta incluyendo el oficio en que se participa al sacerdote Dn. Ramon Corbella y Llobet que ha sido agraciado por Su Santidad con la canongía vacante en esta Iglesia. Lo he entregado al interesado y se procederá a lo conveniente para sacar la Bula.

Y con esta ocasión se complace en manifestar al Sr. Nuncio Apostólico su agradecimiento por el interés que se ha tomado en esta provisión y en repetírsele afmo. hermano y en Cristo siervo

El Obispo de Vic.

ASV

612. A Tomàs Costa.

Vic, 2 d'abril de 1901.

Exmo. e Ilmo. Sr. Arzobispo de Tarragona.

Mi querido Sr. Metropolitano, amigo y hermano: me parece conveniente la Exposición de que V. me habla mayormente teniendo en cuenta de que casi todas las Provincias la han hecho.

De otra parte conviene que no sólo se oigan las voces de la gente enemiga de la Religión; yo por este motivo he escrito un pequeño folleto que tengo ya en la imprenta y que tendré el gusto de mandarle.

Le besa las manos su amigo y hermano

El de Vic.

T

613. A Mercè Vilaclara.

Vic, 6 d'abril de 1901.

Merceneta: aprofito una estona per a posar-li quatre ratlles, que só tingut d'interrompre i ara continuo, acabat de dinar. M'alegro de la millora de salut de la Dolores, de la cunyada i de V. que encara deixa de desitjar; però la Resurrecció de N.S. Jesucrist la farà ressuscitar i li darà nou vigor. A mi l'hivern gràcies a Déu no m'ha costat de passar, com tampoc la Quaresma que avui acabam. Sols entre una cosa i altra molta feina. Ara n'estic estampant una[1] que ja els enviaré.

Moltes memòries, doncs, i Santes Pasqües a la Dolores i que la Dolores i la Mercè m'encomanen a Déu.

Les beneeix en lo Senyor

Lo Bisbe de Vic.

F

1. Cal entendre una pastoral.

614. A Leonci Soler i March.

Vic, 9 d'abril de 1901.

Molt estimat amic: la seua carta respectuosa i de gran deferència amb la Iglésia m'ha agradat, però no m'ha vingut de nou perquè li conec los seus sentiments íntims. La seua presentació per a candidat en les pròximes eleccions per a el districte de Manresa la trobo justificada, representa V. bé los sentiments i creencies catòliques perquè ho és de veres, és propietari antic del districte, fill d'ell, i aimant del país, a on tothom lo coneix. Si surt elegit més hi guanyaran los altres que V., lo qual vol dir que en aquest as-

sumpto no el guia cap intent egoista. — Moltes memòries a tota la família, en particular la respectable Mare, i V., caríssim, rebe l'afecte i la benedicció de

Lo Bisbe de Vic.

SM

615. A Josep Mª Bofill.

Vic, 9 d'abril de 1901.

Mi querido Señor Bofill: ayer supe la tribulación que pasaba su familia, cosa que ignoraba por completo. Comprendo las amarguras y torturas de espíritu que han debido pasar y sirvan las presentes líneas de tributo de afecto a V.V. con motivo de la muerte de la tierna niña que era embeleso de padres y de abuelos. Consuélense V.V. pensando que ella no ha perdido sino que ha ganado saliendo de este mundo de impurezas y desdichas para entrar antes de conocer el mal en el reino absoluto de la gloria que Jesucristo ganó para todos los que participan de su generosa Redención. Tienen V.V. un angelito en el cielo y han dado al Señor una alma que le alabará eternamente. — Esta carta va dirigida igualmente que a V. a su joven Esposa, y a los cariñosos abuelos, porque tengo la seguridad de que el dolor ha sido igualmente intenso para todos. Levanten el corazón al cielo, aviven su fe en la sabia providencia que rige los eternos destinos de sus criaturas, y reciban el amistoso afecto a toda esa querida familia, que por todos ruega y a todos saluda su afmo. servidor en Cristo,

El Obispo de Vic.

F

616. A Josep Dachs.

Estimat: aprofito un moment per a dir-te que expediu les llicències per al P. Carmelita en la forma ordinària; que vos entengau amb Mossèn Forn respecte a l'economat que accepta; que redueixo les misses del Rector de la Molsosa i ademés que envien vint-i-cinc exemplars de l' *Alegato* & al Sr. Nunci en Madrid que me demana n'hi envie un bon número. Basta que els hi envien, jo ja li escriuré. Per a extraordinari de les monges de Santpedor, Mossèn Regordosa.

Disposa de ton afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

617. A Tomàs Costa.

Vic, 13 d'abril de 1901.

Excmo. e Ilmo. Sr. Arzobispo de Tarragona.

Mi venerado Metropolitano y caro Hermano: recibí la suya de 8 de los corrientes hablándome de elecciones. Tenga V. por seguro que poco o mejor dicho nada he de intervenir en la preparación de las mismas, como a poca diferencia he venido haciendo hasta ahora; pero acentuándose más mi pasividad como se acentúa más mi convicción de la poca trascendencia práctica de las mismas en el movimiento político de España. Es claro que V., mi querido Sr. Arzobispo, ha de interesarse en el asunto por razón de su carácter metropolitano.

Y saludándole muy afectuosamente se encomienda a sus oraciones su amigo y hermano

El de Vic.

T

618. A Mercè Vilaclara.

Vic, 29 d'abril de 1901.

Merceneta: avui só parlat amb l'interessat de l'assumpto que m'encarregà V. i el Senyor Penitencier i no ho ha pres malament, perquè d'altra banda ell per si no quedava mortificat en lo més mínim.

Avui só arribat ara, aquest matí, i demà, si Déu vol, continuarem la Santa Visita. Vaig rebre la seua carta a Ripoll, a on assistí molta gent a l'ofici i vàreig predicar. És precís aprofitar lo temps, ja no só jove i a l'hora menos pensada pot faltar la salut i les forces. Fan una altra tirada del Folleto que s'havia acabat.

Moltes memòries a la Dolores, i totes dues germanes que m'encomanen a Déu; que les saluda i beneeix

Lo Bisbe de Vic.

F

619. A Joan Maragall.

Granera, 3 de maig de 1901.

Estimat Maragall: li escric des d'aquestes muntanyes de l'arxiprestat de Moià, país aspre i salvatge però de bona gent i senzilla, on s'està més a prop del cel que en les grans ciutats i entre la gent de civilització refinada, que ja no és una perfecció humana. I li escric ara perquè passant la Santa Visita i anant per les muntanyes solitàries, un se recorda de coses passades, i entre elles me sembla recordar que V., en una carta me deia que potser pujaria a Vic per a parlar amb mi. La meva falta de resposta no significa falta de correspondència; des de fa temps l'estimo i tinga per segur que

per a mi serà un consol lo veure'l a Vic, on penso estar en los mesos de Juliol i Agost, puix ara aniré seguint les parròquies, que en aquest Bisbat són molt nombroses, perquè agafa molta extensió. De totes maneres quan vulga pujar ho escriu amb temps perquè fins en los dos mesos referits, no renuncio a fer una petita excursió de Visita. S'ha d'aprofitar lo temps perquè jo ja no só jove, i d'altra banda voldria abans de la visita *ad limina Apostolorum*, haver complert tota la Visita de la Diòcesi. — A pesar de la fadiga que en si porta, no pot pensar lo agradable que és la Santa Visita, i així un comprèn que els apòstols i missioners fins hi deixessin la vida; de tot lo del ministeri és potser lo que acosta més a Jesucrist Senyor nostre, lo que ens posa més en contacte amb los hòmens, sens agafar lo verí del pecat. — I ara no sé per què me só embrancat en aquest ordre de pensaments, cansat com estic de dues hores de camí de muntanya i de predicar i fer les cerimònies de la Visita, quan no volia més que dir-li que pugés a Vic quan vulga, que sempre me donarà plaer però que escriga abans; i desitjant-li la gràcia i la pau del Senyor lo saluda i beneeix afectuosament

Lo Bisbe de Vic.

F

620. A Manuel Guasch.

Santa Maria d'Oló, 10 de maig de 1901.

Sr. Dn. Manuel Guasch.

Estimat Manel: só rebut en aquestes muntanyes la teua carta participant-me lo naixement del teu primer fill. Que Déu lo beneesca a ell i als seus Pares i que els sants patrons que li darà la Iglésia intercedesquen per a que sia un bon

fill vostre i de la Santa Mare Iglésia. A tu i a la Maria vos dono l'enhorabona. Memòries a totes les vostres respectives famílies i tu, estimat amic, disposa de ton afm. que et beneeix

Lo Bisbe de Vic.

Santa Maria d'Oló (en Santa Visita).

F

621. A Tomàs Costa.

Calders, 11 de maig de 1901.

Exmo. e Ilmo. Sr. Dr. Dn. Tomàs Costa.

Mi querido Hermano y venerado Metropolitano: agradezco su atención al recordarme la proximidad de la elección de Senadores, que quizás yo no hubiese recordado, y estas líneas sirven de correspondencia a su atención. Como la visita por esta montañas es algo difícil concluyo por no tener tiempo saludándole y besándole las manos. — Suyo

El de Vic.

T

622. A Josep Dachs.

Avinyó, 14 de maig de 1901.

Estimat Dr. Dachs: cada dia enviaràs lo Diari de Barcelona perquè resulta que com avui envies lo Correo Español amb un escrit de l'Arquebisbe de Granada parlant de l'Al·lo-

cució pontifícia en l'últim consistori i no l'he vista. Envia dita Al·locució que convé que veja. Un capellà d'Igualada, que no presta servei especial, demanarà anar a Vilafranca; li concedirem* fins que pague lo que deu al Seminari que li concedirem l'Exeat. Mossèn Ramon ja enviarà los documents firmats.

Memòries a tots.

Tuus in C. Jesu

Lo Bisbe de Vic.

V

* Mot il·legible.

623. A Josep Dachs.

Santa Eulàlia de Pardines, 17 de maig de 1901.

Dr. Dachs: digues que queden concedides estant en Santa Visita, de la manera acostumada.[1]

Lo Bisbe de Vic.

V

1. La carta és en resposta a una altra que li havia adreçat Juli Canals, Pvre, beneficiat en la Capella de St. Oleguer de la Catedral de Barcelona, demanant-li indulgències per l'ànima del seu pare, acabat de traspassar.

624. A Dolors i Mercè Vilaclara.

Sant Feliu Sasserra, Ascensió de 1901.

Senyoretes Dolores i Mercè Vilaclara: des de Sant Feliu

Sasserra, a on só arribat aquest matí, i celebrat de mig pontifical en sa parròquia i predicat i espero ara lo mes de Maria per a tornar-hi, escric aquestes quatre ratlles a les noies Vilaclara, qual nom aquí és expressat amb agraïment. Amb V.V. só jo pensat al visitar solemnement lo Sagrari, i aquí pensant ademés en lo Hospital a on penso anar, s'ocorre lo bé que se pot fer quan lo món no devora amb ses passions desenfrenades a les persones que tenen una posició social. — Seguesquen V.V. aquest camí de dedicar a Déu i al bé del pròxim los interessos que no els són necessaris i Déu los pagarà ja en aquest món lo bon camí per a on dirigeixen la seua vida.

La Santa Visita resulta un xic fatigosa, però lo Senyor ajuda. — Aquí só trobat la carta de la Merceneta.

Encomanen a Déu a aquest Ministre de Cristo que envia a les dues germanes la seua benedicció i el seu saludo

Lo Bisbe de Vic.

F

625. A Ramon Albó.

Sant Feliu Sasserra, Ascensió del 1901.

Lo Bisbe de Vic saluda afectuosament a son jove amic D. Ramon Albó i li agraeix el present de son llibre «La Caridad, etc.» que li acaba de fer per son encàrrec el respectable Sr. Rector de Sant Feliu Sasserra, oncle de l'Autor, i el felicita per son treball, no solament atenent al mèrit intrínsec sinó a l'oportunitat que serà motiu d'eficàcia en la propaganda social de la Religió, que té son medi més adequat i fecundo en la pràctica de les obres de misericòrdia, més que no pas en la publicació d'excel·lents llibres apolo-

gètics. Amb aquest motiu demana a Déu lo Bisbe de Vic que beneeixi a l'estimat autor del llibre.

Sant Feliu Sasserra, festa de l'Ascensió, en Santa Visita, de 1901.

F

626. A Lluís Álvarez.

Vic, 29 de maig de 1901.

Estimat amic: atrafegat per un llarg temps d'absència en Santa Visita, i pròxim a tornar-hi, sento no tenir ocasió de poder veure'l i saludar-lo, i agraesc los bons afectes que em manifesta. També m'alegro de què el seu fill Joan se dongа al treball jurídic. — Respecte al *Quo Vadis?*, realment sembla que ha sigut posat a l'*Index*, però me sembla haver llegit que l'Autor, catòlic, ha fet una edició expurgada; tal volta això explica l'antinòmia que a V. li estranya. — Moltes memòries a tota la família, i V. disposi de son servidor en Cristo

Lo Bisbe de Vic.

F

627. A Dominga Victori.[1]

Vic, 1 de juny de 1901.

No debe V. excusarse para escribir al Prelado, pues esto es lo más natural del mundo, y el Prelado oye todas las voces vengan de donde vinieren.

Deben V.V. procurar ante todo la unión que es el mejor

bien de una Comunidad religiosa, y sin ella no hay bien posible y esto importa la necesidad de ahogar toda afección personal, guiándose sólo por las prescripciones de la Providencia que se manifiesta a los hombres por la autoridad y la ley de Nuestra Madre la Iglesia. Este es el camino seguro. Pongan V.V. la vista en Dios y con sencillez y sinceridad, pospuesto todo afecto e interés personal, obren con rectitud y agradarán al Señor y encontrarán la paz del alma. Que N. P. Sto. Domingo nos alcance a todos el verdadero espíritu evangélico.

Se encomienda a sus oraciones y le envía su bendición,

El Obispo de Vic.

F

1. «L'original d'aquesta lletra, escrita tota ella de mà del savi i virtuós Prelat, el té el M.R.P. Mestre fra Lesmes Alcalde, dominicà actualment al Convent de «El Oratorio del Olivar», de Madrid. El P. Lesmes fou el IV Director General de la Congregació de les Germanes Dominiques de l'Anunciata, fundada pel P. Francesc Coll O. P., des de l'any 1891 al 1893; per aquest motiu durant el seu càrrec i també després mantingué correspondència amb moltes religioses de la Congregació entre les quals s'hi compta la Germana Dominga Victori, figura de molt relleu en la Congregació de l'Anunciata per la seva prudència, dots de govern i sòlides virtuts. Escrigué l'obra «afectos recíprocos entre la Madre de Dios y la Orden Dominicana», on traspua el seu intens amor i devoció a la Mare de Déu. Va ésser Consellera de la Congregació qui-sap-lo temps i Priora sumament volguda i venerada de les seves súbdites fins a la seva santa mort, esdevinguda a Roda de Ter, fa uns catorze anys. Va trametre al P. Lesmes l'original de la present arran mateix de la seva recepció» (Nota de Fortià Solà).

628. A Dª Gabriela.[1]

Vic, 2 de juny de 1901.

Mi apreciada Dª. Gabriela: el holocausto es agradable a Dios y propio del monje de que V. habla es el holocausto del espíritu, o sea la humildad, el desprecio y la aniquilación de sí mismo. Esto es lo eterno en la vida contemplativa, las

austeridades corporales, siempre la Iglesia las ha ido graduando y hoy mismo las ha mitigado en los trapenses.

No se deje V. engañar por el mal espíritu, y dirija las energías de su alma a santificarse en el lugar y en las circunstancias en que se encuentra. «El que busca lugares o tiempos para ser santo, nunca será santo». Por el camino en que V. se siente seducida, por falta de humildad, muchos han ido a la perdición. Humíllese de veras, no se queje de las contradicciones y acéptelas y será santa, y encomiende a Dios a

El Obispo de Vic.

F

1. Religiosa del Monestir de Valldonzella.

629. A Josep Mª Sert.[1]

Vic, 8 de juny de 1901.

Estimat: só estat tres o quatre dies a Vic després d'una llarga expedició de Santa Visita, i com passat demà, dilluns, si Déu vol sortiré altra vegada amb lo mateix objecte cap a les Guilleries vull posar-te quatre ratlles que el Secretari Dr. Dachs enclourà en la que li encarrego que t'escriga.

Com pots pensar, encara que la meua ànima té natural connexió amb l'Art, los quefers de Bisbe, la consideració de les coses, eternes, l'atenció i correspondència que s'ha de tenir amb los fiels, tot plegat fa que un no puga dedicar-se, ni tenir concepte prou clar de les individualitats que sobresurten en lo conreu de la Bellesa plàstica.

Per açò no em fio gaire de mi mateix quan se tracta de qüestions artístiques; mes no obstant ara, en aquest moment, fullejant rapidíssimament molts fascicles atrassats de

la *Quinzaine* he vist que tractava de les obres que tenien en lo *Saló* los dos eminents artistes de què tu me parlaves en ta darrera carta, i tot fent justícia al geni eminent d'aquells dos, escultor i pintor, no obstant fa notar certes incongruències que convé que tu sàpies evitar. En los hòmens qui arriben a una certa i extraordinària altura fins los defectes fan un cert goig i és necessari no deixar-se seduir per l'atractiu del mateix defecte. St. Basili era palpissot i conten que els predicadors de son temps lo imitaven fins en això.

Dissimula que t'escriga amb aquesta llibertat; però jo que en tot, en ciències, en arts, en costums sempre sento la necessitat del sentit pràctic, que fa que les coses sien profundament i permanentment humanes, desitjo que la teua obra tinga aquesta qualitat. A la joventut no és molt comú lo sentit pràctic, que l'experiència de la vida fa créixer en los hòmens; lo nou, lo desusat, lo impressionant s'apodera més fàcilment de l'esperit del jove. Jo desitjo que tu t'enamores de lo etern; a filosofia s'alaba la *philosophia perennis*, i és clar que també hi ha un Art perenne, que no passa com una moda; i aquest Art és lo que ha de prevalèixer en una Catedral que no té d'ésser d'una generació, sinó de moltes generacions.

Se m'acaba lo paper i lo temps. Pujant i baixant les serres i barrancs i cingleres de les Guilleries ja pensaré amb tu; com hi penso davant de Déu demanant-li que et beneesca com te beneeix amb paternal afecte ton afectíssim

Lo Bisbe de Vic.

V

1. «A la capçalera hi ha estampat de clixé l'escut del bisbat sens cap llegenda impresa. Damunt, però, amb llapis blau diu: Roma» (Nota de Fortià Solà).

630. A Mercè Vilaclara.

Vic, 26 de juny de 1901.

Merceneta: ahir al vespre vaig arribar d'una expedició de Santa Visita molt fatigosa per l'aspra regió de la Guilleria i avui contesto la carta de V. abans de posar-me en altra feina. No vulga estar trista. Nos havem de fer amb lo moviment del vehícol amb lo qual atravessam aquesta vall de llàgrimes, si no volem marejar-nos, i aquest vehícol, nostre estat, nostra situació, és Déu qui ens lo dóna i proporciona, per lo qual nos havem de deixar a les seues mans i anirem segurs. Convé tenir alguna cosa que ens donga turment per a no ésser vençuts de la supèrbia. La santa pietat cristiana, l'oració, l'exercici de la caritat, la lectura de les vides dels sants són un lenitiu, que no faltarà a V., si lo usa. — Moltes memòries a la Dolores. Suposo que no deuran tardar molt de pujar a Vic. I que les dues germanes encomanen a Déu

Lo Bisbe de Vic.

F

631. A Tomàs Costa.

Vic, 30 de juny de 1901.

Exmo. Sr. Arzobispo de Tarragona.

Mi querido Hermano y respetable Metropolitano: al recibo de la presente quizás ya habrá V. visto en el Boletín de este Obispado un Decreto referente a Pey y Ordeix y a Grassot que fueron a Manresa y en meetings anticlericales hablaron con desenfreno de los jesuitas, de los Obispos y del Papa, y de San Ignacio &. Como parece que manifestaron que irían a otras poblaciones de por allá he creído conveniente publicar el citado Decreto. No puedo sufrir que los

citados apóstatas vayan por los obispados de Barcelona y de Gerona con sus hábitos y que en reuniones de gente impía blasfemen de la Iglesia, y que nada diga la autoridad. En aquellas diócesis se explica porque la primera tiene su Sede vacante y la segunda su Prelado es ancianísimo; yo he creído que debía hacer algo.

A haber tenido proporción lo hubiese consultado con V. pero estaba cuando sucedió el caso de visita en la áspera región de la Guillería y al llegar aquí y enterarme bien del espectáculo no quise retardar más, para que no pasase la oportunidad.

Es claro que los rebeldes e impíos continuarán de la misma manera y que aquellos infelices sacerdotes van a desencadenarse contra mí, pero la gente de bien se animarán viendo que la Autoridad habla y condena lo que de no condenarse excita la soberbia de los apóstatas. Figúrese V. que estando de visita recibí una carta de Pey *exigiendo* satisfacción de los periódicos católicos de Manresa porque le calificaban de mala manera después de su acto público.

De V. Señor Arzobispo, amigo y Hermano que se encomienda a sus oraciones

El de Vic.

T

632. A Josep Alabern.[1]

Vic, 5 de juliol de 1901.

Mi querido Sr. Arcipreste: hoy he recibido un atento oficio del Ateneo obrero, pidiéndome designe sacerdote para que asista a los exámenes de su escuela, de cuya ortodoxia hacen protestas, mandándome al mismo tiempo un programa muy detallado y correcto en materia religiosa. Yo les contesto con el oficio que incluyo y que dejo a la discreción de V. entregar o no. Como verá, les digo que le encargo a V.

designe sacerdote para el caso. Siendo la escuela ortodoxa no hemos de negarnos a asistir a sus exámenes, y aun cuando fuera dudosa, para certificarnos de ello, deberíamos asistir. Cuando tanto se trabaja para echar la Iglesia fuera de la Escuela, no debemos rehusar a los que nos piden vayamos a ella, aun cuando los que lo pidan tengan sus inconvenientes. No obstante como V. está sobre el terreno, lo dejo a su discreción y prudencia, y me contestará lo que le parezca, y en caso negativo me indicará las razones en que yo debo apoyar mi negativa. — No consulte V. más que con Jesucristo Sr. Ntro. y tenga valor. — Se encomienda a sus oraciones y le bendice,

El Obispo de Vic.

F

1. Arxiprest de Manresa.

633. A Lluís Millet.

Vic, 9 de juliol de 1901.

Lo Bisbe de Vic saluda afectuosament al seu bon amic Lluís Millet, i té el gust de presentar-li a un dels seus joves preveres Mossèn Miquel Serra, qui ha organitzat un Orfeó en lo poble de Prats de Lluçanès a on exerceix lo càrrec de vicari; i amb aquesta ocasió envia sa benedicció més afectuosa al músic Millet i a sa Esposa a qui Déu també beneesca.

F

634. A Maties Llorenç i Pallejà.

Vic, 10 de juliol de 1901.

Estimat Maties: agraesc lo bon afecte que em manifes-

tes, afecte que per lo mateix que ja té anys, com lo vi, amb los anys s'és fet més fort. A ell corresponc com tu te mereixes; no obstant d'agrair lo teu obsequi te diré que quasi m'avergonyaràs perquè lo dret ja està molt polsós en lo meu enteniment.

Dóna moltes memòries als teus bons pares, i a Valldonzella, conserva't bo, encomana'm a Déu i rep los bons afectes i la benedicció de ton amic

Lo Bisbe de Vic.

F

635. A Gabriel Borràs i Castells.[1]

Vic, 15 de juliol de 1901.

Estimat i antic amic: li remeto el borrador o norma que Vostè em demanava en sa carta de 9 del present, i he complert son encàrrec amb molt gust, perquè realment seria una obra que contribuiria a mantenir la pietat en la població l'assegurar el culte de les Quaranta Hores. Déu faci que vingui algun benefactor a omplir aquesta necessitat espiritual de la ciutat d'Igualada. — Suposo que lo que diu de què se li faci fer aquesta petita cosa a costes de Vostè és purament una fórmula, perquè ja pot pensar que, tractant-se d'una cosa que ateny al culte de Déu, i essent Vostè el qui ho demana, lo contrari em mortificaria. — Desitjo que Déu Senyor Nostre li dongui salut i alegria, el mateix que a l'Esposa; m'encomano a les oracions de Vostè, i saludant-lo afectuosament, li envia la seva benedicció son antic amic,

El Bisbe de Vic.

F

1. D'Igualada.

636. A Josep Deàs.

Vic, 19 de juliol de 1901.

Respectable Senyor Abat i estimat amic: lo dimarts vinent, si a Déu plau, dia 23 aniré a Montserrat per a practicar uns quants dies d'exercicis espirituals. Vindrà amb mi lo Sr. Vicari general qui porta lo mateix objecte que jo.

Lo motiu d'escriure amb alguna anticipació no és perquè s'hagen de fer per a mi cap preparatiu. Me basta un lloc un xic fresc per a aquest temps calorós i res més. Probablement arribarem a la tarda.

S'encomana a les santes oracions de la Comunitat i a les de V. son amic i en Cristo servidor

Lo Bisbe de Vic.

M

637. Al R.P. Ruiz Amado S.J.

Vic, 21 de juliol de 1901.

Mi querido Padre Ruiz: hace tiempo tengo un pequeño remordimiento de conciencia por parecerme (no me acuerdo bien) que al recibir de V. algunas de sus obras no le escribí dándole las gracias, como se merece el religioso que sobre el trabajo de la vida regular se impone el ímprobo del estudio que supone el escribir, como V. lo hace, siempre con gran ilustración y en armonía con las necesidades presentes en defensa de nuestra Santa Madre la Iglesia.

Para purgarme pues de este pecado, que en un obispo es mayor por su deber de animar y estimular y hasta acariciar a los que consumen sus esfuerzos en defensa de Dios, le escribo estas cuatro líneas. Como puede V. suponer las aten-

ciones, trabajos, obligaciones y hasta preocupaciones de la vida episcopal no me permiten leer lo que V. escribe, pero generalmente *lo olfateo* todo y me recrea su buen olor y es indudable que con sus escritos se derrama y extiende el *bonus odor Christi*.

Que el Señor, pues, le dé a V. muchas fuerzas y luz y espiritual consuelo para continuar su empresa y encomendándose a sus oraciones le saluda muy afectuosamente, su amigo

El Obispo de Vic.

F

638. Al R.P. Joan Ricart, S.J.[1]

Montserrat, 26 de juliol de 1901.

Mi venerado P. Rector y querido amigo: supongo que ya ese Sr. Arcipreste le habrá comunicado que, Dios mediante, iré a esa Santa Casa la víspera de San Ignacio, para celebrar de medio Pontifical en su fiesta y predicar en los divinos oficios. Me ha parecido que en el presente año y con las presentes circunstancias el acto era de suma oportunidad.

Iré a esa casa con mi Sr. Vicario general que me acompaña.

Encomendándose a sus santos sacrificios y oraciones le saluda afectuosamente su servidor en Cristo

El Obispo de Vic.

F

1. Rector de la Cova de Manresa.

639. A l'Arxiprest de Manresa.

Montserrat, 27 de juliol de 1901.

Estimat Senyor Arxiprest: acabo de rebre la carta de V. i les dels PP. Superiors de la Cova i de Sant Ignasi. Jo em creia que la festa se feia a la Cova. Digui als Pares Superiors que jo diré la missa de Comunió, assistiré de mig pontifical i predicaré a l'ofici, per quant així és amb conformitat amb los principis de la Sagrada Litúrgia, en quant això sia possible. Lo predicar pel Bisbe és també un acte pontifical. — V. mateix determini lo tren de més conveniència per a baixar a Manresa. Baixarem a l'hora que V. dimarts dirà, que jo no sé los trens. — Moltes memòries als PP. Superiors i a V. lo saluda i beneeix afectuosament

Lo Bisbe de Vic.

F

640. A Tomàs Costa.

Vic, 2 d'agost de 1901.

Exmo. Sr. Arzobispo de Tarragona.

Mi querido Hermano y venerable Metropolitano: a la vuelta de algunos días de ausencia de ésta me he enterado de su carta y he visto las fotografías referentes al Misterio que el Clero de las Diócesis de Cataluña pretende erigir en la montaña de Montserrat.

Me ha gustado el proyecto, y respecto de la cantidad aproximada con que podrá contribuir a la realización del mismo esta Diócesis, será de unas 1.150 pesetas, porque

hace ya muchos meses que sostenemos la suscripción y podemos considerarla ya terminada.

El Sr. Arzobispo se hará cargo de que la Diócesis de Vic por sus condiciones económicas no podrá oprontar (*sic*) de mucho la cantidad que me indica correspondería a cada Obispado, si debiesen concurrir por partes iguales todos los de la Provincia Tarraconense.

Le saluda afectuosamente y se encomienda a sus santas oraciones su amigo y Hermano

El de Vic.

T

641. A Teresa Callís.[1]

(Vic, 6 d'agost de 1901).

Havia conegut el seu fill, que al Cel sia, en companyia del P. Prepòsit de Sant Felip Neri (P. Casals) amb motiu d'una obra de caritat; i la joventut, l'amabilitat i la caritat me'l feren estimar. Déu l'ha volgut a la flor de la joventut. Per molt que sia el dolor de Mare, faci el sacrifici al Senyor, i Ell sabrà consolar-la. Jo, per ma part, li demano el consol de V. i l'etern repòs del difunt, enviant-li el més sentit pèsam i la seva benedicció

Lo Bisbe de Vic.

F

1. Vídua de Català, de Vic.

642. A Mn. Francesc Raspall.[1]

Vic, 17 d'agost de 1901.

Estimat mossèn Francisco: desitjo que el benefici de Sant Agustí sia per a tu la base d'una vida consagrada al servei de Déu i del pròxim, i de la teva pròpia santificació. — Accepto los bons serveis que t'ofereixes a prestar-me, i que abans m'havia fet lo nostre estimat difunt Dr. Jocundo Juliachs, de bona memòria. — T'envio amb la present una carta pel Secretari de la Caixa Diocesana, per a que t'entreguen los trimestres que vagen vencent del meu benefici. Tu guarda los diners, i a son temps ja te diré jo lo que n'has de fer. — Conserva't bo, encomana'm a Déu, i ja saps que des de noi t'estima com quan li ajudaves la missa

Lo Bisbe de Vic.

Del benefici pots anar ja a recollir lo trimestre de juliol passat, que no recollí ja lo Dr. Juliachs. Si te posessen alguna dificultat a la Caixa, que no trobessen suficient la carta, que no ho crec, ja ho diràs.

F

1. Beneficiat de Sant Agustí de Barcelona.

643. A les Reverendes Germanes Dominiques de l'Anunciata de la Colònia «Filatures de Fabra i Coats» de Sant Vicenç de Torelló. Per a la nena Juanita Macdono.

Vic, 25 d'agost de 1901.

Mi querida en Jesucristo Hija: he recibido tu carta y me alegro de las gracias espirituales que Dios Nuestro Señor te

ha hecho y pido al Señor continue favoreciendo e iluminando a tu alma para que llegues a poseer la Verdad Católica. Se muy fiel a Dios, muy virtuosa, muy amiga de la oración y del trabajo, muy obediente y amante de tus Padres y de tus hermanos y pide muy encarecidamente a la Virgen para que interceda con su divino Hijo y te conceda el que toda tu familia pueda llegar al conocimiento y amor de la Verdad. Ahora tú ya estás en la clase de los catecúmenos que son los que se preparan para recibir el Bautismo y formar ya parte definitivamente de la Iglesia; pero en recibir el bautismo no debes precipitarte, porque en primer lugar es posible que tu bautismo sea válido, pero aunque no lo fuera si morías te salvarías porque tienes el bautismo de deseo que en caso necesario la Iglesia tiene el principio de que salva. En el estado de catecúmeno en que tú estás ya se forma parte de la Iglesia y se es miembro de Jesucristo, por lo tanto manténte fiel en tus propósitos, aprovecha el tiempo para hacerte sólidamente virtuosa e instruirte, y Dios completará la obra llevándote oportunamente a su santo servicio. Ten mucha prudencia con tu familia, no te precipites en nada y aguarda pacientemente la hora del Señor. Te mando una estampita de la Sagrada Familia, y te encomendaré a Dios, y te envía su bendición,

El Obispo de Vic.

F

644. A les religioses del Convent de Maria Reparadora de Manresa.

Agost de 1901.

A la Reverenda Madre María de la Caridad y a todas las Religiosas y novicias de su Convento envía un afectuoso sa-

ludo y bendición paternal *El Obispo de Vic*, y desea a la digna Superiora y Maestra que acaba de entrar en el cargo, que el Señor derrame sobre ellas las gracias necesarias para enseñar la ciencia práctica de la santidad a las almas que le enviará la Providencia divina, pudiendo siempre contar con el apoyo, protección y amor paternal del Prelado diocesano.

F

645. A Gabriel Borràs i Castells.[1]

Manresa, 3 de setembre de 1901.

Estimat amic: a Manresa, de pas per a la Santa Visita, só rebut la seva carta i els papers referents al benefici. Com que estant de visita no es pot fer res, i d'altra banda la tramitació d'aquests assumptes corresponen a la Cúria, só remès dits papers al Sr. Vicari General, perquè procedeixi a lo convenient.

Jo desitjo, mon antic i estimat amic, que Déu li doni la seva santa benedicció junt amb la seva esposa, com als dos saluda afectuosament i beneeix son amic i servidor en Crist

El Bisbe de Vic.

F

1. D'Igualada.

646. A Dolors i Mercè Vilaclara.

Sant Feliu Sasserra, 4 de setembre de 1901.

Senyoretes Dolores i Mercè Vilaclara.

Des d'aquesta simpàtica casa a on sota les formes noves se guarden los antics i exquisits sentiments, me complasc en escriure'ls quatre ratlles, fent a V.V. participants d'aquestes poques hores passades en la Casa Vilaclara de Sant Feliu Sasserra, en la qual l'element jove,[1] eco de les generacions present i de la passada, guarda los principis d'amor i de respecte a lo que l'home deu amar i respectar. — I fentme eco de tothom envio a les *noies* de la Casa, detingudes a Vic per a sa poca salut, lo testimoni del més alt apreci i afecte

Lo Bisbe de Vic.

En la casa Vilaclara de Sant Feliu Sasserra.

F

1. La família Vilaclara ha fundat en sa casa pairal un Col·legi dirigit per un reverend sacerdot (Nota de Fortià Solà).

647. A Jaume Serra i Jordi.

Calaf, 6 d'octubre de 1901.

Mon estimat Vicari i amic: li poso quatre ratlles perquè me só trobat que els comunitaris d'aquí s'havien ja compromès, sens dir-me res abans, amb un jove, fill del metge de Cervera, per a donar-li lo benefici vacant amb lo càrrec d'organista. Avui m'ha vingut lo Pare del jove i resulta que aquest encara no és ordenat i li falten los dos anys de moral. En aquesta situació los só dit que havent-hi a la diòcesis tant de clero excedent me repugnava la introducció de forasters i ademés que hi havia la grave dificultat de tenir que estar dos anys a lo menos abans de l'ordenació en lo Seminari.

Lo poso en aquests antecedents perquè en aquesta situació no convé potser que es divulgue que havem posat ja un nom en lo benefici vacant, puix comprenc que realment convindria aquí un organista, si és possible trobar-lo, i alesshores donar-li lo benefici. Faça present també al doctor Dachs que no divulguen que havem posat lo nom de Mossèn Cortès en lo benefici, per a evitar suposicions i comentaris.

Amb lo Senyor Cardenal Casañas los trens se trobaren a Cerdanyola i encara que a ell no el vegí passant, però sí me saludaren diferents amics qui lo acompanyaven.

Li encloc una nota que m'ha entregat Mossèn Serra gran sobre les condicions que voldrien posar a l'organista per a que se les mire, per lo que puga venir i les guarde. També m'ha entregat un paper demanant alguna altra cosa i li poso la providència de que acuden en forma al Provisor. Se coneix que són pocs i mal avinguts.

Moltes memòries al dr. Dachs, Mn. Joan, dr. Rovira i als criats i rebe V. l'afectuós saludo i benedicció de son amic

Lo Bisbe de Vic.

De totes maneres me sembla que lo arreglo o reglamentació de la Comunitat no procedeix en la forma que proposen en lo paper que li encloc, puix en tal cas s'hauria de fer en conformitat amb les lleis concordades. Així és que quan vinga ja parlarem de l'assumpto.

F

648. A Josep Dachs.

Prats de Rei, 11 d'octubre (1911).

Dr. Josep Dachs, Pvre.
Estimat: digues al Sr. Vicari general que vaja a Roda en

representació meua per l'acabament de la Santa Missió, i que concedesc quaranta dies d'indulgència per l'assistència a cada u dels actes de la mateixa. Digues al Sr. Vicari general que m'està bé lo que em diu en la seua.

T'envio una carta al P. Rupert qual direcció a Roma completareu. — Suposo has dit al Sr. Vicari gral. (i si no li has dit, digues-li) lo nomenament del Regent interí i arxipreste de Calaf. — Te torno lo Butlletí de Pamplona, i estigues d'observació dels d'aquesta Província eclesiàstica. — Memòries a tots. Te saluda i beneeix

Lo Bisbe de Vic.

V

649. A Tomàs Costa.

Veciana, 14 d'octubre de 1901.

Exmo. Sr. Dn. Tomàs Costa.

Mi querido Hermano y venerado Metropolitano: gracias por su carta que acabo de recibir. En conformidad con las oportunas observaciones que V. hace, hoy mismo contesto a la Junta de peregrinación al Pilar declarando que me adhiero a la misma.

En esta excursión de Santa Visita iré a tocar con el arzobispado y si no fuese que tengo el tiempo corto y plazo fatal (por razón de una misión que tengo anunciada en Vic para mediados de noviembre) iría a Tarragona para saludarle.

Se encomienda a sus oraciones y afectuosamente le saluda su amigo y hermano

El de Vic.

En Santa Visita.

T

650. Als fidels cristians de la ciutat de Vic i son terme.

Freixenet, 20 d'octubre de 1901.

La paraula de l'Evangeli ha sigut sempre la llavor de vida, tant quan la sembrava el mateix Redemptor Jesús, com quan la sebren els seus enviats, els ministres de la Santa Església. Però d'una manera particular la llavor de l'Evangeli fructifica quan és sembrada per una Missió, puix aleshores especialment els sagrats predicadors són anomenats els enviats de Déu.— Per això Nós havem convocat una Missió que donaran molt distingits Pares Missionistes de l'Immaculat Cor de Maria, segons la distribució que més avall es posa, i esperem que la ciutat de Vic i son terme correspondran a aquest benefici de Déu. En efecte, la Providència que governa les coses humanes ha fet a la ciutat de Vic un honor i li ha donat una preeminència espiritual a la que està obligada a correspondre. La Providència l'ha constituïda cap i sede d'una Diòcesi important, i aquesta supremacia espiritual l'obliga a ella, a la ciutat de Vic, a la pública professió d'una vida cristiana que resplendeixi als ulls de tot el Bisbat. Per això esperem que en la pròxima Missió els nostres estimats fidels de la ciutat de Vic i de son terme acudiran a aprofitar-se de la paraula divina, que reformaran i perfeccionaran sa vida mitjançant els Sants Sagraments, i que amb la reflexió i l'oració es prepararan per a servir d'aquí en avant més fidelment al Senyor. — Per a que la pròxima Missió resulte útil per a la glòria de Déu i profitosa per a la salvació de les ànimes, exhortem a totes les persones piadoses i d'oració que preguin al diví Redemptor Jesús, i a sa Mare Santíssima, i als Sant Patrons de la ciutat de Vic, a fi de que intercedeixin davant del Pare de les Misericòrdies i Déu de tota consolació, per a que vulgui obrir el tresor de ses gràcies sobiranes; i exhortem a totes les Comunitats religioses de la Ciutat, que perteneixen a la Nostra jurisdicció, per a que tres dies abans de començar la Santa

Missió practiquin alguna obra de pietat i de penitència per al bon èxit d'ella.

Josep, Bisbe de Vic.

Segueix: Ordre i distribució dels actes.

V

651. A Jaume Serra i Jordi.

Freixenet, 21 d'octubre de 1901.

Mon estimat Vicari i amic: li remeto una petita convocatòria que só fet per a la pròxima Missió, i la remeto perquè després d'estampada ja casi serà hora de que V.V. posen fil a l'agulla per a organitzar l'espiritual empresa. Mire's V. molt les proves i si el doctor Dachs està en disposició de fer-ho faça que també les mire, puix sé per experiència que ell sap trobar i veure les errates, així com a mi se me n'escapen moltes.

Desitjo saber que ja el doctor Dachs està bo, i així ho espero en virtut de les darreres notícies que V. me comunica.

Aquí també ha fet i fa lo temps plujós; ahir mateix tot lo dia plogué. Ara, al matí, estam esperant per a anar a Montpalau. — La convocatòria posin-hi comes si n'hi falten.

Lo saluda i beneeix son amic

Lo Bisbe de Vic.

F

652. A Jaume Serra i Jordi.

Montlleó, 21 d'octubre de 1901.

Mon Vicari i amic: aquest matí li só enviat una convocatòria per a la Missió. Anteriorment havia enviat un petit escrit estenent a aquest Bisbat la declaració que fa lo Sr. Cardenal respecte de diferents periòdics de Barcelona. Suposo que l'hauran rebut. — Suposo que a pesar de l'estat anàrquic en què viu Espanya a Vic no hi haurà dificultat en fer la Missió. V. que està sobre del terreno pense en això.

Ara veurà que alguna cosa hem d'esperar dels Estats Units. Entere's de la Carta del Bisbe Verdaguer que li encloc, de la meua contestació que igualment li envio i en conformitat amb l'una i l'altra faça unes bases per a la fundació del benefici que proposa dit Prelat. No aniria malament la cosa.[1] La direcció la trobarà en lo paperet que poso aquí. No es descuiden d'enviar cada dia la correspondència encara que no sia més que pel Diari. Diga al Dr. Dachs que menge força i que es pose bo i a tots moltes memòries de son amic que el saluda i beneeix

Lo Bisbe de Vic.

Avui só rebut la carta del 19 i altre plec.

F

1. L'Ilm. Pere Verdaguer citat en aquesta carta, bisbe titular d'Aulon i Vicari Apostòlic de Brownsville, és natural de Sant Pere de Torelló, i en el viu afecte a la seva terra institueix un benefici a l'ermita de la Verge de Bellmunt, per tal que tinguin missa els devots romeus que hi pugin de Sant Pere i de les comarques de Vic i del Ripollès (Nota de Fortià Solà).

653. A Joan Ricart, S.J.[1]

Sant Antolí, 22 d'octubre de 1901.

Mi querido amigo Padre Ricart: hoy he recibido su carta y agradezco el envío del libro del Sr. Buitrago que, por encargo del P. Provincial, ha tenido la amabilidad de remitir, supongo a Vic. Reciban V. y él mi más afectuoso agradecimiento.

Yendo por estas regiones montañesas y siguiendo parroquias rurales durante una larga expedición de Santa Visita casi llega a perderse el mundo y sus acontecimientos de vista; y ciertamente que hoy no conviene perderles de vista, porque son temibles sus maquinaciones contra la Iglesia de Dios. Por esto especialmente agradezco la remisión del libro, que ya tenía el intento de mandarme a buscar a mi regreso a Vic; y las noticias que me da en la suya y que no me extrañan. El Decreto es funesto y, hasta siendo disparatado jurídicamente y de imposible aplicación, tendrá consecuencias lamentables, y significa la opresión legal de las órdenes religiosas que, desde su feliz restauración, vivían bajo la égida noble de la libertad, de que debe gozar todo lo bueno y provechoso dentro de una sociedad civilizada. Los establecimientos religiosos en virtud de sus relaciones con el Gobierno de la Nación, que incluían un verdadero reconocimiento tácito de los mismos, eran hechos legales y con la tramoya revolucionaria legal se los quiere convertir en hechos ilegales.

Yo quisiera tener más tiempo para pensar en lo útil que se pudiese hacer en esta cuestión, que amenaza desastres espirituales y grandes angustias a la Iglesia; yo necesito cierto reposo de espíritu para pensar y reflexionar cosas difíciles, y metido en la Santa Visita (visito dos parroquias cada día), mi cabeza no tiene bastante potencia para sobreponerse a la fatiga natural. Dios, no obstante, a veces, subiendo y bajando montañas, envía útiles pensamientos.

Diga al P. Nonell que proceda a la tercera edición de su libro, y que he recibido con gusto su carta.

A los buenos PP. antiguos de ésa muchas memorias, a los fervorosos tercerones un saludo cordial y que no me olviden

en sus oraciones, y V., mi querido Padre Rector, reciba los cristianos afectos de su amigo y servidor en Cristo,

El Obispo de Vic.

Aunque no visito más que las parroquiales, hoy por la mañana he hecho una rápida visita a Sant Guim, antigua propiedad de la Compañía, cuya iglesia por todos sus altares aún habla de la orden que la tuvo. ¡Cuántos testimonios de la piedad antigua, que dominaba todo el país, encontramos yendo de visita, y que están destinados a desaparecer!

F

1. Rector de la Cova de Manresa.

654. A Miquel Piera, Pvre.

Vallfogona, 26 d'octubre de 1901.

Estimat amic: avui anant d'Albió a Vallfogona he vist i seguit l'edifici Balneari i la capella; i les dues edificacions m'han agradat. M'ha sorprès l'abundància del manantial i m'ha agradat l'aigua qual frescor dissimula el gust sulfurós que naturalment ha de tenir. L'Esglesieta m'ha agradat i està molt ben situada. Crec que l'hora oportuna de la benedicció serà abans d'inaugurar-se la pròxima temporada que aleshores les obres podran ja ésser acabades i ja des d'ara el faculto a V. per a fer la benedicció, que és el qui és natural que la faci. Si V. tenia algun obstacle en temps hàbil m'ho escriu per a que jo li pugui fer constar l'autorització. La presència i l'autoritat de V. m'hi és molt agradable perquè resulta un establiment d'aigües segons la llei de Déu, lo

qual no és massa freqüent. Memòries al P. Motlló i demés coneguts i encomani a Déu al seu amic

El Bisbe de Vic.

F

655. A Jaume Serra.

Guardiolada, 29 d'octubre de 1901.

Estimat Don Jaume: he contestat aquesta carta amb bons afectes, però dient que la pretensió devia produir-se en forma davant del Provisor, puix s'havien de resoldre amb conformitat a les regles de dret i de procediment; però que recomanaria a V. la petició.

Ja m'ha escrit lo Secretari que anaven treballant per la missió. Nosaltres havem hagut de modificar lo itinerari per raó de la Missió de Santa Coloma. Desitjo que la de Roda haja tingut bon final. — Memòries a tots los de casa.

Lo saluda i beneeix

Lo Bisbe de Vic.

F

656. A Josep Dachs.

(sense data) (octubre 1901).

Estimat Dr. Dachs: envia la Carta que em demana en la present un jove intel·ligent estudiant d'arquitectura a qui desitjo complaure.[1]

Lo Bisbe.

V

1. Jeroni Martorell demanava (des de Barcelona, el 10 d'octubre del 1901) al bisbe un exemplar de la carta que aquell havia dirigit «a les associacions musicals de la terra».

657. A la Rvda. Mare Prepòsita de les Religioses Filipenses de Vic.

Copons, 4 de novembre de 1901.

Madre Prepósita: he recibido su carta participándome su elección de Superiora de esa Casa. Tenga V. rectitud de intención y confíe en Dios que El la ayudará en el cumplimiento de su cargo. Todos somos instrumentos en manos del Señor; el mal está que a veces no nos contentamos con ser instrumentos y entonces van mal las cosas. Busquemos siempre con sinceridad el hacer la voluntad divina y todas las cosas nos irán bien.

Encomendándose a las fervorosas oraciones de V.R. y de toda su Comunidad a todas envía su más afectuoso saludo y su pastoral bendición

El Obispo de Vic.

En Santa Visita.

F

658. A Josep Barba.

Civit, 6 de novembre de 1901.

Mi querido amigo: recibo la suya estando de Santa Visita por esta Segarra desde hace más de un mes, y aún debe durar algunos días más. Al concluir debo regresar a Vic para varios asuntos y para concluir los preparativos de una Mi-

sión que ha de darse a mediados de este mes en la Capital de la Diócesis. De consiguiente muy a pesar mío me es imposible asistir al aniversario de mi buen amigo y tío de V. Don Jaime Barba. Concedo sí con mucho gusto con las mismas condiciones y circunstancias del Sr. Cardenal las indulgencias que solicita.

Diga a su buen Padre que pienso en él, y pido a Dios para él y que tenga ánimo que Dios le quiere mucho. A la buena tía que me encomiende mucho a Dios y a todos los de la familia los más afectuosos saludos y a V. mi querido Pepet le queda agradecido por sus ofrecimientos su servidor en Cristo,

El Obispo de Vic.

F

659. A Mercè Vilaclara.

Santa Coloma de Queralt, 9 de novembre de 1901.

Senyoreta Mercè Vilaclara: encara que molt fatigat i amb molta feina li poso quatre ratlles de pèsam per V.V. i per la família del seu germà, qual bon record me'l fa sempre agradable, amb motiu de la mort de la respectable professora. L'encomanaré a Déu i concedesc los quaranta dies d'indulgència amb los mateixos termes i condicions que pose lo Senyor Cardenal en sa concessió.

Vaig a baixar a la Iglésia a on s'acaba una missió que s'ha donat a aquesta vila.

Memòries a la Dolores, i a tota l'amable família del seu germà, i a V. i a tots els envia sa benedicció

Lo Bisbe de Vic.

F

660. A Tomàs Costa.

Vic, 24 de novembre de 1901.

Exmo. e Ilustrísimo Sr. Arzobispo de Tarragona.

Mi venerado Metropolitano y caro Hermano: supongo habrá visto en los periódicos el Decreto sobre enseñanza de la Doctrina cristiana que se acaba de publicar. Creo que no es porque soy amante de mi tierra y de mi lengua que me ha mortificado, sino porque juzgo que es otro avance en el camino de la tiranía que el Estado se apropia hasta en el terreno de la vida religiosa sobre los ciudadanos. Le escribo estas cuatro líneas porque con su experiencia ya larga en el gobierno de la Iglesia me diga si cree conveniente hacer algo. ¿Podría hacerlo colectivamente la Provincia? Esto me parece que podría ser de utilidad; pero de todos modos V. con su discreción y experiencia obrará como convenga. Si no fuese conveniente hacerlo colectivamente quizás yo individualmente hiciese algo.

Siempre es de V. Señor Arzobispo, afmo. amigo y hermano

El de Vic.

T

661. A Sor Maria de Santa Cecília Coll.[1]

Vic, 25 de novembre de 1901.

Apreciada Sor Cecilia: he recibido la tuya, al salir de unos días de enfermedad y convaleciente aún de la misma, pero esto es causa de que te escriba quizás con mayor presteza que en otras ocasiones, pues aún no me he puesto otra vez en el fervor del trabajo. — No sientas en exceso la dila-

ción de tus votos; el secreto de la vida espiritual no está en la materialidad ni en el número de los actos, sino en la perfección de espíritu con que se practican. Y la perfección consiste en la simplicidad, que es un volver a la inocencia primitiva que perdimos por el pecado. Simplicidad, simplicidad y siempre simplicidad. El bien del alma consiste en su unión con Dios, y a medida que disminuye la simplicidad, el alma pone broza entre ella y Dios. Yo fío más de un alma de pasiones violentas pero de intención simple, que de otra morigerada pero que tiene segundas intenciones. — Ya sabes que estos han sido siempre mis principios, y desearía que tú, Hija mía en Cristo, los siguieses en la práctica. Una sola debe ser nuestra intención en todos los actos de la vida, servir puramente a Dios, y debemos matar todas las otras intenciones que el amor propio hace germinar en nuestra alma. — Yo debo poseer más que los otros esta simplicidad de espíritu; por esto, al pedirla para ti al Señor, no te olvides de complicarme en tus súplicas. — Saluda muy afectuosamente a tus Superioras y a tu buena familia, y recibe la paternal bendición que te envía tu antiguo confesor,

El Obispo de Vic.

F

1. Religiosa de Jesús i Maria.

662. A Tomàs Pursals.[1]

Vic, 2 de desembre de 1901.

Estimat mossèn Tomàs: me recordo perfectament de l'erecció del Via-Crucis; però no em recordo de res més; les monges tal vegada se recorden de lo que tu demanes. — Gràcies a Déu, estic millor. — Ja em penso que la festa de la Pre-

sentació aniria solemne amb la presència del Sr. Cardenal, qual atracció tots coneixem, i que exerciria sobre religioses i noies aquella influència de pietat suavíssima que tant lo distingeix. Déu lo deixe molts anys per a l'edificació d'eixa importantíssima Diòcesi. — Aquí havem tingut una Missió de quinze dies, de què tal volta t'haurà parlat lo Dr. Jocundo. Ahir, que fou la conclusió, i cada dia també, tingué un aspecte grandiós, i tinc motius per a creure que ha sigut molt fructuosa per a les ànimes. — Dóna moltes memòries a les monges, i que m'encomanen a Déu, com jo ho faig per elles cada dia, i que tots sapiam complir la nostra missió. Memòries també al teu Pare, i tu també prega per a ton amic i en Cristo servidor

Lo Bisbe de Vic.

F

1. Capellà del Convent del Bon Consell de les Corts de Sarrià.

663. A Mercè Vilaclara.

Vic, 3 de desembre de 1901.

Merceneta: moltes gràcies pels bons cuidados de V. i de la seua germana. Lo mal no m'ha preocupat tant en si mateix com pel règimen i cuidado que importa, i que en un bisbe és més embarràs que en un altre. Però demanen a Déu que sapiam deixar-nos a les seues mans i anirem sempre bé. La Missió ha resultat grandiosa i tinc la seguretat de que també de molt profit per a les ànimes. Ahir estigueren a dinar a casa los P.P. Missioners i estaven també molt contents. Tant de bo que la perseverància que predicaren lo darrer dia corone los seus esforços i la vida cristiana se reforce en aquests desgraciats temps de lleugeresa i sensualitat.

Moltes memòries a la Dolores i que V. i ella tinguen bona salut, la pau de l'esperit i la benedicció divina desitja son afm. en Cristo servidor

Lo Bisbe de Vic.

F

664. Al Rvnt. Sr. Rector de Balsareny.

Vic, 5 de desembre de 1901.

Mi querido Sr. Cura: El hijo del difunto Sr. Marqués de Alós y Barón de Balsareny parece que para cumplir una carga piadosa de su difunta Madre parece que consentiría en depositar la cantidad de 5.790 pesetas en el acervo pío para con los intereses de este capital celebrar misas en esa parroquia de Balsareny; pero me parece exigirá que si alguna vez ellos, los Barones, están en el Castillo, que suban a celebrar allí. Como me parece que han de ir muy poco, me inclino a admitir esta especie de fundación; pero antes he querido saber si V., Cura párroco, la administraría, pudiendo entonces sacar los honorarios del sacerdote forastero que tuviese que mandarse a celebrar allá de los mismos intereses que han de servir para las celebraciones. Como la diócesis tiene tanto personal, es necesario aprovechar las celebraciones que se presenten. Tengo prisa en recibir la contestación de V.

Le saluda y bendice,

El Obispo de Vic.

F

665. A les Germanes Dominiques de l'Anunciata de la Colònia Fabra i Coats de Torelló.

Vic, 15 de desembre de 1901.

Apreciadas Hermanas: recibí su carta participándome la muerte de la niña Juanita, que de gloria goce.

Sólo Dios sabe el porvenir del hombre sobre la tierra y hemos de pensar que al llevarse a aquella buena y tierna alma ha sido para que se salvase, pues Dios sólo sabe lo que hubiese acontecido en el porvenir. Ahora ha salido de este mundo de miserias y de pecado, con el corazón lleno de deseos de unirse a Dios mediante la Religión única verdadera y de consiguiente hemos de esperar que el Señor la ha recogido en su amoroso seno.

Rueguen V.V. por ella y por mí. A todas saluda afectuosamente y bendice

El Obispo de Vic.

F

666. A Antoni Bernat i Rossell.

Vic, 21 de desembre de 1901.

Sr. Dn. Anton Bernat.

Estimat Anton: rebo amb gust la notícia de que haveu tingut una noia i desitjo que Déu la beneesca per a que sia una santa cristiana.

També desitjo que la teua esposa i tu milloreu de salut, i que prompte vos trobeu restablerts.

Moltes memòries a la teua Esposa, al teu oncle Josep i als teus cosins i disposa de ton afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

667. A Antoni Gaudí.

Vic, 26 de desembre de 1901.

A l'arquitecte Antoni Gaudí.

Estimat amic: Per la present que li entregarà lo jove Josep Mª Sert tinc lo gust de fer-lo entrar en coneixença amb aquest artista de qui ja li havia parlat. Me sembla que s'entendran tots dos; perquè me sembla que hi ha un cert pàral·lelisme entre l'esperit de l'un i de l'altre.

Com nos trobam encara a les festes de Nadal, desitjo que Jesús pel seu gloriós i humil naixement que V. també ha glorificat, li concedesca lo seu goig insuperable. I quan tindrà lo gust de tornar-lo a veure

Lo Bisbe de Vic?[1]

F

1. La carta és escrita en una tarja i aquestes paraules *Lo Bisbe de Vic* són litografiades (Nota de Fortià Solà).

668. A Joan Lladó.[1]

Vic, 27 de desembre de 1901.

Estimat: vull dar-te l'enhorabona pels premis que has obtingut sobretot a la Gregoriana, enhorabona que tu estendràs als dos altres companys teus d'aquesta Diòcesi. — Vull no obstant recomanar-te la preferència que has de dar a la Filosofia i a la Teologia. Convenients són els estudis literaris, sobretot dels clàssics llatins, per a adquirir un bon gust i l'adequada i bella forma d'expressió del pensament; però ja Ciceró deia que els oradors se formaven en les aules dels filosops, més que no pas en les dels retòrics. D'altra banda

en els temps moderns en què la impietat ataca les mateixes arrels de la creencia havem de saber donar raó al món de la nostra santa Fe, i satisfer als esperits exigents però de bona voluntat. Per això no hi ha com l'estudi i la meditació profunda de St. Tomàs. — Ademés fes-te càrrec del fi sobrenatural del sacerdoci i acostuma't a la pràctica constant de l'oració. — Saluda molt afectuosament al Sr. Director; i a tu i als demés estudiants de la Diòcesi envia sa paternal benedicció

Lo Bisbe de Vic.

F

1. Estudiant.

669. A Tomàs Costa.

Vic, 28 de desembre de 1901.

Exmo. e Ilmo. Sr. Dr. Dn. Tomàs Costa.

Mi venerado Metropolitano y querido hermano: agradezco el interés que se toma por mi salud que al presente es buena, si bien un ataque de diabetes que tuve siempre significa algún desperfecto en la casa, ¿pero qué casa que cuente ya más de medio siglo de existencia no tiene algun desperfecto? Me parece muy oportuna la solución que ha dado a la junta del Misterio de Montserrat, pero también creo que, como V. indica, habrá necesidad de agregar alguna otra persona al Sr. Deán de Barcelona, cuyo Señor creo que no puede aún celebrar la Santa Misa.

Hoy he tenido telegrama de Urgel participándome la muerte de aquel Hermano. Que Dios le tenga en su santa gloria. De los tres que estuvieron en mi consagración ya dos han pasado a la eternidad.

Deseando que el año que va a empezar le sea muy próspero, se encomienda a sus oraciones y le saluda muy afectuosamente su amigo y hermano

El de Vic.

T

670. A Mercè Vilaclara.

Vic, 29 de desembre de 1901.

Merceneta: també desitjo a V. i a la Dolores, com V.V. me desitgen a mi, un any de benediccions i de gràcies, una vida de pau i consol d'esperit que sia l'exordi de la vida eterna, que ha d'ésser l'única preocupació del cristià. Aquestes festes de la infància de Jesús, Salvador nostre, són per excel·lència les festes del consol i de goig cristià i serveixen per a animar-nos a portar la imprescindible creu. Per lo tant desitjo que elles li donguen força a l'esperit per a suportar l'anèmia del cos. I guarden-se del fred i reben lo saludo i la benedicció que els envia

Lo Bisbe de Vic.

F

671. A Mercè Vilaclara.

Vic, 4 de gener de 1902.

Merceneta: no em recordo si fa poc o molt que no els he escrit, ni si ho só fet en les presents Pasqües de Nadal, però si fa temps que no ho só fet, amb motiu de la proximitat de

la diada dels Sants Reis, a V.V. parroquianes dels sants Reis desitjo que els gloriosos adoradors de l'Infant Jesús los porten lo do celestial de l'amor de Déu perquè tota la seua vida sia consagrada al seu servei i totes les seues obres dirigides per l'amor a Déu i al pròxim, en lo qual consisteix la substància de la Llei que el diví Infant vingué a ensenyar als hòmens, i saludant molt afectuosament a la Dolores, s'encomana a les oracions de les dues germanes

Lo Bisbe de Vic.

F

672. Al Cardenal Casañas.

Vic, 8 de gener de 1902.

Eminentísimo Sr. Cardenal Casañas.

Mi antiguo maestro y querido hermano y amigo: aplaudo que salga V. unos días de esa Babilonia para irse al campo a reparar el antiguo vigor que tal vez haya algo quebrantado la agitación perenne en que ha tenido que vivir por estos tiempos pasados. Tampoco podría yo bajar aún y así podremos vernos más tarde, que ahora por ser menor la distancia aun sin verle a uno le parece que en alguna manera disfruta de su compañía.

Le acompaño copia del documento de que me habla que como V. verá fué circulado por la Nunciatura, yo lo contesté diciendo que me comprometía por una beca que resulta bastante cara por razón del cambio.

Por lo que hace a Mossen Aubussá, en la peregrinación pasada me parece que no le contesté, esto ya lo sé del cierto, y además creo que nada dije de sus empresas en el Boletín. Ahora procedería de mi parte algo más por metérseme en casa sin llamar a la puerta, pero tal vez me mitigue

algo a mí mismo por razón de que el propietario del Santuario es viudo de una prima mía que ha arruinado a su familia y de quien huyo y he tratado con merecida dureza; pero por esto mismo no conviene que pueda éste último decir que yo hago oposición sólo por antipatía a él. De todos modos conviene contener tales atrevimientos y tenga por seguro de que yo obraré en este sentido.

Deseándole un recobro total de fuerzas y una salud perfecta se encomienda a sus oraciones, le saluda afectuosamente y le besa la Sagrada Púrpura su amigo y hermano

El de Vic.

SH

673. A les Religioses del Convent de Maria Reparadora de Manresa.

Vic, 10 de gener de 1902.

Madre Superiora: felicito a V.R. y a toda la Comunidad por el bello libro que va a ser remitido a Su Santidad y del cual con mucho gusto le hago presentación y ofrecimiento al Vicario de Jesucristo en su primera página. A mí su trabajo me recuerda el de tapices, bordados y miniaturas de mérito artístico que aún conservamos de las antiguas monjas y que ya se había perdido. Parece que unas benedictinas modernas lo han reanudado y aplaudiría que las Reparadoras siguiesen también este camino que contribuye a la gloria de Dios y es una ocupación muy propia del estado religioso, sobre todo de las mujeres. — Es muy justo que V.V. remitan el libro a su Casa de Roma, y allí si tienen Cardenal Protector pueden hacerlo presentar por él a su Santidad. En caso de no utilizar este medio desearía que se va-

liesen del Eminentísimo Sr. Cardenal Vives que como catalán de seguro que lo tomaría con mucho interés. — Cuando escriba V.R. a la Madre Superiora General y a la Madre Santa Paula tenga la bondad de saludarlas muy afectuosamente de mi parte. De ambas señoras he recibido expresivas felicitaciones de Navidad. Deseo que a V.R. le pruebe mucho Manresa y que toda esa Casa goce de salud y espiritual alegría, y a la Superiora y a las súbditas envía su paternal bendición y se encomienda a sus oraciones,

El Obispo de Vic.

F

674. A Valentí Noguera.

Vic, 12 de gener de 1902.

Mi querido Sr. Cura: acabo de recibir un oficio del Sr. Gobernador Civil de la Provincia en el cual, indignado contra unas palabras que V. añadió a su oficio referente a mozos que han de ser sorteados, amenaza con llevarle a los tribunales por injuria, pues dice que él ha mandado registrar las oficinas y no encuentra nada que autorice a V. para acusar de mala correspondencia al Gobierno Civil de la Provincia. — Yo le contesto procurando calmarle, pero al mismo tiempo amonesto a V. para que sea siempre discreto en el lenguaje cuando trate de la autoridad y en sus comunicaciones oficiales concrétese a lo que sea del caso y no se meta en honduras de las cuales a veces cuesta de salir, y si tiene alguna cosa de duda acuda a la autoridad. Si el Sr. Gobernador o alguien en su nombre le escribiese, aunque no lo creo, conteste en buenos términos y diciendo que no quiso ofender a nadie, pero si no le escriben calle y no diga nada.

— Le saluda, se encomienda a sus oraciones y le bendice,

El Obispo de Vic.

F

675. A l'Il·lm. Sr. President del Capítol Catedral de Vic.

Vic, 13 de gener de 1902.

Habiendo observado que en la Solemne Procesión del Santísimo Sacramento y subsiguiente reserva que ayer celebramos pontificalmente en Nuestra Santa Iglesia Catedral, faltó el Presbítero asistente que disponen las sagradas Rúbricas y está consignado en el Ceremonial de Obispos con las siguientes palabras «Inter omnes Episcopi ministros, qui ei in divinis et assistunt, et serviunt, primus et dignior est Presbyter assistens, qui idcirco debet esse dignior ex presbyteris, tam Canonicis, quam Dignitatibus, qui in Choro cum aliis sedere soleat; nec refert quo nomine nuncupetur, an Archidiaconus, an Archipresbyter; sed attenditur, ut sit dignior omnino ex omnibus, et in sacerdotio constitutus, atque in sacerdotalibus officiis expertus (lib. I, cap. VII)». Advirtiendo que este libro litúrgico tiene fuerza de obligar; y constándonos que la falta no fue involuntariamente o por inadvertencia, ordenamos a V.S. que tome las disposiciones convenientes para que no se reproduzca tan feo acto, indigno de la respetabilidad de este Cabildo, y amoneste capitularmente a los que juzgue delincuentes, con la prevención de que en caso de reincidencia aplicaremos el correctivo conveniente. — Dios guarde a V.S. muchos años.

José, Obispo de Vic.

F

676. Al Cardenal Vives i Tutó.

Vic, 16 de gener de 1902.

Eminentíssim Sr. Cardenal Vives.

Eminentísim Senyor i caríssim paisà: de les monges Reparadores de Roma rebrà un bell volum contenint firmes de Manresa i son arxiprestat demanant al Sant Pare la definició dogmàtica de l'Assumpció de la Verge. Les monges Reparadores són les artistes de l'obra i fins les principals autores del projecte molt secundat pels ciutadans de Manresa i que jo naturalment só endreçat al Summo Pontífice.

Espera, doncs, Senyor Eminentíssim, que se servirà presentar lo document al Sant Pare o bé donar-li la direcció deguda, son servidor en Cristo que li besa la Sagrada Pórpora

Lo Bisbe de Vic.

C

677. Al Rvnt. Sr. Rector de Balsareny.

Vic, 17 de gener de 1902.

Mi querido Sr. Cura: Le remito el duplicado del recibo del capital entregado por el M. de Alós a esta Caja diocesana para la celebración de las misas de que le escribí. Me parece que en la forma que se ha ultimado y que V. verá, no ofrece dificultad y es una ventaja para ese Curato. Cuide V. cuando lleguen las ocasiones del cobro de cupones, al tiempo oportuno ir celebrando las misas y a guardar algunas para cuando vengan los Señores del Castillo.

Le saluda, se encomienda a sus oraciones y le bendice,

El Obispo de Vic.

F

678. A Leonci Soler i March.

Vic, 17 de gener de 1902.

Estimat amic: só rebut la invitació pel Congrés de Compostel·la, que la Santa Sede recomana i que de conseqüent no solament los bisbes, sinó que també los catòlics han de favorir. En aquest sentit só escrit al Sr. Arxipreste per a que procure adhesions o sòcios i espero que V. qual zel és ben notori lo ajudarà per a que sapiam contribuir tots a un acte públic de vida religiosa. — Moltes memòries a la seua Sra. Mare i germans, i el saluda a V. i a tots beneeix

Lo Bisbe de Vic.

SM

679. A Lluís Álvarez.

Vic, 20 de gener de 1902.

Estimat amic: acabo de rebre l'esquela mortuòria del seu oncle D. Pepet, que al cel sia, i a qui Déu ha concedit tan llarga vida. L'encomanaré a Déu, i V. de ma part faça el favor de donar lo pèsam a tota la família. — I desitjant que la seva Senyora Esposa i fills estiguen sens novedat, i saludant-los a tots, en particular en Joan, se li repeteix amic i son en Cristo servidor

Lo Bisbe de Vic.

F

680. A la Rda. M. Priora de l'Ensenyança de Manresa.

Vic, 24 de gener de 1902.

Madre Priora: realmente la Beata Madre se merece que en el día de su fiesta se ponga de manifiesto el Santísimo Sacramento y así se lo concede pero entendiéndose que procurarán V.V. haya fieles en la Iglesia, que no resulte ésta desierta, lo cual les es fácil de evitar haciendo que concurran las niñas. Yo por mi parte concedo cincuenta días de indulgencia a los que en tal día visiten su Iglesia y oren en la forma acostumbrada.

A V. Madre Priora, y a toda esa venerable Comunidad, saluda afectuosamente, se encomienda a sus oraciones y bendice

El Obispo de Vic.

V

681. A Mercè Vilaclara.

Vic, 30 de gener de 1902.

Merceneta: rebí la seua carta a Barcelona i la llegí poques estones abans de sortir cap a Vic; però ja havia encarregat a Mossèn Tomàs que els fes una visita en nom meu. La meua estada fou molt curta perquè lo dilluns se pot dir que vaig arribar a Barcelona al vespre puix tot lo dia estiguí a Sarrià, i lo dimarts a les cinc ja lo tren sortia cap a aquí dalt. A l'estació vingué lo Josep Mª, tan agradable i atent com de costum.

Jo sento que la falta de salut les tinga aquest any casi contínuament malaltes i desitjo que Déu les alivie; però s'ha de portar la creu cada u a sa manera, o més ben dit cada u

aquella creu que Déu li posa, perquè Ell que l'estimà tant al fer-se home, vol que per medi de la passió i de la creu arribem a la Glòria. Però la falta de salut és un element eficaç de la vida piadosa i ajuda a la pietat. La falta de salut humilia. La salut robusta dóna una espècie d'orgull de la vida. De conseqüent la poca salut acosta a Déu. Estic corregint les proves d'una Pastoral de Quaresma que, si Déu vol, ja els enviaré.

Moltes memòries a la Dolores, i totes dues m'encomanen a Déu, que a totes dues envia la seua benedicció, considerant-les feligreses seues

Lo Bisbe de Vic.

V

682. A Mercè Vilaclara.

Vic, 1 de febrer de 1902.

Merceneta: acabo de rebre la de V. i me sembla que V. haurà rebut la meua casi a la mateixa hora.

M'està molt bé lo que em comunica i tinga santa perseverància que Déu estima i premia l'enteresa en son servei. Los documents que m'ha remès ja estan esquinçats i destruïts, i ara no hi pense més.

Lo Sr. Cardenal lo deixí bastant eixerit, i és fàcil que lo que ha tingut era en bona part l'aixafament d'estar massa en acció. Jo estic bé; així ho estiguen V.V.

Lo Bisbe de Vic.

F

683. A Jaume Collell.

Vic, 10 de febrer de 1902.

Estimat amic: lo dia 10 de març penso fer celebrar en aquesta Catedral un funeral per a l'etern repòs de l'ànima del Bisbe P. Colomer, que al cel sia. Com la seua vida apostòlica és de verdadera exemplaritat, t'escric, perquè si se t'acudia alguna cosa i volies pujar a la trona, potser seria d'algun profit espiritual. Però això t'ho dic solament d'una manera confidencial, i per si a tu com vigatà de Vic, te venia bé de fer-ho, tractant-se d'un paisà venerable.

Tuus in Corde Jesu.

Josep Bisbe de Vic.

DA

«Com després d'aquesta, lo dia 16 rebí un telegrama a la Garriga que deia: *tal como salga, se desea que tu hagas oración.* — *Obispo*; no poguí evadir lo compromís de pronunciar l'*Oració fúnebre* en los funerals que a la Catedral se celebraren en sufragi del Rvm. P. Fr. Antoni Colomer, de l'Orde de Sant Domingo, Bisbe del Tunkin, home verament apostòlic, qui morí en el convent d'Ocaña lo dia 7 de febrer de 1902. L'*Oració fúnebre* que el dia 10 de març tinguí l'honor de predicar en la nostra Seu, de la qual havia siguit escolanet lo Ilm. Colomer, s'estampà amb un apèndix d'interessants documents que fan ressaltar la venerable figura del qui jo en l'*Oració* vaig titular *Bisbe, Missioner i Anacoreta*. Ses despulles mortals que reposen en la Capella dita del *Santo Niño* del Col·legi d'Ocaña, crec que convindrà, un dia o altre, tractar de portar-les a la nostra ciutat; puix convé que entre sos compatricis se perpetue la santa memòria del Vicari Apostòlic del Tunkin Septentrional». (Nota de Jaume Collell.)

684. A Josep Deàs.

Vic, 10 de febrer de 1902.

M.I. Dn. Josep Deàs, Abat de Montserrat.

Molt estimat Sr. Abat i amic meu: a l'acabar de llegir les

belles lliçons de Sant Gregori referents a Santa Escolàstica, agafo la ploma per a posar-li quatre ratlles de felicitació a V.R. i a tota eixa estimada Comunitat, com si fóssem la festa de Sant Benet. En aquells dies, més plens de feina i d'altres atencions, potser no me'n recordaria i així hauré ja complert amb aquesta exigència del meu cor i amb l'estima que tinc a eixa Santa Casa de Sant Benet. I puix que el gloriós patriarca estigué tan identificat en vida i en mort amb la seva angelical germana bé puc jo també acceptar aquesta identificació a l'efecte de felicitar als fills de Sant Benet, de Montserrat.

S'encomana a les oracions de V.R. i de tota la Comunitat i a tots afectuosament saluda, son amic

Lo Bisbe de Vic.

M

685. A Monsenyor Aristide Rinaldini.

Vic, 10 de febrer del 1902.

Exmo. Sr. Nuncio Apostólico en España.

Mi respetable Sr. Nuncio y venerado Hermano: tal vez V.E. haya visto en el número correspondiente al dia 6 de este mes de *El Correo Español* que se publica en esa Corte la noticia de que los estudiantes de este Seminario de Vic habían acordado celebrar en el referido dia una función religiosa de acción de gracias por el restablecimiento de Dn. Jaime de Borbón en la Iglesia de las Religiosas del Sacramento.

El periódico tenía razón y estaba más enterado que el Obispo y que el Rector del Seminario, que es un digno y discreto canónigo de esta Catedral. Es decir, no tenía razón de que fuesen los alumnos, sino algunos alumnos, que sin duda

dirigidos por alguna persona del partido con mucho sigilo dispusieron la función y la celebraron sin que llegase ni a noticia mía, ni de los superiores del Seminario, y cometiendo la imprudencia de publicarla en el periódico citado de Madrid y en el *Correo Catalán* de Barcelona. Aunque se ha de proceder con mucha cautela, no obstante he creído conveniente llamar al sacerdote director de la Iglesia en que se hizo la función que es de otra parte un buen sacerdote pero muy entusiasta por el partido, y le he dado una fuerte reprensión por no haberse enterado antes con el Superior del Seminario o canónigo de si aquellos alumnos estaban autorizados y sobre todo para ostentar el título de Seminaristas, como lo hicieron en sus esquelas de invitación. Este sacerdote es el canónigo penitenciario y por lo tanto es más culpable de no haber advertido a su Prelado de lo que se tramaba, pero repito que fuera de esto es un buen sacerdote y respetuoso canónigo. Además he dispuesto que se dé un severo castigo a los tres o cuatro alumnos que han promovido este acto. V.E. ya comprenderá que estos alumnos o Seminaristas son externos.

Y al molestar la atención de V.E. no he tenido otro objeto que enterarle del caso ocurrido por si esos políticos y periódicos lo tomaban por tema de sus declamaciones anticlericales, y además para que V.E. no pudiese pensar si en este Seminario no se era fiel a la clarísima regla de conducta trazada por N.S. Padre León XIII, a la cual, Dios mediante, tengo el propósito de ajustarme en todos los actos de mi vida.

De V.E. Capellán y respetuoso hermano, que le besa la mano

El Obispo de Vic.

ASV

686. Al Ministre de Gràcia i Justícia.[1]

Vic, 15 de febrer de 1902.

Excmo. Sr. Ministro de Gracia y Justicia.

Me dirijo a V.E. porque en el orden político tiene el cargo de entender en las cosas eclesiásticas, y de consiguiente dentro del Gobierno de Su Majestad ha de ser el órgano de los intereses morales y espirituales de los pueblos que componen la Monarquía española. En el régimen gubernativo en que vivimos existe la costumbre laudable y lógica de que los representantes de los diversos elementos que forman el compuesto social acuden al Gobierno para exponer sus opiniones, informar de los hechos y concretar los principios fundamentales que no pueden ser preteridos al poner las manos en la legislación específica que regula cada uno de los aspectos de la vida común. Cuando se trata de la propiedad rústica o de asuntos mercantiles e industriales, los respectivos y naturales representantes de dichos ramos se dirigen al Gobierno, y sus palabras siempre son consideradas, porque el oficio de gobernar no es un tema de especulación mental, ni la recta tarea legislativa se cumple con contrucciones *a priori* escritas en la *Gaceta*; sino que, siendo el arte político la salvaguarda de la vida social, libre y ordenada, antes de dictar sus disposiciones ha de oír a aquellos ciudadanos que tienen la natural representación y poseen el debido conocimiento de las cosas cuya reforma se pretende.

Y siendo yo, excelentísimo señor, obispo español, considero sumamente natural el dirigirme a V.E., como ministro de Gracia y Justicia, a fin de hacerle algunas observaciones acerca de las reformas eclesiásticas, de las cuales se habla más que no se piensa; y lo hago en esta forma pública para atemperarme al régimen corriente de la publicidad política en las cosas que interesan a todos los ciudadanos.

¡Reformas eclesiásticas! No hay ramo alguno que exija lentitud mayor de la que debe haber en toda reforma ecle-

siástica. *Roma non festinat*. Roma no se apresura; y este principio, que se aplica con honor al modo de proceder de la Corte pontificia, es el canon que ha de regir en materia que toque a asuntos religiosos, porque la Religión constituye lo más íntimo y delicado del hombre y es, de consiguiente, lo que más interesa al ciudadano, y lo que más perturba o tranquiliza el espíritu público; porque las creencias profesadas por un pueblo tienen razón de fundamento del mismo, y revolver los fundamentos de cualquier construcción, ya sea de orden moral, ya material, es poner en peligro su solidez y exponerla a que se derrumbe.

La actual fraseología literaria usa la palabra de *alma nacional*, expresión, a mi entender, muy ajustada a la realidad a que se refiere; y si el alma de España no se quiere que sea la Religión que profesa la casi totalidad de sus ciudadanos, con las magníficas expresiones cristianas que de ella irradian en todas las esferas de la vida, me temo, señor Ministro, que España va a quedar sin alma, o, lo que es lo mismo, que va a morir. Y este orden de ideas no sólo es propio del hombre de fe, sino que el verdadero hombre de Estado, aun cuando desgraciadamente no tenga en su corazón arraigadas las creencias, para cumplir sus deberes políticos, para que su obra resulte estable y sólida, se las supone y obra en conformidad con su criterio hipotético, como V.S. sabe que así obró el primer Cónsul de la primera República francesa, que consideraba su día más glorioso el día en que se pudo llamar restaurador de la Religión en Francia, celebrando la promulgación del Concordato, que ahora, al cabo de cien años, aún subsiste, con una solemnidad y pompa que resonó por toda Europa.

Y si el genio de Napoleón creyó que a la República francesa no le bastaba ni la gloria militar, ni una ingeniosa organización política, ni el hechizo de los principios modernos, entonces lozanos acabando de salir del capullo, hoy ya marchitos, sino que necesitaba poner el nuevo orden de cosas sobre el eterno fundamento de la Religión; ¿qué debe ha-

cer la Monarquía española y sus órganos gubernativos, hoy agobiados por todo linaje de miserias nacionales y sin poder disponer de aquellos poderosos incentivos que tan a maravilla manejaba el astuto y poderoso primer Cónsul? Por esto el Obispo que tiene la honra de escribirle ruega a V.E. reflexione seriamente el sentido que debe dar a cualquier intento de reforma que se proyecte, por cuanto toda la actividad legislativa debe regirse por un criterio progresivo, de perfeccionamiento en la materia sobre que se legisla, siendo evidente que las disposiciones emanadas del poder han de ser en provecho, no en detrimento, de la misma; y desgraciadamente en el caso presente los proyectos de reforma eclesiástica no han surgido de una asamblea de doctores, ni de una junta de hombres de aquellos que tienen autoridad social, ni han sido sugeridos por el amor a la Religión, sino por el odio a la misma, y dispénseme V.E. que le recuerde que aun las autoridades más respetables tienen necesidad de reforzar su espíritu ante la osadía de las pasiones del vulgo moral, que en toda sociedad existe, y que los que ejercemos autoridad, tanto política como eclesiástica, no debemos dejarnos llevar de ellas, antes enderezarlas y conducirlas al recto y común sentido social.

Y hablo este lenguaje, señor Ministro, porque no sólo en la conciencia, sino que también en la lengua de todos está, que los proyectos de reforma se dirigen, no a reforzar el principio religioso, sino a debilitarle y disminuirle, tratándose al sentimiento evangélico y cristiano como un sentimiento maléfico, al cual conviene reglamentar y tener bajo tutela, infiriendo un agravio a la dignidad de la Iglesia, siempre respetuosa con el poder civil, y su más sincera amiga para la obtención de sus más nobles y provechosos fines.

¿Y esta disminución religiosa que se pretende tiene lógico fundamento?

Porque aquí surge un dilema ineludible: o la disminución religiosa es conveniente para el buen espíritu cristiano del país, o no es conveniente.

Tengo la seguridad, señor Ministro, de que existe la convicción general de que las pretendidas amputaciones del organismo religioso, y la sevidumbre a que se quieren reducir miembros interesantes de la persona moral y jurídica, la Iglesia, no es para la mejor difusión del Evangelio, para infiltrar en el país el buen espíritu cristiano o para fomento de la vida espiritual; porque toda vida está encarnada en su organismo respectivo, y mutilar el organismo viviente, impedir las funciones naturales de los miembros, y decir que ésto se hace en bien del que sufre tales atropellos, sería una especie de sarcasmo que haría más cruel el atentado, en realidad dirigido contra la misma vida.

Quizás se diga que se trata sólo de cercenar organismos y amputar miembros que no harán falta para el despliegue de la vida espiritual de nuestra sociedad; pero tales declaraciones y sentencias no se han de pedir, no se han de escuchar de boca de los enemigos, o a lo menos de los que no viven tal vida espiritual y que, de consiguiente, no la conocen; maestros hay en Israel hábiles para tales diagnósticos, y doctores tiene la santa Madre Iglesia sinceros y discretos para conocer y decir la verdad; y así como en negocios mercantiles o industriales no se va a buscar el parecer de los médicos, sino que se consulta con los hombres ententidos en aquellos ramos, así en materia religiosa, cuando se trata de la vida espiritual del pueblo, los naturales consultores son aquellos a quienes incumbe la dirección del espíritu, y ya no sólo porque de hecho ellos son los que sostienen el ideal de la vida según la norma evangélica, sino porque en virtud de la Religión, como entraña más interesante de ella, el sacerdocio católico, unido con su Cabeza, goza de una autonomía que no puede ser arrebatada porque se la dio el mismo Jesucristo. Y en esto estriba la dignidad, la nobleza que aun en el orden terrenal el Cristianismo atribuye a sus discípulos, a todos los cristianos, cuya conciencia quita de las manos de los hombres para ponerla en manos de Dios.

Y uso este lenguaje, respetable señor Ministro, porque

como obispo daña mi dignidad al ver atropellada la dignidad cristiana, vilipendiada la profesión religiosa, y perseguida hasta de hecho la práctica del culto, y el oír la gritería con que se piden leyes y disposiciones para cohibir la libertad de nuestra vida espiritual, viéndose en siniestra lontananza signos de futura tiranía con que una secta infausta, de indudable influencia política, amaga nuestra libertad de conciencia. Y después de haberse tanto hablado de años anteriores, después de haberse tanto acusado a la Iglesia de mezclarse en la política, cuando es evidente que el clero vive en entera independencia de los partidos, cuando la Santa Sede y los obispos han demostrado explícitamente con sus enseñanzas y con su conducta que vivían en una esfera muy superior a tales disputas de los hombres, y que todas sus aspiraciones se reducen a trabajar en el sentido de obtener que todo el linaje humano sea como una sola familia mediante la suavísima Ley del Evangelio; ahora la política quiere inmiscuirse en la Religión y legislar sobre actos que son expresión de los sentimientos más íntimos de nuestra alma, y establecer su dominio sobre nuestra vida, arrogándose el derecho de tasa que Dios no puso en su mano, con unas codiciosas ansias de avasallar a la Religión, y ésto precisamente en un tiempo cuyo signo es una debilidad asombrosa de la potestad civil, que tolera todos los atrevimientos y aguanta todas las demasías.

Tengo confianza, señor Ministro, de que V.E. se hará superior a tales acometidas del vulgo social, complaciendo así al pueblo cristiano, que pueblo cristiano es el pueblo español, glorificándose a sí mismo y al honroso cargo que ejerce en el Gobierno de su Majestad, cargo que, usando una antigua expresión canónica, puede calificarse de Obispo exterior. Necesita la vida pública cristiana la protección de V.E., y la protección de la misma es indudable que constituye la razón de ser del Ministerio de Gracia y Justicia, a lo menos en lo que se refiere a su intervención eclesiástica. Si un día desgraciadamente la máquina política se convirtiese en po-

tro para descoyuntar la Iglesia, ésta subsistiría porque es inmortal, pero el Estado se suicidaría porque atentaría contra el aglutinante social más poderoso, cortaría por sí mismo el vínculo de cohesión moral de la sociedad española, precipitando el advenimiento de una especie de dispersión de las gentes, la disolución de un Estado que ha ejercido indudable influencia en la marcha general de la civilización cosmopolítica, dejando marcada su huella, un tiempo triunfal, en todas las partes del mundo.

Y aun cuando se concediera el sacrificio de la Religión al prurito revolucionario, éste no quedaría todavía aquietado, ni se daría por satisfecho, porque es insaciable por naturaleza, porque es antisocial por esencia, y tira a la destrucción de la libertad y al entronizamiento de la tiranía. Observe V.E. cómo todas esas que podríamos llamar *herejías sociales*, que pululan en los tiempos modernos, y que son distintas manifestaciones de un mismo mal, todas se dirigen a la aniquilación de la persona humana, a privar al hombre de la libertad, a reducirle a átomo inconsciente de un organismo imposible, constituyendo sus dos polos opuestos el individualismo y el socialismo; por lo cual la acumulación social, fijándose en estos dos extremos, hace imposible la ordenada vida del pueblo, y sin duda por esta falta de equilibrio en la vida van en los tiempos modernos escaseando los hombres.

El *no hay hombres* ha venido a ser la muletilla de los numerosos amigos de arreglar la España; pero la tal muletilla es, no obstante, la expresión de una idea general y fija en todos los entendimientos. La decadencia del *hombre* en España es indudable; y el ciudadano, y de consiguiente la Nación, han bajado precisamente por esa relajación del hombre. Las justas tendencias modernas se dirigen a aquilatar más la categoría *hombre* y a disminuir la categoría *ciudadano*; el cosmopolitismo va siendo una maravillosa realidad, y, de consiguiente, toda reforma política, toda cohibición de la personalidad humana está destinada a desapare-

cer, aun cuando logre imponerse temporalmente. Es claro que todos los hombres del mundo, en lo que toca al orden trascendental de la salvación eterna, tienen igual necesidad de la Religión; pero en lo que se refiere a la disciplina social, al orden moral en la vida pública, las vivas razas meridionales, de inteligencia muy pronta y de corazón ardiente, noblemente recalcitrantes a la tiranía política, y hoy exagerando esta cualidad, casi ingobernables, necesitamos, más que los tardos y calculadores septentrionales, ceñirnos la salvadora faja de la Religión, a fin de equilibrar nuestra imaginación y nuestras pasiones; y no obstante, con asombro contemplamos que los hombres políticos de las naciones del Norte, que hoy prevalecen sobre las del Mediodía, siendo así que éstas, cuando en ellas florecía la Religión, tenían la hegemonía del mundo, esos políticos del Norte, digo, desde el que fue jefe del partido liberal inglés, el estadista-teólogo Gladstone, hasta el actual César germánico, de espíritu místico, reclaman la Religión y dirigen a ella la vista en invocación de su auxilio para mantener el equilibrio humano. Y aunque sea bochornoso para muchos epañoles, conviene que aquí invoquemos el saludable recuerdo de que, mientras en nuestra patria las Órdenes religiosas están amenazadas y se las quita antiguas exenciones de servicios públicos, incompatibles con su género de vida, en Cuba y Filipinas merecen atenciones de funcionarios públicos cismáticos, los cuales han de sentir antipatía, o cuando menos indiferencia para con sus prácticas piadosas; y yo deseo que V.E., señor Ministro, pueda librarse de la humillación que ha de sufrir el gobierno de una nación vecina, civilizada, cuyos ciudadanos religiosos, para salvar la libertad de su vida, han tenido que buscar refugio en tierra británica, donde pueden practicar sus reglas y observancias religiosas que no les permite el gobierno de su país católico.

¡Triste destino el de una nación cuyos ciudadanos han de emigrar del patrio suelo para salvar la honesta libertad de su vida!

Pero ellos, los que han de emigrar, podrán decir como Jesucristo caminando al Calvario a las mujeres de Jerusalén: No lloréis por nosotros, sino por vosotras y por vuestros hijos. Porque las cifras estadísticas explican con una elocuencia aterradora cómo al compás de la disminución religiosa aumenta la desmoralización pública, cómo los hombres privados de la sobrenatural y eficacísima influencia educadora del Evangelio van siendo menos hombres, y cómo las naciones, que no sólo prescinden, sino que persiguen la Religión, van bajando lentamente de su categoría en las relaciones internacionales y quedando obscurecidas, siendo la demostración *ex adverso* de la sentencia de Jesucristo: *Buscad primero el reino de Dios y su justicia: y todas las demás cosas se os darán por añadidura.*

Y si no existiese en la política moderna una influencia arcana e hipócrita, que cada día, no obstante, va descubriéndose con mayor evidencia, fuera un misterio de difícil explicación el que tantos de los actuales políticos se pongan en contradicción palmaria con los principios y conducto de los antiguos políticos, de los antiguos estadistas expertos en el arte de gobernar los pueblos, quienes consideraban a la Religión como un poderoso *instrumentum regni*, y hasta a veces abusaban de ella para sus fines terrenos; pero ahora se dice que se quiere prescindir de la misma en la gobernación del Estado... No obstante, V.E., señor Ministro, sabe cómo algún hombre político, no de nuestra nación, que se presenta como heraldo de la doctrina del Estado laico, se entromete en las intimidades de la vida religiosa y se hace Obispo exterior, pero no con el fin de fomentar el espíritu cristiano del país, ni para asegurar ninguna libertad religiosa, ni siquiera de los cultos no católicos, sino para ahogar las benéficas expansiones de la piedad, que al compás de la civilización, como es lo natural, aumentan con escándalo de los enemigos de Jesucristo.

Y estas referencias y alusiones a política extranjera, señor Ministro, sin duda no le extrañarán, porque es público

y notorio el instinto imitativo de las gentes que han perdido la estima de lo propio y nacional y se enamoran de todo lo exótico; de manera que el vocerío que se ha levantado por ciertos periódicos y por ciertas gentes, el *tolle, tolle, crucifige eum* de nuestros sectarios, hasta carece de ingenio, pues no es otra cosa que la repetición vulgar de lo sucedido en Francia; y esas infelices gentes que tanto temen que el Poder civil pierda la independencia a manos del clero, que no solamente no tiene tales aspiraciones, sino que cada día va desligándose más y más de la política, no se sonrojan de sujetar a un criterio extranjero y contrario a la libertad la dirección de nuestra interna vida nacional.

Y la alusión que he hecho a los sucesos que ocurrieron en ocasión de la sentencia de Pilatos contra Nuestro Señor Jesucristo me sugiere la idea que quiero aquí consignar, de que la debilidad del Procónsul ante la violencia de las malas pasiones desencadenadas contra el Mesías, la falta de valor en la defensa de su inocencia, constituye un caso ejemplar del cual debemos precavernos, teniéndolo más en cuenta aquellos a quienes incumbe el deber de gobernar. Porque si el criterio gubernativo, si la brújula o timón de la nave social ha de quedar a merced de los que gritan y alborotan, de las violentas pasiones del vulgo moral de la sociedad, que es antitético al verdadero pueblo; si los grandes y fundamentales principios sociales han de interpretarse en conformidad con las concupiscencias desenfrenadas, adiós, civilización; porque el clamoreo contra la propiedad y contra el capital será diez veces más estridente y más vivo que el clamoreo contra la Religión, que al último es bien sabido que es muy artificial y obra de algunos sectarios, y los anatemas contra la obligación del trabajo serían inmensamente numerosos, porque el hombre, por regla general, sólo por necesidad se doblega al trabajo, y son pocos los que dócilmente se sujetan a la misma; pero la sabiduría gubernativa importa la discreción en saber aplicar a los hombres los grandes principios sociales que rectifican y fecundan la vida tem-

perando y suavizando las pasiones que se rebelan contra los mismos.

Pero si los gobernantes flaquean, si como el Procónsul de Judea quedan intimidados, las pasiones se desvergüenzan más y son más exigentes, y no paran hasta llegar al cabo, y se enseñorean del poder, y esto muy justamente, porque el vencedor, según la ley natural de las cosas, domina al vencido, y no merece el nombre de poder el que no es poderoso para dominar; y este proceso político desgraciadamente hace años que va desarrollándose en nuestra nación, como si de ella se hubiesen ausentado los principios gubernativos, igualmente necesarios a cualquier clase y forma de gobierno.

Me considero con V.E. en una especie de confraternidad, señor Ministro de Gracia y Justicia, pues a ambos nuestro cristiano país tiene el derecho de pedirnos la defensa de su buen espíritu, y como la comunicación de impresiones alienta, me he decidido a escribirle la presente carta, signo de la confianza que siento hacia V.E., y a hacerlo en forma pública, porque público es nuestro ministerio, y publicidad tienen las relaciones políticas en el sistema gubernativo imperante. Ya sé, excelentísimo señor, que en el régimen parlamentario el poder del Ministro, que es el de la Corona, tiene limitaciones; que no es el gobierno de una voluntad, sino que el gobierno se ejerce por la conciliación de muchas voluntades, y que en ciertas ocasiones es necesaria alguna concesión recíproca; pero la justicia exige que los derechos legítimos, que la libertad honesta, que los sagrados intereses del Cristianismo queden siempre a salvo, y el país, y los representantes de la nación y la opinión sensata en masa tienen inclinación natural a seguir al hombre público, de criterio recto y sereno y de convicciones firmes. Las estrellas fijas son los centros del movimiento sideral, y en el orden de las ideas los criterios convencidos y sólidos son, en definitiva, los que fijan y determinan la opinión de los demás hombres; y como sé que V.E. es hombre de cristianas creen-

cias, sin duda su criterio prevalecerá sobre las opiniones movedizas, irreflexivas y apasionadas, en ninguna manera hijas de la buena voluntad y del estudio, y desvanecerá la preocupación antirreligiosa con su firme prudencia.

Con este motivo, excelentísimo señor, le saluda afectuosamente y se le ofrece Capellán y

S.q.l.b.l.m.,

José, Obispo de Vic.

Torras i Bages — Joan Maragall. Un diàleg començat abans de conèixer-se i que transcendí a la mort. Barcelona 1961, p. 88-96.

1. El Ministre de Gràcia i Justícia, Sr. Julián G. San Miguel, contestà a Torras i Bages, des de Madrid, 19 de febrer de 1902: «Respetable Prelado: He leído con la atención que merece su atenta carta del quince, y crea V.S.I. que jamás se me ocurriría proponer ninguna reforma que se inspirara en el insano deseo de perjudicar a la Iglesia; al contrario, la reforma del Concordato tiene por principal objeto armonizar los intereses de la Iglesia y el Estado, contando para ello con la benevolencia del Santo Padre, con quien la reforma se ha de concertar. / Y crea S.I. que no ha habido precipitación en su estudio, ni he dejado de oir los consejos de aquellas personas a quienes por su ciencia y virtud podía consultar, a fin de que el trabajo respondiera a los altos fines que le inspiran. / Deseche, pues, todo temor de que ejemplos de otras naciones me pudieran llevar por los caminos que V.I. considera peligrosos; porque, Ministro español, sólo a necesidades puramente españolas había de atender, sin perjuicio alguno contrario al interés de la Iglesia. / Espere a que la Santa Sede y el Gobierno se pongan de acuerdo acerca de la reforma del Concordato, y cuando el Romano Pontífice la preste su asentimiento, comprenderá que no tiene motivo para alarmarse, ni para adelantar juicios sobre un proyecto que no conoce, ni aun en líneas generales. / Por lo demás, bien hace S.I. en confiar en que mis cristianas creencias se sobrepondrán a toda preocupación antireligiosa, que pueda perjudicar a la Iglesia. / Soy de V.I. afmo. s.s.q.b.s.a.p. / Julián G. San Miguel».

687. A Josep Mª Sert.

Vic, 21 de febrer de 1902.

Sr. Dn. Josep Mª Sert.

Estimat: t'escric per a donar-te un consol, com artista. Per medi d'en Joan Llimona só rebut lo judici molt favorable d'en Casas sobre los teus treballs preparatoris de la pintura de la nostra Seu. Com comprenc perfectament les angúnies que porta en si mateixa l'operació artística al produir, t'he volgut donar aquesta notícia per a ajudar-te a portar la teua creu. La creu de la vida, estimat, cada u la troba en son ofici i en son estat, i l'artista la troba en l'art, a on com succeeix sempre, troba també la seua delícia, puix ja saps que Jesús Senyor nostre junta la creu i la delícia. Lo treball t'anirà fent home, perquè encara ets un jove i no hi ha res como lo treball per a constituir hòmens. Lo treball de la imaginació, l'activitat imaginativa, no és pròpiament un treball, però l'execució, la realització, lo portar al món dels hòmens les idees que com estrelles apareixen en lo nostre enteniment, lo donar una existència material a les nostres idees internes i constituir-les en fets humans, capaços de viure en los sentits i facultats del nostre pròxim, *hic opus, hic labor est* (prenent la frase de Virgili).

Pensa que tens tu una missió social que és la de fer viure l'ideal de la moral, de l'esperit, expressats divinament en l'Evangeli de Jesucrist i en les nostres sagrades creències. I t'escric així, perquè ho faig en uns dies en què pels carrers de Barcelona se veu la demostració *ad absurdum* de l'ideal de la força segons la qual vol viure la societat moderna, a lo menos en gran part d'ella.

I t'escric també perquè per a la realisació de l'ideal de la vida, en la direcció del nostre esperit i del nostre enteniment necessitam lo auxili de Déu, la pràctica dels preceptes de la Religió, i parlant en llenguatge de la gent humil te vull dir que et recordes de que som a la Quaresma. — Suposo hauràs rebut una Pastoral. — Amb tot l'afecte te saluda i t'envia sa paternal benedicció

Lo Bisbe de Vic.

V

688. Al P. Rupert Mª de Manresa.

Vic, 23 de febrer de 1902.

Rt. P. F. Rupert Mª de Manresa, O.C.

Estimat amic: li envio una Carta que só escrit al Sr. Ministre de Gràcia i Justícia, e immediatament estampat. Me semblà que de moment i atès a que lo projecte de reforma de Concordat aquí era desconegut potser valia més començar en aquesta forma. Lo Sr. Ministre me contestà de seguida dientme que podia estar tranquil que res se faria sinó d'acord amb lo Sant Pare i que podia rebutjar tota idea pessimista perquè qualsevol reforma que es fes estaria inspirada en lo bé de la Iglésia i de l'Estat; que no es pretenia seguir lo camí d'altres nacions i que es procediria sempre amb lo beneplàcit de la Santa Sede i afegia que d'altra banda jo *no podia saber ni les línies generals del projecte de Reforma*, per lo qual no devia alarmar-me. I no obstant tenia notícia jo del tal projecte no sols per V. sinó que també per altre conducto. Déu faça que els ideals cristians que manifesta lo Sr. Ministre se realitzen, encara que em sembla d'altra banda que l'execució del plan que semblava que tenien los havia de portar dificultats insuperables, no tant ja, desgraciadament, pel sentiment piadós, sinó per l'interès material dels pobles. Si no han pogut subsistir les supressions dels Jutjats de primera instància, ¿què havia de succeir amb la supressió de Diòcesis?

Donga V. compte a l'Eminentíssim Sr. Cardenal d'aquesta que li escric, i espero que li presentarà també un exemplar de la Carta al Sr. Ministre de la qual remeto alguns exemplars i diga-li que si li sembla que de moment convinga escriure lo petit *Memorandum* al Sr. Cardenal Secretari de Sa Santedat demanant la conservació de les Diòcesis. A l'escriure al Ministre m'ha semblat més convenient no moure'm de les generalitats i no provocar en públic la qüestió de la supressió de Diòcesis que està encara intacta pel públic, i ara després de la contestació del Sr. Ministre de Grà-

cia i Justícia, tan plena de seguretats, potser fóra un pas inconvenient escriure en altre sentit.

A pesar d'estar tan a prop de Barcelona tenim poques notícies; no obstant les suficients per a dir-li que la situació se va normalitzant i que per cartes só rebut la impressió de que el dilluns, o sia demà, la ciutat estarà en situació ordinària. Fins que s'hi torni. Avui fa vuit dies que no ha sortit cap periòdic. Les cases religioses, i ses persones no sé que hagen hagut de sofrir cap injúria. Per més que la proclama dirigida als obrers per a determinar-los a les vagues tenia expressions que denotaven la inquietud del que la dictà.

Diga al Sr. Cardenal que li besa la Sagrada Pórpora i a V. envia son afectuós saludo encomanant-se a ses oracions

Lo Bisbe de Vic.

C

689. A Leonci Soler i March.

Vic, 24 de febrer de 1902.

Sr. Dn. Leonci Soler.

Estimat Senyor Soler: en sa carta V. me demana, com a Cap espiritual que só de la Diòcesis, si pot comptar amb mon consentiment per a presentar-se en les pròximes eleccions a diputat a Corts del districte de Manresa; i el meu consentiment no pot faltar-li perquè crec conèixer son bon esperit cristià i la caritat de pàtria que el distingeix i que es necessita per a l'exercici d'un càrrec públic.

A l'enviar-li sa paternal benedicció lo saluda afectuosament

Lo Bisbe de Vic.

SM

690. A Manuel Duran i Bas.

Vic, 24 de febrer de 1902.

Exmo. Sr. Dn. Manuel Duran y Bas.

Mi antiguo maestro y muy querido amigo: le remito algunos ejemplares de una Carta que he escrito al Señor Ministro de Gracia y Justicia, sobre reformas eclesiásticas. He recibido ya contestación a ella y el Ministro me da muchas seguridades de que van a proceder en todo de acuerdo con la Santa Sede y que nada más lejos de su pensamiento que perjudicar a la Iglesia. También me dice que deje cualquier prejuicio acerca del proyecto de reforma del Concordato porque *no sé ni aún las líneas generales del mismo*. Y sin las noticias que V. me comunicó al llegar aquí las tuve también muy autorizadas de Roma. Las seguridades del Sr. Ministro quizás detengan algo mi pluma que quizás hubiese empleado en demostrar la gravísima herida que la supresión de Diócesis ha de inferir al Cristianismo en nuestra Patria. Tengo de ello una clarísima evidencia; pero también tengo la convicción de lo difícil que le ha de ser a todo Gobierno la supresión de Diócesis. Reciente aún es el hecho que no pudo sostenerse de la supresión de juzgados, cosa mucho menos dañosa para el país. La eficacia de la acción religiosa inmediata del Obispo, el contacto de éste con el pueblo produce un efecto superior a todo encarecimiento; y esta relación íntima entre el Pastor y sus fieles queda grandemente debilitada, casi disipada con las grandes Diócesis, que ya ahora lo son demasiado.

Pidiendo a Dios buena salud y sus inefables gracias para esa querida familia a todos saluda afectuosamente su amigo y Capellán

El Obispo de Vic.

N

691. A l'Il·lm. Sr. President del Capítol Catedral de Vic.

Vic, 25 de febrer de 1902.

Deseando que nuestro Cabildo Catedral guarde la ejemplaridad que le corresponde ante el Clero de la Diócesis, no siendo litigioso como ordena el apóstol San Pablo, y para evitar el procedimiento judicial que se propone contra los antiguos beneficiados de esta Iglesia Catedral, según se nos vino a poner en conocimiento por una Comisión del Cabildo; participará V.S. a los señores Capitulares que componen la citada Comisión que se nos presenten para proporcionarnos nuevos datos y antecedentes del asunto. — Dios guarde a V.S. muchos años.

José, Obispo de Vic.

F

692. A Tomàs Costa.[1]

Vic, 26 de febrer de 1902.

Exmo. e Ilmo. Sr. Dr. D. Tomàs Costa.

Mi venerado Metropolitano y querido Hermano: estas hermanas carmelitas de la Caridad que tienen aquí su Casa-noviciado y la residencia de las Superioras de la Congregación están inquietas porque sus casas de la Provincia de Lérida han recibido comunicación de la autoridad civil recordándoles la obligación de inscribirse en razón de los Decretos de González, con la amenaza de pasar al juzgado el asunto y de prohibir la reunión de los asociados. Me piden consejo y yo, después de la Comunicación de la Nunciatura circulada por V., no sé qué contestarles esperando que el Sr. Nuncio diga algo conforme se anunciaba en el referido documento. ¿Sabe

V. algo? Pues van acabándose los días y me parece que ya sería hora de estar al tanto del asunto, y el caso de Lérida y lo dicho en las Cortes me pone en alguna intranquilidad, y sobre todo uno no sabe qué decir a las buenas religiosas.

Deseándole muy buena salud y el consuelo del Señor se encomienda a sus oraciones

El de Vic.

T

1. L'Arquebisbe de Tarragona, Tomàs Costa i Fornaguera, contestà a Torras i Bages, amb una carta datada a Tarragona, 27 de febrer de 1902, dient-li: «Muy apreciado amigo y Hermano: Para dar a V. una contestación a su carta que acabo de recibir, acompaño a V., con confianza y reserva, otra de la Nunciatura algo atrasada. Después de leída, dígnese devolvérmela. / El Gobierno, al parecer, no tiene buenas intenciones; pero también busca, así lo opino, mortificar a ciertos Obispos. A mi regreso del Senado, ocurrió el caso en Reus y no en otro punto de esta Diócesis, pero podría tal vez haber sucedido en Tortosa, lo ignoro. El de Tortosa amenazó con excomunión al Gobernador civil en el Senado. En Zaragoza ocurrió lo del Jubileo. En Lérida existen diferencias, principalmente por la suspensión o prórroga de oposiciones a una prebenda. Es decir que también puede suceder que quieran hacer saltar la bilis a algunos Obispos, dejando aparte la intención del Gobierno. / A mí me extrañó que no cumpliera su comisión sino el Alcalde de Reus. Ignoro como está su arreglo; pero temo que algo han de hacer y que sufrirán sin duda las Asociaciones aprobadas solamente por los Obispos, sin que pueda asegurar tranquilidad a los demás. / Le felicito por su carta al Ministro. / De V. afm°. amigo, Hermano y S.S. / Q. B. S. M. / El de Tarragona».

693. A Tomàs Costa.

Vic, 28 de febrer de 1902.

Exmo. e Ilmo. Sr. Arzobispo de Tarragona.

Mi venerado Metropolitano y querido Hermano: muchas gracias por su carta y por la otra que incluyo, y que se ha servido V. darme a conocer. Por lo que en ella se dice deduzco que no puede darse contestación categórica a las corporaciones que consulten sino decirles que esperen. Ayer ve-

nía un telegrama en el Diario de Barcelona diciendo que se creía que el Gobierno declararía que estando en tratos la Reforma del Concordato debía suspenderse la ejecución del Decreto de referencia y esto me parece que es posible, es decir una demora.

Le saluda afectuosamente y se encomienda a sus oraciones su amigo y hermano

El de Vic.

T

694. A Tomàs Costa.

(sense data)

Exmo. e Ilmo. Sr. Arzobispo de Tarragona.

Mi amado Metropolitano y Hermano: le agradezco la carta y me anima a pedirle que se sirva pedir a Roma el nombramiento de la Comisión referida. Tengo interés en la causa y me parece que con cartas del Metropolitano y del Diocesano ya hay suficiente. No obstante si V. creyera necesario que escribiese algun otro Hermano espero lo hará, dejándolo plenamente a su opinión.

Siempre de V. hermano y respetuoso amigo que se encomienda a sus oraciones

El de Vic.

T

695. A Tomàs Costa.

Vic, 4 de març de 1902.

Exmo. Sr. Arzobispo de Tarragona.

Mi querido Hermano y venerado Metropolitano: supongo habrá V. recibido mi carta y en ella la del Sr. Nuncio que se sirvió V. comunicarme. Hoy vuelvo a cansarle para lo siguiente. Ayer recibí carta, impresa, del Postulador de la causa del P. Almató, martirizado en el Tonquín, diciéndome que la causa va a ser introducida y que ahora fuera conveniente que los Obispos del lugar de origen de los mártires, pues son cuatro los que van en la causa, y el P. Almató era originario de esta Diócesis, dirigiesen sus Cartas suplicatorias al Papa pidiéndole con instancia el nombramiento de la comisión introductora. Dice que también es conveniente que dirijan iguales cartas los obispos de la misma Provincia eclesiástica. Yo no sé si V. habrá recibido igual documento, en el caso, es decir en caso afirmativo, ya naturalmente obrará según sea conveniente, pero en caso de que no hubiese recibido tal documento, ¿juzgaría V. conveniente dirigir una circular a los Hermanos de la Provincia por si querían instar ese trámite de una causa que ha de redundar en la gloria de Dios y de un religioso catalán? Si V. lo cree oportuno le mandaré la carta remitida o una copia de ella para mayor conocimiento del caso. Yo creo que el P. Almató está en buenas condiciones para que su muerte sea declarada martirio, y tengo esperanza de que así sucederá. Creo que los Hermanos de la Provincia, como es natural, corresponderán más a una invitación del Metropolitano que a una indicación que yo les hiciese. Dice la Comunicación del Postulador que las citadas Cartas o Letras deben estar en Roma por todo el presente marzo.

Deseándole muy buena salud y el gozo del Espíritu Santo, se encomienda a sus oraciones y le saluda afectuosamente, su amigo y hermano

El de Vic.

T

696. A Josep Comas[1]

Vic, 11 de març de 1902.

Mi querido Sr. Cura: he recibido carta de la Superiora de esas Hermanas, participándome su instalación y pidiéndome Confesor ordinario y extraordinario. Ya sé que la piedad de V. hace innecesario que le recomiende dichas buenas religiosas, de las cuales tengo muy buenos antecedentes por un amigo mío, canónigo de Tarragona, que está encargado del Instituto; no obstante no quiero dejar de decirle que procure protegerlas, que sin duda serán para V. un buen auxiliar para el bien de las almas que tiene encomendadas. Como las disposiciones de la Iglesia no quieren que con facilidad se encarguen los párrocos de la dirección de religiosas, he nombrado confesor ordinario, aprovechando la presencia en ese pueblo de otro sacerdote grave, a Mosén Portell, y a V. extraordinario. También deseo que la escuela de niños se sostenga bien; y a este objeto, procure que el Señor Vicario ayude al ya anciano Mosén Portell. — Saludándole muy afectuosamente, se encomienda a sus oraciones y le bendice,

El Obispo de Vic.

F

1. Rector d'Oló.

697. A Tomàs Costa.

Vic, 18 de març de 1902.

Exmo. e Ilmo. Sr. Arzobispo de Tarragona.

Mi querido Hermano y Metropolitano: he recibido también carta del P. Coderch y parece que además de Carta es-

pecial del diocesano, con las firmas de las entidades más importantes desearía también Carta postulatoria de la Provincia eclesiástica. V. que tiene más práctica y más discreción que yo en tales asuntos hará sin duda lo más oportuno.

Respecto a la magistral hasta ahora no se han firmado más que el profesor de Sagrada Escritura y el arcipreste de Igualada. Ambos son sujetos muy recomendables e ilustrados. Como el Dr. Gomà de que V. me hablaba no se ha firmado aún supongo que habrá desistido pues me parece que mañana o pasado concluye el plazo para la firma.

Al Secretario o notario del proceso del V. Claret ha dado la noticia del Dr. Segalés que V. me comunica.

Que el Señor le conceda con salud y espiritual gozo las próximas solemnidades le desea su amigo y hermano

El de Vic.

T

698. A Dolors Vilaclara.

Vic, 19 de març de 1902.

Responc a V. la carta de la Merceneta i em sembla que si V.V. parlessen a les monges en lo sentit que ella me parlava tal vegada no tindrien dificultat en fer-los lo favor que V.V. desitgen. És possible que elles obren per delicadesa. — Suposo que el seu germà haurà rebut i firmat una *carta postulatòria* suplicant la declaració de martiri del P. Almató. Me semblà que s'alegrarien tots V.V. de prendre part en la glorificació del Màrtir paisà. — I ara que la Verge dels Dolors les protegesca a totes dues i les tinga baix son maternal manto i preguen per

Lo Bisbe de Vic.

F

699. A Tomàs Costa.

Vic, 20 de març de 1902.

Exmo. e Ilmo. Sr. Arzobispo de Tarragona.

Mi querido Hermano y Metropolitano: acabo de recibir la suya y gracias por su bondad de suscribir la carta en honra del diocesano P. Almató.

Me ha nacido la duda al leer la suya que ya comprobaré después de si yo mandé ya lo de los aranceles acordado en la última reunión o conferencia. Si resultase que no se lo había mandado sería olvido, pero me parece lo mandé.

Le saluda afectuosamente su hermano y amigo

El de Vic.

T

700. A Josefa Rossell.

Vic, 30 de març de 1902.

Senyora Donya Josefa Rossell, Vª. de Mandri.

Apreciada Cosina: encara que de la teua carta deduí que lo més fàcil era que no aniries a Terra Santa, no obstant pel cas de que hi anesses t'escric aquestes quatre ratlles desitjant-te un bon camí i demanant-te que en aquells llocs tan venerables m'encomanes a Déu; i si no vas a Jerusalem i et quedes a Barcelona per això encomana'm a Déu, i essent avui lo Sant dia de Pasqua desitja que la passes amb lo sant goig del Senyor ton cosí i en Cristo servidor

Lo Bisbe de Vic.

F

701. A Montserrat Valls i Cascante.

Vic, 31 de març de 1902.

Montserrat: com veig que tu ets la Secretària del teu Pare, a lo menos en lo que toca a les coses domèstiques, espero que així com me vas escriure per Sant Josep que ja menjava sèmola, que ara m'escriuràs si per Pasqua ja ha menjat anyell. Dóna les bones Pasqües al Papà, i a la Mamà i a l'Àvia i als germans que a tots vos saluda afectuosament

Lo Bisbe de Vic.

F

702. A Tomàs Costa.

Vic, 2 d'abril de 1902.

Exmo. e Ilmo. Sr. Arzobispo de Tarragona.

Mi caro Hermano y Metropolitano: supongo que V. habrá también recibido oficio o visita de ese Gobernador civil dándole cuenta de una Circular del Sr. Ministro de la Gobernación pidiendo a los Gobernadores datos sobre las Corporaciones religiosas, motivos por los cuales éstas no han cumplido el Decreto de 19 de septiembre &, y encargando a los gobernadores que pidiesen para formar tal estado la cooperación de los Prelados.

Como nos vino la instrucción de la Nunciatura comunicada por los Metropolitanos y de otra parte es evidente la conveniencia de que haya uniformidad en las respuestas y acciones de los Prelados, las cuales naturalmente han de corresponderse con la actitud del Sr. Nuncio antes de hacer nada he querido pedirle instrucciones para saber la línea de conducta que hemos de seguir.

Yo he tenido conocimiento de esa Circular ministerial porque el Sr. Gobernador mandó traslado de la misma a este Alcalde, y este Señor, que me tiene mucha atención y es de buenos intentos, me la comunicó. El Gobernador dice que contesten con la posible urgencia.

Reciba, Señor Arzobispo, los afectuosos recuerdos de su hermano y amigo

El de Vic.

T

703. A Tomàs Costa.

Vic, 4 d'abril de 1902.

Exmo. e Ilmo. Sr. Arzobispo de Tarragona.

Mi querido Hermano y Metropolitano: al recibir la suya habrá ya V. recibido la mía consultándole la cuestión sobre la cual pide mi parecer, es decir el asunto de las Congregaciones religiosas, para proceder de acuerdo todos los Hermanos de la Provincia.

Y debiendo responder sin poder previamente oír la autorizada opinión de V. le diré que en mi humilde concepto la contestación oportuna y justa fuera la siguiente:

La excepción que de sus disposiciones reglamentarias hace la Ley de 30 de junio de 1887 de las asociaciones de la Religión católica autorizadas en España por el Concordato, la interpretación de la misma que se deriva del proceder de la autoridad civil durante todos estos años en lo que se refiere a congregaciones religiosas considerándolas legales, una porción de disposiciones legislativas que claramente suponían legal en el orden civil español la existencia de las corporaciones regulares autorizadas por los cánones, y la misma imposibilidad de ejecutar la reglamentación estableci-

da en la citada Ley en las órdenes religiosas, nos hacía suponer que el Decreto de 19 de septiembre de 1901 dictado para la aplicación de la misma no se podía referir a las Asociaciones religiosas; pero si por un cambio en el criterio gubernativo se quiere sujetar ahora a las órdenes y congregaciones religiosas que gozan de vida canónica a la citada Ley, como ésto importaría una gravísima lesión en la disciplina vigente de la Iglesia en lo que toca a la vida regular, no nos creemos autorizados para cooperar, como se nos pide, a los actos conducentes a tal cambio en la disciplina eclesiástica, sin que ciertamente nos conste que en este asunto el Gobierno de Su Majestad obra de acuerdo con la Santa Sede.

Tal es mi parecer, mi querido Metropolitano; no obstante deseo saber el criterio que V., oído el parecer de todos los hermanos, crea oportuno, para determinar una línea de conducta que en lo posible conviene que sea homogénea, y que no discrepe del criterio del Señor Nuncio.

Siempre de V. amigo, hermano y en Cristo servidor

El de Vic.

T

704. A Mercè Brunet.[1]

Vic, 12 d'abril de 1902.

Mare Mercè Brunet: lo tenir molts oficis t'estalviarà l'encaparrar-te i al mateix temps no posaràs l'afecte a cap d'ells i així aniràs complint los devers de la vida religiosa. — Procura aprofitar les hores dedicades al cultiu de l'esperit, que això tant ho pots fer amb molta com amb poca feina, puix quan no se té gaire feina la imaginació fermenta i bull, i la feina tira un raig d'aigua freda a la imaginació bullenta. —

Lo que ha de bullir és el cor, no el cap; el cor com més bullent millor i per a obtenir-ho sies amiga de fer bé a la meditació, los exàmens i tots els actes espirituals amb els ulls del cos aclucats i els de l'ànima molt oberts. — Un cap calent no és bo per a res, només per a fer disbarats, un cor calent fa suau i profitosa la vida. — Aquest do del cap fresc i del cor calent que jo et predico a tu, prega per a que el Senyor me'l concedesca també a mi, i recorda't sempre davant de Déu de ton antic Confessor que ha de donar un compte tan estret al Jutge etern.

Lo Bisbe de Vic.

Memòries al doctor Garí.

F

1. Religiosa de l'Ensenyança.

705. A Manuel Duran i Bas.

Vic, 13 d'abril de 1902.

Exmo. Sr. Dn. Manuel Duran y Bas.

Mi antiguo Maestro y querido amigo: su carta, con los párrafos que transcribía de la recibida por V. han fijado más mi criterio en el asunto de las Asociaciones cuyas disposiciones de orden civil yo encuentro muy incongruentes. Veremos en lo que parará ese aparato que no tiene razón de ser ni aún en el orden político constitucional.

Ya ve V. como ha muerto Robert. Dios le tenga en su santa gloria. Le tenía además de todas las otras sus cualidades universalmente reconocidas por hombre a propósito para hacer la oposición sin agriar las cuestiones, lo cual es más raro aún que el talento y la virtud.

Esta mañana salgo para visitar una parroquia inmediata, que aún no lo ha sido y volver hoy mismo. Salude muy afectuosamente a toda su familia, en especial Dª Claudina, y disponga siempre de su amigo

El Obispo de Vic.

N

706. A Mercè Vilaclara.

Vic, 15 d'abril de 1902.

Merceneta: com un d'aquests dies, acabades les oposicions a la Magistral, sortiré altra vegada, si Déu vol, a Visita vull posar-lis quatre ratlles de saludo en aquest temps pasqual en lo qual la vida cristiana, seguint la vida de la naturalesa, floreix amb les oloroses flors de la vida sobrenatural que despertà Jesús amb sa triomfant Resurrecció. Encomane'm al diví Triomfador. — No sé si els só dit que per persona enterada só sabut que la causa del P. Almató reeixirà sens tardar gaire. Moltes memòries a la Dolores, i que Déu donga a les dues germanes la salut i lo consol de l'ànima.

Lo Bisbe de Vic.

F

707. Al M. I. Sr. Degà i Capítol Catedral.

Vic, 17 d'abril de 1902.

Por varios hechos que hemos observado y para facilitar

que se cumplan las ceremonias que deben observarse en las solemnidades del culto y en todos los actos públicos de la vida eclesiástica, creemos conveniente que en sesión capitular sea leído el Capítulo V. del Ceremonial de Obispos, libro primero, fijándose en el Párrafo 5; por lo cual ordenamos a V.S. que así se ejecute, dándonos después cuenta del cumplimiento de esta nuestra disposición. — Dios guarde a V.S. muchos años.

José, Obispo de Vic.

F

708. A Mercè Vilaclara.

Merceneta: la seua carta me fa pensar que les dues germanes estan preparant una suspensió de pagos i frisen per a que no queden perjudicats los drets del Breu Pontifici. Encara no só preguntat son importat, i poden pensar que a una gent que són benefactors de la Iglésia no s'ha de pensar en tal cosa, que no té la més petita importància. Escric lo dia de Pasqua abans d'anar a celebrar l'ofici. Desitjo que V.V. tinguen les benediccions del cel, i els escric ara perquè si Déu vol, penso de seguida sortir per Santa Visita.

Lo Bisbe de Vic.

F

709. A Enric Prat de la Riba.

Vic, 19 d'abril de 1902.

Sr. Don Enric Prat de la Riba.

Estimat amic: una persona molt respectable de Barcelona m'escriu per a que m'interesse amb V. a fi de que los catalanistes del Municipi desistesquen del projecte que diu que tenen d'aliar-se amb los republicans per a que no es prenga part en cap acte de solemnidad amb motiu de la jura del Rei. Crec que V. farà una obra bona si pot convènce'ls de la inoportunitat de son procediment, puix me sembla que Catalunya ha de rebre si es manifesta aquest desafecte a la família regnant.

No puc escriure més, perquè m'esperen i dins de poca estona he de sortir per a Santa Visita. — De V. afm.

Lo Bisbe de Vic.

N

710. A Leonci Soler i March.

Vic, 19 d'abril de 1902.

Estimat amic: van a enviar algunes Pastorals al P. Vicent, a qui espero saludarà molt afectuosament de part meua. V. me penso que n'ha de tenir ja, a no ser que ja fos fora de Manresa a l'ésser trameses a aquesta Ciutat. — Com V. me parlà de que fos acompanyat a Roma per feligresos meus dec dir-li que avui envio *preces* a Roma demanant pròrroga de la *Visita ad Limina* a l'objecte d'unir-me per a anar a Roma amb los meus feligresos amb la pelegrinació de Barcelona que ha de fer-se a l'octubre. Per lo tant hi queda convidat (suposant que em concedesquen la pròrroga) i com anàrem a visitar a la Verge Pirenaica anirem a visitar los sagrats ossos dels Sants Apòstols. — Si ho creu convenient salude molt afectuosament a la seua Esposa i desitjo que V. i ella tinguen lo consol del Senyor que ajuda a portar les tribulacions de la vida. — Aprofite lo temps per a re-

posar l'esperit que tan bé se troba en contacte amb la naturalesa. — Un dia d'aquests aniré a Igualada a acabar del tot la visita pastoral de la Diòcesis. — Li envia son afectuós saludo i sa benedicció

Lo Bisbe de Vic.

SM

711. A Lluís Álvarez.

Torelló, 21 d'abril de 1902.

Estimat amic: me sembla molt bé tot lo que em diu respecte de l'Hospital; sols per a determinar l'Institut a que pertanyia lo fundador de l'Hospital, potser fóra convenient afegir a l'apellido Avinyó, menoret, sens tocar lo restant de la inscripció.

Digui al Jaume Mercader que li dono moltes memòries, i que amb molt gust li enviaré algun exemplar de la carta quan torni a Vic. S'entén, si me'n recordo.

La carta de V. m'ha trobat en Santa Visita per l'Arxiprestat de Torelló, acabat lo qual aniré al d'Igualada, i tindré visitada ja tota la Diòcesis. Sinó que acabada, s'ha de tornar a començar.

Moltes memòries a tota la seva amable família, en particular al seu fill Joan; saludarà també a les Hermanes i disposi de son afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

712. A Josep Dachs.

Ripoll, 23 d'abril de 1902.

Estimat: Suposo ja hauràs rebut la fulla darrera de la *Carta*, que t'ha enviat Mossèn Ramon. — Aquí sobre tens lo tema per al Certamen de Manlleu.[1] Ja só predicat i ara vaig a visitar les iglésies. Los teus companys de la Lliga ja m'han convidat a sardanes i al corre-bou.

Memòries al Sr. Vicari gral. a Mossèn Joan, a la Maria i Emília, al Peret i als nois i disposa de ton afm.

Lo Bisbe de Vic.

1. El tema és així: «Lo Il·lm. i Rvm. Bisbe de la Diòcesi ofereix un exemplar de la seva obra *La Tradició Catalana* al qui presenti una cançó o rondalla recollida del poble, i que no hagi estat publicada, devent tenir un caràcter religiós o moral».

V

713. A Josep Dachs.

Vic, 23 d'abril de 1902.[1]

Sr. Dn. Josep Dachs, Pvre.

Estimat: só contestat a la Carta de *ruego y encargo* amb carta al Ministre de Gràcia i Justícia i digues al Sr. Degà que ja poden pensar en los funerals que en ella se demanen pel difunt Rei Dn. Francisco de Borbón. Com jo estaré molt poc a Vic abans d'anar a Igualada i estaré molt ocupat no convé que senyaleu dia en què jo sia a Vic per a no veure'm obligat a assistir-hi; sinó que es facen quan jo seré fora. Com ja só contestat no porta pressa. Lo que em dius de les Circulars dels Srs. Bisbes de Barcelona i Girona prova o a lo menos sembla provar que els datos al Governador no els deuen haver donat los Bisbes sinó directament les Comunitats amb instrucció del Prelat. Parla'n amb lo Sr. Vicari ge-

neral perquè potser seria lo més discret sobretot si així ho han fet los demés Bisbes.

Digues a Mossèn Joan que una dona que ha tingut bessonada demana que se l'ajudi pel pago de la dida, i que el Senyor Rector d'aquí m'ha dit que ara havia acabat un didatge pel qual donàvem un duro, i de consegüent ara continuarà per aquesta de la bessonada d'aquí mateix Sant Vicenç de Torelló.

Memòries de Mossèn Ramon i dóna-les també a tots los de casa i rep l'afecte que el professa en Jesús Sr. Nostre

Lo Bisbe de Vic.

F

1. La carta és datada a Vic, encara que el bisbe es troba en els moments d'escriure-la a Sant Vicenç de Torelló.

714. Al Rnd. Dr. Monegal, Prev.

Sant Pere de Torelló, 24 d'abril de 1902.

Estimat Dr. Monegal: com estic en Santa Visita i no em recordo la direcció de D. Josep Barba, nebot de l'últim rector de la Concepció, espero que V. tindrà la bondat de fer arribar la present a les seves mans perquè és per ell. De V.

Lo Bisbe de Vic.

F

715. A Josep Barba.

Sant Pere de Torelló, 24 d'abril de 1902.

Estimat amic: estant de Santa Visita i a punt d'empren-

dre una pesada expedició rebo la seva carta participant-me la mort del seu Pare tan bondadós i cristià. Déu haurà acollit la seva ànima. Concedesc quaranta dies d'indulgència en la mateixa forma i condicions que concedesca les seves lo Diocesà, o sia lo Sr. Cardenal. L'encomanaré a Déu i envio a V. i demés de la família lo meu pèsam i els desitjo los consols divins que són los únics verdaders. Memòries a tota la família i V. dispose de son servidor en Cristo

Lo Bisbe de Vic.

F

716. A Lluís Coll i Espadaler.[1]

Vic, 28 d'abril de 1902.

Sr. D. Lluís Coll i Espadaler: sostinc lo tema i el premi que els vaig prometre me sembla l'any passat pel Certamen poètic; és a dir un exemplar de la meva obra *La tradició catalana* al qui presente una cançó o rondalla popular conservada en la tradició oral del país.

Lo saluda afectuosament i li envia sa benedicció

Lo Bisbe de Vic.

F

1. President de l'Associació Catalanista «Rafael de Casanova», de Manlleu.

717. A Pere Almeda.

Vic, 1 de maig de 1902.

Amic molt estimat: só rebut, encara que tard, la nova

que la seva neboda Carme havia estat molt grave, si bé afortunadament Déu l'ha ajudada i està fora de perill. Com conec lo caràcter afectuós de V., comprenc lo que haurà sofert, si bé gràcies al Senyor ara ja pot entregar-se a la natural expansió del sentiment de família. Espero trametrà los meus afectes a la Carme i a son marit, manifestant-los la satisfacció que tinc del restabliment.

Aquests dies anant de Santa Visita só vist i palpat altra de les bones obres de V.: la colònia Vilaseca, a on m'he trobat en una explotació industrial que revela a les clares que son autor és catòlic.

Que Déu, estimat D. Pere, li donga molts anys de vida, que V. sap dedicar a bones obres, i V. rebi l'afectuós saludo i la benedicció que li envia son amic i servidor en Cristo

Lo Bisbe de Vic.

F

718. A Pere Mir.[1]

Vic, 1 de maig de 1902.

Estimat amic: acabo de rebre la seva carta plena de l'alegria d'avi. Déu beneesca a la nena a la mare i al pare, als avis i a tota sa família i sia continuadora d'una casa cristiana i honrada. Ha vingut al món en lo dia que la Iglésia celebra la festa d'una dona meravellosa, Santa Caterina de Siena, que portà la pau a la Iglésia anul·lant lo cisma d'Occident.

Diga a la Maria i al seu home, als joves pares, que comencen a preparar-se per a complir los devers de la paternitat i desitjo que els avis puguen veure la néta gran, bona minyona i amable per ells.

De V. amic i en Cristo servidor

Lo Bisbe de Vic.

F

1. De Sant Sadurní d'Anoia.

719. A Josep Dachs.

Igualada, 1902.

Dr. Josep Dachs.

Estimat: primerament digues al Sr. Vicari general que la seua ciutat nativa se porta molt bé i que a l'hora de l'arribada los carrers eren plens de gent respectuosa i afectuosa, amb lo matís meridional que el distingeix de la gent pirenaica. A la Comunió d'avui hi havia molta gent.

Lo Sr. Governador me digué que en l'assumpto de les Congregacions tenia un criteri ample; però que les de Vic eren les que no havien encara sol·licitat res, puix de Barcelona han anat presentant per parts, si bé encara ne falten. Per lo tant procurareu enllestir-ho quan no perquè no puguen dir de la Diòcesis de Vic és de l'única que encara no ha vingut res, puix diu que de Madrid los demanen sovint de la cosa. Potser seria convenient que no esperessen a tenir-ho tot plegat i ho enviessen per parts, encara que jo diguí al Sr. Governador que retardàvem més per a enviar-ho tot junt i complert.

Só contestat al Sr. Ministre de Gràcia i Justícia dient que hi aniria, a pesar de que a Barcelona m'espantaren dient que un cotxe per un dia costaria mil duros, de manera que el Sr. Cardenal se'n porta lo seu. Això vol dir que convé que calces bé les espardenyes perquè anirem a peu i jo penso posar-me roba negra per anar a peu per la vila i cort, fora dels raríssims actes oficials. Digues a Mossèn Joan i a la Maria que comencen a pensar amb la roba negra que em podré posar.

Aquest vespre he de predicar i aquí hi ha bastanta feina.

Digues al Sr. Vicari gral. que prenga aquesta com dirigida a ell; dóna memòries a Mossèn Joan, al Dr. Rovira, al Pere, al Genís, als nois i a la Maria i l'Emília i encomana a Déu a ton afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

720. A Josep Dachs.

Igualada, 5 de maig de 1902.

Dr. Dachs: anirem a Roma, si Déu plau, a la segona quinzena d'octubre, o sia agregant-se a la Pelegrinació de Barcelona, i pots dir als qui et pregunten que així se fa a l'objecte de que los diocesans de Vic puguen aprofitar-se de les ventatges que és possible obtinga la peregrinació de Barcelona.

Lo telegrama del Ministre me penso que l'haureu contestat dient que es comunicarà per medi del Butlletí als fiels la gràcia concedida: però no hi ha d'haver tal publicació a peu d'altar, puix la notícia no ens ve de la Nunciatura, sinó del Govern. Basta que solament se publique lo telegrama del Ministre en lo Butlletí i que a continuació hi afegesca a sota: «De orden del Reverendísimo Prelado ausente en Santa Visita se comunica a los Rdos. Sres. Párrocos para que lo tengan presente en el cumplimiento de su misión pastoral». Suposo que hauràs rebut la carta en què et parlo de les Associacions, i de consegüent mira d'avançar la feina, i no t'entretingues en somiar en Roma, fora d'hora.

Te saluda i beneeix

Lo Bisbe de Vic.

F

721. A Tomàs Costa.

Vic, 11 de maig de 1902.

Exmo. e Ilmo. Sr. Dr. Dn. Tomàs Costa.

Mi venerado Metropolitano y caro Hermano: he resuelto con la ayuda de Dios corresponder a la invitación de asistir al Te-Deum que se ha de cantar con motivo de la jura del Rey. Pienso partir de aquí el miércoles por la mañana y por la tarde salir de Barcelona, hospedándome en Madrid en la casa de las Hermanas Carmelitas de la Caridad. Como me figuro que V. ha de ir también se lo participo poniéndome a sus órdenes.

Le saluda afectuosamente y se encomienda a sus oraciones, su amigo y en Cristo siervo

El Obispo de Vic.

T

722. A Lluís Álvarez.

Vic, 11 de maig

Estimat amic: trobo molt bé que els Bisbes Morgades i Estalella estiguin l'un al costat de l'altre; en vida foren amics, i després de morts l'un farà companyia a l'altre.[1]

Sobre la inscripció, m'havia escrit Mn. Manuel, proposant un text molt adequat de la S. Escriptura.

Sobre lo noi abandonat me sembla que valdria més que lo posessin a la Casa de Caritat, perquè a l'Orfelinat de S. Julià s'hauria d'esperar molt, puix essent lo número limitat, tarden en poder-hi entrar. Jo ne vaig recomanar un, i a pesar de que els Srs. Benesat me tenen molta consideració,

tardà un any a poder-hi entrar. A l'hora present ja n'hi ha més dels de reglament.

Memòries a tota sa família, i disposi de son afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1. Sembla que es tracta dels retrats dels dos prelats fills de Vilafranca en l'Hospital d'aquella població, del qual són notables benefactors (Nota de Fortià Solà).

723. A Fèlix Sardà i Salvany.

Vic, 24 de maig de 1902.

Sr. Dn. Feliu Sardà i Salvany, Pvre.

Estimat amic: suposo ja haurà rebut resposta en nom meu a la seua carta remetent les proves de la traducció de ma Pastoral. Estava malalt i diguí al Secretari li escrivís que ho deixava enterament a la mà de V.

Ahir vaig dir missa i avui li poso aquestes quatre ratlles confirmant lo que li escrigué lo Secretari. Difícilment podria trobar-se persona més idònea que V. per a tal traducció a lo menos en aquest país. M'enyoro de veure'l; tant temps fa que no el só vist. M'han dit que s'havia tornat bastant gros, lo qual me sembla que ha d'ésser bona senyal, senyal de resistència. Déu lo guard molt anys per a treballar per a sa Iglésia de la qual nos ha fet ministres, obligant-nos de consegüent a sa defensa.

Saludant-lo molt afectuosament s'encomana a ses oracions, son amic i en Cristo servidor

Lo Bisbe de Vic.

H

724. A Jaume Serra.[1]

Vic, 31 de maig de 1902.

Como se ha de constituir en esta Diócesis la Junta de Reparación de Templos, y debiendo formar parte de la misma, según las vigentes disposiciones, el Deán del Cabildo Catedral de la Diócesis, tengo el gusto de participarlo a V.S. esperando su cooperación en las tareas propias de la citada Junta. — Dios guarde a V.S. muchos años.

José, Obispo de Vic.

F

1. Degà de la Catedral de Vic.

725. Al M. Il·ltre. Sr. President del Capítol Catedral de Vic.

Vic, 31 de maig de 1902.

Conviniendo que se constituya en esta Diócesis la Junta de Reparación de Templos, y debiendo formar parte de la misma, según las disposiciones vigentes, uno de los Sres. del Cabildo Catedral a elección del mismo, tengo el gusto de invitar a ese Cabildo para que elija de su seno el que crea conveniente. — Dios guarde a V.S. muchos años.

José, Obispo de Vic.

F

726. A Sor Maria de Santa Cecília Coll.[1]

Vic, 2 de juny de 1902.

Apreciada Sor Cecilia: con mucho gusto veo que ya has pronunciado tus votos. Que esta consagración a Dios de tu vida sea y se convierta en aumentos de santificación propia y de santificación del prójimo. Considera tu destino a Roma como un nuevo favor de la Providencia paternal del Señor. Allí está el centro de la vida católica, y has de considerar como un honor indebido el que se te destine a ser una de sus más insignificantes fibras; Dios mediante, te iré a ver en este mismo año. — Ahora más que nunca has de ser formal. La formalidad, que es la primera condición de la vida humana, lo es especialmente en la vida religiosa. Déjate para siempre de divagaciones, y de dudas, y sigue firme el real camino de la Santa Cruz, siempre muy evidente para quien tiene la felicidad de profesar la vida religiosa. — Saluda a tus Superioras, a tu compañera Sor Montoliu, y ruega al Señor por tu antiguo confesor,

El Obispo de Vic.

F

1. Religiosa de Jesús i Maria.

727. A Joan Llimona.

Vic, 3 de juny de 1902.

Estimat Joan: moltes mercès per la pintura del Convent u Hospital de les Germanetes del pobres que ahir vàreig veure per primera vegada. M'ha agradat molt, a les religioses diu que també los agrada molt i crec que agradarà a tot-

hom perquè és la bella expressió plàstica d'una obra sublim de misericòrdia, que naix de Jesucrist i torna a Jesucrist, com ho manifesta clarament l'obra de V.

Só tardat a veure-la perquè estiguí molts dies un xic malalt, i després ha fet mal temps — però un bon dinar fa de bon esperar. — Felicite al Pepet per l'obra que veig ha fet cop destinada al Sr. Maristany. Ja m'enyoro de veure'l.

Moltes memòries a la Pilar i al Pepet i a tots los amics de Sant Lluc. Demana a Déu per ses famílies i per V. son amic

Lo Bisbe de Vic.

F

728. A Mercè Vilaclara.

Que l'Esperit Sant sia lo Senyor del nostre cor, puix cantam que és *Dominum et vivificantem*. Per a ésser Senyor del nostre cor, abans havem de traure del cor tots los hostes que se'n volen fer senyors, i sovint ho obtenen. Si és Rei de nostre cor li darà vida, perquè Ell és la font de la vida. Tot nostre bé prové d'aquest Esperit, que és lo do perfecte i substancial. Demanem-lo, doncs, demane'l per a mi que deuria ésser una habitació seua i un escampador de sa divina influència en lo món. Vostè se prepararà per a sa vinguda, jo me prepararé enraonant i escrivint, és a dir, amb un esperit que no s'alça, sinó que s'abaixa i terreja.

F

729. A l'Excm. Sr. Alcalde de Manresa.

Vic, 7 de juny de 1902.

Mi apreciado Sr. Alcalde y amigo mío: he recibido su atenta carta, y sintiendo las discusiones y discordias de que V.E. se lamenta, y siendo la misión del Obispo una misión pacificadora y un deber que le incumbe el procurar serenar la perturbación pública de los espíritus, mediante la luz cristiana, para que se vean las cosas tales cuales son, y los hombres acierten en los caminos de la vida, voy a contestar, como V.E. me pide, y es mi deber, con toda imparcialidad, y libertad de espíritu, que considero la dote más característica del ministerio apostólico, a los varios puntos de que trata en su Comunicación, procurando concretarlos. — 1º. Se queja V.E. de que muchos manresanos de sentimientos y vida piadosos hacen oposición al partido democrático, pretendiendo hacer antitéticos a la Religión y a la Democracia; y hablando yo por lo que V.E. me dice, pues con mis ocupaciones y con mis gustos intelectuales se pasan muchos meses sin que abra una número de los periódicos locales, debo decirle que realmente no existe oposición entre nuestra sagrada Religión y la democracia, si por ésta se entiende la tendencia social a favorecer al pueblo y a procurar en su elevación dentro los límites de la justicia, antes al revés hay en este sentido una grandísima simpatía de la Iglesia hacia el pueblo, puesto que el Clero puede decirse que en casi su totalidad procede de las clases populares, y de esto tienen evidencia los manresanos por lo que pasa en su propia ciudad; y la Iglesia considera este su origen popular como su gloria, en oposición a la aristocracia mundana, que busca orígenes excelsos, y por esto Jesucristo Señor Nuestro puso los fundamentos de su divina institución, escogiendo a hombres populares, y el Concilio de Trento ordena que el Clero sea reclutado principalmente entre las clases populares, sin rehusar a los ricos, como claramente dice, puesto que la ley de la justicia distributiva es igual para todas las clases sociales. — Pero por desgracia hoy día con frecuencia toma el noble disfraz de amor al pueblo una pasión que no es tal amor al pueblo, ni es amor de ninguna especie, sino odio a

la doctrina de Jesucristo, a sus santas instituciones y hasta a su misma sagrada Persona.

2°. — Por esto no le ha de extrañar que hiriese profundamente los sentimientos piadosos de sus conciudadanos el hecho de mandar que se quitase la imagen de Jesucristo, que como escudo o marca estaba colocado en esa Casa Consistorial. Tal acuerdo del Municipio no nacía de amor democrático, sino de odio, o cuando menos repulsión hacia nuestro divino Redentor. Se aparta de la vista de los hombres, se esconde de la vista de ellos el retrato de un personaje, cuando es repulsivo, y al pueblo nunca le será repulsivo Jesucristo, porque siente íntimamente que El le libertó de la esclavitud, en la cual volverá a caer irremisiblemente el día que deje de tenerle por abogado delante de los poderosos del mundo, que dado el pecado que corroe a la naturaleza humana, sienten una propensión a oprimir a los débiles. — El pueblo y el Clero debieron naturalmente sentirse profundamente heridos en sus sentimientos piadosos con tal acuerdo, debieron considerar que se había perpetrado una injuria contra Jesucristo, ya que el quitar del público su imagen, su retrato, constituía una grosería contra Aquél que no cohibe ninguna libertad justa y honesta, y cuya ley es la ley de nuestra vida social; y de consiguiente la idea de dar una reparación en los templos mediante la celebración de actos de piedad y culto divino al Divino Redentor Jesús por la injuria públicamente recibida, debió surgir naturalmente en una porción de espíritus cristianos y los sacerdotes hasta por su estado de ministros de Jesucristo, y por la fidelidad a que le vienen obligados, y por el deber esencial del sacerdocio de ofrecer a Dios actos de expiación por las injurias que recibe de los hombres, habían de prohijar tal idea y autorizarla oficialmente en el culto divino. — ¿Qué diría V.E. si existiendo un monumento público con la estatua de un manresano ilustre, gran bienhechor de la ciudad, amante hasta morir por el bien de la misma, benéfico para con todas las clases sociales, amigo de los pobres, un día fue-

se la estatua retirada de su lugar público y honroso, como si últimamente al personaje se le hubiese descubierto una falta desconocida, que le hiciese indigno del aprecio y respeto de sus conciudadanos? — Pues esto es con condiciones mucho más culminantes de una inmensa diferencia en favor de Nuestro Señor Jesucristo, lo que pasa con la imagen del divino Redentor, a quien nadie podrá negar que es aun de hecho el sumo Legislador y Maestro de vida de todos los manresanos, excluido el insignificante número de librepensadores y espiritistas de que V.E. me habla, los cuales de otra parte no reciben ningún daño de Jesucristo, y a quien, cuando vuelvan en sí, amarán al igual de sus restantes conciudadanos. Por esto no debe extrañar, Excmo. Sr., que el Prelado de la Diócesis, que es en la misma el principal ministro de Jesucristo, aliente a los que trabajan para reparar la injuria que al mismo se ha hecho, y que considero que su honor sacerdotal le obliga a cooperar al esfuerzo de esos ciudadanos que quieren restituirle en el lugar público que ocupaba su símbolo expresivo de Legislador y Maestro de Manresa, no por la dureza del imperio político, sino por la eficacia de su amor. — Y como los hechos públicos que tienen idéntica significación se enlazan entre sí en virtud de una lógica íntima e indestructible, y los unos hechos desentrañan la significación de los otros hechos, y ponen en evidencia el espíritu que animaba a sus autores, el acto de quitar de la Casa Consistorial, hogar común de todos los manresanos, la placa o escudo con la imagen y símbolo de Jesús, recibe luz de evidencia en su significación anticristiana del otro hecho antecedente de la ida a Manresa de unos clérigos rebeldes a la Iglesia, libelistas y propagadores de injurias contra la misma, sin ninguna significación política, sino antireligiosa, siendo recibidos y acompañados, por los elementos mismos, según me parece recordar, que ahora han mandado quitar la imagen de Jesucristo, y aun obsequiados, creo, por personas que estaban ejerciendo autoridad. — Estos hechos, como comprenderá V.E. autorizan y determi-

nan y concretan la significación de sus autores en el concepto de sus conciudadanos, y es difícil de que dejen de servir de tema a los mismos, sobre todo en las poblaciones que no son de gran vecindario, saltando la valla de la moderación en la apreciación de ellos, sobre todo cuando dejan heridos el sentimiento más vivo y el interés más trascendental, que son las creencias religiosas, como pasa con los hechos de que estoy tratando.

3º. — Se queja, no obstante, V.E., Sr. Alcalde, de que los sacerdotes se excedieron desde el púlpito, con motivo de las funciones religiosas celebradas en reparación de la injuria inferida a Jesucristo, al retirar del lugar público y honorífico que ocupaba su simbólica imagen; tengo yo a ese Sr. Arcipreste por hombre templado, y que sabe guardar las debidas consideraciones al prójimo, y nada inclinado a la violencia, y le considero uno de los eclesiásticos más eminentes de mi Diócesis; no obstante, para que vea V.E. cuan dispuesto estoy a complacerle y a pacificar los ánimos, voy a escribirle, para que *pro bono pacis* temple aun más si le es posible su palabra, y que llame a los señores doctor Cornet y doctor Alsina, que V.E. me cita, para recordarles el *fortiter in re et suaviter in modo* que ha de constituir el eterno procedimiento de los predicadores de Jesucristo. — Y como me dice V.E. que se hace servir este movimiento religioso para aplicar calificaciones teológicas desde el púlpito a personas que no las merecen, voy a recordar al Sr. Arcipreste, para que él a su vez lo haga presente a los sacerdotes que se dedican a la predicación, que huyan de todo lo que puede tener carácter personal, siguiendo como línea de conducta aquella antigua regla de San Agustín: *extirpad los errores, pero amad a los hombres*.

4º. — Siento mucho las agresiones que desde los periódicos me dice V.E. que se han dirigido contra su persona y otros repetables ciudadanos, y contra la honra de los mismos, que naturalmente todos debemos amar, y que más que todos debe respetar el sacerdote, y por si fuere tal el que ha

tenido esos atrevimientos, como V.E. me insinúa, ordeno a ese respetable Arcipreste que manifieste a todo el Clero de la ciudad los sentimientos que voy manifestando, y les recuerde, por si alguno de ellos fuera responsable de tales desmanes en la prensa, las sabias reglas de discreción y caridad dictadas por Nuestro Santísimo Padre León XIII a los publicistas católicos, y les advierta que el Prelado de la Diócesis está dispuesto a castigar como se merece a los que se pruebe que incurran en tan reprobable abuso, ordenando además que les lea el presente documento, a fin de que les sirva de norma de conducta en su vida pública eclesiástica.

5°. — Por lo demás, Sr. Alcalde, todos debemos contribuir a restablecer la paz que dominaba a los espíritus, cuando practiqué mi primera visita a esa Ciudad, que todos amamos tanto, porque merece ser querida, cuya paz V.E. me recuerda en su atenta carta; y a que cese la actual perturbación hemos de encaminar nuestros esfuerzos, aun olvidando heridas de amor propio, inferidas sin duda más por pasión que por malicia. Tiene V.E. inteligencia y arte, y con la longanimidad que se necesita para gobernar a nuestros semejantes, tengo la esperanza de que ha de lograr el restablecimiento del equilibrio alterado, cuya base más sólida es la sagrada religión de Jesucristo, maestra de verdad, de equidad y de caridad, aglutinante poderoso para conciliar los temperamentos más opuestos, uniéndolos con suavísimo vínculo, norma insuperable de amor y respeto a todos los hombres, y que allana las grandes dificultades de la vida social provenientes siempre del desorden de nuestras pasiones. — Y puede siempre contar, Excmo. Sr. con el leal concurso que buenamente pueda prestarle su amigo y Prelado, que afectuosamente le envía su bendición pastoral, y se le ofrece en Cristo servidor,

El Obispo de Vic.

F

730. A Leonci Soler i March.

Vic, 8 de juny de 1902.

Estimat amic: vaig rebre la carta de V., i l'endemà una carta del Sr. Alcalde, llarga i pensada, en què feia un procés de queixa de que se'l combatia per medis indignes i fins injustos, acusant principalment als periodistes, que deia eren sacerdots, a alguns predicadors i a la Joventut catòlica, manifestant que tot tenia un fi polític i encaminat a preparar les eleccions. Diu en la carta que aquestes pertorbacions poden portar conflictes sèrios i que si la cosa no es modera acudirà als Srs. Ministres de Governació i Gràcia i Justícia, i me demana per a evitar aquest cas que jo obri amb imparcialitat i justícia.

Li só contestat ahir i al mateix temps enviant una còpia literal, o exemplar de dita Carta al Sr. Arxipreste per a que ell la llegesca als sacerdots a fi de que aquests tinguen una norma de conducta en sa vida eclesiàstica i de relació amb lo públic.

Com acostumo a obrar sempre só escrit dita carta amb llibertat d'esperit i dic a cada u lo que a mon entendre li he de dir per a complir ma missió apostòlica de veritat i de justícia. Desitjo que se la faça llegir pel Sr. Arxipreste puix encara que principalment va dirigida als eclesiàstics, a V. li pot fer servei, com també a tots los altres catòlics que treballen en defensa de la Religió en l'ordre social i polític. La carta no té caràcter de reservada puix encara que és contestació a una del Sr. Alcalde que tenia forma de carta, aquesta no obstant és un document que una autoritat civil dirigeix al Prelat, amb forma molt respectuosa, demanant-li que intervinga i faça justícia en una pertorbació pública.

Convé que tots tinguen molt seny i moderació i que l'enteresa en la defensa de la Religió no donga que dir res amb justícia contra aquells que la sostenen.

I li envia son més afectuós saludo i sa benedicció, car

amic, son Prelat que en Jesucrist l'estima

Lo Bisbe de Vic.

SM

731. A Fèlix Sardà i Salvany.

Vic, 9 de juny de 1902.

Dr. Feliu Sardà i Salvany, Pvre.

Estimat amic: rebí la seua carta i al dia següent lo paquet amb los exemplars de la Pastoral traduïda. Avui la só llegida i he trobat en ella una petita equivocació, molt fàcil de passar en qui no és l'autor, però que no obstant té transcendència per referir-se a l'Encíclica del St. Pare. En la pàgina 19, paràgraf V diu: *el Papa en la encíclica ya citada no exhorta &* i deu dir: no *sólo* exhorta &. V. comprendrà que el sentit resulta molt divers. ¿És possible adobar-ho? Ho deixo al seu bon sentit.

M'alegraré molt de veure'l, com indica en lo present istiu.

I saludant-lo afectuosament s'encomana a ses oracions son amic i servidor en Cristo

Lo Bisbe de Vic.

H

732. A Josep Dachs.

Vic, 9 de juny

Estimat Dr. Dachs: espero que els Sants exercicis t'hauran provat.

Avui só llegit la traducció de la carta als industrials[1] i està molt bé, però a la pàgina 19 hi ha una petita equivocació que té importància perquè es refereix a l'encíclica del Papa i altera lo sentit. Diu: «el Papa en la encíclica citada *no exhorta* &» i deuria dir *no sólo exhorta* &. Avui só escrit al Dr. Sardà per si es pot adobar; però si vas a la tipografia catòlica adverteix-ho al Sr. Casals perquè lo dr. Sardà com saps és a Sabadell, lo qual entorpeix una mica la comunicació.

Després que fores fora i d'haver-te encarregat que a la tipografia catòlica passesses comptes de *El Rosario*, me semblà que havia trasladat lo depòsit de dit llibre a can Subirana, però no me'n recordo bé. De conseqüent parla'n amb cautela. Memòries a la teua Mare, germanes, Prat, &.

Lo Bisbe de Vic.

F

1. Es refereix a la pastoral "L'Equilibri en la Jerarquia Industrial" (Nota de Fortià Solà).

733. A Leonci Soler i March.

Vic, 11 de juny de 1902.

Car amic: li envio una còpia de la Carta contestació al Senyor Alcalde d'eixa ciutat[1] puix com en ella se marca encara que en termes generals la línia de conducta que deuen seguir los catòlics de combat, comprenc que V. desitge enterar-se'n.

Com veurà no és la Carta, ni podia ésser, cap apercibiment sinó tan sols la designació de la línia de conducta que deu seguir-se, especialment pel clero, en les pertorbacions especials de Manresa, un recordar lo que és molt vell i etern

en la Iglésia de Déu i que en certes circumstàncies pot quedar obscurit.

Lo saluda afectuosament i el beneeix

Lo Bisbe de Vic.

SM

1. Vegi's la carta número 729.

734. A Fèlix Sardà i Salvany.

Vic, 15 de juny de 1902.

Sr. Dr. Feliu Sardà i Salvany, Pvre.

Estimat amic: só rebut los nous exemplars de la *Carta*, i n'hi dono les gràcies. L'errada a lo menos així anotada nos deixa salvada la responsabilitat.

Ha estat molt encertat en les paraules que dedica a Mossèn Cinto que al cel sia, i crec com V. que un episodi desgraciat no treu per res la significació de l'home, que sens dubte és lo gran poeta catòlic del sigle XIX[1]. Al cel nos pugam veure.

De V. amic i en Cristo servidor

Lo Bisbe de Vic.

H

1. L'original diu: «del sigle IX».

735. A Josefa Rossell.

Vic, 16 de juny de 1902.

Sra. Dª Josefa Rossell Vª de Mandri.

Apreciada cosina: faràs lo favor d'entregar l'adjunta al teu administrador Pasqual, qual adreça no em recordo. Desitjo que estigues bona; que tingues lo consol de Déu al cor i bona salut corporal.

Aquest dia vingué lo teu germà amb sa família per a que donés la primera Comunió als seus dos fills petits, com així ho vaig fer.

Encomana'm a Déu tu que em sembla que hi has de tenir traça; los bisbes que havem d'estar sempre pels altres, a lo menos jo, no sempre tenim aquella elevació d'esperit que es necessita per a comunicar-se l'ànima de l'home amb son Déu i Senyor.

Te saluda afectuosament i t'envia sa benedicció, ton cosí

Lo Bisbe de Vic.

F

736. A Modesta Rossell.[1]

Vic, 18 de juny de 1902.

Acabo de rebre la participació que em fas d'haver sigut demanada la teua filla per un jove de qui te consta que és de bones condicions, de lo qual m'alegro desitjant que el projecte passe avant si convé, i si no convé un bon destorb com deien los antics. Saluda als teus fills que a tots demana a Déu que us beneesca, ton cosí,

Lo Bisbe de Vic.

F

1. Vídua de Salabert.

737. A Joan Llimona.

Vic, 23 de juny de 1902.

Estimat amic: que el gloriós Precursor de Jesucrist porte una bona ventura a eixa casa de V. a l'amo, a la mestressa, als infants i especialment al qui acaba de nàixer sota la protecció de l'angèlic Sant Lluís Gonçaga. Que sempre regne en ella la virtut cristiana que fortifica i consola la vida de transeünt. I a tots envia son afectuós saludo i sa benedicció

Lo Bisbe de Vic.

F

738. A Josep Dachs.

Vic, 23 de juny

Estimat Dr. Dachs: m'alegro que sigues a Montserrat amb la teua mare i germana, i desitjo que la companyia de Nostra Senyora us sia profitosa per l'ànima i pel cos, i encomana'm a la celestial Mare. Dimecres he d'anar a Manresa a on estaré tota la setmana per a tornar lo dilluns a fi de tenir algun repòs abans de S. Miquel.

Tuus in C. Jesu

Lo Bisbe de Vic.

F

739. A Josep Maria Sert.

Vic, 1 de juliol de 1902.

Estimat Josep Maria: ja fa molts dies que tenia ganes

d'escriure't, però lo temps vola. Unes vegades la feina, altres, petites contrarietats de salut que m'han fet estar al llit alguns dies amb febre i que de conseqüent m'han retrassat en los quefers obligatoris han retardat lo que sempre per a mi és gustós, és a dir la comunicació amb tu a qui estimo des de que et coneguí.

Tu te creuries que jo aniria a Roma en la primavera que acaba de passar, però a pesar de mos plans he retardat lo viatge. A mi m'hauria sigut agradable anar-hi sol podent d'aquesta manera dar expansió a mes preferències personals, però un bisbe no pot ésser *personal*, sinó col·lectiu, un *ser públic* en qui s'han de concentrar les afeccions, les necessitats, les utilitats de son pròxim. Per això sabent que alguns diocesans tenien ganes d'anar a Roma a visitar la Sede Apostòlica i el sepulcre dels sants Apòstols he esperat jo a anar-hi a l'octubre, en qual època hi anirà la pelegrinació de Barcelona per qual motiu hi haurà rebaixa de preus en lo viatge que favorirà als meus diocesans la visita a la Ciutat eterna.

Ara no obstant penso anar (i dic penso anar perquè les petites contrarietats de salut sempre me posen amb una certa inseguretat d'esperit) penso anar dic a Sant Jaume de Galícia, a on s'hi celebra un congrés catòlic nacional a mitjans del corrent mes. La ciutat compostel·lana és un monument de pietat al gloriós Apòstol evangelitzador d'Espanya i serà per a mi un goig espiritual poder pregar sobre dels seus ossos venerats en aquella admirable Basílica, objecte de devoció de tota Europa en los sigles passats.

La fe, caríssim, és l'única que salva, no l'art, ni la literatura, ni la filosofia que són més poca cosa de lo que sembla, son aparències, manifestacions, però no *substància* com Sant Pau nos ensenya que és la fe. Per això te recomano que la conservis en ton cor en la forma pura, simple i devota que en ell te la infondí la teua piadosa Mare. Estigues en guarda contra certes formes literàries i artístiques que simulen un cristianisme que no té més importància que el

d'una forma estètica, però que no és la religió salvadora, universal i humana portada a la terra pel Verb etern encarnat. D'aquesta llei, dic, de cristianisme que no salva és *La Renaissance Latine*; podrà servir per a delectar transitòriament l'apetit estètic en lo qual la novedat té molta eficàcia però mai serviran per una base de pau de la vida. Jo t'agraesc que me l'hagis feta conèixer, perquè sempre és convenient saber les corrents d'esperit d'aquells qui som mestres d'esperit, però ara ja no convé que me la continues enviant, perquè a les ànimes pies i senzilles tal volta los faria mal efecte veure que son Prelat vivia en tal companyia literària.

I dels treballs pictòrics com estàs? Me penso que has d'aprofitar lo temps i que has d'anar creixent en la plàstica expressió de la bellesa.

Vaig saber que havies sigut a Barcelona, una altra vegada encara que no sien més que viatges ràpids t'has d'arribar a Vic a on ja saps que sempre t'espera per a abraçar-te paternalment ton amic

Lo Bisbe de Vic.

V

740. A la Rvda. Mare Superiora del Convent de Maria Reparadora de Manresa.

Vic, 1 de juliol de 1902.

Apreciada Madre: comprendo que ha debido V.R. escribirme con poca satisfacción; pero casos como el de referencia nos avivan la gratitud hacia el Señor de bondad y de misericordia que nos sostiene en el buen camino a pesar de nuestra flaqueza. El nos salve a todos. Procuraré que la dispensa se tramite lo más pronto posible. — He hecho pregun-

tar al Sr. Gobernador de Barcelona si todas las casas religiosas estaban en forma por los documentos presentados, y ha contestado afirmativamente, pero diciendo que el documento de inscripción a favor de cada Comunidad tardaría aún a venir. — Encomendándose a las oraciones de V.R. y de toda la Comunidad, les envía su afectuoso saludo y su bendición paternal,

El Obispo de Vic.

F

741. A Josefa Rossell.

Vic, 6 de juliol de 1902.

Pepeta Rossell de Mandri: quedo agraït a la teua oferta i a les teues oracions; per ara me trobo bé regularment i desitjo que conserves la pau i tranquil·litat no obstant les adversitats de la vida. — S'encomana a les teues oracions ton cosí

Lo Bisbe de Vic.

F

742. A Josefa Rossell.

Apreciada cosina: espero entregaràs l'adjunta al Lluís Sans. Un dia d'aquests, si Déu vol, sortiré cap al congrés catòlic de Santiago.

Lo Bisbe de Vic.

F

743. A l'Il·lm. Sr. President i Capítol Catedral de la Santa Església Catedral.

Me complazco en manifestar a Nuestro Ilmo. Cabildo Catedral, que, Dios mediante, hoy en el tren de la tarde emprendemos el viaje a Santiago de Compostela para tomar parte en el Congreso Católico que debe celebrarse en dicha ciudad, nombrando Gobernador eclesiástico por el tiempo de nuestra ausencia al M.I. Sr. D.D. Jaime Serra i Jordi, Deán de esta Sta. Iglesia, despidiéndonos por el presente de V. S. y suplicando las oraciones de los Iltres. Sres. Capitulares para el feliz término de nuestra expedición. Dios guarde a V.S. muchos años.

José, Obispo de Vic.

R

744. A Jaume Serra.

Sant Jaume de Galícia, 17 de juliol de 1902.

Mon estimat Vicari i amic: ahir a mitja nit arribàrem i avui ja havem assistit a la novena de l'Apòstol. Me sembla que al Congrés hi haurà pocs bisbes; però a pesar de les incomoditats del viatge no m'arrepentesc d'haver vingut per a pagar aquest tribut de devoció a Sant Jaume i fomentar la comunicació entre els Prelats seguint les indicacions pontifícies.

Moltes memòries al dr. Dachs, al canonge Corbella, Mossèn Joan i al Pere i al Genís i als nois, i el saluda a V. afectuosament son amic

Lo Bisbe de Vic.

Encara que molt per endavant li dono les bones festes.

V

745. A Tomàs Costa.

Santiago, 19 de juliol de 1902.

Exmo. Sr. Arzobispo de Tarragona.

Mi venerado Metropolitano y amigo: como el Congreso y la permanencia en Santiago ha de durar aún algunos días le pongo estas cuatro líneas para decirle que me tiene a su disposición y que cualquier instrucción o advertencia que quiera hacerme me servirá de enseñanza. Me parece que la Asamblea no ha de ser muy concurrida de Obispos y aun de seglares: quizás el éxito de Burgos y además también lo lejano y difícil de esta ciudad y lo caluroso del viaje han impedido a muchos Prelados cuya robustez no era suficiente. Por lo demás yo no me arrepiento, a pesar de las mortificaciones, pues esta Iglesia compostelana realmente aún conserva claros indicios de su importancia apostólica. Suyo en el corazón de Jesús

El de Vic.

T

746. A Leonci Soler i March.

Sant Jaume de Galícia, 24 de juliol de 1902.

Estimat amic: só rebut la seua i parlat al Sr. Marquès de Comillas de lo del Sometent, responent-me que és convenient que V. li faça una nota concreta de l'assumpto i li

envie; devent V. tenir en compte que ell ara no anirà a Madrid, sinó a Comillas. Però crec que pel fi pràctic de la cosa no li envie fins que sia l'hora oportuna, perquè sinó és fàcil que la gestió no produesca efecte. Ell està molt disposat a servir.

Tinc lo temps molt curt, puix entre sessions i funcions religioses, per raó de Sant Jaume aquí molt solemnes, no queda temps per res. Desitja que Déu lo assistesca i li envia sa benedicció son afm.

Lo Bisbe de Vic.

Respecte de la pelegrinació a Roma és indiferent que es dirigesquen per raó dels passatges directament a Barcelona o a Vic, mentres a Roma se reunesquen amb mi per a l'audiència pontifícia. Seria no obstant útil que escrivissen a Vic, quan sia hora manifestant lo número de pelegrins, perquè sàpia la Diòcesis quants individus hi té.

SM

747. A Josep Dachs.

Sant Jaume de Galícia, 26 de juliol de 1902.

Rt. Dr. Josep Dachs, Pvre.

Estimat: sortirem ja un dia d'aquests de Compostel·la, sens que podem dir lo dia que arribarem a Vic. Ja em canso d'estar fora. Fins ara lo tenir tot lo dia ocupat feia que un no se n'adonàs; però ara ja sols tenim detalls o complement de la cosa i desitjo arribar al dilluns o dimarts en què, si Déu vol, emprendrem lo viatge, força pesat, de retorn.

Digues a Mossèn Joan que el Sr. Arxipreste de Manresa, en los dies d'exercicis o d'estar a Vic, a sopar i a dormir anirà a palàcio, quedant-se a dinar al Convent del Pare Coll. Vi-

vim junts amb lo Sr. Bisbe de Jaén, dr. Castellote, home molt agradable, en una casa de família cristiana i obsequiosa. Lo dia de la festa de l'Apòstol, és a dir, lo pontifical i l'ofrena del Delegat vegí les grandioses branzides del botafumeiro junt amb les xirimies de melodia popular que en aquell acte, la professó mitrada com aquí diuen, toquen, són d'un efecte senzill i fondo com correspon a aquesta Iglésia guardadora del Cos del Fill del Zebedeu. Memòries al dr. Jaume, cononge Corbella, Mossèn Joan, al Pere, al Genís i als nois, que per tots és la carta, i disposa de ton afm. que t'envia sa benedicció

Lo Bisbe de Vic.

F

748. A Manuel Duran i Bas.

Vic, 7 d'agost de 1902.

Exmo. Sr. Dn. Manuel Duran y Bas.

Mi antiguo maestro y caro amigo: a no tardar irán a verle los Superiores de los Maristas para consultarle alguna cuestión que su Colegio de Manresa, que es el de San Ignacio, tiene con el actual alcalde Sr. Fius, o mejor dicho sobre alguna dificultad que éste les pone, pretendiendo que es nulo el contrato de arrendamiento hecho por el municipio anterior con los religiosos. Al escribirme el Provincial de los Maristas su proyecto de ir a consultar con V. he aplaudido su idea, esperando mucho de las luces y de la experiencia de V. en asuntos de la índole del que le estoy hablando. Aquella ciudad está en circunstancias difíciles y la cuestión del colegio, suscitada por el alcalde Sr. Fius, agrava la discordia de los ánimos.

Al pasar por Barcelona, donde sólo estuve horas, pren-

gunté por V. al amigo Doctor Cortés contestándome que aún estaba en la ciudad y que continuaba muy bueno; yo espero que no he de tardar en recibir visita suya en ésta de Vic, donde sabe V. que no sólo el Obispo sino que también muchas otras personas le quieren de veras.

El Congreso de Santiago a que asistí tuvo a mi entender el carácter de sus anteriores; fue muy español, es decir mucho hablar y aun con elocuencia pero en el orden práctico y concreto de limitada eficacia. Es claro que siempre ejerce un movimiento de agitación religiosa en el pueblo, y la reunión de los Obispos y el hablarse ellos entre sí y el conferir sobre las materias de actualidad siempre también produce resultados provechosos. Aunque hasta la hora presente no se han publicado, y de consiguiente la cosa tiene cierta reserva, se formaron una exhortación pastoral colectiva al pueblo fiel y un mensaje al Rey. Dios quiera que sean oídos.

Con muchos recuerdos a la Señora Doña Claudina y a toda esa amable familia le saluda a V. mi muy querido Don Manuel, con todo su afecto su amigo y antiguo discípulo y l. b. l. m.

El Obispo de Vic.

Acabo de recibir un pliego de cartas que me habían sido remitidas a Galicia y entre ellas una de este Sr. Gobernador, contestación a una mía, diciéndome que se ocupa en lograr un satisfactorio acuerdo en el asunto del Colegio de los Maristas.

N

749. A Manuel Marquès.

Vic, 8 d'agost de 1902.

Estimat senyor Marquès: amb molt gust he rebut el bell vo-

lum a on s'explica la Peregrinació a Montserrat del personal de la Fàbrica de V. El llibre és bonic; però encara ho és més l'acte que el llibre relata. Déu li pagui sa bona acció, i que la seva santa gràcia l'ajudi per a continuar l'empresa de lligar-se V. amb els seus auxiliars de la indústria amb els dolços vincles de la pietat, de l'equitat i de la caritat. Cada u en la societat ha de complir la missió que la Providència li senyala en el lloc en què el posa de la jerarquia. — Amb aquest agradable motiu s'ofereix de V. amic i en Cristo servidor

Lo Bisbe de Vic.

F

750. A Josefa Rossell.

Vic, 10 d'agost de 1902.

Sra. Dª Josefa Rossell, Vª de Mandri.

Apreciada cosina: desitjo que l'estada a Sarrià te sia agradable i que passes bé la temporada de la calor en eixa població que realment té condicions especials. T'escric no obstant a Barcelona perquè ignorant fixament la direcció de Sarrià me sembla més segur dirigir-te la present a la teua habitual residència. Me digué la Maria que li havies manifestat que en la caseta hi havia alguns desperfectes en lo paper & i que no gosaves fer-ho arreglar. Tingues llibertat d'esperit perquè ja pots pensar que no em tinc de creure que abusis: obra, doncs, i fes lo que et sembli necessari. Però com en la carta i recibo que só rebut del Tomàs veig que aquest en lo últim plaço ha cobrat 89 pts. 8 cts. menos de lo que jo li dec pagar, i com tu comprendràs jo vull que ell rebi a sos plaços íntegrament lo que jo tinc obligació de pagar-li, diràs al Perico Pasqual que cada vegada entregue a dit Tomàs la cantitat íntegra que li pertoque i que el Perico faça compte a part dels gastos de la casa que jo ho abonaré directament.

Espero que faràs de manera que així s'execute perquè comprendràs tu mateixa que així anirà més bé i que per vosaltres no representa cap molèstia.

L'anada a Sant Jaume fou fatigosa i de molta calor, però val la pena. En fi, ja hi has estat.

Amb tot afecte t'envia son saludo i benedicció en N.S. Jesucrist, ton cosí

Lo Bisbe de Vic.

F

751. Al P. Rupert Mª de Manresa.

Vic, 17 d'agost de 1902.

R. P. Rupert Mª de Manresa.

Estimat amic: só rebut per mans de Mossèn Gaetà Soler la seua amable carta i desitjo molt que les aigües de St. Hilari lo refacen, posant-lo en situació de continuar treballant en lo servei de nostra Santa Mare la Iglésia.

Per a que puga V. fer la combinació més fàcil li participo que tinc d'estar a Manresa des del dia 29 fins al primer o segon de setembre; més enllà ja seria difícil perquè tinc anunciada la visita pastoral a la part alta de l'arxiprestat d'Olost a on hi ha dificultat de comunicacions. Me sembla que Manresa és un lloc a propòsit i per V. placenter per a que pugam veure'ns, ja que dada nostra respectiva situació poques vegades se presenten ocasions propícies. — S'encomana a ses oracions i lo saluda amb afecte son amic i servidor en Cristo

Lo Bisbe de Vic.

V

752. A Josep Maria Sert.

Vic, 20 d'agost de 1902.

Estimat: sento que no estigues gaire bo, però tingues ànimo que si Déu vol passarà lo mal i l'esperit aleshores agafarà noves forces per a continuar treballant. De totes maneres no convé que et preocupes, ni que frises. És molt savi aquell principi de l'Escriptura Santa: cada dia ne té prou amb sa pròpia malícia. És a dir no convé afeixugar-nos amb lo que havem de fer en lo pervenir. Ara cura't, després treballaràs.

Aquí tenim lo Vicari general Dr. Jaume Serra malalt de gravetat. Ahir hi havia molt pèssimes impressions, avui sembla a pesar dels metges que presenta millor aspecte. Està viaticat i son mal és una febre tifoidea. I fa més agravant la cosa, lo que no trobant-se gaire bé se'n volgué anar a una casa de pagès, amics seus, a on se li declarà dita febre. No obstant són gent molt de bé i molt persones i és a prop d'aquesta ciutat. Veurem lo que Déu nos donarà; jo tinc criteri optimista.

Lo viatge a Sant Jaume de Galícia, si bé pesat per lo llarg i la molta calor del camí, però m'anà bé, i les ràpides impressions artístiques de Burgos, León i Valladolid terminaren i queden coronades per la ciutat Compostel·lana digna d'ésser visitada pel creient i per l'artista, a on la pietat i l'estètica s'agermanen i la bellesa creada porta a la increada i sempiterna. En aquella venerable Iglésia fins les discrepàncies d'estil, fins un barroquisme exagerat d'alguna de ses parts contribueixen a fer passar per davant dels ulls de la imaginació com una professó de centúries passades, vestides cada una a son estil, augmentant la grandesa de l'edifici, en què tantes èpoques, cada època hi ha posat sa mà. Fins hi han posat una monumental *aranya*, regalada per en Montero Ríos que a aquest objecte la comprà del Senat, quan s'hi instal·là la il·luminació elèctrica.

Demano a Déu que et beneesca i que sàpies guardar la vida de l'ànima amb l'ús de les pràctiques religioses que l'alimenten i la lliguen amb lo Senyor per medi de la gràcia, i et saluda amb dolç i paternal afecte

Lo Bisbe de Vic.

V

753. A Josefa Rossell.

26 d'agost de 1902.

Apreciada Cosina: preferiria si fos possible que l'estufa l'hi posesses de gas, petroli, & per a no tenir que foradar lo sostre. Nosaltres l'hi teníem de gas, però la Marieta Almirall ne tenia una de gas, de diferent sistema que em sembla era preferible. Si això no va bé fes-la encara que sia foradant lo sostre. — Desitjo que l'Alfonso estiga millor. Aquí tenim lo Sr. Vicari General combregat i extremaunciat.

S'encomana a tes oracions i et saluda afectuosament

Lo Bisbe de Vic.

F

754. A Valentí Noguera.

Vic, 2 de setembre de 1902.

Estimat Mossèn Valentí: em faig càrrec de les raons que V. al·lega per a retirar-se de la parròquia i per ma part no hi tinc dificultat si a Roma ho concedeixen, puix V. sap que

s'ha de demanar dispensa pontifícia. Em sembla que si al·lega delicadesa de salut i pertorbació d'esperit en el compliment dels deures parroquials, li concediran llicència. — Desitjant-li bona salut, s'encomana a ses oracions i el saluda i beneeix,

Lo Bisbe de Vic.

R

755. A Agustí Valls.

Vic, 2 de setembre de 1902.

Estimat Agustinet: feia dies, des de la tornada de Sant Jaume de Galícia, que et volia escriure, però unes vegades la feina i altres que me'n distreia ho han retardat fins ara. No obstant ja tenia de tu bones notícies per en Rocamora a qui vaig trobar me sembla tornant de Ripoll, a on havia anat per la festa de la Mare de Déu d'agost. — Déu, doncs, te conserve la salut a tu i a tota la família. I ara que ja estàs bo i que jo no és fàcil que per ara haja de sortir, feu la promesa visita amb la Montserrat, que tan bona secretària és. Abans no obstant feu-m'ho saber. — Memòries a tots los de la teva casa que a tots envia sa benedicció ton amic

Lo Bisbe de Vic.

Memòries també al Josep Mª i cunyat.

F

756. A l'Il·lm. Sr. President de la Santa Església Catedral de Vic.

Vic, 5 de setembre de 1902.

Tengo el gusto de participar a V.S. que correspondiendo a la invitación hecha por la Junta de la Exposición de Artes Antiguas que va a celebrarse en la ciudad de Barcelona, y creyendo interpretar los sentimientos de amor a la gloria de esta Iglesia, y a la ilustración artística del país que adornan a este Cabildo, pensamos remitir, de acuerdo con V.S., como lo efectúan también las otras Catedrales del Principado, algunos objetos pertenecientes a esta Nuestra Santa Iglesia Catedral, existentes en el Museo diocesano; e invitamos, además, a V.S. para que, si lo cree conveniente, mande alguno de los objetos de valor arqueológico que están en uso actual para el servicio del culto, lo cual no dudamos habrá de redundar en honra de este Ilmo. Cabildo. — Nos complacemos también en manifestar a V.S. que hemos nombrado al Iltre. Sr. Capitular D. Jaime Collell, Nuestro delegado para todo lo que se refiera a la representación de esta Diócesis en la dicha Exposición. — Dios guarde a V.S. muchos años.

José, Obispo de Vic.

R

757. A Jaume Collell.

Vic, 11 de setembre de 1902.

Estimat amic: conforme me deies vingué en Riquer; però aquell dia jo era a ca l'Estanyol; que com saps, per sa bondat se fa mereixedor de dar-li aquest gust. En Riquer deixà

ja indicat lo que desitjava que t'enviàs i tenint en compte lo que em dius, só encarregat a Mossèn Gudiol,[1] que no es fes la remissió fins que tu avisesses, puix en Riquer deia que lo dilluns pròxim ja els hi portessen. Recorda't, doncs, tu d'escriure.

Lo Degà va millor, gràcies a Déu, de la tifoidea i se lleva ja fa alguns dies.

Per aquí no hi ha novedat especial que jo sàpia. Procura tu aprofitar aquestes aigües.

S'encomana a tes oracions i afectuosament te saluda i t'envia sa benedicció, ton amic

Lo Bisbe de Vic.

DA

1. Josep Gudiol i Cunill (Vic, 1872-1931), arqueòleg i historiador de l'art, que fou nomenat conservador del Museu Episcopal de Vic el 1898. Vegi's: E. Junyent, *Mn. José Gudiol y Cunill: esbozo biográfico*, Vic 1948.

758. A Leonci Soler i March.

Vic, 11 de setembre de 1902.

Estimat amic: m'alegro de que vinga a Roma puix sempre m'és agradable la seua companyia. Una visita a la Santa Sede de Pere i al sepulcre dels apòstols fortifiquen a l'ànima creienta. Sembla que resultarà numerosa; de Barcelona, Andalusia &. De la nostra Diòcesis me sembla que serem una trentena, puix lo país d'ella, com V. sap, fora d'alguna comarca en general compta amb pocs recursos.

Veurem què serà lo de les supressions. Si es realitzaven tinga per segur una gran decadència en l'esperit i en la vida religiosa del país.

Moltes memòries a la Seua Senyora Mare i de més de

la família i el saluda afectuosament i els beneeix a tots

Lo Bisbe de Vic.

SM

759. A Josep Comas.[1]

Vic, 18 de setembre de 1902.

Mi querido Sr. Cura Párroco: siento la noticia que me da de la escasez de trabajo para las pobres jóvenes obreras, y pido al Señor proteja a esas niñas que pasan tal tribulación. Atendidas las razones que me alega, consiento en que por espacio de media hora las Hermanas enseñen a coser en los días de fiesta a las jóvenes que no tienen más medio que éste para aprender, pero que sea con las debidas explicaciones y en aposento retirado y oculto. V. comprende cuan delicado es que las personas eclesiásticas no puedan dar ejemplo en esta materia. — Saludándole muy afectuosamente, se encomienda a sus oraciones y le envía su bendición,

El Obispo de Vic.

F

1. Rector d'Oló.

760. A Josep Mª Bofill.

Vic, 29 de setembre de 1902.

Estimat amic: ahir al vespre vaig saber notícies de mal pronòstic sobre la salut de la seva Mare, i avui llegesc en lo Diari l'esquela mortuòria d'aquella Senyora. Que Déu la tin-

ga al cel. Era una bona cristiana, complí en vida la llei de l'Evangeli i havem d'esperar que N. S. Jesucrist li donarà lo premi que prometé als seus deixebles fidels. Comprenc que V., constituït ja pare de famílies, ha de sentir l'amargura de la separació; però recordi's d'allò de Sant Pau; no volgueu plorar com los qui no tenen esperança. Demà, si Déu vol, oferiré la Santa Missa per l'etern repòs de l'estimada difunta i pel consol de la seva família. — I suplicant-li trameti lo meu sentit pèsam al seu Pare i demés de la família lo saluda amb tot son afecte, son amic que els envia sa benedicció

Lo Bisbe de Vic.

F

761. A Leonci Soler i March.

Vic, 1 d'octubre de 1902.

Estimat amic: só dit al Secretari li remetés un número del *Butlletí* en què se dóna compte d'una junta directiva del grupo diocesà de Vic, en la pròxima Pelegrinació, de la qual junta V. és individu. M'alegro molt de tenir-lo per company en la pròxima anada a la Ciutat eterna i en la Visita al sepulcre dels Sants apòstols que jo tinc de fer per estricta obligació canònica. Tocant l'arrel i origen de l'Apostolat sembla que la Fe agafa nou vigor i que creix la pietat cristiana, i l'adhesió a la Sagrada Persona del Pontífice Romà. Cada dia hem de dar gràcies a Déu d'haver-nos agregat a sa Iglésia, única barca de salvació en lo mar tempestuós de la vida. — Molt afectuosos records a sa Senyora Mare i germans que a tota eixa piadosa família envia sa benedicció

Lo Bisbe de Vic.

SM

762. A Josep Mª Sert.

Vic, 10 d'octubre de 1902.

Estimat Josep Mª: recordant-me de que alguna vegada m'has dit que desitjaves saber la meua anada a Roma per si et venia bé d'anar-hi tu també, t'escric aquestes quatre ratlles per a participar-te que unint-me amb un grupo de diocesans un xic numerós a la pelegrinació espanyola que surt de Barcelona lo dia 15 aniré a Roma per a practicar la Visita *ad limina Apostolorum*. Si Déu vol arribarem a Roma lo dia 17 al vespre i sortirem per a tornar lo dia 27. Anirem amb lo Cardenal Casañas, l'arquebisbe de Sevilla, lo bisbe de Madrid i jo. No sé a l'hora present d'altres prelats que hi vulguen anar. Sembla que el número de pelegrins serà d'uns mil.

Lo Vicari general, Doctor Jaume Serra, ja està bo, gràcies a Déu i tots los demés familiars no tenen novedat.

A veure, doncs, si compareixes a Roma; de tots modos te saluda molt afectuosament i t'envia sa paternal benedicció

Lo Bisbe de Vic.

V

763. A Tomàs Costa.

Vic, 10 d'octubre de 1902.

Exmo. Sr. Arzobispo de Tarragona.

Hermano y muy respetable Metropolitano: acabo de recibir la suya trasmitiéndome la circular del Sr. Nuncio Apostólico y le pongo estas cuatro líneas más que para acusarle recibo de la carta, para manifestarle que Dios mediante pienso ir a cumplir con la Visita *ad limina* agregándome

a la peregrinación que saldrá de Barcelona el próximo día 15 para Roma.

Ya puede pensar que estoy a sus órdenes para cuanto se le ofrezca en la ciudad eterna y si no hay dificultad me hospedaré allí en el Colegio español.

Le saluda afectuosamente y se encomienda a sus oraciones su amigo y hermano

El de Vic.

T

764. Al M.I. Sr. President del Capítol Catedral de Vic.

Vic, 11 d'octubre de 1902.

Nos complacemos en participar a V.S. que el martes próximo, dia 14 del corriente mes, Dios mediante, en el tren de las 11 de la mañana, saldremos de esta ciudad para unirnos, juntamente con el grupo de esta diócesis, a la peregrinación que saldrá de Barcelona el día 15, para visitar el sepulcro de los Santos Apóstoles y al Sumo Pontífice, y con el fin también por nuestra parte, de hacer la Santa Visita Ad Limina. — Por el presente nos despedimos de ese Ilmo. Cabildo, suplicando sus oraciones para el feliz éxito de la Peregrinación, y nos ofrecemos a los Iltres. Sres. Capitulares, por si pudiéramos serles útil en algo, en la seguridad de que tendremos una especial satisfacción en servirles, participando a V.S. que hemos nombrado Gobernador eclesiástico por el tiempo de nuestra ausencia al M.I. Sr. Dr. D. Jaime Serra Jordi, Vicario General, y Deán de esta Santa Iglesia Catedral Basílica. — Dios guarde a V.S. muchos años.

José, Obispo de Vic.

F

765. A Tomàs Costa.

Vic, 13 d'octubre de 1902.

Mi querido Metropolitano con el pié en el estribo le pongo estas cuatro líneas para manifestarle que la protesta que ayer me indicaba para la conservación de la metropolitana en Tarragona sin ninguna dificultad me adhería a ella. No obstante creo que la misma tentativa ha sido útil porque ha sido causa de glorificación de la antigua Sede de Santa Tecla. Lo que creo que sería muy conveniente y eficaz fuera una Exposición de los Prelados de las diócesis no amenazadas demostrando la imposibilidad de las supresiones porque el servicio eclesiástico resultaría imposible, porque el espíritu social hoy ya desgraciadamente alterado se pervertiría y los pueblos quedarían abandonados a merced de las doctrinas perversas. Si esto lo decimos los prelados de las diócesis amenazadas dirán que defendemos nuestro beneficio; de los otros no lo podrán decir.

Su amigo y hermano

El Obispo de Vic.

T

766. A Tomàs Costa.

(sense data).

Mi querido Sr. Arzobispo: he recibido su discreta Circular. A pesar de mi Exposición individual, ya puede pensar que en caso de hacerse un acto colectivo yo también contribuiré. — Suyo

El Obispo de Vic.

T

767. A Tomàs Costa.

Roma, 18 d'octubre de 1902.

Exmo. e Ilmo. Sr. Arzobispo de Tarragona.

Mi caro Hermano y Metropolitano: acabo de recibir la suya y le pongo estas cuatro líneas porque sentiría que tal vez por torpeza mía al escribirle la tarjetita antes de salir de Vic no se hubiese mortificado V. cosa que no está en mi línea de conducta. Al hacerle la observación que le hice sobre las diócesis amenazadas no hice otra cosa que consignar un pensamiento que me ocurrió en aquel instante. Observo no obstante que entre los Prelados que están relacionados con la Corte domina el optimismo lo cual quizás signifique que no debemos precipitarnos. — El Padre Santo nos recibirá el lunes, Dios mediante. — Le saluda muy afectuosamente su amigo y hermano

El de Vic.

T

768. A Jaume Serra.

Roma,[1] 22 d'octubre de 1902.

Estimat Dr. Jaume: per carta del Dr. Rovira só sabut que no tenen novedat, que tots estan bons i que les coses segueixen son curs regular. També aquí estam tots bons, no solament los familiars, i els de Vic, sinó tots los pelegrins que formen part de la present expedició.

Lo dilluns vegérem al Sant Pare primer los bisbes junts en audiència particular i després en l'audiència de tots los Pelegrins en les galeries de les cartes geogràfiques. A mi lo Sant Pare me causà molta impressió i me semblà que enca-

ra tenia molta vida. Déu li conserve. La Diòcesis de Vic a proporció és de les que han portat una major cantitat pel diner de Sant Pere, en absolut més que Madrid.

L'acte de l'audiència pública fou molt interessant, perquè els Pelegrins com a bona gent meridional, impressionats fortament aclamaven al Papa amb tots los títols possibles i el Papa corresponia amb mostres de singular afecte. L'Emília diu que a ella li va tocar molt la cara i ella diu que li va preguntar a on s'estava i que ella li va respondre que a Vic. Així m'ho diu lo Dr. Dachs que ella li va explicar.

Los Bisbes férem presentació en l'audiència pública de les cantitats ofertes per les respectives diòcesis.

Memòries de tots V. també saludi a tots los de eix Palau que a tots saluda afectuosament i beneeix, son amic

Lo Bisbe de Vic.

M'oblidava de dir-li que en Josep Mª Sert ha vingut de París i és aquí que aquest matí lo destino a ell i a tots saluda.

F

1. La carta porta el segell del Colegio Español de S. José. Palazzo Altemps. Roma. Tanmateix, el Bisbe datà la carta amb el lloc de Vic.

769. A Mercè Vilaclara.

Vic, 7 de novembre de 1902.

Mercè: és una petita cavil·losita d'una ànima que afortunadament s'ha apartat de les distraccions mundanes lo creure's que jo puga estar enfadat perquè escric poc: la causa és la meua peresa i falta d'esperit i també la feina que mai s'acaba. Tinc a la impremta una Pastoral, ara acabo d'arribar de llarga cerimònia de la consagració d'altar de

les *Hermanites*, diumenge hi haurà pontifical allà, al qual les convido com benefactores de la casa i el dilluns, si Déu vol, aniré a Manresa per a exercicis per mi i després visitar la ciutat i tornar de seguida a Vic a on tinc feina. — A Roma preguí per V.V. i espero que V.V. pregaran per mi. — Sia constant i no faça cas de que les coses tornen a la boca, així és la criatura humana; mes amb l'ajuda del Redemptor tot se vença. És bo que hi haja alguna activitat en l'assumpto de la Diòcesis, i encara que jo crec que per ara no perilla, no obstant no ho dic gaire perquè en aquests temps a l'hora menos pensada poden venir perills i bo és que la gent no dormin. — Moltes memòries a la Dolores i totes dues preguen per mi. Que Déu les beneesca!

Lo Bisbe de Vic.

F

770. A Maria Arbós.

Vic, 19 de novembre de 1902.

Apreciada Maria: Que el bon Jesús, Espòs de les ànimes pures, accepti la teva voluntat de consagrar-te al seu servei i donar-li el teu cor i tota la teva vida. Quant més li donis a Ell, Ell més et donarà a tu, i no es deixarà vèncer de la teva generositat. Si prescindeixes del món, i el món et fa fàstic, trobaràs el cel en la terra i sentiràs el goig íntim de la vida religiosa, i el treball de l'ensenyança de les nenes se't farà lleuger, perquè en elles veuràs ànimes redimides per Jesucrist. — Al saludar-te molt afectuosament, t'envia sa benedicció i enhorabona,

El Bisbe de Vic.

R

771. A Tomàs Costa i Fornaguera.

Vic, 21 de novembre de 1902.

Mi venerado Metropolitano y caro Hermano: me adhiero por mi parte al proyecto del Hermano de Mallorca que V. me comunica y pueden desde luego obrar en nombre mío.[1]

Creo del caso que rece el clero de la Tarraconense del B. Ramon Llull que podemos considerar nuestro por el linaje, por la lengua y hasta por su vida. Alguna escabrosidad de su doctrina y de sus escritos, de otra parte admirables, queda destruida por el celo extraordinario de su vida y por su portentosa y santa muerte. Queda de consiguiente, mi querido Arzobispo, para obrar en mi nombre plenamente encargado, adhiriéndome a todas sus gestiones.

Le saluda muy afectuosamente y se encomienda a sus oraciones, su hermano y amigo

El de Vic.

T

1. El projecte del Prelat mallorquí és, com ja es desprèn de la carta, estendre a altres esglésies d'Espanya el culte que el B. Ramon Llull rep en la diòcesi de Mallorca, ratificat i autoritzat per indult pontifici de 10 de juny de 1858, després que la seva festa fou continuada en el martirologi romà-seràfic aprovat per Pius VI. Això és el que s'exposa en la carta del senyor Bisbe de Mallorca, que el Metropolità de Tarragona es fa seva en altra de 16 de novembre de 1902, de la qual és contestació la carta del doctor Torras. (Nota de Fortià Solà).

772. A Mercè Vilaclara.

Vic, 22 de novembre de 1902.

Mercè: só rebut la seua i comprenc que son esperit ha

d'haver quedat entristit. Hi ha coses que fan desitjar sortir d'aquest món i sentir l'atracció envers la regió de la puresa i santedat. Però devem continuar aquí i pregar i treballar per la glòria de Déu pensant que la misèria humana no desapareixerà sinó amb la mort. La fe i l'oració nos han de sostenir.

No em sembla mal lo desig piadós de portar l'hàbit dels Dolors, sempre és una petita penitència i un sacrifici i Déu accepta fins lo petit. I encara que no puga fer penitències corporals hi ha sempre mortificacions de gustos possibles fins a les persones delicades de salut, com V.

Moltes memòries a la Dolores i en ses oracions preguen per

Lo Bisbe de Vic.

F

773. A Maties Llorens i Pallejà.[1]

Vic, 23 de novembre de 1902.

Estimat Maties: moltes mercès per la teua carta i te dono les gràcies per la teua intervenció en l'assumpto, que sembla és un acte de caritat.

Dóna moltes expressives memòries als teus pares, a les monges de Valldonzella i rep tu los afectes ja vells de carinyo que des de noi te porta, ton amic

Lo Bisbe de Vic.

F

1. De Barcelona.

774. A Tomàs Costa.

Manresa, 25 de novembre de 1902.

Exmo. Sr. Arzobispo de Tarragona.

Mi respetado Metropolitano y caro Hermano: aprovecho mi salida de Ejercicios, que he practicado en la Cueva de San Ignacio, para contestar a la suya, pensando por lo que en ella me decía que estará ya en Tarragona.

Comprendo la mala impresión que debió recibir con el proyecto contra la metropolitana tarraconense, pero quizás Dios lo permitió para que brillase más su intangibilidad y la razón de ser de su supremacía. Veremos en lo que pararán todas esas algaradas, que parece van ya de capa caída. Con la falta de formalidad de los políticos es posible que aquel proyecto sólo fuese un medio de atracción de las turbas, pero tales juegos son peligrosos y un día pueden tener fatales resultados.

Al salir de Ejercicios me han saludado dos súbditos de V. de la parte de Segarra que junto con otros sacerdotes de Solsona y de Barcelona han pasado aquí estos días de retiro. Es ésta una Casa muy bien situada y se comprende que tenga buena clientela espiritual.

Pasaré aquí tres o cuatro días para hacer una semi-visita y me trasladaré otra vez a Vic donde me tiene a sus órdenes.

Le besa la mano y se encomienda a sus oraciones su amigo y hermano

El de Vic.

En la Cueva de San Ignacio de Manresa.

T

775. A Tomàs Costa.

Vic, 29 de novembre de 1902.

Exmo. Sr. Arzobispo de Tarragona.

Mi venerado Metropolitano y querido Hermano: en vista de la suya he mandado al Sr. Ministro de Instrucción pública una exposición sobre la enseñanza de la Doctrina cristiana en las escuelas. La tenía ya preparada esperando la contestación de V. que ya presumía, pues tenía ya algún conocimiento de la historia de las representaciones colectivas a que V. se refiere. Pero por mi parte, Señor Arzobispo, cuente con que no le ha de faltar mi aquiescencia; pues en lo del proyecto de traslación de metrópoli ya puede V. pensar que me hubiese adherido plenamente, no obstante de que creía que de hacerse debía extenderse la protesta al proyecto de supresión de las Diócesis de la provincia amenazadas.

Cuente siempre con el respeto y la leal amistad de su afmo. hermano

El de Vic.

T

776. Al Cardenal Vives i Tutó.

Vic, 3 de desembre de 1902.

Eminentíssim Sr. Cardenal Vives, O.C.

Respectable Senyor Cardenal i car amic: anunciada prèviament pel bon amic P. Rupert he rebut sa *Expositio in Orationem Dominicam*, monument de la pietat i de la sabiduria cristiana dels sigles passats que V.E. ha tingut la inspiració d'organisar en llibres que indubtablement ha d'ésser de gran utilitat per al Clero, que convé s'alimente amb los men-

jars sòlids de l'ànima, que els temps moderns rares vegades solen produir.

És indubtable que la superficialitat dels esperits deriva de que no es nutreixen amb los aliments sòlids, de que no se serveixen dels medis educatius de la vida espiritual que proporciona la fecunda i altíssima activitat ascètica dels nostres antepassats en la vida religiosa.

Li quedo molt agraït a l'obsequi i demano a Déu concedesca a V.E. molts anys de salut i vida per a dedicar-se a obres de tant profit i això enmig del treball que naturalment li ha de portar lo altíssim càrrec que desempenya en la Santa Iglésia.

I al felicitar-lo per les pròximes festes de Nadal, lo saluda amb tot l'afecte i li besa reverentment la Sagrada Pórpora, son amic i servidor en Cristo.

Lo Bisbe de Vic.

C

777. A Josefa Rossell.

Vic, 4 de desembre de 1902.

Apreciada cosina: espero entregaràs l'adjunta carta al Peric Pasqual, per a que puga representar-me en l'assumpto de l'asfaltament. — Com la carta la só escrita per a que la puga ensenyar a qui convinga no li parlo de la salut de la seua Esposa, però li pots dir que m'interesso per ella i que desitjo que vaja bé. — També desitjo que tingues tu un bon hivern, que segurament passaràs menos fred que jo, puix a pesar de que encara no fa gaire fred ja tinc la mà balba que em fa fer la lletra pitjor. — Servesca també la present per a dar-te unes bones festes de Nadal, que desitjo que el bon Jesús te donga augments en la seua santa gràcia i a

Ell, que és font de misericòrdia, encomana a ton Cosí

Lo Bisbe de Vic.

F

778. A Rupert Mª de Manresa.

Vic, 5 de desembre de 1902.

Estimat amic: encara que ja só escrit a l'Eminentíssim Sr. Cardenal Vives (.....).

Aquests dies havem tingut agitació pel motiu d'un Decret d'en Romanones sobre ensenyança del Catecisme. Contra ell só exposat demanant la declaració de que no obligava en esta Diòcesis. Digui al Secretari que els envio lo Butlletí amb lo qual ja se n'haurà pogut enterar. Ara ha caigut, com sabrà, lo Ministeri però me penso que urgeix demanar la revocació del Decret puix de lo contrari deixarien i seria una gravíssima calamitat, que equivaldria a no ensenyar la doctrina en les escoles (.....).

SH

779. A Josefa Rossell.

Vic, 6 de desembre de 1902.

Suposo que ja hauràs rebut la carta que dirigesc al Pasqual per ton conducto i que vaig escriure immediatament de rebuda la de dit Pasqual. L'autoritzo a ell per a firmar lo compromís, pensant que a tu tal volta t'hauria mortificat tenir que intervenir.

Lo Bisbe de Vic.

F

780. A Tomàs Costa.

Vic, 16 de desembre de 1902.

Exmo. e Ilmo. Sr. Arzobispo de Tarragona.

Mi querido Hermano y venerado Metropolitano: me parece que debemos comenzar a pensar si es del caso que represente la provincia eclesiástica en el asunto del Catecismo. Yo creo que ni hablando siquiera de lengua, podríamos nosotros afirmar nuestro derecho de designar el catecismo en las escuelas porque lo enseñaran los maestros, y preguntar si este derecho subsistía en favor nuestro o si nos había sido quitado, y que declarase la autoridad política que tenía cada Ordinario el derecho de asignar el texto del catecismo de su diócesis a los maestros y estos la obligación de sujetarse a tal designador. — Dispense mi libertad hija del afecto que ya de tiempo le profesa su hermano y amigo

El de Vic.

T

781. A Rupert Mª de Manresa.

Vic, 18 de desembre de 1902.

Estimat amic: al rebre avui la seva carta anava a escriure les bones festes al Sr. Cardenal Vives per mediació de V. i així ho faig endossant amb la present la que dirigesc a l'Eminentíssim purpurat.

No he pogut encara complir l'encàrrec que em feia en l'anterior perquè em sembla que val més esperar a tenir ocasió de tractar-lo de paraula, i d'altra banda se'm figura que no tardaré molt a veure els interessats.

M'estranya lo que em diu respecte de les monges de Man-

resa perquè quan vaig practicar la visita pastoral a cada una d'elles oí en escrutini secret i cap d'elles va parlar-me de l'assumpto; de totes maneres valent-me dels medis que V. m'indica esbrinaré oportunament l'assumpto per a procedir, com V. indica també, amb tota la cautela per a no pertorbar a aquelles piadoses religioses.

Per lo demés, estimat Pare Rupert desitjo que l'Infant Jesús li porti totes les benediccions i li demana que li encomane amb fervor son amic

Lo Bisbe de Vic.

SH

782. A Tomàs Costa.

Vic, 19 de desembre de 1902.

Exmo. e Ilmo. Sr. Arzobispo de Tarragona.

Amado Hermano y venerado Metropolitano: le pongo cuatro líneas para felicitarle la próxima fiesta de su Santo Patrón y desearle unas santas Pascuas de Navidad. Que el Señor le conceda largos años de vida para poder regir esta Provincia eclesiástica en la paz santa y fecunda que edifica a los fieles y hace menos amargos los días del destierro de esta vida.

He recibido la suya participándome la exposición reclamando contra el Decreto sobre enseñanza del Catecismo. Ojalá que la disposición que dicen va a darse sea de buenos resultados.

Le saluda muy afectuosamente y se encomienda a sus oraciones, su amigo y hermano

El de Vic.

T

783. A Tomàs Costa.

Vic, 21 de desembre de 1902.

Exmo. e Ilmo. Sr. Arzobispo de Tarragona.

Mi querido Hermano y venerado Metropolitano: agradezco su carta y es muy posible que la representación de V. en nombre de la Provincia haya contribuido a la declaración que dicen va a venir ordenando que la designación del texto del Catecismo continúa siendo atribución de los ordinarios. Veremos lo que será.

Respecto a los superiores eclesiásticos yo estoy receloso. Desgraciadamente hace mucho tiempo que los Gobiernos españoles se esmeran en complacer a los malos sacrificando los buenos, y éstos tienen una paciencia que quizás llega a vicio.

Le repite sus felicitaciones de Pascua y le saluda afectuosamente, su amigo y hermano

El de Vic.

T

784. A la Comisión Organizadora de la «Colonia Nacional de San Francisco de Borja para Pobres Leprosos» en Gandia.[1]

Vic, 29 de desembre de 1902.

No puedo menos de aplaudir el generoso y divino pensamiento de constituir una Colonia en esa ciudad de Gandía para auxilio y curación de los pobres leprosos bajo la advocación de San Francisco de Borja. Encargado por mi ministerio de la defensa de la verdad sobrenatural de la Iglesia, considero la institución ideada por V.S. como una obra

apologética irrefutable del superior y celestial espíritu de nuestra Sagrada Religión. Esas obras prácticas de caridad y de abnegación tienen una fuerza de convencer superior a las obras literarias, y descubren a las claras que su Autor primero e inspirador es el mismo Espíritu Santo. Tengo la íntima convicción de que el predominio de la Fe en la sociedad moderna ha de imponerse con la suavidad penetrante e irresistible del ejercicio de la caridad cristiana. Mientras los sectarios socialistas hablan con altisonancia de su amor a los hombres, nosotros los católicos hemos de esmerarnos en practicar humildemente y con fervor las obras de misericordia curando a los enfermos, siguiendo el ejemplo de N.S. Jesucristo que ya curaba a los leprosos. Por esto pido al Padre celestial envíe sus eficaces auxilios a esa benemérita Junta, a fin de que logre la plena realización de su cristiano intento, que ha de redundar en gloria de Jesucristo y de su gran siervo San Francisco de Borja, y en utilidad de nuestros hermanos pobrecitos y enfermos. Dios guarde, &

El Obispo

F

1. Publicada en un portafoli titulat *Caridad heroica.* — Colonia Sanatorio Nacional de San Francisco de Borja para pobres leprosos. — Año 1904. — Valencia. Tipografía Moderna, Avellanas, 11. (Nota de Fortià Solà).

785. A Maria dels Dolors Vilaclara.

Vic, 30 de desembre de 1902.

Apreciada Dolors: la Santa Infància de Jesús que en aquests dies commemoram dóna a tots los esperits consol i esperança, i ajuda a portar la creu a les ànimes afligides, i

fins dóna aquella alegria diferenta de la mundana, i més pura que ella, que no es funda en los consols del món, sinó en lo goig de la gràcia i de la caritat, que són ja un principi de l'eterna vida.

Felices les ànimes que es troben en aquest estat al qual tots devem aspirar, i treballar per a arribar-hi. Despullarnos de l'home vell i revestir-nos de l'home nou, que és Jesucrist.

V. que prega molt, demani aquesta gràcia per V. i per mi. Jo aquests dies só anat de convent en convent de monges predicant la perfecció i la santedat de la vida, però desgraciadament estic molt lluny d'ella.

Li desitja salut i el consol de l'esperit i la saluda afectuosament i la beneeix

Lo Bisbe de Vic.

F

786. A Josefa Rossell.

Vic, 31 de desembre de 1902.

Apreciada Cosina: segueix en la casa a on vius la regla que en les teues cases sègueix lo teu procurador en quant a reparacions & puix tenint tu cases a Barcelona ja no ets forastera en aquest assumpto, i jo no m'hi só fixat mai.

Desitjo que el bon Jesús te concedesca una bona participació en les gràcies que Ell portà al món i que el nou any sia per tu de santa pau i alegria. — I encomana a Déu a ton cosí que et saluda afectuosament

Lo Bisbe de Vic.

F

787. A Lluís Millet.

Vic, 7 de gener de 1903.

Estimat Lluís: me sap greu de no poder-lo complaure. Estan fent en aquesta Catedral lo solemne Octavari del Santíssim Sagrament (per sempre sia alabat) i s'acaba lo pròxim diumenge amb processó pontifical per dintre del temple. No havent-hi causa grave, seria notat que jo deixés d'anar-hi. Per lo demés, ja que tinc especial devoció a Sant Ramon conterrani meu, que amo en gran manera lo cant gregorià i tinc molt afecte a l'Orfeó, i en particular a son Director, ja pot pensar que amb molt gust hauria pres part en la solemnitat projectada. Espero que així ho manifestarà als seus companys, als quals saluda molt afectuosament, lo mateix que a Vostè, son amic i servidor en Cristo

Lo Bisbe de Vic.

F

788. A la R. M. Priora de l'Ensenyança de Manresa.

Vic, 12 de gener de 1903.

Madre Priora: les concedo la gracia que me piden de tener expuesto Nuestro Señor en las funciones de mañana y tarde de la fiesta de la Beata Madre Fundadora, pero quiero tener una parte en las oraciones de la comunidad, ya que celebré de pontifical y prediqué con motivo de la beatificación de la bienaventurada Juana de Lestonach.

Han contestado a las francesas de la manera que exige la caridad fraternal. Si venía el caso desgraciado de tener que salir de sus conventos convendría no obstante que pensasen V.V. la forma de ejercer la hospitalidad con las mis-

mas, para evitar inconvenientes que naturalmente habrían de resultar.

Envía sus más afectuosas bendiciones a toda esa Comunidad y a su querido capellán su servidor en Cristo

El Obispo de Vic.

V

789. A Jaume Collell.

Vic, 20 de gener de 1903.

Estimat amic: te suposo ja amb la petita operació feta i de convalescència en l'estació de la Garriga, a on al mateix temps de refer la salut, aprofitaràs lo temps per a l'estudi. Aquí no hi ha res de particular que jo sàpia i les coses van fent pacíficament son curs natural; però he volgut posar-te aquestes quatre ratlles puix desitjo saber si l'operació ha anat bé i si ha quedat extirpat lo pòlip; perquè encara que no era operació d'importància, no obstant sempre fan una mica d'impressió. I encomanant-se a les teues oracions, te saluda afectuosament ton antic amic i servidor en Cristo

Lo Bisbe de Vic.

DA

790. A Manuel Guasch.

Vic, 20 de gener de 1903.

Sr. Dn. Manuel Guasch.

Estimat Manel: jo t'esperava en alguna de les passades festes o diumenges i l'esperança fins ara no s'ha realitzat. No ho puc atribuir a por del fred perquè ja sé que no ets tan covard, tampoc a peresa perquè sé també que ets argent viu, ni a malaltia teua o de la teua esposa perquè me sembla que ho hauria sabut. De consegüent és hora de que algun dia acompanyat del Dr. Joanic, sol o de la manera que bé t'aparega, vingues a esta terra de boira, però que aquest any no ha fet freds d'aquells de Vic. — Moltes memòries a la Maria, i que a ella, a tu i al nen lo Senyor vos beneesca escoltant los desigs de ton afm. amic

Lo Bisbe de Vic.

F

791. A Àngel Aguiló.

Vic, 20 de gener de 1903.

Sr. Dn. Àngel Aguiló.

Estimat Angèlic: m'alegrà la notícia que em donares de que amb l'aprovació de la teua família t'havies promès pel matrimoni. Que Déu te beneesca i trobes en dit estat la pau i consol de la vida i la preparació per a l'eternitat, que és l'interès més important de l'home. T'encomano al Senyor per a que te donga sos auxilis en lo pas que vas a dar.

Suposo que continues treballant de l'ofici d'arxiver i del de literat. No et faràs ric en ells, però sí que dignament exercits hi trobaràs les pures delícies que valen més que les que proporciona la moneda.

Moltes memòries a la teua Mare i a les Ties de part de ton afm. amic

Lo Bisbe de Vic.

BC

792. A Joan Maragall.

Vic, 22 de gener de 1903.

Car amic: só vist la mort de la seva Mare, que al cel sia, i li escric aquestes quatre ratlles de pèsam i demano a Déu l'etern repòs de la difunta, i el consol, que Ell sol pot donar, de la seva família. — Recordi's del text de St. Pau: no volgueu plorar com los qui no tenen esperança. És a dir, plori, però com los qui tenen esperança, que ploren i esperen perquè tenen fe i aquestes llàgrimes suavíssimes són agradables a Déu qui dóna la vida i la mort, i que ens ha criat i redimit per a la immortalitat. — Demà, si Déu vol, en la santa Missa, pregarà per ella i per V.V. son afm. servidor en Crist

Lo Bisbe de Vic.

F

793. Als devots de Manresa que edifiquen un temple en honor de Sant Josep.

Vic, 28 de gener de 1903.

Als catòlics manresans. — Mai els fidels cristians seran prou devots del gloriós Patriarca Sant Josep perquè ell és d'entre tots els fills d'Adam, treta la Immaculada Verge Maria, el qui ha estat en major intimitat amb Jesús, Déu i home verdader. Per això els fills de la Iglésia catòlica tots cerquen la protecció del gran Patriarca i en la seva devoció troben un consol inexplicable. Com la devoció a Maria Santíssima, la devoció a Sant Josep se distingeix per la seva dolçura i suavitat. Sant Josep mai repel·leix a ningú que se li acosti per a obtenir lo seu auxili, escolta sempre i se fa l'advocat

d'aquell qui l'implora amb cor recte i senzill. És sobretot l'amic dels humils perquè ell fou humil aquí a la terra encara que al cel estigui sublimat a un grau elevadíssim de glòria. Per això Sant Josep i els humils congenien en gran manera. Ell fou un home del poble, al mateix temps que era un home de Déu, i d'aquí ve que sia un Sant tan popular. Per això observareu que providencialment les iglésies de Sant Josep que es van construint per les ciutats, són construïdes en els arrabals i en aquests santuaris hi acut tota mena de gent sens distinció de classes, i la gent com més senzilla, més devoció té al gloriós Patriarca. — El Sant Fuster de Nazaret no ha perdut a la glòria les seves antigues aficions i gustos. Les seves relacions en lo món, continuen essent en gran part entre gent popular, com ho eren mentres vivia a la terra i treballava en la seva botiga de Nazaret. Amà i escoltà també als rics i els inclinà a ésser generosos amb els pobres, i així se compleix la llei de Jesucrist qui vol que els hòmens sien germans i que s'ajudin els uns als altres. — Per això veureu que en honor de Sant Josep, baix el seu títol i protecció se fan grans edificis i es gasten quantitats importants, en obres que redunden en bé espiritual i corporal del poble. — De consegüent exhortem a tots els piadosos manresans a que contribueixin a l'edificació de la iglésia i casa de Sant Josep del poble nou a fi de que a no tardar sia aquell un lloc de devota peregrinació, com una nova casa de Nazaret, a on s'hi vagi a cercar la inspiració santa de la caritat divina, o sia de l'amor a Déu i de l'amor als hòmens.

Josep, Bisbe de Vic.

F

794. A Josep Vidal.[1]

Vic, 28 de gener de 1903.

Estimat Mossèn Vidal: no hi ha inconvenient en que V. accepti la donació per un fi piadós. Però per demanar limosnas i procedir a l'erecció de l'Església, vull que es constitueixi una junta a lo menos de tres persones baix la presidència del pàrroco i del Sr. Arxipreste. — S'encomana a ses oracions i el saluda i beneeix

Lo Bisbe de Vic.

F

1. De Manresa.

795. A les Religioses Salesses de Manresa.

Vic, 30 de gener de 1903.

Madre Superiora: sirva esta carta como si fuera escrita en el mismo día de San Francisco. Era ayer la fiesta del Santo Prelado y Fundador, y la memoria que ayer hicimos de él, siguiendo la Sagrada Liturgia, no es de aquellas que pasan sin dejar huella en el alma. La Caridad es fuego y las marcas de fuego quedan indelebles, y San Francisco es el apóstol de la caridad y su palabra es de una vehementísima suavidad penetra en el espíritu religioso y lo unge maravillosamente como un aceite y bálsamo celestial. — Por esto las exhorto a leer y meditar profundamente los escritos del glorioso fundador. La palabra de San Francisco debe ser meditada, porque a ejemplo de Nuestro Señor Jesucristo, su voz no era de estrépito, y su palabra es siempre mansa y para que llame la atención de nuestro torpe entendimiento que se fija principalmente en lo ruidoso, es preciso la reflexión, la soledad y el recogimiento mediante el cual nuestra alma se hace más perspicaz para penetrar la profundidad de la palabra inspirada, siempre muy llena de sentido,

pero que en su expresión es simple, modesta y de poco ruido. — Las hijas de la Visitación son hijas de San Francisco y de consiguiente también discípulas suyas y en esa escuela ascética a que Dios ha llamado a todas VV. el libro de texto ha de ser la palabra siempre viva del Maestro, a quien precisamente la Iglesia ha declarado doctor en el concepto principalmente de Maestro de vida espiritual. — Ese Convento de Manresa tiene condiciones especiales para escuela. — Todo Monasterio supone recogimiento y silencio, porque la distracción y la conversación debilitan el alma y le disminuyen la capacidad que necesita para entregarse al estudio siempre sutil de la Sabiduría divina, de que debemos revestirnos. Su Monasterio de V.V. en una ciudad pequeña, en la cúspide de una montaña, con un horizonte extensísimo, con la montaña de Montserrat a la vista, la cueva de San Ignacio a los pies, se presta admirablemente a las dilataciones de la piedad que lleva a Dios, por ministerio de las cosas criadas entre las cuales estamos. — Y esa vida de recogimiento y de devoción, siempre necesaria a la Iglesia de Dios, hoy lo es de una manera extraordinaria porque muchos cristianos tienen una noción defectuosísima de la perfección espiritual y hasta podemos decir que la desconocen. — Por esto yo pido a Dios que ese nuevo y tierno monasterio de Manresa vaya robusteciéndose y creciendo, más que con la magnitud material del número, con la magnitud espiritual de la perfección religiosa y de la caridad divina, para que llame sobre esa ciudad de Manresa las bendiciones celestiales y obtenga sobre su Prelado la gracia propia de su estado, por lo cual se encomienda a las oraciones de todas las Religiosas y a todas envía su paternal bendición

El Obispo de Vic.

F

796. A Maurici Serrahima i Palà.

Vic, 4 de febrer de 1903.[1]

Estimat Don Maurici: he vist l'esquela mortuòria del seu fill Joan per a mi de dolça memòria des de que el coneguí en lo Círcol de S. Lluch; i comprenc quant ha tingut de mortificar a son pare aquesta separació disposada per Déu Senyor nostre. Però recordi's d'aquell text: no vulgau plorar com los qui no tenen esperança. Que les seues llàgrimes sien de suau esperança en la immortalitat gloriosa que nos meresqué lo diví Redemptor Jesús. Pregaré per l'ànima de l'estimat difunt i pel consol dels seus pares i germans a tots los quals envia son pèsam, son afm. amic

Lo Bisbe de Vic.

N

1. Una correcció d'una altra mà diu: «març».

797. Al P. Rupert Mª de Manresa.

Vic, 9 de febrer de 1903.

Rt. P. Rupert de Manresa, O.C.

Estimat amic: V. interpretà perfectament lo meu pensament. La meua targeta fou una simple condescendència que el qui l'havia de llegir ne comprendria la intenció. Jo diguí primer als de Manlleu que lo que volien demanar al Papa era una grosseria; però V. comprèn lo que són los pobles, insistiren, i aleshores vaig escriure la targeta creient que el Senyor Cardenal la sabria llegir i entendre. — Està de consegüent acabat l'assumpto i esquinci la instància.

Si no ha rebut rebrà luego lo Sr. Cardenal altra instàn-

cia però aquesta ja és de millor caràcter: la definició dogmàtica de l'Assumpció de la Verge. Sempre, no obstant, que l'Eminentíssim Senyor seguesca lo camí que crega més oportú, i si a ell li semblava, que dada la seva posició no li convenia immiscuir-se en l'assumpto, faça-ho V. de la manera que li sembli més convenient.

I al Sr. Cardenal i a V. caríssim amic, saluda molt cordialment

Lo Bisbe de Vic.

V

798. A Joan Maragall.

Vic, 10 de febrer de 1903.

Estimat Maragall: potser ara fóra hora de pagar lo deute de la visita. Lo Pirineu és blanc de neu i molt hermós, i jo, passada la Pasqua, hauré de sortir. Si no vol venir sol, porti-se'n son cunyat Ripoll, o qualsevol altre conegut i escriga un dia o dos abans perquè jo no em trobés fora en algun poble per raó de l'ofici pastoral. — Demana a Déu que beneeixi a V. i a tots los seus, son amic

Lo Bisbe de Vic.

F

799. A Tomàs Costa.

Vic, 12 de febrer de 1903.

Exmo. e Ilmo. Sr. Arzobispo de Tarragona.

Mi venerado Metropolitano y caro Hermano: no tiene aplicación lo que me dice V. en su carta de ayer sobre los inconvenientes que pueda traer la entrega de láminas intransferibles a las Comunidades de Presbíteros que acuden en reclamación al Gobierno, a esta Diócesis de Vic que no ha hecho cesión canónica de bienes al Gobierno y de consiguiente tampoco ha recibido láminas intransferibles.

Le besa las manos con todo afecto su amigo y hermano

El de Vic.

T

800. A Mercè Vilaclara.

Vic, 13 de febrer de 1903.

Merceneta: agraesc molt i molt la fotografia del V. martri Almató i lo aprofitaré per a posar-lo en lloc vist. Ja que no som sants a lo menos hem de saber estimar als qui ho són, i a l'Almató li tinc l'afecte particular per ésser fill d'esta Diòcesis i frare predicador. Aquest dia celebràrem una Sessió necrològica en honor d'un altre frare dominicà i vigatà i company del venerable: lo Bisbe Colomer. Lo Dr. Mariano Serra ne llegí la necrologia o biografia escrita per ell mateix amb l'interès i bon gust que sap donar a lo que ell escriu. Respecte del V. Almató estic esperant de Roma los documents necessaris per a fer aquí un petit procés *de non cultu* que m'escrigué lo soci del General dominicà que enviarien. Me penso que no es tardarà la beatificació del company del Pare de V.V.

No s'encaparrin massa en lo d'aquell jove, ni maliciïn tampoc massa. Encomanen-lo a Déu i la vigilància discreta, no excessiva.

A no tardar rebran una Pastoral de Quaresma. — No

m'estranya queden edificades del culto diví a Sant Felip Neri; si en totes les iglésies anés com a les filipones altra seria la pietat del poble cristià que té sa escola en los temples, i els deixebles són segons les escoles.

Moltes memòries a la Dolores i totes dues preguen molt per son afm. servidor en Cristo

Lo Bisbe de Vic.

F

801. A Josep Mª Sert.

Vic, 18 de febrer de 1903.

Estimat Josep Mª: ja saps que la teua companyia sempre per a mi és un goig, de consegüent tant si véns amb les mans a les butxaques com no, procura, si tens temps, en la tua anada a Barcelona fer una petita visita a Vic. Sempre conversar sobre del tema té la seua utilitat.

Sento les notícies de caràter íntim que em dónes, però amb discreció i amb l'auxili de Déu potser podreu normalitzar les coses.

Esperant, doncs, donar-te l'abraçada d'afecte paternal, te saluda i te desitja un bon viatge

Lo Bisbe de Vic.

V

802. A Lluís Vila Miralles.

Vic, 19 de febrer de 1903.

Mon estimat diocesà: acabo de rebre la seva atenta car-

ta participant-me que va a presentar-se als comicis per a la pròxima elecció de Diputats a Corts, per a lo districte de Manresa.

Li agraesc l'atenció que en aquest acte solemne tributa a l'autoritat de la Iglésia i la manifestació de sos afectes filials envers ella.

I saludant a V. afectuosament demana al Senyor lo beneesca junt amb tota sa família

Lo Bisbe de Vic.

V

803. A Josep Alabern.[1]

Vic, 21 de febrer de 1903.

Estimat Sr. Arxipreste: respecte a lo que em consulta sobre Exposicions al sant Pare contra la supressió de la Diòcesis etc. me sembla que lo més natural és que s'unesquen amb los d'aquí a Vic que es constituïren per a treballar en defensa de la Diòcesis. Los esforços tant com són unificats i concrets me semblen de major resultat. Per lo demés jo tinc per tan desastrós el projecte, si encara existeix, de suprimir diòcesis, que consideraria aquest fet de molts més desastrosos resultats que el fet de l'any trenta-cinc. Segons la institució de Crist lo govern espiritual de pastoral, i en les grans diòcesis ha de reduir-se a una administració que exerceix una molt dèbil influència sobre dels fidels. — Respecte a la missió m'alegro de que es faci, i si Déu vol assistiré a la conclusió; però ha de ser de manera que vinga la conclusió després del 28 de maig, festa de Sant Felip Neri, puix los felipons als quals la Diòcesi deu molta atenció, ja altres anys m'havien demanat que els prediqués lo dia del seu fundador, i aquest any els só promès que els faria lo sermó, que

fins ja el tinc pagat, puix m'han regalat la *Vida* feta pel Cardenal Capecelatro, amb enquadernació bonica. — No solsament assistiré a la conclusió de la missió, sinó que si V. a temps m'ho avisa, faré, com a Vic vaig fer, una al·locució als Manresans, anunciant l'envio de la missió com a Prelat, i excitant a que s'aprofiten d'aquesta gràcia. No obstant això ha d'ésser amb la condició de que los entusiastes de Valldaura estiguen quiets i no pretinguen que jo m'hagi de ficar en les seves coses, anant per camins absurds. — Les Salesses sols m'havien demanat l'assistència a la benedicció; però m'alegro de què hi sia lo bon i estimat Germà de Tortosa. — Si V. junt amb los altres pàrrocos creien convenient donar altra forma a la festa del jubileu Pontifici, mentres vagen d'acord, queden autoritzats; però que sempre hi hagi *Te-Deum*. — Lo saluda molt afectuosament i el beneeix

Lo Bisbe de Vic.

Suposo que els de l'Orfeó li parlaran de la meva contestació.

F

1. Arxiprest de Manresa.

804. A Manuel Duran i Bas.

Vic, 26 de febrer de 1903.

Exmo. Sr. Dn. Manuel Duran y Bas.

Mi antiguo maestro y caro amigo: he recibido la suya y el canónigo Collell por carta desde la Garriga me comunicó el encargo de V. pero remitiéndose a cuando venga a ésta para hablar del asunto. No creo que tarde en venir pues me decía que estaba en la Garriga sólo unos días para descan-

sar de una molesta operación que ha tenido que sufrir para serle estirpados unos pólipos en las narices.

Comprendo su deseo de que escribiese mis pastorales simultáneamente en las dos lenguas y lo haría si creyese que la utilidad espiritual que de ello se reportaría había de compensar el trabajo y el gasto de la traducción y de dos ediciones. Pero lo dudo; y tengo algun motivo para creer que fuera de Cataluña serían leídas de muy pocas personas.

Me alegro que los suyos vayan convaleciendo del despido del invierno. En Barcelona ya casi a estas horas pueden dar por terminados los fríos con las consecuencias que de ellos suelen provenir.

Y deseando, mi muy caro amigo, para V. y toda su casa la salud y la tranquilidad y cristiana alegría a todos V.V. saluda muy afectuosamente

El Obispo de Vic.

N

805. A Ildefons Roca, S.J.

Vic, 27 de febrer de 1903.

Rt. P. Ildefonso Roca, S.J.

Estimat Pare Roca: Déu los pagarà lo bé que faran amb la «Reunió de Sant Ignasi» al jovent treballador. Aquesta classe social, la més estimada de Jesucrist, té en lo temps modern i sembla que encara està destinada a tenir-ne més en lo pervenir, una gran importància social. Per nosaltres sempre ha tingut importància primària, perquè és a on hi ha més ànimes per a salvar, i de consegüent és la més apropiada als tresors de Jesucrist; però lo desenrotllament social la portarà a ésser, i ja és avui, un factor essencial en la màquina del món. Per això és que envers ella havem de di-

rigir l'eficàcia evangèlica. Una de les coses més tristes del nostre temps és que el poble, fill predilecte de la Iglésia, avui en sa gran massa obrera estiga en prevenció contra d'ella. Que Déu, doncs, los ajudi i que el gloriós Sant Ignasi intercedesca per aquesta obra tan pròpia de son zel apropiat sempre a les condicions del temps.

I concedint quaranta dies d'indulgència per cada acte de pietat dels que celebra la *Reunió*, saluda a V. i a tots los cooperadors, religiosos i seculars, i a tots envia sa més afectuosa benedicció

Lo Bisbe de Vic.

Los P.P. Quaresmers estan bons i alegres.

F

806. A Manuel Catarineu.[1]

Vic, 6 de març de 1903.

Estimat amic Mossèn Manuel: he rebut la seua carta en la qual hi veig son amor a la Religió i a la ciutat d'Igualada. No ens havem de desanimar per les contradiccions que mai s'acabaran en lo món; sinó revestir-nos d'un esperit de pacificació i d'abnegació i treballar sempre per la unió que és lo major bé que hi pot haver en lo món. La *pax Christi*. Que ella sia sempre lo seu consol li desitja son antic amic que el saluda i beneeix

Lo Bisbe de Vic.

F

1. D'Igualada.

807. A Leonci Soler i March.

Vic, 6 de març de 1903.

Estimat Leonci: V. té dret de demanar-me lo que em demana i de consegüent tinc jo l'obligació de respondre-li, com ho faig en la carta que li escric. De consegüent V. li pot donar la publicitat que tinga per convenient.

Desitjo que la seua Senyora Mare i tota la família estiguen bé, i a tots saluda afectuosament, son amic

Lo Bisbe de Vic.

SM

808. A Leonci Soler i March.

Vic, 6 de març de 1903.

Estimat Don Leonci: acabo de rebre la carta participant-me que va a lluita electoral en los pròxims comicis per a diputat a corts en eix districte de Manresa i demanant-me si aprovo lo seu pas i fent declaracions de fidelitat a la Iglésia. Mai só dubtat de son afecte a la Iglésia i per lo tant ja pot comprendre que no trobo cap dificultat, com a Superior espiritual de la Diòcesis, en què V. se presenti candidat a la Diputació a Corts, en lo districte d'a on és natural, propietari i resident.

I al saludar a V. molt afectuosament prega al Senyor concedesca sa celestial benedicció per a tota aqueixa casa de V., son afm. amic i Prelat

Lo Bisbe de Vic.

SM

809. A Lluís Álvarez.

Vic, 8 de març de 1903.

Estimat amic: ja só escrit a la Junta d'Obra, amb motiu de la bona nova de la Iglésia parroquial; però V. me dóna notícia encara d'altres millores. — Demano a Déu que beneesca la seva amable família, i donga salut a sa respectable Esposa, i a tots envia son afectuós saludo son amic i servidor en Cristo

Lo Bisbe de Vic.

F

810. A les Monges Carmelites del Convent de Santa Teresa, de Vic.

Vic, 16 de març de 1903.

Mare Priora: Déu Senyor nostre ha volgut visitar la Comunitat de Santa Teresa portant-se al cel a tres religioses amb molt poc espai de temps. Però les visites del Senyor sempre són profitoses puix sempre les fa pel nostre bé. No parlo ja de les religioses que han fet lo viatge envers l'eternitat, que elles sempre hi han guanyat, puix han sortit de l'esclavitud de la carn, per a entrar en la llibertat de l'esperit que es troba disfrutant de la presència de Déu. Però fins la Comunitat que ha perdut tres indivídues i de consegüent ne trobarà la falta, de segur que Déu li donarà una compensació per un altre cantó, puix lo Pare celestial coneix la nostra misèria i flaquesa i si apreta per una part, per altra ajuda i conforta. La confiança en Déu és la base de la vida cristiana i molt més de la vida religiosa, i aquesta confiança mai queda defraudada, puix Déu té molts medis per a aju-

dar als seus fills de la terra, que fills de Déu som tots los qui havem sigut regenerats per la gràcia del nostre Redemptor Jesús. I si els homes són misericordiosos amb sos fills, molt més ho serà lo Pare celestial, que és Pare d'infinita perfecció.

Deixem-nos, doncs, sempre en les seues amoroses mans amb tranquil·litat, pau i confiança i l'experiència nos demostrarà que Déu mira per nosaltres i que la seua misericòrdia és infinita. Vol que passem tribulacions per a que tingam ocasions d'exercitar la virtut, oferir-li sacrificis i coneixem la nostra misèria i la necessitat que tenim d'Ell. Quan los sentiments del nostre cor no troben consol a la terra se dirigeixen al cel, i així és que quan moren les persones que nosaltres estimem aleshores aquell amor que teníem a aquelles criatures, encara que fos un amor bo i sant, se consagra a Déu, qual amor sempre és més excel·lent que l'amor a la criatura, perquè l'amor a Déu és amor de fill que és més excel·lent que l'amor de germà, que és lo que tenim al nostre pròxim.

Pregaré a Déu per les difuntes Religioses i per les necessitats de la Comunitat, i a V. R. Mare Priora i a totes ses germanes saluda molt afectuosament i envia sa benedicció

Lo Bisbe de Vic.

ST

811. A Pere Bolet, S.J.

Vic, 17 de març de 1903.

Al Pere Bolet, S.J.

Estimat: ja t'hauria escrit però vaig esquinçar la carta en què me daves la teua direcció i só tingut que demanar-la al Pare Rector de la Cova de Manresa; i avui dia de Sant Pa-

trici, després de dita la Santa missa en son honor i haver-te recomanat al Sant Apòstol d'Irlanda t'escric aquestes quatre ratlles d'afecte. M'alegro de que et probe eix país, i procura aprofitar-te en aquest temps de preparació per al sagrat ministeri. L'estudi i l'oració donaran al teu esperit lo tremp convenient per a influir sobre l'esperit del pròxim i acostar-lo a Déu per medi de Jesucrist, nostre misericordiós Mediador.

Tota aquesta Quaresma formen part d'aquesta família episcopal los P.P. Viladevall i Solà, de la Companyia, l'un quaresmer a la Catedral i l'altre, com terceró, als convents, noviciats i cases de beneficència. Los dos te saluden.

I tu, caríssim, encomana a Déu a ton parent afm. que t'envia sa benedicció

Lo Bisbe de Vic.

F

812. A Josep Deàs.

Vic, 18 de març de 1903.

M.I. Sr. Abat de Montserrat.

Estimat amic: que Sant Benet beneesca a V.R. i a tota la Comunitat d'eix sempre estimat Monestir.

Tinc devoció particular al Sant Patriarca i per això crec agradar-li enviant als benedictins de Montserrat lo testimoni d'un afecte especial i d'un record que ha de durar tant com la vida. — I encomanant-se a les oracions de la Comunitat, a V.R. i a tots los monjos envia son afectuós saludo son amic

Lo Bisbe de Vic.

M

813. A Manuel Duran i Bas.

Vic, 21 de març de 1903.

Exmo. Sr. Dn. Manuel Duran y Bas.

Mi querido amigo y antiguo Maestro: ya puede V. pensar si me complace la designación para Obispo auxiliar de ésa de mi caro y fraternal amigo Ricardo Cortés. El Sr. Cardenal estará más descansado, porque de seguro que se fía tanto de Cortés, como de sí mismo, y Cortés era el único que podía ser su auxiliar. Todo Barcelona le conoce y le aprecia y el éxito está asegurado.

Respecto a lo que me dice de Collell hay lo siguiente. Un día yo le dije que creía oportuno un homenaje literario a Verdaguer en esta Diócesis para desvirtuar la acción de la gente avanzada que quisiera arrancar el poeta a la Iglesia, pero que esto tenía una condición necesaria y era que él debía ser el portavoz de tal homenaje. Collell me contestó que los del Círculo literario y otros elementos de aquí tenían hecho el proyecto de celebrar un gran acto literario con el propio objeto, a cuyo fin se proponían invitar personalidades muy caracterizadas y salientes de Madrid y de Provenza; y entonces yo le manifesté que desistía de mi pensamiento, pues parecería que yo quería estorbar el mencionado proyecto, y que de hecho más o menos lo estorbaría.

Esto es, mi caro Dn. Manuel, lo que hay en el asunto y nada más, y esto antes que él, Collell, me manifestase su proyecto de V.

Con muchos saludos a toda su familia, en especial a la buena Dª Claudina, se despide de V. su afmo. amigo

El Obispo de Vic.

N

814. A Josep Alabern.[1]

Vic, 22 de març de 1903.

Estimat Sr. Arxipreste: sento la notícia que em dóna de que a Manresa va a representar-se la Passió de N. S. Jesucrist. Com convé que els fidels estiguen advertits de que dita representació està prohibida per l'autoritat de la Iglésia, los RR. Pàrrocos ho advertiran al poble en la primera festa que ocorri i procuraran fer evident com presentar a les taules del Teatre les sagrades persones de Jesucrist i de sa Santíssima Mare, deroga la dignitat i és injuriós al diví Redemptor i a la Verge Maria, motiu per lo qual ha posat dita prohibició la Iglésia, i com que es tracta d'un precepte eclesiàstic en cosa greu, la seva transgressió importa pecat mortal. Lo que també comunicaran al poble; i els confessors ho tindran present per a los casos que se'ls presentin. Convé que tinguen present, encara que de segur ja ho saben, que l'obra literària no és prohibida, sinó que lo que està prohibit és la seva representació en la escena dels teatres. I aprofitin l'ocasió d'aquesta transgressió del precepte de la Iglésia, en matèria que toca a la mateixa honra de Jesucrist, per a excitar al poble fidel a la pràctica de la penitència i oració i a totes les famílies cristianes que vulguen conservar aquest noble títol, l'obligació que tenen d'apartar-se de tal espectacle pecaminós. — I jo miraré d'enterar-me de si l'actual legislació me dóna base i garantia de reclamar davant de l'autoritat civil sobre aquesta matèria amb esperança d'èxit. — I a l'encomanar-se a les seves oracions lo saluda afectuosament i el beneeix

Lo Bisbe de Vic.

F

1. Arxiprest de Manresa.

815. Al Sr. Rector de Prats de Rei.

Vic, 22 de març de 1903.

Mi muy querido Sr. Cura-Párroco: la cantidad destinada a misas puede V. desde luego dedicarla a la celebración, y como yo tengo facultades de reducirlas al estipendio de seis reales puede V. partir de esta base. La reducción a aniversarios no me pareció conforme a los buenos principios. Si al acabar el año le sobran a V. misas por no haberse podido celebrar las manda V. a esta Secretaría de Cámara, según las disposiciones de la Santa Sede, a fin de que sean celebradas. Supongo que ya recuerda V. que está prohibido mandarlas fuera de la Diócesis.

Conforme V. desea se mandarán a no tardar a sus vicarios los respectivos nombramientos de Ecónomos de beneficios vacantes en esa, para los objetos que V. desea.

Me parece que su letra indica que su mano no está tan temblorosa como cuando visité esa Parroquia, de lo cual me alegro mucho y pido al Señor le conceda largos años de vida.

Y encomendándose a sus oraciones le saluda afectuosamente y le bendice

El Obispo de Vic.

V

816. A Miquel Costa i Llobera.

Vic, 26 de març de 1903.

Estimat: acabo de rebre lo seu volum «Tradicions i Fantasies» i li dono moltes de gràcies per l'obsequi. Fins dins de les graves obligacions pastorals, algun cop serveix de saludable expansió la lectura de Poesia, en la qual V. Déu l'ha fet mestre. Que el Senyor li donga molts anys de vida per a

treballar en enriquir cristianament la literatura catalana. — Encomanant-se a les seves oracions, lo saluda afectuosament son amic

Lo Bisbe de Vic.

F

817. A la Rvda. Mare Superiora del Convent de Maria Reparadora de Manresa.

Vic, 31 de març de 1903.

Madre Superiora: con mucho gusto recibo la noticia que me comunica de la ida próxima a Manresa del Sr. Obispo de Oviedo, para recibir los votos de unas novicias de esa Congregación procedentes de aquella Diócesis. Diga V.R. al Sr. Obispo que considere esta Diócesis como la suya, y practique aquí todos los actos que desee, y que aun sería mayor mi gusto si pudiese abrazarle en esta ciudad de Vic. — Y que V.R. y todas sus hermanas puedan celebrar con espiritual consuelo y provecho las próximas solemnidades de la Pasión, Muerte y Resurrección gloriosa del Señor, que a todas saluda y bendice, encomendándose a sus oraciones,

El Obispo de Vic.

F

818. A Dolors Vilaclara.

Vic, 2 d'abril de 1903.

Dirà a la Merceneta que li agraesc lo llibret de la novena del B. Oriol i que m'hi encomane; així com sento la ma-

laltia de l'Eugeni i desitjo que Déu l'ajudi. I a Vostè que la Verge Maria en lo misteri de sos Dolors la protegesca i li donga consol i profit espiritual i que les dues germanes passen en Sant recolliment les pròximes solemnitats de la Passió, Mort i gloriosa Resurrecció del Senyor.

I les saluda i beneeix

Lo Bisbe de Vic.

F

819. A Francesc Raspall.[1]

Vic, 2 d'abril de 1903.

Estimat Mossèn Francisco: Só vist l'esquela mortuòria del teu bondadós oncle Dr. Garí en lo Diari, i t'escric aquestes quatre ratlles per a donar-te lo pèsam a tu i a tots los de sa casa. Que Déu lo tinga al cel; l'encomanaré al Senyor, perquè des de molt joves érem amics, i sempre nos havíem apreciat, i son caràcter bondat i pietat l'hauran fet accepte davant del Jutge etern. — I tu, estimat i jove sacerdot, procura imitar la seva prudència i virtut eclesiàstica, saludant-te afectuosament ton amic,

Lo Bisbe de Vic.

F

1. Beneficiat de Sant Agustí de Barcelona.

820. A Eudald Ferret.[1]

Vic, 6 d'abril de 1903.

Estimat Sr. Rector: encara que desgraciadament s'abusa de les Misses a l'aire libre, no obstant, tractant-se de que els nois de les escoles convé que vegen la Religió en tots los actes de la vida, i en lo cas de V. la gent no cabria en la Iglésia, prenent V. les precaucions per a que se guarden al diví Sacrifici los respectes i veneració deguts l'autoritzo per a celebrar la Missa de què em parla. Desitjo que celebre amb espiritual consol les pròximes solemnitats de la Passió, Mort i Resurrecció del Senyor, i que son cor de sacerdot s'enriquesca de caritat per a l'ofici de cooperador de Crist.

Lo saluda afectuosament i el beneeix

Lo Bisbe de Vic.

V

1. Rector de Cabrianes.

821. A Tomàs Sivilla.[1]

Vic, 21 d'abril de 1903.

Mi muy querido y venerado Hermano: estimo muy oportuna la observación de V. y en su consecuencia Dios mediante iré a esa el jueves, día 30, en que creo debe hacerse el escrutinio. Tengo que ir un par de días antes a Barcelona para un asunto mío y de allí por la tarde saldré para Gerona el referido día 30. Como en la mañana del mismo tengo precisión de estar en Barcelona, no podré salir sino en un tren que me parece hay a las seis; pero no debe molestarse por mí, ni interrumpir su orden acostumbrado por ser me parece la hora de llegada algo tarde. — Es el antiguo Coadjutor de V. en las Escolapias de Barcelona que va unos días a ser su Coadjutor en la Diócesis de Gerona. — Y saludándole muy afectuosamente, espera la hora de darle el abrazo fra-

ternal, su amigo,

El de Vic.

F

1. Bisbe de Girona.

822. A Tomàs Costa.

Vic, 23 d'abril de 1903.

Mi muy querido Sr. Arzobispo: hablé con el Deán de este Cabildo, que es mi Vicario general, de las próximas elecciones y me dijo que pensaba y estaba casi seguro de que este Cabildo procedería de armonía y acuerdo con el Metropolitano; y así creo que lo harán.

Pero puesto que V. me habla en la suya del 17 del actual de un orden de turno entre los Hermanos conprovinciales, como juzgo que yo debo estar próximo a dicho turno, me tomo la libertad, que me permite su amistad y su bondad, de decirle que si así fuere deseo no ser elegido. He pensado mucho la cosa y creo que no me conviene a mí, ni a la Provincia. Yo no poseo condiciones para la vida parlamentaria; no sólo no las tengo de oratoria, sino que ni siquera de trato de gentes por medio del cual a veces se logra lo que no se puede obtener en las discusiones del Parlamento. No iría pues a hacer nada y en cambio me estorbaría y haría perder un tiempo que puesto tranquilo en mi Diócesis voy aprovechando. Le escribo de consiguiente para que prescindan de mí si viniere el caso, y perdone mi libertad que es libertad entre Hermanos.

Se encomienda a sus oraciones y le besa la mano, su amigo

El de Vic.

A petición de nuestro querido y anciano Hermano de Gerona la próxima semana saldré para ir a confirmar en algunas principales poblaciones de aquella Diócesis, Dios mediante.

T

823. A Josefa Rossell.

Vic, 25 d'abril de 1903.

Apreciada Cosina: dimarts vinent, si Déu vol, en lo tren que surt de Vic a quarts de sis de la tarda aniré a Barcelona per a fer lo casament de la teua neboda lo dijous. Com me digueren que vindrien a rebre'm espero los hi faràs saber, i que m'acusaràs recibo de la present per a assegurar-me de que m'esperaran, puix en aquella estació i en aquella hora de vegades hi ha dificultat de carruatge. Encara que m'hauria agradat posar a casa teua, no em serà possible perquè lo dijous mateix sortiré cap a Girona i me convé abans parlar amb lo Sr. Cardenal i D. R. Cortès, en qual casa posaré, perquè així me serà més fàcil.

Te saluda i s'encomana a tes oracions

Lo Bisbe de Vic.

F

824. A Josep Deàs.

Vic, 26 d'abril de 1903.

M.I. Sr. Abat de Montserrat.

Estimat amic: abans de Quaresma m'escrigué lo Sr. Bis-

be de Girona, a qui conec molt des de jove, si li volia anar a confirmar, passat Pasqua, en les principals poblacions de sa Diòcesis. Havent-li contestat que sí l'últim acord amb ell ha sigut que jo lo dijous vinent dia 30 al vespre aniria a Girona i ell haurà ja fet en aquestes hores lo itinerari que em digué faria i s'haurà ja posat d'acord amb les parròquies com també me digué faria. Com jo vaig dir-li que podia disposar de mi per uns quinze dies, poc més o menos, tinc la quasi seguretat de que lo dia 17 de què em parla no seré encara a Vic; per lo qual tenint sobretot un plaço tan fatal, com tenen V.V. per raó de la sortida cap a Filipines, no goso comprometre'm, a pesar de que pot comptar que amb moltíssim gust ordenaria als joves benedictins de Montserrat.

Per lo demàs, caríssim amic, ja sap que amb molt gust sempre que puga lo serviré lo mateix que a la seva venerable Comunitat, a tota la qual afectuosament saluda i s'encomana a ses oracions son servidor en Cristo

Lo Bisbe de Vic.

M

825. Al Sr. Rector de Navarcles.

Vic, 28 d'abril de 1903.

Molt estimat Sr. Rector: li poso aquestes quatre ratlles perquè coneixent el caràcter conciliador de vostè procuri en quant pugui que els parroquians de Viladecavalls tinguin a son pàrroco les atencions pròpies, això en quant dependeixi de vostè per raó del veïns que són, puix que naturalment els pàrrocos han d'ésser com germans fins procurar suavitzar el caràcter els uns als altres en els petits conflictes que porta la vida parroquial que sovint sens tenir gaire importància mortifiquen i exciten el caràcter.

El saluda afectuosament, s'encomana a ses oracions i el beneeix

El Bisbe de Vic.

R

826. A Josep Mª Sert.

Vic, 4 de maig de 1903.

Estimat Josep Maria: t'escric quatre ratlles aprofitant unes quantes hores que estic a Vic de pas, devent demà al matí continuar la Santa Visita per les parròquies de la muntanya, a on és difícil escriure, i la fatiga molta.

Ja pots pensar que sempre et guardaré un afecte especialíssim, i encara més després dels treballs que has fet en mon obsequi. La teva obra no dubto que és la revelació d'un esperit artístic, perquè et conec; però tu comprens que jo tinc de mirar la cosa en relació a la Diòcesis, per lo qual he nombrat una comissió per a que m'informi, i de la qual te donarà coneixement lo doctor Dachs. No puc prescindir d'En Gaudí, puix és arquitecte de mèrit, i en la comissió tinc la seguretat de que no es deixarà portar d'una impressió rebuda poc favorablement, sinó que, home de talent i voluntat recta, judicarà segons veritat. Me sembla que t'has alarmat massa, i potser ell ha sigut menos condescendent perquè jo encara no li havia escrit. Ara ho faig al mateix temps que a tu. Per a proposar jo l'obra al Capítol de la Seu, necessito presentar-la acompanyada de totes les garanties.

No vulgues decaure d'ànimo, i tingues sempre la seguretat de l'afecte que et professa

Lo Bisbe de Vic.

F

827. A Tomàs Costa.

Santa Coloma de Farners, 7 de maig de 1903.

Exmo. Sr. Arzobispo de Tarragona.

Mi venerado Metropolitano y querido hermano: he recibido sus dos últimas estando ya en esta Diócesis de Gerona administrando la confirmación por encargo de nuestro anciano hermano, su Prelado Sr. Sivilla.

Respecto de la segunda he participado a mi secretario en Vic para que cumpla los encargos que V. hace en la misma.

He estado en Gerona con el Sr. Sivilla y sentado en su despacho este respetable Hermano conserva una lucidez intelectual y una memoria sorprendentes en un hombre que está cerca de los ochenta y seis años. Aún continuaré por aquí algunos días pero antes de la Ascensión debo estar en Vic para varios asuntos y luego después trasladarme a Manresa para la conclusión de unas misiones que deben darse en la ciudad referida. — Y dispénseme si le cuesta leer la presente porque a mi habitual mala letra se añade la condición agravante de la mesa en que debo escribir que está bailando. — Le saluda y se encomienda a sus oraciones su amigo y hermano

El de Vic.

T

828. A Leonci Soler i March.

Santa Coloma de Farners, 10 de maig de 1903.

Car amic i diocesà: a Santa Coloma de Farners, després d'una numerosíssima confirmació, rebo la seua carta ofe-

rint-se'm en lo càrrec de diputat pel qual altre cop lo han elegit los seus conciutadans. No li dic que li agraesc l'oferiment, perquè encara que no me l'hagués fet ja comptava amb ell perquè conec la seua adhesió a la Iglésia.

Me sembla que la pròxima legislatura en la qual V. haurà d'exercir lo càrrec ha d'ésser difícil. Que Déu ajudi a la nostra pobre Espanya.

Repecte a la lectura dels periòdics ja queda autoritzat, puix com no són prohibits per l'autoritat pontifícia, sinó episcopal, jo puc als meus feligresos que tenen tan just motiu com V. donar-los facultat. Quan sia a Vic miraré de recordar-me de demanar-li llicència a Roma per llibres prohibits. Però entretant, repetesc, pot llegir los periòdics.

I donant afectuoses memòries a la seua respectable Senyora Mare, germans i demés família li envia son saludo i paternal benedicció

Lo Bisbe de Vic.

SM

829. A Tomàs Sivilla.

Santa Coloma de Farners, maig de 1903.

Mi venerado Hermano y caro amigo: quiero ponerle cuatro líneas desde esta piadosa villa de Santa Coloma, en donde se percibe el aroma de Cristo, que desgraciadamente va desapareciendo de tantas poblaciones. He administrado por tres días el Sacramento de la Confirmación, y mañana lo repetiré, antes de salir por la tarde, para continuar el itinerario por V. indicado. — Con motivo que quería ir a Vic para visitarme, he recibido aquí carta de un amigo antiguo, D. Pedro Garriga, canónigo de Tarragona y antes párroco de Vilafranca y secretario del difunto señor Estalella (q.e.p.d.), pi-

diéndome le solicite a V. licencias ministeriales de Gerona, única diócesis de la provincia que le falta; y como es sujeto grave e instruido, no dudo en representarle a V. el deseo de mi citado amigo, el canónigo D. Pedro Garriga. — Los tres de la expedición continuamos bien, gracias a Dios, y me hago intérprete de ellos para saludar muy afectuosamente a V. y a los señores sacerdotes familiares, y a V. muy caro amigo y hermano le besa la mano,

El de Vic.

F

830. A Josep Alabern.

Tordera, 12 de maig de 1903.

Estimat Sr. Arxipreste: li retorno lo edicte o al·locució de Missió corregit i faça mirar molt les correcions abans del tiratge. Lo programa o distribució d'actes no el toco perquè ja se'l miraran los qui l'han redactat. Però faça que hi posen que l'ofici o missa que ha de celebrar-se al costat de les Salesses lo dia segon de Pasqua lo dirà lo Sr. Bisbe de Tortosa, qui me sembla que no tindrà dificultat de celebrar-lo de Pontifical, i sia com sia, és a dir de mig o de tot pontifical ell és qui ha de celebrar-lo, puix com Prelat foraster i tan allegat a les Salesses se li ha de donar una intervenció principal. — Oportunament ja li faré saber la meua vinguda. — Suposo que el Sr. Bisbe de Tortosa posarà a la Cova, i de tots modos V. ja cuidarà de que se'l tracte d'una manera digna.

Estic fent unes confirmacions numerosíssimes. Avui só confirmat molts minyons mostatxuts i mares de família amb la noia al braç.

Que Déu beneesca la Santa Missió a fi de produir fruits de salvació eterna.

Lo saluda afectuosament i el beneeix

Lo Bisbe de Vic.

F

831. A l'Il·lm. Sr. Degà i Capítol de la Santa Església Catedral de Vic.

Tordera, 13 de maig de 1903.

He recibido la atenta comunicación de V.S. de fecha 11 de los corrientes, felicitándome con motivo de haber sido elegido Senador por esta Provincia Eclesiástica. — Agradezco tan afectuosa felicitación, y deseo como V.S. que el nuevo cargo sea para mayor gloria de Dios y bien de nuestra Iglesia. — Dios guarde a V.S. muchos años.

José, Obispo de Vic.

R

832. A Josep Dachs.

13 de maig de 1903.

Dr. Josep Dachs, Pvre.

Estimat: m'està bé la combinació que proposes, però hauria preferit que Mn. Angel Macià hagués anat més lluny de Vic. Tindràs en compte aquesta observació quan esdevinga de fer altra combinació en son temps en què hi entre dit sacerdot. Tampoc me satisfà gaire lo de Mn. Sanyas perquè amb tants fracassos dóna a comprendre que és un es-

perit deficient per a la carrera parroquial, però en fi... deixa'l anar a Moià.

Ja havia vist lo comunicat dels estudiants però no n'havia fet cap cas, puix com no porta noms no té cap importància i qualsevol ho pot haver fet, com per exemple lo subjecte de qui em parles. Lo millor és no parlar-ne; no obstant t'envio lo Diari o *Correo Catalán* i guarda'l entre los papers del Seminari per si se reproduís algun fet per l'estil i convingués obrar.

Lo de la senadoria és per a mi una verdadera mortificació, però alabat sia Déu!

Demà si Déu vol anirem a Blanes. Aquests dies, sobretot a Maçanet, só confirmat a molts minyons mostatxuts i mares de família amb la nena al braç. En lo poble de Vidreres, que té mala fama i a on abunden los tapers, nos reberen amb summa cortesia i cordialitat.

Memòries a tots los de casa, i a la Maria i a l'Emília i disposa de ton afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

833. A Manuel Duran i Bas.

Blanes, 16 de maig de 1903.

Dn. Manuel Duran y Bas.

Mi muy caro amigo y maestro: agradezco su felicitación por haberme elegido senador la Provincia Tarraconese, aunque no creo sea yo a propósito para un cargo que exige condiciones parlamentarias que no poseo.

Siento la indisposición de V. que Dios mediante no pasará de una mortificación transitoria. — Voy a salir para Tossa. — Y enviando afectuosos recuerdos a

toda esa amable y respetable familia es suyo

El Obispo de Vic.

N

834. A Tomàs Sivilla.

Lloret de Mar, 18 de maig de 1903.

Mi querido amigo y caro Hermano: esta noche, teniendo que salir mañana de la Diócesis de Gerona, voy a ponerle cuatro líneas, para manifestarle la cortesía y afecto con que me han recibido y tratado en todas partes el Clero y el pueblo, y el respeto y veneración con que se han presentado a recibir el Sacramento de la Confirmación los jóvenes de ambos sexos que por su edad podían ya fácilmente dejarse imponer del respeto humano. Y ésto aún en las poblaciones que tiene fama de estar más trabajadas por la impiedad moderna. El Rvdo. D. Juan Nualart, que ha sido tan buen compañero en nuestra apostólica peregrinación, ya le dará noticia de todo, así como creo está encargado de solicitar de V. las prórrogas de licencias ministeriales para vicarios, regentes, etc. Yo sólo porque les dije que trasmitiría a V. sus deseos, le diré que el alcalde y el juez municipal de Santa Coloma de Farners se interesaron mucho para que quedara allí por cura el actual ecónomo. Al decirles que cumpliría su encargo, les manifesté no obstante que me parecía que su deseo había de tener dificultades. Sólo es, pues, lo que acabo de decirle un simple encargo. — Y ahora, mi más querido y respetable Hermano, se despide de V., le desea muy buena salud y se encomienda a sus oraciones su amigo que le besa la mano,

El de Vic.

F

835. A Ferran de Sagarra.

Vic, 21 de maig de 1903.

Car amic: li agraesc la felicitació per haver jo sigut elegit Senador del Regne; però tinga la seguretat de que no posseesc les qualitats oratòries que podrien fer profitós el càrrec. Só una mica home de ploma, però no de paraula.

Comprenc la seva fonda aflicció, però no es deixen dominar d'ella, i conforti's amb los grans principis de la fe. Déu permet lo mal per a la major exaltació del bé, i la desgràcia caiguda sobre eixa cristiana i distingida família li augmentarà la virtut i l'acostarà més a Déu. Per a exaltar, humilia.

D'altra banda lo bàlsam de la pietat cristiana, que V.V. posseeixen, dolcifica i suavisa les ferides més enverinades. Estem en lo mes de la Consoladora dels afligits.

De V. sempre amic i servidor en Cristo

Lo Bisbe de Vic.

F

836. A Ferran de Sagarra.

b.l.m.

Josep Torras i Bages, Pvre., i després d'haver pensat les seves coses, deu manifestar-li que no li és possible fer lo sermó de Valls, puix per aquells dies té obligacions i quefers que fan de mal deixar. Suplica també a Don Fernando que a l'escriure a Valls, se servesca dir a aquells Senyors que queda agraït a la seva atenció, i que els saluda afectuosament.

F

837. A Tomàs Costa.

Vic, 21 de maig de 1903.

Exmo. e Ilmo.

Al regresar de una expedición a Gerona llamado por aquel venerable Hermano he tenido el gusto de encontrarme con el acta de elección de Senador del Reino a mi favor hecha por la Provincia eclesiástica Tarraconense que V.E. tan dignamente preside, y con el oficio acompañatorio de V.E., y al dar a mi Metropolitano y a toda la Provincia las gracias por la atención que les he merecido, me ofrezco al propio tiempo para cuanto pueda ser de utilidad eclesiástica.

Dios guarde a V.E. m. a.

José, Obispo de Vic.

T

838. A Tomàs Costa.

Vic, 22 de maig de 1903.

Exmo. e Ilmo. Sr. Arzobispo de Tarragona.

Mi venerado amigo y estimado Metropolitano: hasta ayer no llegué de mi expedición a Gerona, por esto he tardado en contestar a su oficio remitiendo la copia credencial. ¿Debo yo hacer alguna diligencia? ¿Debo guardar dicha copia o remitirla al Senado? Espero de su amabilidad se servirá contestarme, pues ignoro si debo practicar algún acto antes de jurar el cargo.

Dándole muchas gracias le saluda afectuosamente su amigo y hermano

El de Vic.

T

839. A Enric Prat de la Riba.

Vic, 22 de maig de 1903.

Estimat Enric: agraesc la seua carta de felicitació; però tinga la seguretat que no só home a propòsit per a un Parlament polític i que poca cosa podré fer en ell. Só un xic home de ploma, però no de paraula, i sobretot en aquell lloc.

V. procure reposar i guanyar forces, no vulga anar massa de pressa i, com és jove, recordi's de que la terra, i l'home és terra, després de reposar trau més esplet. — Que Déu, Senyor nostre, Autor de la salut, lo beneesca desitja son amic

Lo Bisbe de Vic.

N

840. Als fidels cristians de la ciutat de Manresa.

Vic, 22 de maig de 1903.

Nós el Bisbe de la Diòcesi als fidels cristians de la ciutat de Manresa. — Tots els pobles de la terra, el mateix els antics de l'Orient a on començà la Civilització i el Cristianisme, fins als més moderns dels Estats Units de l'Amèrica del

Nord, han dedicat dies a l'oració i a la penitència, reconeixent que els pobles deuen una satisfacció a l'Autor i Redemptor del llinatge humà pels pecats i trencaments de la Llei divina que portats de nostra flaquesa i malícia, amb freqüència cometem. — Per això Nós, caríssims manresans, volent que vosaltres qui amb tanta activitat i intel·ligència dediqueu les vostres forces al treball, dediqueu també alguns dies a la consideració de la justícia eterna, base de la justícia social i fonament de la salvació eterna; després d'invocar humilment a Déu Senyor Nostre, Pare de les misericòrdies i Déu de tota consolació, per mediació de Nostra Senyora, la Immaculada Verge Maria Patrona especial de la ciutat de Manresa, havem determinat enviar-vos en el pròxim maig, Mes de Maria, una Missió, és a dir, Predicadors evangèlics qui en les tres parròquies de la ciutat proposin a la consideració dels fidels els eterns principis de la fe de S. Fructuós, príncep i màrtir de la fe catòlica, a fi de que a la llum de la veritat cristiana estudieu les vostres consciències, les purifiqueu de tot pecat per medi del Sagrament de la Penitència, reforceu la vostra vida espiritual rebent el celestial auxili de l'Eucaristia i reformeu les vostres costums, regint-vos d'aquí en avant més santament per les lleis de la fe, de la justícia i de la caritat fraterna. — I perquè la gràcia divina favoreixi els nostres intents i faci fecunda la Missió que Déu per nostre ministeri vos envia, recomanem a totes les ànimes piadoses que preguin al Senyor amb aquest objecte, i ordenem a totes les Comunitats religioses de Manresa, subjectes a la Nostra jurisdicció, que tres dies abans de començar-se facin especials oracions amb aquest objecte i que practiquin un dejuni o altra mortificació, segons el discret judici dels respectius superiors. — Nós, ajudant Déu, assistirem a la terminació de tan útil i fructuosa pràctica espiritual per a dar-vos la Nostra paternal benedicció, i repartir-vos el pa de vida eterna. — I desitjant ja trobar-se entre vosaltres, caríssims germans i fills, rejovenits

per la gràcia del Senyor; a tots envia la seva benedicció, en nom del Pare, del Fill i de l'Esperit Sant,

El Bisbe de Vic.

R

841. A Josefa Rossell.

Vic, 26 de maig de 1903.

Sra. Dª Josefa Rossell, Vª de Mandri.

Apreciada cosina: no creia jo molestar-te quan vaig deixar de designar qui cuidàs de la caseta que tu habites, i fins me sembla que no el vaig designar perquè lo teu procurador me va insinuar que no calia redactar pactes escrits i que vosaltres cuidaríeu de les cosetes inherents a la finca; però com veig que no és així, i que tu estàs molestada, i jo no desitjo molestar a ningú, só escrit a Dn. Josep Barba, home discret i honrat, per si se vol encarregar de l'administració de la caseta, i m'ha contestat que sí. Per lo tant li escriuré un dia d'aquests, abans de sortir de Vic, per a que se deixi veure amb tu; i com jo podria ser molt bé que no em recordàs amb prou precisió dels pactes, li diré que tu ja li comunicaràs los que vàrem convenir, per a que ell sàpia a què atenir-se.

Si jo te dec per algun concepte alguna cantitat per raó d'obres o per altre concepte, m'ho escriuràs per a fer-te-la efectiva abans de començar la nova administració.

I desitjant-te bona salut i la pau i consol del Senyor te saluda afectuosament ton cosí i servidor en Cristo

Lo Bisbe de Vic.

F

842. A Joan Maragall.

Vic, Corpus Christi de 1903.

Estimat Maragall: avui al Cor de la Seu cantant les alabances al Santíssim Sagrament só pensat molt amb V.

Dilluns surto de visita pastoral cap al Pirineu i l'alta muntanya, a veure runes de muntanya, quasi calaveres, a dalt del Taga, i a veure muntanyes frondoses i verdíssimes a Vidrà (Viridiarium) i a tractar ànimes senzilles i a parlar dels grans misteris de la fe. Si no sabés que en molts llocs no tindria llit per a fer-lo jaure li diria que vingués per a secretari de Visita; però si no el puc tenir al costat pujant i baixant muntanyes espero tenir-l'hi aquest istiu aquí a Vic.

Lo saluda afectuosament i li envia sa benedicció a V. i a tots los seus

Lo Bisbe de Vic.

F

843. Al Senyor President de la Cambra Agrícola del Vendrell.[1]

Vic, 27 de maig de 1903.

Agraint les atencions d'eixa Cambra agrícola del Vendrell i encoratjant-la en la protecció i foment de l'Art de la terra, que és la base fonamental de totes les indústries i el nirvi de les nacions, si bé per raó de mon ministeri espiritual en una extensa i difícil Diòcesis no puc cooperar a sos treballs, no obstant a l'enviar-los amb les presents ratlles lo testimoni de la més afectuosa simpatia tinc lo gust de remetre una Carta escrita als propietaris, parcers i jornalers

de la terra baix lo punt de vista moral i social, que és lo de la meua competència.

Déu &

F

1. Esta carta respon a la comunicació de 23 de maig de 1903, firmada per Joan Vila, president de la Cambra Agrícola amb la qual s'invita el doctor Torras, com propietari agricultor important de la comarca, a contribuir amb un premi al Concurs Agrícola que es projecta celebrar. La *Carta escrita als propietaris...* de què es fa mèrit és la pastoral "La Pagesia Cristiana". (Nota de Fortià Solà).

844. Al Rnd. Sr. Coadjutor de l'Astor.

Vic, 5 de juny de 1903.

Sr. Coadjutor de l'Astor.

Sento lo cas que em participa, i posant davant de Déu i pregant-li amb humil oració demane la llum divina per a aquells de qual conducta moral V. sospita, i amb discreta consideració reflexioni si pot influir d'alguna manera sobre de l'ànimo dels qui no es porten amb conformitat amb la Llei de Jesucrist. En quant a lo de la quinta V. ho ha de tenir reservat puix no és propi d'un superior eclesiàstic fer-se delator de sos súbdits espirituals.

Encomanant-se a sès oracions lo saluda afectuosament i el beneeix

Lo Bisbe de Vic.

F

845. Al Rnd. Sr. Arxiprest de Moià.

Vic, 6 de juny de 1903.

Estimat Sr. Arxipreste: li agrairia que si li és possible s'enterés de l'estat de la Parròquia de S. Quirze Safaja, puix me té bastant preocupat, puix comprenc que el sacerdot que l'haja de regentar té sempre dificultats. — ¿Li sembla a V. si el Sr. Rector des de Barcelona somou les passions?

Lo Bisbe de Vic.

F

846. A Joan Ricart, S.J.

Vic, 7 de juny de 1903.

Estimat Pare Rector: pensant sobre les correccions del Catecisme diocesà só resolt mantenir lo text tal com està, puix resultarien diferències que en una cosa tan important són inconvenients. Preferesc, després, amb calma nombrar una petita comissió que lo examine i manifeste si creu convenient alguna modificació en lo text. De conseqüent si la impremta no ha arribat encara a modificar res, ho deixarà tal com tradicionalment està, procurant solament que surti correcte.

S'encomana a ses oracions i el saluda son amic

Lo Bisbe de Vic.

F

847. A Pere Vidal.[1]

Vic, 13 de juny de 1903.

Estimat Peret: estic a punt de sortir de Visita Pastoral a

l'alta muntanya, i acabo de rebre la teva carta. Desitjo que les collites arribin a bon terme. Aquí plou molt, i lo que aquí no fa mal, tal volta ne fa al Penedès. Procura consolar-te, que Déu no et faltarà, i t'ajudarà a passar la vida. L'oració és un gran consol, i la fe nos ensenya com nos havem de portar en lo camí de l'eternitat. — Memòries al Peric i demés.

Lo Bisbe de Vic.

F

1. De les Cabanyes.

848. Al Sr. Rector d'Osor.

Surroca, 18 de juny de 1903.

Estimat Sr. Rector: venint obligat lo beneficiat a servir a la Iglésia, és natural que aquesta no li exigesca res en concepte d'utensilis per la missa. És lo beneficiat, ademés, un bon sacerdot, i val la pena de que V. li guanye la confiança amb un caràcter generós. — Lo saluda i beneeix

Lo Bisbe de Vic.

F

849. A Manuel Duran i Bas.

Vic, 2 de juliol de 1903.

Exmo. Sr. Dn. Manuel Duran y Bas.
Mi querido y respetable amigo: ayer al regreso de una pe-

nosa expedición por las montañas llegué a Vic por la noche, y hoy recibo su grata carta.

Ya puede pensar cuanto siento esta desgracia; y aun cuando se hacen diligencias me figuro que a lo menos los objetos más preciosos han de estar ya fuera de España.

Siento la muerte de D. Carlos Montagú que ignoraba. Su memoria en mí se enlazaba con la de Llorens a quien tanto quise. — Que el Señor le tenga en su gloria. Salude mucho a la Señora Dª Claudina y a los hijos de parte de su afmo. amigo y discípulo

El Obispo de Vic.

N

850. A la Rda. Mare Priora del Convent de l'Ensenyança de Manresa.

Vic, 2 de juliol de 1903.

Permita la Rda. Madre Priora del Convento de Nra. Señora y Enseñanza de la ciudad de Manresa la entrada en el Monasterio al M.I. Sr. Dr. D. Cayetano de Barraquer, dignidad de Chantre de Barcelona, al objeto de procurarse los datos que necesita, en la conformidad que pide en la presente Carta.

El Obispo de Vic.

F

851. Al Rnd. P. Director i Consell del Tercer Orde de Sant Domènec de Barcelona.

Vic, 8 de juliol de 1903.

Amb molt gust só llegit l'atent ofici amb què V.R. se serveix participar-me la constitució d'un «Centre Obrer de Sant Ramon de Penyafort», que acaba de portar a efecte en eixa ciutat de Barcelona l'Orde tercer de N.P.S. Domingo.

Aquesta obra no solament és de gran actualitat, sinó molt pròpia de l'Orde de Predicadors, que contribuí d'una manera magnífica a l'ordre i organització social després de les grans pertorbacions produïdes per les utopies econòmiques i evangèliques, sobre les quals tan benèfica influència exercí el gloriós Sant Ramon de Penyafort.

D'altra banda els germans de l'Orde tercer en la pràctica de les obres pròpies de la referida institució s'exercitaran en el precepte fonamental del Cristianisme, que és el de l'amor al pròxim, bessó amb l'amor de Déu, i inseparables l'un de l'altre, amb lo qual mereixeran les recompenses divines.

I volent participar d'aquesta bona obra dels seus antics germans, el prelat que subscriu envia una petita limosna, sentint que les moltíssimes necessitats de la seva Diòcesi no li permetin major generositat.

Déu guardi a V.R. molts anys.

Josep, Bisbe de Vic.

F

852. A Lluís Álvarez.

Vic, 14 de juliol de 1903.

Lo Bisbe de Vic saluda al seu bon amic D. Lluís Álvarez, i li tramet la contestació a la pregunta que li fa sobre lo Bisbe en Jaume de Copons, qual resposta encarregà a Mossèn Gudiol, conservador d'aquest Museu; i desitja al senyor Ál-

varez i a tota sa amable família bona salut i la gràcia del Senyor.

F

853. Al Rnd. Sr. Rector de Massana.

Vic, 19 de juliol de 1903.

Muy querido Sr. Cura-Párroco: siento el peligro y el consiguiente disgusto que ha V. pasado cayendo un rayo en el campanario de esa parroquia. Autorizo a V. para la colocación del pararayos que solicita, y le ofrezco cincuenta pesetas para contribuir al gasto que importe la colocación del referido aparato.

Encomendándose a sus oraciones, le saluda y le envía su más afectuosa bendición

El Obispo de Vic.

R

854. A Monsenyor Aristide Rinaldini.

Vic, 24 de juliol del 1903.

Exmo. Sr. Nuncio Apostólico en Madrid.

Exmo. e Ilmo. Señor: he recibido su comunicación participándome la muerte del glorioso Pontífice León XIII, que corona y termina y santamente remata una vida admirable; y se cumpliran exactamente las prevenciones que V.E. me hace.

Y al saludarle muy afectuosamente l.b.l.m.

El Obispo de Vic.

ASV

855. A Joan Ricart, S.J.

Vic, 27 de juliol de 1903.

Mi querido Padre Rector: Si no fuese la dificultad del viaje, si Vic y Manresa estuviesen en una misma línea férrea, iría a esa para celebrar la fiesta del glorioso San Ignacio; ahora me debo contentar con estas líneas de felicitación con motivo de la solemnidad del glorioso Padre, Fundador y Patriarca, que Dios envió a su Iglesia como un refuerzo y auxilio para las luchas que nunca se acaban y que hoy las sectas mantienen de una manera tan acerba.

Por esto es preciso volver la vista a aquellos que pelearon por Jesucristo denodadamente y ensalzaron su santo Nombre con la abnegación de sí mismos, con el trabajo continuo, con la oración y unión con Dios y desasimiento del mundo, venciéndole con la fe viva, que es el único remedio radical contra la peste de la herejía y del pecado.

Yo considero a San Ignacio como uno de los patrones y tutelares de esta Diócesis, pues si no nació en ella, en ella se santificó y ahí comenzó a ejercer misión evangelizadora que hoy prosiguen sus hijos, sirviéndoles como de preparación y de cenáculo la cueva de sus penitencias y de sus altísimas contemplaciones y donde adquirió aquella luz del espíritu, que aun hoy nos alumbra a nosotros, cuando en el recogimiento del alma reflexionamos sobre sus temas de perfección y de santidad.

Que Dios, pues, mi querido amigo, les deje pasar muchos años y siglos en esa Santa Casa y celebrar en ella con espiritual gozo la fiesta de su primer huésped; pidiéndoles una participación en sus fervores y súplicas su afmo. que a toda esa venerable Comunidad saluda y bendice,

El Obispo de Vic.

F

856. A Lluís Millet.

Vic, 29 de juliol de 1903.

Estimat Lluís: realment crec que les notícies que V. me dóna dels cantaires de Prats tenen fonament; i penso fer alguna cosa per si se pot arreglar una modesta institució a la qual ja pot pensar que tinc estima. V. comprèn, no obstant, les moltes dificultats que dites associacions tenen en poblacions petites. — Les seues cartes per a mi sempre són dolces, i no em cansen sinó que em delecten, així pogués delectar-me més sovint amb la seua conversa. — I demanant a Déu que el beneesca a V. i a sa família i al seu orfeó lo soluda molt afectuosament, son amic

Lo Bisbe de Vic.

F

857. A Josep Mª Sert.

Vic, 30 de juliol de 1903.

Estimat: prou esperava primer veure't, i, després de ton telegrama, a lo menos la carta promesa; però ni la una ni l'altra cosa ha arribat.

No és per això que m'estranyi gaire, perquè quan se'n porta una de cap, i més si és grossa, tot lo altre queda oblidat. I la teva preocupació o lo teu tema ara és capaç de tenir-te absort.

No obstant tingues mida i mètodo en ton treball, majorment ara al cor de l'istiu. Jo no sé si a París fa molta calor, però aquí apreta, i és necessari afluixar un xic lo treball.

L'altre dia estigué aquí en Dionís Baixeras que passa l'is-

tiu a Sant Julià de Vilatorta, i em parlà de les mostres de la teva obra amb molt d'elogi, cosa en ell molt significativa, puix més que un temperament que fàcilment s'entusiasma, és un temperament reflexiu.

Sentí que no pugessis abans de sortir cap a París, sobretot després que em vares dir l'objecte que tenia la teva tornada. Per a complir-lo, no esperis a tornar a Espanya. Lo regne etern és pertot arreu igual, i Jesucrist se comunica a tots els homes de bona voluntat, independentment de la persona que fa d'intermediari. Et recomano que li sies molt amic. Jo no sé si tens lo *Kempis* o *Imitació de Jesucrist*: sa lectura infondeix amb gran suavitat l'esperit inefable i dolcíssim del Redemptor, al costat i en comparació del qual, ni ciències, ni art, ni literatura, valen res. Tu mateix, artista, la plenitud sols la trobaràs en lo amable salvador dels homes.

Com pots pensar, sovint parlem de tu, i tots te saluden, i amb aquestes ratlles t'envia sa benedicció més afectuosa ton amic de l'ànima

Lo Bisbe de Vic.

F

858. A Manuel Duran i Bas.

Vic, 3 d'agost de 1903.

Exmo. Sr. Dn. Manuel Duran y Bas.

Mi querido Don Manuel: ayer con mucho gusto supe por los hijos de Vilaclara su buen propósito de venir a Vic dentro de poco, cumpliendo una antigua promesa, y realmente la ocasión es oportuna pues el presente verano hasta ahora ha sido muy templado; espero pues dentro de poco tener el gusto de estrechar su mano.

Antes sírvase V. avisar porque seré a esperarle, y le advierto que desde el sábado próximo hasta el jueves siguiente inclusive estaré fuera para visitar a San Juan de las Abadesas y otra parroquia y para confirmar en Camprodon, del Obispado de Gerona, a cuyo Prelado se lo tengo ya participado.

Tendremos, pues, ocasión de echar un párrafo sobre las cosas de España tan extrañas e infelices, y deseo conocer el pensamiento de V. de tanta experiencia y perspicacia política, pues uno anda casi desorientado y sin esperanza.

Y con muchos saludos a la Señora Dª Claudina y a los hijos se despide de V. hasta luego su afmo. amigo y antiguo discípulo

El Obispo de Vic.

N

859. Telegrama a S.S. Pius X.

5 d'agost de 1903.

Excmo. Sr. Secretario de Su Santidad. — Besa el pié del Santísimo Padre Pio X, y le desea largo Pontificado con su Cabildo.

El Obispo de Vic.

V

860. A Claudi de Rialp.

Vic, 11 d'agost de 1903.

Estimat Rialp: al tornar d'una expedició de Santa Visita

só llegit la seua a la qual contesto amb les següents ratlles.

En primer lloc m'alegro del bon estat de l'*albaceazgo*, i en quant a la fundació del benefici V.V. deuen atendre al bé general de la Iglésia (la glòria de Déu i la salvació de les ànimes) i no al bé particular d'un subjecte. Per lo tant per a la fundació del benefici adopten la discreció comanada en tals fundacions i facen que l'objecte i utilitat del benefici sia lo servei de Déu i de les ànimes.

Si els béns d'aquesta herència fossen de V.V. podrien satisfer los seus gustos particulars; ara són purs administradors i deuen fer la voluntat explícita o implícita del fundador o testador.

En quant a l'ocasió de fundar lo benefici faran bé de no tardar massa, puix jo sempre he tingut la idea de que en lo possible tals herències convé executar-les o complir la voluntat del testador lo més prompte possible, sempre que no sia en detriment de lo disposat pel qui ha fet la disposició.

Veig que es troba a la Garriga i desitjo que no sia per reuma, i si ho fos desitjo que es trobe aliviat; i sempre dispose de son afm. amic que demana a Déu beneesca a V. i als seus

Lo Bisbe de Vic.

Respecte de la persona de Mossèn Clascar me sembla molt ben pensat, puix me sembla que no té inclinació a la carrera parroquial i aixís tindrà un modo de viure corresponent a l'estat eclesiàstic però convé que li posen alguna obligació espiritual, puix lo sacerdot convé que faça de tal, encara que tinga inclinacions literàries, que per tot hi ha temps.

F

861. A Josep Bruna.[1]

Vic, 18 d'agost de 1903.

Estimat Josep: avui escric a Mossèn Anton Capdevila, capellà de les monges de Vilafranca, que entregui cinquanta pessetes al Sr. Regent de Les Cabanyes, i espero que tu avisaràs a dit Sr. Regent, per a que vagi a recollir-les. Amb dita quantitat pots tu manifestar-li que vull ajudar a la festa d'Església que celebra lo poble de Les Cabanyes lo dia de la festa major; i deixo a la vostra discreció si en voleu destinar alguna cosa al culte de la Verge del Roser. — A tu, a la teva Esposa i als teus fills saluda afectuosament

Lo Bisbe de Vic.

F

1. De les Cabanyes.

862. A Pere Vidal.[1]

Vic, 22 d'agost de 1903.

Estimat Peret: los raïms, que havem rebut, són bons, i m'alegro de lo que dius de que la collita presenta bé. Sento lo que em dius del llogater, que està mal, i procureu que quan sia convenient rebi los Sagraments, puix convé assegurar la sort de l'ànima, que és immortal. De segur que si alguna persona prudenta li parlava, que rebria los Sants Sagraments. Tu procura consolar-te, pensant que la vida és curta, que l'eternitat és lo lloc de repòs, on qui ha obrat bé és recompensat; i Déu t'ajudarà. — Moltes memòries a tots los de casa teva, que a tots vos saluda ton amo i amic

Lo Bisbe de Vic.

Memòries de tots los d'aquí.

F

1. De les Cabanyes.

863. A Frederic Clascar.

Vic, 18 de setembre de 1903.

Estimat Frederic: rebí la teua estant encara al llit i al contestar-te t'envio dues lletres de recomanació com me demanes. En *Paulito* Duran no és vilafranquí però lo coneguí al Passatge Permanyer anys enrera.

Respecte a lo que em dius del benefici, si et presenten per ell faràs bé de prendre'l, majorment no sentint vocació per a la vida parroquial. De totes maneres procura fer sempre vida eclesiàstica i dedicar-te als ministeris espirituals. No et deixes enganyar per la vida literària, que és una de tantes vanitats mundanes i sol criar esperits fluixos i superficials. Recorda't que has d'ésser un home de l'eternitat, i has de respirar sempre en la regió de les coses divines. La literatura, doncs, ha de tenir un lloc subordinat en la teua vida. Los grans esperits no els cria ni la literatura ni la filosofia, sinó lo tracte amb Aquell Esperit immens i etern que és principi de la nostra vida.

Te parlo amb aquesta llibertat perquè t'estimo; i encomanant-se a les teues oracions t'envia sa afectuosa i paternal benedicció

Lo Bisbe de Vic.

BC

864. A Gabriel Borràs i Castells.[1]

Vic, 18 de setembre de 1903.

Estimat amic: rebí la seva junt amb el plec que li remeto estant malalt al llit; vaig passar l'expedient del benefici al senyor Vicari General, qui féu solament l'observació escrita en la nota que li poso aquí. Per lo tant, pot tirar avant. — Entre els dos candidats que em proposa, no sabria què dir-li. Vostè mateix escolleixi. — Encara no estic normalitzat de salut. Jo desitjo que Vostè i la seva Esposa segueixin bé. I al saludar-los molt afectuosament, los envia sa benedicció son antic amic i en Crist servidor

Lo Bisbe de Vic.

F

1. D'Igualada.

865. A Lluís Millet.

Vic, 27 de setembre de 1903.

Estimat Lluís: só sabut la mort de la seua Mare, que al cel sia, i li vull manifestar la part que prenc en lo sentiment natural que causa l'absència temporal de l'objecte de la més tendra, delicada i dolça de les humanes afeccions. Però V. ja sap lo secret diví que immortalitza i eternitza aquestes afeccions que tenen son sublim perfeccionament en l'altra vida. — Só encomanat a Déu a la respectable difunta i també li prec per tots V.V. i per tota la família i a V., caríssim, li envia son afectuós saludo, son amic

Lo Bisbe de Vic.

F

866. A Agustí Valls i Vicens.

Vic, 30 de setembre de 1903.

Estimat Agustinet: ja só escrit al Sr. Bisbe auxiliar fent la recomanació del Rnt. Boada que és jove a qui aprecio jo també personalment. Desitjo molt veure't a tu i als teus nens i nenes i a la Isabel però no puc senyalar ara dia fixo havent de fer-se l'expedició en dia de festa, puix lo pròxim diumenge tindré a les minyones de casa a Vilafranca per uns quants dies a on han de complir de part meva certes atencions domèstiques e íntimes cada any; lo segon he d'anar a Torelló per a l'acabament d'una missió en aquella parròquia i lo tercer me sembla que serà la consagració del Sr. Bisbe auxiliar de Barcelona a què també dec assistir. Però hi ha més dies que llonganisses (fins a Vic) i abans de l'estació de bufar-se els dits ja cercarem i combinarem la manera de fer una expedició d'ambos sexos. — Lo Sr. Viguer no s'és vist; i tanco de cop perquè toquen la campana de dinar. — Prego a Déu que et beneesca a tu i a la teva Esposa i als teus fills, i a tots saluda junt amb la família del teu germà i de can Cascante ton afm. amic i servidor en Cristo

Lo Bisbe de Vic.

F

867. A Manuel Duran i Bas.

Vic, 3 d'octubre de 1903.

Exmo. Sr. D. Manuel Duran y Bas.

Muy Sr. mío y de toda mi consideración: S. Ilma. ha recibido su muy atenta de ayer, y me manda conteste a V.E. pues S. Ilma. se ve imposibilitado de hacerlo personalmente.

El lunes partimos de Barcelona encontrándose mi Sr. Obispo muy molestado por el dolor gástrico que desde la mañana venía sufriendo, al llegar al Palacio se metió en cama con fiebre continuando en la misma al presente sufriendo un fuerte catarro febril gástrico que gracias a Dios ya va cediendo.

Anteayer se presentaba algo alarmante.

Esta mañana el médico le ha encontrado sin fiebre.

S. Ilma. le envía sus saludos más afectuosos, como también a su Sra. Esposa e hijos, a los cuales uno los míos, repitiéndome de V.E. afmo. S.S. y Cap. q.b.s.m.

José Dachs.

N

868. A Lluís Millet.

Vic, 4 d'octubre de 1903.

Estimat Lluís: concedesc als qui pregaran per la seua Mare i són de la meua jurisdicció, los 40 dies d'indulgència amb los mateixos termes i condicions que el Sr. Cardenal concedeix los 100 als seus feligresos. — I V. animi's força amb lo que sentirà cantar en l'Epístola del dia del funeral: «no vulgueu plorar com los qui no tenen esperança». L'esperança li diu que la seua Mare reposa en Déu i que V. pels mèrits de Jesucrist un dia li farà costat, purificats tots de la imperfecció present i participants de la infinita perfecció divina, de la Bellesa eterna. — De V., mon dolç amic, servidor en Cristo

Lo Bisbe de Vic.

F

869. A Josep Dachs.

Estimat Dr. Dachs: avui só rebut la teva carta però ahir vespre ja tinguí la fatal notícia que em comunicà lo Jutge d'aquí, que li telegrafià lo jutge instructor de Vic. No feu res ni tampoc lo conservador, que no sia molt pràctic i conduent, perquè de teulades en avall lo robat ha desaparescut per sempre del Museu. Com podeu comptar m'ha amargat profundament i encara que faig moltes coses, sens repòs lo pensament és sempre lo mateix. — Ja tindreu notícies nostres pel Genís. — Mossèn Gudiol que ho faça tot amb consell del Vicari general baix lo criteri sobre indicat i no en parleu massa, que no convé. — Memòries a tots. Mossèn Ramon també us saluda.

Lo Bisbe de Vic.

F

870. A Victorià Amer.

Vic, 14 d'octubre de 1903.

Lo Bisbe de Vic ha rebut amb gran plaer l'afectuosa carta de son bon amic D. M. Victorià Amer, a qui saluda coralment, i hauria rebut amb molt gust sa visita; li desitja molts anys de vida i salut, i la cristiana alegria pròpia dels bons cristians, i demana al Senyor que beneesca al senyor Amer i a tota sa família, i els mantinga en sa santa gràcia.

F

871. A Joan Llimona.

Vic, 16 d'octubre de 1903.

Sr. Dn. Joan Llimona.
Estimat amic: moltes mercès per l'obsequi de l'hermosa

pintura que m'ha enviat i que ja està penjada en aquesta casa de V. Així tindrem sempre lo record del pintor Llimona en una forma simpàtica d'art i de caritat i que mantindrà viu l'afecte a l'amic artista a qui trobí en lo camí de l'amor de Déu, és a dir en una obra de propaganda espiritual exercida dins dels dominis de la pròpia professió.

Que Déu li mantinga la salut i la vida per molts anys, si així convé, i que a V. i a sa Esposa i a sos fills donga sa celestial benedicció, com a tots envia son afectuós saludo, son amic

Lo Bisbe de Vic.

F

872. A Manuel Duran i Bas.

Vic, 5 de novembre de 1903.

Exmo. Sr. D. Manuel Duran y Bas.

Muy Sr. mío y de toda mi consideración y aprecio: acabo de recibir su muy atenta y cariñosa carta del 3 corriente, agradeciéndole infinito el interés que manifiesta por la importante salud de mi Sr. Obispo.

Afortunadamente, y gracias a Dios, S.S. Ilma. ha entrado ya de lleno en una franca convalescencia, encontrándose completamente curado del catarro-gástrico-febril que le ha tenido en cama unos cuantos días.

Ayer empezó a levantarse un poco por la tarde, y le fue muy bien.

He leído su carta al Sr. Obispo quedando muy agradecido a sus cuidados y a su amistosa solicitud, sintiendo mucho que V.E. no se halle como todos deseamos, en perfecto estado de salud, para lograr lo cual rogaremos perseveran-

temente a Dios y le tendremos presente en todas nuestras oraciones. Me encarga S. Ilma. le envíe sus más afectuosos recuerdos, extendiéndolos a su Señora Esposa e hijos. También suplico a V.E. tenga la bondad de saludar de mi parte a toda su familia, y muy particularmente a su hijo D. Luis que tanto debe trabajar por el triunfo de los ideales regionalistas en estos días de elecciones.

Mande siempre a su humilde servidor y capellan q. l. b. l. m.

José Dachs.

N

873. A Juli Carselade.[1]

Vic, 6 de novembre de 1903.

Caríssim germà i amic: só rebut la Carta Pastoral que m'haveu tramès i mon esperit s'ha juntat amb lo vostre per la identitat de sentiments que en ella s'expressen. — Les nostres dues Seus són germanes, i sobretot vostre projecte de restaurar la Iglésia de Sant Martí de Canigó m'interessa especialment per lo nom del gran Bisbe Oliva, mon antecessor, del qual lo enrunat monestir de Sant Martí de Canigó era com un monument de glòria. A la vostra obra magnànima dec jo contribuir, i encara que les moltes obligacions i necessitats de la meva Diòcesis no em permeten la generositat que reclama la grandesa del vostre projecte, no obstant vull enviar en una petita almoina lo tribut que correspon a la restauració de la venerable Iglésia. — Que l'ànima piadosa i santa del gran Oliva, que té amb Vós i amb mi tan íntims vincles, pregue per nosaltres davant de Déu a fi de que sapiam ésser, com ell fou, dignes Pastors de pobles! — I al saludar-vos de tot cor, venerable germà i amic, s'en-

comana a vostres fervoroses oracions i desitja a no tardar donar-vos la fraternal abraçada,

Lo Bisbe de Vic.

F

1. Bisbe de Perpinyà.

874. A Roc Chabàs.[1]

Vic, 9 de desembre de 1903.

Al M. Iltre. Sr. D. Roque Chabás.

Mi querido Sr. Canónigo: por ajena mano, pues estoy convaleciente de una larga enfermedad, contesto a su muy grata del 6 de los corrientes y le doy las más expresivas gracias por el obsequio literario que me hace de su estudio sobre los sermones valencianos de S. Vicente Ferrer y su génesis del derecho foral de Valencia. — Siento que haya V. tenido amarguras en su labor de investigación histórica pero me parece que con la impresión tan reducida que ha hecho V. de su estudio sobre S. Vicente Ferrer, no ha de presentar dificultades aun cuando los textos reproducidos tengan ciertos inconvenientes para el pueblo y que no son tales para los hombres instruidos, antes al revés sirven admirablemente para caracteritzar al personaje histórico en el fondo de su propia época. — Y al saludar a V. con todo mi afecto, se encomienda a sus oraciones y le felicita por sus escritos,

El Obispo de Vic.

F

1. Cononge de València.

875. A Antoni Tudó.

Vic, 17 de desembre de 1903.

Rnd. Anton Tudó: he vist l'esquela mortuòria de la teva germana, que al cel sia. Feia anys que sofria, i el sofriment purifica i prepara per a la glòria. Feliç aquell qui pot volar a la pàtria, sortint d'aquest món de pecat i de misèria. Prego a Déu per la difunta i pels seus que sobreviuen, per a que lo Senyor los donga son consol. I en aquesta trista ocasió te recorda son antic afecte ton amic

Lo Bisbe de Vic.

F

876. A Pere Santacana.

Vic, 19 de desembre de 1903.

Estimat Peret: després he pensat que respecte de la reclamació d'ésser eximit de contribució per la fil·loxera en les meves finques, potser lo millor serà que V. s'enteri de lo que fan els altres propietaris diligents i discrets, i que faça lo que ells facen, puix hem de pensar que obren amb coneixement de causa. — Desitjo que en son viatge de tornada no haja tingut el contratemps de baixar abans d'hora. — Son afm. que el saluda i estima

Lo Bisbe de Vic.

F

877. A Tomàs Costa.

Vic, 20 de desembre de 1903.

Exmo. e Ilmo. Sr. Dr. Dn. Tomàs Costa.

Mi caro Hermano y venerable Metropolitano: le envío con las presentes líneas el tributo de cordial afecto que latente siempre en el espíritu se manifiesta de una manera explícita en las solemnidades de la vida. Que el glorioso apóstol, Patrón de V., le alcance del Señor las gracias celestiales y una larga y tranquila vida, como preparación de la inalterable eternidad.

Deseo se halle ya descansado de su viaje a Roma, bien que la fatiga del camino sin duda la sintió V. compensada por el placer de ver al nuevo Pontífice y de conversar con el Padre común de la Cristiandad. Si estuviésemos más cerca, si de un tirón pudiese irse a Tarragona desde Vic ya hubiese estado a ver a V. para participar de las impresiones recibidas en su viaje a la ciudad eterna.

Siempre de V. afectísimo hermano y amigo, que se encomienda a sus oraciones.

El de Vic.

T

878. A Tomàs Costa.

Vic, 21 de desembre de 1903.

Exmo. e Ilmo. Sr. Arzobispo de Tarragona.

Muy querido Hermano y venerado Metropolitano: me está muy bien la Exposición del Sr. Arzobispo de Zaragoza y sufragáneos reclamando contra la reducción que hace el Gobierno al emitir los títulos o inscripciones intransferibles para estas Comunidades de la Corona de Aragón. Por lo tan-

to puede V. firmar por mí la referida Exposición al Sr. Ministro de Hacienda. — Y con esta ocasión saluda a V. y se encomienda a sus oraciones su afmo. amigo y hermano

El de Vic.

T

879. A Josefa Rossell.

Vic, 22 de desembre de 1903.

Apreciada cosina: abans altres atencions no me'n facen oblidar t'escric aquestes quatre ratlles contestant a la teua afectuosa carta que acabo de rebre. També desitjo que el Senyor te beneesca especialment en aquestes festes de son Sant Naixement.

Ja estic bo, després d'haver estat un mes al llit; però encara que no tenen importància tinc certes senyals de que encara la normalitat verdadera no ha vingut.

T'agraesc los teus oferiments i corresponc als teus bons afectes i ja saps que pots disposar de ton cosí i en Cristo servidor

Lo Bisbe de Vic.

F

880. A Mercè Vilaclara.

Merceneta: entre molta feina vull posar quatre ratlles a les piadoses germanes del carrer de la Palla, qual carta acabo de rebre. Déu les assistesca, console i fortifique en lo camí de la vida sempre àvid i poc apetitós per les ànimes que no tenim la santa disposició de la creu; però que Déu, en sa bon-

dat infinita, fa que en alguna ocasió fins los esperits més vulgars sentim lo consol celestial. Una d'aquestes ocasions és Nadal; que V. i la Dolores lo passen dolça i santament desitja

Lo Bisbe de Vic.

F

881. A Agustí Valls i Vicens.

Vic, dia de Nadal de 1903.

Estimat Agustinet: aquest vespre de Nadal, després de llegir la teva carta t'escric aquestes quatre ratlles per a expressar-te lo meu desig de que l'Infant Jesús, Déu i Home verdader, te beneesca junt amb la teva Esposa, los teus fills i tots los demés de la família. I la principal benedicció, que d'altra banda és l'única, que vos desitjo és que la teva casa continue essent sempre una casa cristiana, i que tots vosaltres continueu essent uns verdaders Fills de la Santa Mare Iglésia, o lo que és lo mateix, Fills de Déu. Així sents tu un goig superior al de tots los goigs mundans i que té quelcom del goig de l'eternitat perquè ve de Déu que és etern. — M'alegro de la bona salut de tots els de casa teva; jo só estat un mes al llit i des de l'octubre ahir fou lo primer dia de baixar a la Catedral per a celebrar pontificalment a les Vespres i avui a la missa major; per aquest motiu no vos he escrit per a l'expedició projectada. Aquí t'envio una estampeta de l'Infant Jesús; desitjant que Ell regne en lo teu cor i que et santifique en lo compliment dels teus devers d'espòs, pare de família i amo de casa. — I al saludar-te afectuosament envia sa benedicció a tota eixa estimada família, ton amic

Lo Bisbe de Vic.

F

882. A Josep Ventura.[1]

Vic, 26 de desembre de 1903.

Apreciat Josep Ventura: agraesc la teva felicitació per la festa de Nadal i també desitjo que tu i la teva esposa Francisca tingueu salut i la gràcia del Senyor per a passar en tranquil·litat la vida i guanyar lo premi de l'eternitat.

També he tingut carta de felicitació del noi de cal Posas i espero que vosaltres li direu de part meva que quedo agraït als seus bons sentiments i que dono moltes memòries a la seva família.

I saludant-vos molt afectuosament vos envia sa benedicció

Lo Bisbe de Vic.

F

1. Josep Ventura, porter de cal Gumà de Vilafranca del Penedès, casa pairal del Dr. Torras. (Nota de Fortià Solà).

883. A Joan Ricart, S.J.

Vic, 28 de desembre de 1903.

Caro amigo: deseo que esa Comunidad y la de San Ignacio no tengan novedad, y que vayan pasando las presentes fiestas bajo la bendición del dulce Hijo de María e Hijo de Dios. Aún les falta a V.V. la de la Circuncisión, que la Compañía celebra de un modo especial.

Aunque no le tengo por olvidadizo le escribo, no obstante, para recordarle que nos vamos acercando a la Cuaresma a fin de que vaya pensando en que necesitamos un Padre tercerón para Vic; respecto del Padre Cuaresmero de la Cate-

dral, como ya quedamos entendidos con el Padre Viladevall, me parece que ya no es necesaria otra cosa. No obstante, si V. cree conveniente hacer algún recuerdo al Superior que distribuye esos trabajos, quedo descansado en V. que hará el recuerdo oportuno.

Aunque ya tenía la seguridad de que así había de suceder, me alegro de que esos Padres entren muy animados en el Jubileo de la Inmaculada, pues tengo la seguridad de que si los sacerdotes nos esforzamos en honrar a Nuestra Señora, abundará la gracia divina en los corazones cristianos. El demonio cuya cabeza aplastó María Inmaculada es el demonio del racionalismo, que es el enemigo más eficaz de la naturaleza humana y mayormente en épocas de civilización y cultura refinadas, como es la nuestra.

Y al saludar muy afectuosamente a V. y a todos esos queridos Padres, especialmente a los ya antiguos amigos, se encomienda a sus fervorosas oraciones, su servidor en Cristo,

El Obispo de Vic.

F

884. A Maria Vidal de Mir.

Vic, 29 de desembre de 1903.

Apreciada Maria: amb sentiment he llegit la grave malaltia del teu bon Pare i amic meu. Demano a Déu que li torne la salut, si li convé, i que a tots vosaltres vos donga fortalesa i consol espiritual per a passar aquesta amarga contrarietat. — És hora d'avivar la fe en la Providència divina que ens governa sempre pretenent lo nostre bé, i de demanar-li en pro del malalt. — I a l'interessar-me per la salut

d'aquest vos envia afectuoses memòries al teu Espòs i demés de la família, ton parent

Lo Bisbe de Vic.

F

885. A Francesc Brunet i Recasens.

Vic, 29 de desembre de 1903.

Estimat Brunet: prego a Déu per lo teu bon Pare qual malaltia me participes, i Déu ja lo ha afavorit podent rebre tan complertament los sants sagraments. Que Ell li torni la salut si li convé. — Tu no t'has d'amoïnar. Les dificultats amb l'ajuda de Déu se vencen, i la vida no consisteix en res més que en vèncer dificultats. No deixes treballar massa la imaginació, perquè les dificultats les crea la nostra pròpia imaginació més que no pas la realitat de les coses, i pensa que Déu envia lo fred segons la roba. — Saluda molt afectuosament a la teva esposa i a la teva Mare i disposa de ton afm. amic i antic confessor

Lo Bisbe de Vic.

F

886. A Manuel Duran i Bas.

Vic, 31 de desembre de 1903.

Exmo. Sr. Dn. Manuel Duran y Bas.

Mi inolvidable maestro y caro amigo: con las presentes líneas le envío la expresión de mis afectos con motivo de la

fiesta de V. Deseo que en V. y en toda su familia se realice lo que su nombre de Manuel significa —Dios con nosotros— que Dios esté con esa casa de V. difundiendo sus gracias y su santificación y la felicidad cristiana que de ella deriva.

Suyo afmo.

El Obispo de Vic.

N

887. A Francesc Brunet i Recasens.

Estimat: Bones festes. — Concedesc 50 dies d'indulgència als qui pregaran pel teu pare (a.c.s.).

El Bisbe de Vic.

F

888. A Antoni Bernat i Rossell.

Lo Bisbe de Vic saluda a Dn. Antoni Bernat i a tota sa família i demana a Déu que a tots beneesca i en particular al nen que acaba de venir al món.

F

889. A Gabriel Borràs i Castells.

Vic, 1 de gener de 1904.

Estimat amic: suposo que ja haurà rebut la carta en què

li participaven haver-se rebut els títols del benefici fundat per Vostè. Jesús li pagarà l'obsequi i culte que rebrà en el Santíssim Sagrament, mediant la fundació de Vostè. I jo demano al dolç Redemptor, qual Circumcisió avui celebrem, que dongui a Vostè i a la seva Esposa la seva benedicció, que santifica la vida i l'alegra, obrint als ulls del cristià com horitzó etern.

Dono ordre de que siguin remeses al senyor Arxipreste cinquanta pessetes, per a ajudar a eixa conferència, a pesar de les moltes necessitats que té la Diòcesis. No es desanimin, que Déu els ajudarà.

A V. i a la seva Esposa saluda i envia la benedicció son antic amic

El Bisbe de Vic.

F

890. A Tomàs Costa.

Vic, 3 de gener de 1904.

Caro amigo y venerado Metropolitano: en vista de la suya haré uso de la facultad de conceder cincuenta días de indulgencia, gracia que ya conocía por acreditar Revistas, pero de la cual no usaba esperando lo que haría o diría V.

Le desea muy buena salud y feliz año nuevo y muchos años de vida, y se encomienda a sus oraciones y afectuosamente le saluda su amigo y hermano

El de Vic.

T

891. A Pere Mir i Ràfols.

Vic, 5 de gener de 1904.

Estimat Peret: suposo rebrien lo telegrama concedint indulgències que quasi arribaria amb la carta en què contestava a la Maria.

He pregat per l'etern repòs del seu pare amic meu, i havem d'esperar que la misericòrdia de Jesucrist, Redemptor Nostre, li donarà la recompensa d'una vida honrada i cristiana. Sàpia V. inspirar-se també en los grans principis de la Religió en la nova era en què el posa la falta de l'estimat difunt.

A V. a les respectables àvia i mare, i a la bona esposa i demés de la família envia son pèsam, son parent, amic i servidor en Cristo

Lo Bisbe de Vic.

F

892. Al Rvnd. Sr. Ecònom de Súria.

Vic, 7 de gener de 1904.

Estimat Sr. Ecònomo: só rebut una instància del President d'una societat coral *La Llanterna*, incorporada als Coros d'en Clavé, demanant que puguin portar la bandera en los enterros a què assisteix la corporació. Per això los exigiria que en dita bandera hi hagués un símbol o imatge religiós; però abans de tot voldria saber l'opinió de V. sobre la conveniència de dita facultat que demanen. — Lo saluda i beneeix

Lo Bisbe de Vic.

F

893. Al Sr. Alcalde de Manresa.

Vic, 8 de gener de 1904.

Exmo. Sr. Alcalde de Manresa.

Mi querido Sr. Alcalde: agradezco sus ofrecimientos al entrar en esa importante Alcaldía y pido a Dios le asista en el difícil régimen de esa ciudad querida y en donde existen tantos gérmenes de bien que pueden ser cultivados.

Gran cosa es fiarse de Dios: que con la rectitud de voluntad y su santa gracia se vencen todas las dificultades. Ya puede V. pensar que en cuanto llegue mi eficacia estoy dispuesto a prestarle mi cooperación.

Y al felicitar al nuevo alcalde, y ya anteriormente amigo, por su honrosa elección le saluda afectuosamente y le envía su bendición pastoral

El Obispo de Vic.

V

894. A Tomàs Costa.

Vic, 12 de gener de 1904.

Exmo. e Ilmo. Sr. Arzobispo de Tarragona.

Mi querido Hermano y venerado Metropolitano: he visto un telegrama en el periódico en que se dice que los veinte Prelados senadores irán a la alta Cámara así que se abra para acudir a la defensa del Exmo. Padre Nozaleda en caso de que allá se suscite la cuestión de su nombramiento. ¿Qué piensa V. hacer, o sabe V. algo sobre este particular? Yo querría ya ir al Senado a jurar el cargo por noviembre pero estuve un mes en cama y pasó la oportunidad. Aunque gracias a Dios estoy bastante bien esperaría el mes de abril para ir a Madrid, pero si fuese oportuno ir ahora también iría a

pesar de estar en mala estación. De todos modos me gustaría saber lo que piensa V. de ese telegrama referente a la ida de todos los Obispos Senadores, y lo que V. piensa hacer.

Alguna vez pensaba escribirle en relación al escándalo que los enemigos de la Iglesia promueven con motivo del nombramiento del P. Nozaleda, porque me parecía que tal vez hubiese sido de mayor eficacia que una discusión en el Senado una manifestación colectiva dirigida no al gobierno sino a los fieles reprobando la sarta de injurias contra un Prelado digno y excitando a los fieles a que estuviesen alerta pues esta algarada es una de tantas que demuestran que los católicos en sus instituciones y en sus autoridades están amenazados de ser víctimas de la tiranía sectaria en profesión de sus creencias, y de su culto que es del Estado. Quizás una manifestación por el estilo que se fuera reproduciendo por todas las provincias eclesiásticas de España con su serenidad y su seriedad produciría efecto sin que alborotase a los sectarios. En fin dispense V. de mi libertad; pero la bondad de V. parece que me autoriza para ello a pesar de ser yo de los últimos de la Provincia que V. dignamente preside.

Y deseándole muy buena salud y encomendándose a sus oraciones le saluda afectuosamente su amigo y hermano

El de Vic.

T

895. A Tomàs Costa.

Vic, 20 de gener de 1904.

Mi venerado Hermano y querido Metropolitano: agradezco su carta y siguiendo lo que V. ha hecho pongo también cuatro líneas de afecto al respetable Sr. Arzobispo Nozaleda contra el cual se han desatado las iras revoluciona-

rias. Siempre en la hora de la tribulación viene bien el testimonio de simpatía de parte de los nuestros.

Respecto al Senado estaré también a ver venir y obraré según las circunstancias se presenten y en caso de ir allá no dejaré de escribírselo a V.

Veo por el periódico que realmente en esa hay enmarañamiento por cuestiones de consumos: Dios les dé espíritu de prudencia.

Siempre de V. amigo, hermano y servidor en Cristo

El Obispo de Vic.

T

896. A Maria Bruix.

Vic, 22 de gener de 1904.

Maria: amb la present rebràs les claus de Vilafranca i la roba que demanes a l'Emília. En cas de que al Senyor Nogués li vinga bé d'anar a Vilafranca m'escriuràs perquè jo puga escriure al Peret Santacana que te donga diners si los has de menester perquè aquí no vaig pensar en això. L'Emília està bona i sens novedat i diu que la Mare de Déu ja li fa companyia. Si a Vilafranca te vénen los de costum a demanar caritat los qui los acostumes a donar una pesseta ja les pots fer perquè no anant-hi gaire convé fer-la.

Desitjo que el Sr. Nogués se pose tranquil i li diràs que no pensi en res més que en tranquil·litzar-se, que és la primera necessitat que té, que sens la tranquil·litat no se fa res, i que pensi que els altres ja faran lo que ell hauria de fer.

Moltes memòries al Sr. Nogués a la Francisca i als demés de la casa, que ja vos envia a tots la seua benedicció

Lo Bisbe de Vic.

F

ÍNDEX

336. A Josep Dachs 5
337. A Lluís Álvarez 5
338. A Manuel Duran i Bas 6
339. A Monsenyor J. Nava 8
340. A Josep Morgades 13
341. A Manuel Duran i Bas 14
342. A Jaume Collell 15
343. A Joaquim d'Abadal 16
344. A Josep Morgades 17
345. A l'Il·lm. Capítol de la Catedral de Vic 18
346. A Tomàs Costa 19
347. A Josep Dachs 20
348. A Tomàs Costa 21
349. A Mercè Vilaclara 22
350. A Mercè Vilaclara 22
351. A Jaume Serra 23
352. A Jaume Serra 23
353. A Josep Morgades i Gili 24
354. Al Vicari Capitular de Barcelona 25
355. A Pere Bolet, S.J. 26
356. A Mercè Vilaclara 27
357. A Ricard Permanyer 27

358. A Mercè Vilaclara 28
359. A Josep Morgades 28
360. Al Rvnd. Senyor Ecònom de Balsareny 30
361. A Josep Morgades 30
362. Al President de la Lliga Regional de Manresa .. 31
363. A Manuel Duran i Bas 31
364. A Monsenyor J. Nava 35
365. A la Priora de la Comunitat de Santa Teresa de Vic 39
366. A Josep Morgades 39
367. A Leonci Soler i March 41
368. A Josep Janer 41
369. A Mercè Vilaclara 42
370. A Mercè Vilaclara 43
371. A Josep Morgades 43
372. A Mercè Vilaclara 44
373. A Rossend Lloses 44
374. A Mercè Vilaclara 45
375. A Mercè Brunet 45
376. A Sor Sofia 46
377. A Josep Morgades 47
378. A Josep Morgades 48
379. A Josep Dachs 49
380. A Mercè Vilaclara 49
381. Al P. Fr. Àngel d'Igualada 50
382. A Joan Ricart, S.J. 51
383. A Mercè Vilaclara 51
384. A Josep Morgades i Gili 52
385. A Mercè Vilaclara 53
386. A Narcís Verdaguer i Callís 53
387. A les Reverendes Comunitats de Beneficiats de la Catedral de Vic 54
388. A Jaume Collell 55
389. A Sebastià Puig 55
390. A Josep Deàs 56
391. A Manuel Duran i Bas 56

392. A Mercè Vilaclara 57
393. A Josep Xifré 58
394. A Jaume Collell 59
395. A Jaume Serra 59
396. A Josep Morgades 60
397. A Josep Morgades 61
398. A l'Il·lm. Sr. President del Capítol Catedral de la Diòcesi de Vic 62
399. A Ramon Corbella 63
400. A Jaume Collell 64
401. A Mercè Vilaclara 64
402. A Josep Dachs 65
403. A Gabriel Borràs i Castells 66
404. A Josep Dachs 67
405. A Josep Dachs 67
406. A Mercè Vilaclara 68
407. A Josep Dachs 69
408. A Jaume Collell 70
409. A Josep Dachs 72
410. A Josep Dachs 72
411. A Josep Dachs 74
412. A Jaume Serra 74
413. A Jaume Serra 75
414. A Francesc Sostres 77
415. A Jaume Collell 77
416. A Josep Deàs 78
417. A Josep Deàs 78
418. A Mercè Vilaclara 79
419. A Mercè Vilaclara 79
420. A Mercè Vilaclara 80
421. Al M. I. Sr. President del Capítol Catedral de Vic. 81
422. A Jaume Serra 81
423. A Josep Morgades 82
424. A Manuel Catarineu 83
425. Acta de la Consagració de Josep Torras i Bages, feta a Montserrat 83

426. Al M. I. Sr. President del Capítol Catedral de la Diòcesi de Vic 84
427. A Monsenyor J. Nava 84
428. A Jaume Collell 85
429. A Monsenyor J. Nava 86
430. A Manuel Duran i Bas 87
431. A Josep Morgades 87
432. A la Rvda. Mare Superiora de les Germanes Servidores de Sentflores 88
433. A Josep Deàs 89
434. A Valentí Noguera 89
435. A Ricard Permanyer 90
436. A Joan Mañé i Flaquer 91
437. A Josep Morgades 92
438. A Josefa Rossell 93
439. A Mercè Vilaclara 94
440. A Agustí Valls 94
441. A l'Il·lm. Sr. Degà i Capítol de la Santa Església Catedral 95
442. A la senyora N. N. 95
443. A Joan i Josep Llimona 96
444. A l'Il·lm. Sr. Degà de la Santa Església Catedral. 97
445. A Leonci Soler i March 98
446. A l'Il·lm. Sr. President i Cabildo de la Santa Església Catedral 98
447. A Ferran Purcalla 99
448. A Ferran Purcalla 100
449. A Joan Costa 101
450. A l'Il·lm. Sr. Degà i Capítol de la Santa Església Catedral 101
451. A Jaume Collell 102
452. A Josep Dachs 103
453. A Monsenyor Aristide Rinaldini 104
454. A Josep Bachs 105
455. A Lluís Mª. Valls, C.O. 105
456. A Josefa Rossell 106

457. A Pilar N., postulant del Convent de Jesús i Maria, de Barcelona 107
458. A Mossèn Ventura 107
459. A Josep Bach 108
460. A Mercè Vilaclara 109
461. A Mercè Vilaclara 109
462. A Leonci Soler i March 110
463. A la Rvda. Mare Superiora de les Religioses Servites de Sentflores 110
464. A l'Il·lm. Sr. President i Capítol Catedral de Vic. 111
465. A Monsenyor Aristide Rinaldini 111
466. A Ricard Permanyer 112
467. A Joan Llimona 113
468. A Mercè Vilaclara 114
469. A l'Il·lm. Sr. Degà i Capítol de la Santa Església Catedral 115
470. A la Rda. Mare Superiora del Convent de Maria Reparadora de Manresa 116
471. A Ricard Permanyer 118
472. A Mercè Vilaclara 118
473. A l'Il·lm. Sr. Degà i Capítol de la Santa Església Catedral Basílica 119
474. A Tomàs Costa 119
475. A Josep Garí 120
476. A la Mare Priora del Convent de Santa Teresa de Vic 121
477. A Josefa Rossell 122
478. A l'Il·lm. Sr. Degà i Capítol de la Santa Església Catedral 122
479. A Josep Dachs 123
480. A Ferran Purcalla 124
481. A Josep Dachs 124
482. A Mercè Vilaclara 125
483. A Josep Dachs 126
484. A l'Il·lm. Sr. President del Capítol Catedral de Vic 126

485. A Josep Morgades i Gili 127
486. A Mercè Vilaclara 128
487. A Mercè Vilaclara 129
488. A Lluís Álvarez 130
489. A l'Il·lm. Sr. President i Capítol Catedral de la Santa Església de Vic 130
490. A l'Il·lm. Sr. Degà i Capítol de la Santa Església Catedral 131
491. A Leonci Soler i March 132
492. A Josep Deàs 132
493. A l'Il·lm. Sr. Degà i Capítol de la Santa Església Catedral 133
494. A Dolors Vilaclara 133
495. A Miquel Llosas 134
496. A Mercè Vilaclara 134
497. A l'Il·lm. Sr. Degà i Capítol Catedral de Vic 135
498. A Mercè Vilaclara 136
499. A Leonci Soler i March 137
500. A l'Il·lm. Sr. Degà i Capítol de la Santa Església Catedral 137
501. A Antoni Alcover 138
502. A Josep Dachs 139
503. A Josep Dachs 139
504. A Maria Bruix 140
505. A Montserrat Mateu i Sadó 141
506. A Jaume Serra 141
507. A Maria Bruix 143
508. A Joan Maragall 143
509. A Josep Morgades 144
510. A Josefa Rossell 146
511. A Josep Salarich 147
512. Decret sobre relíquies 147
513. A Mercè Vilaclara 148
514. A Mercè Vilaclara 148
515. A la Rda. M. Priora de l'Ensenyança de Manresa 149

516. A Mercè Vilaclara 150
517. A Leonci Soler i March 150
518. A Agustí Valls 151
519. A Josep Dachs 151
520. Al Rnd. Sr. Rector de Fonollosa 152
521. A Josep Dachs 152
522. A Tomàs Costa 153
523. A Monsenyor Aristide Rinaldini 154
523 bis. Al Cardenal Rampolla 156
524. Al Centre Escolar Catalanista de Barcelona 159
525. A Ricard Permanyer 160
526. A Frederic Clascar 160
527. A Ricard Permanyer 161
528. A Monsenyor Aristide Rinaldini 162
529. A Carme Montsorí 162
530. A Antoni Rubió i Lluch 163
531. A Pere Santacana 164
532. A Miquel Onyós 165
533. A Josep Dachs 166
534. A Sor Pilar N. 167
535. A Lluís Millet 167
536. A l'Il·lm. Sr. Degà i Capítol de la Santa Església Catedral 168
537. A Lluís Álvarez 169
538. A Tomàs Costa 170
539. A Alexandre de Rosselló 170
540. A Benjamín Miñana 171
541. A Rupert Mª. de Manresa, O.M.C. 172
542. A Tomàs Costa 172
543. A Alexandre de Rosselló 173
544. A Jaume Serra 174
545. A Jaume Serra 175
546. A Josep Dachs 176
547. A Josep Dachs 177
548. A Josefa Rossell i Bages 178
549. A Jaume Serra 179

550. A Josep Sans i Rossell 179
551. A Mercè Vilaclara 180
552. A Josep Dachs 181
553. A Jaume Serra 182
554. A Josep Dachs 183
555. A Rupert M. de Manresa 184
556. A Jaume Serra 185
557. A Ramon Garriga i Nogués 186
558. A Josep Barba 187
559. A Francesc Amigó 188
560. A Maria Salomé Barba 188
561. A Joaquim Miret i Sans 189
562. A Leonci Soler i March 190
563. A Josefa Rossell 190
564. A Josep Maria Sert 191
565. A Joan Vilanova 192
566. A Agustí Valls 193
567. A Mercè Vilaclara 194
568. A Josep Bolet 194
569. A Francesc Amigó 195
570. A M. d'Esplugues? 196
571. A N. N. 197
572. Al Sr. Secretari Gral. del Congrés Social i Econòmic Hispano-Americà 197
573. Al Senyor Abat del Monestir de Montserrat 199
574. A Lluís Álvarez 200
575. A Josep Dachs 200
576. A Bonaventura Ribas 201
577. A Dolors Vilaclara 201
578. A Joan Mañé i Flaquer 202
579. A Josefa Rossell 202
580. 203
581. A Monsenyor Aristide Rinaldini 203
582. A Monsenyor Aristide Rinaldini 204
583. A Pere Vidal 206
584. A Eudald Jolis 206

585. A Josep Terrades 207
586. A Lluís Millet 208
587. A Josefa Rossell 208
588. A N. N. 208
589. A Ricard Cortès i Àngel Bas 209
590. A Monsenyor Aristide Rinaldini 210
591. A Monsenyor Aristide Rinaldini 210
592. A la Rda. Mare Superiora del Monestir de les Salesses de Manresa 214
593. A P. Rupert Mª. de Manresa 214
594. A Ramon Espona 215
595. A Pere Bolet S.J. 216
596. A Leonci Soler i March 216
597. A l'Il·lm. Sr. Degà i Capítol de la Santa Església Catedral de Vic 217
598. A Andreu Duran 217
599. A Salvador Genís 218
600. A Mercè Vilaclara 219
601. A Tomàs Costa 220
602. A Tomàs Costa 220
603. A Tomàs Costa 221
604. A Antoni Rubió i Lluch 222
605. A Tomàs Costa 222
606. A Dolors Vilaclara 223
607. A Josep Mª. Sert 224
608. A Monsenyor Aristide Rinaldini 226
609. A Sor Maria de Santa Cecília Coll i Bacardí 226
610. A Joan Mayné i Flaquer 227
611. A Monsenyor Aristide Rinaldini 228
612. A Tomàs Costa 229
613. A Mercè Vilaclara 230
614. A Leonci Soler i March 230
615. A Josep Mª. Bofill 231
616. A Josep Dachs 232
617. A Tomàs Costa 232
618. A Mercè Vilaclara 233

619. A Joan Maragall 233
620. A Manuel Guasch 234
621. A Tomàs Costa 235
622. A Josep Dachs 235
623. A Josep Dachs 236
624. A Dolors i Mercè Vilaclara 236
625. A Ramon Albó 237
626. A Lluís Álvarez 238
627. A Dominga Victori 238
628. A Dª. Gabriela 239
629. A Josep Mª. Sert 240
630. A Mercè Vilaclara 242
631. A Tomàs Costa 242
632. A Josep Alabern 243
633. A Lluís Millet 244
634. A Maties Llorenç i Pallejà 244
635. A Gabriel Borràs i Castells 245
636. A Josep Deàs 246
637. Al R.P. Ruiz Amado S.J. 246
638. Al R.P. Joan Ricart, S.J. 247
639. A l'Arxiprest de Manresa 248
640. A Tomàs Costa 248
641. A Teresa Callís 249
642. A Mn. Francesc Raspall 250
643. A les Reverendes Germanes Dominiques de l'Anunciata de la Colònia «Filatures de Fabra i Coats» de Sant Vicenç de Torelló. Per a la nena Juanita Macdono 250
644. A les religioses del Convent de Maria Reparadora de Manresa 251
645. A Gabriel Borràs i Castells 252
646. A Dolors i Mercè Vilaclara 252
647. A Jaume Serra i Jordi 253
648. A Josep Dachs 254
649. A Tomàs Costa 255

650. Als fidels cristians de la ciutat de Vic i son terme 256
651. A Jaume Serra i Jordi 257
652. A Jaume Serra i Jordi 258
653. A Joan Ricart, S.J. 258
654. A Miquel Piera, Pvre. 260
655. A Jaume Serra 261
656. A Josep Dachs 261
657. A la Rvda. Mare Prepòsita de les Religioses Filipenses de Vic 262
658. A Josep Barba 262
659. A Mercè Vilaclara 263
660. A Tomàs Costa 264
661. A Sor Maria de Santa Cecília Coll 264
662. A Tomàs Pursals 265
663. A Mercè Vilaclara 266
664. Al Rvnd. Sr. Rector de Balsareny 267
665. A les Germanes Dominiques de l'Anunciata de la Colònia Fabra i Coats de Torelló 268
666. A Antoni Bernat i Rossell 268
667. A Antoni Gaudí 269
668. A Joan Lladó 269
669. A Tomàs Costa 270
670. A Mercè Vilaclara 271
671. A Mercè Vilaclara 271
672. Al Cardenal Casañas 272
673. A les Religioses del Convent de Maria Reparadora de Manresa 273
674. A Valentí Noguera 274
675. A l'Il·lm. Sr. President del Capítol Catedral de Vic 275
676. Al Cardenal Vives i Tutó 276
677. Al Rvnd. Sr. Rector de Balsareny 276
678. A Leonci Soler i March 277
679. A Lluís Álvarez 277
680. A la Rda. M. Priora de l'Ensenyança de Manresa 278

681. A Mercè Vilaclara 278
682. A Mercè Vilaclara 279
683. A Jaume Collell 280
684. A Josep Deàs 280
685. A Monsenyor Aristide Rinaldini 281
686. Al Ministre de Gràcia i Justícia 283
687. A Josep Mª. Sert 293
688. Al P. Rupert Mª. de Manresa 295
689. A Leonci Soler i March 296
690. A Manuel Duran i Bas 297
691. A l'Il·lm. Sr. President del Capítol Catedral de Vic 298
692. A Tomàs Costa 298
693. A Tomàs Costa 299
694. A Tomàs Costa 300
695. A Tomàs Costa 300
696. A Josep Comas 302
697. A Tomàs Costa 302
698. A Dolors Vilaclara 303
699. A Tomàs Costa 304
700. A Josefa Rossell 304
701. A Montserrat Valls i Cascante 305
702. A Tomàs Costa 305
703. A Tomàs Costa 306
704. A Mercè Brunet 307
705. A Manuel Duran i Bas 308
706. A Mercè Vilaclara 309
707. Al M. I. Sr. Degà i Capítol Catedral 309
708. A Mercè Vilaclara 310
709. A Enric Prat de la Riba 310
710. A Leonci Soler i March 311
711. A Lluís Álvarez 312
712. A Josep Dachs 313
713. A Josep Dachs 313
714. Al Rnd. Dr. Monegal, Prev. 314
715. A Josep Barba 314

716. A Lluís Coll i Espadaler 315
717. A Pere Almeda 315
718. A Pere Mir 316
719. A Josep Dachs 317
720. A Josep Dachs 318
721. A Tomàs Costa 319
722. A Lluís Álvarez 319
723. A Fèlix Sardà i Salvany 320
724. A Jaume Serra 321
725. Al M. Il·ltre. Sr. President del Capítol Catedral de Vic 321
726. A Sor Maria de Santa Cecília Coll 322
727. A Joan Llimona 322
728. A Mercè Vilaclara 323
729. A l'Excm. Sr. Alcalde de Manresa 323
730. A Leonci Soler i March 329
731. A Fèlix Sardà i Salvany 330
732. A Josep Dachs 330
733. A Leonci Soler i March 331
734. A Fèlix Sardà i Salvany 332
735. A Josefa Rossell 332
736. A Modesta Rossell 333
737. A Joan Llimona 334
738. A Josep Dachs 334
739. A Josep Maria Sert 334
740. A la Rvda. Mare Superiora del Convent de Maria Reparadora de Manresa 336
741. A Josefa Rossell 337
742. A Josefa Rossell 337
743. A l'Il·lm. Sr. President i Capítol Catedral de la Santa Església Catedral 338
744. A Jaume Serra 338
745. A Tomàs Costa 339
746. A Leonci Soler i March 339
747. A Josep Dachs 340
748. A Manuel Duran i Bas 341

749. A Manuel Marquès 342
750. A Josefa Rossell 343
751. Al P. Rupert Mª. de Manresa 344
752. A Josep Maria Sert 345
753. A Josefa Rossell 346
754. A Valentí Noguera 346
755. A Agustí Valls 347
756. A l'Il·lm. Sr. President de la Santa Església Catedral de Vic 348
757. A Jaume Collell 348
758. A Leonci Soler i March 349
759. A Josep Comas 350
760. A Josep Mª. Bofill 350
761. A Leonci Soler i March 351
762. A Josep Mª. Sert 352
763. A Tomàs Costa 352
764. Al M. I. Sr. President del Capítol Catedral de Vic. 353
765. A Tomàs Costa 354
766. A Tomàs Costa 354
767. A Tomàs Costa 355
768. A Jaume Serra 355
769. A Mercè Vilaclara 356
770. A Maria Arbós 357
771. A Tomàs Costa i Fornaguera 358
772. A Mercè Vilaclara 358
773. A Maties Llorens i Pallejà 359
774. A Tomàs Costa 360
775. A Tomàs Costa 361
776. Al Cardenal Vives i Tutó 361
777. A Josefa Rossell 362
778. A Rupert Mª. de Manresa 363
779. A Josefa Rossell 363
780. A Tomàs Costa 364
781. A Rupert Mª. de Manresa 364
782. A Tomàs Costa 365
783. A Tomàs Costa 366

784. A la Comisión Organizadora de la «Colonia Nacional de San Francisco de Borja para Pobres Leprosos» en Gandia 366
785. A Maria dels Dolors Vilaclara 367
786. A Josefa Rossell 368
787. A Lluís Millet 369
788. A la R.M. Priora de l'Ensenyança de Manresa . 369
789. A Jaume Collell 370
790. A Manuel Guasch 370
791. A Àngel Aguiló 371
792. A Joan Maragall 372
793. Als devots de Manresa que edifiquen un temple en honor de Sant Josep 372
794. A Josep Vidal 373
795. A les Religioses Salesses de Manresa 374
796. A Maurici Serrahima i Palà 376
797. Al P. Rupert Mª. de Manresa 376
798. A Joan Maragall 377
799. A Tomàs Costa 377
800. A Mercè Vilaclara 378
801. A Josep Mª. Sert 379
802. A Lluís Vila Miralles 379
803. A Josep Alabern 380
804. A Manuel Duran i Bas 381
805. A Ildefons Roca, S.J. 382
806. A Manuel Catarineu 383
807. A Leonci Soler i March 384
808. A Leonci Soler i March 384
809. A Lluís Álvarez 385
810. A les Monges Carmelites del Convent de Santa Teresa, de Vic 385
811. A Pere Bolet, S.J. 386
812. A Josep Deàs 387
813. A Manuel Duran i Bas 388
814. A Josep Alabern 389
815. Al Sr. Rector de Prats de Rei 390

816. A Miquel Costa i Llobera 390
817. A la Rvda. Mare Superiora del Convent de Maria Reparadora de Manresa 391
818. A Dolors Vilaclara 391
819. A Francesc Raspall 392
820. A Eudald Ferret 392
821. A Tomàs Sivilla 393
822. A Tomàs Costa 394
823. A Josefa Rossell 395
824. A Josep Deàs 395
825. Al Sr. Rector de Navarcles 396
826. A Josep Mª. Sert 397
827. A Tomàs Costa 398
828. A Leonci Soler i March 398
829. A Tomàs Sivilla 399
830. A Josep Alabern 400
831. A l'Il·lm. Sr. Degà i Capítol de la Santa Església Catedral de Vic 401
832. A Josep Dachs 401
833. A Manuel Duran i Bas 402
834. A Tomàs Sivilla 403
835. A Ferran de Sagarra 404
836. A Ferran de Sagarra 404
837. A Tomàs Costa 405
838. A Tomàs Costa 405
839. A Enric Prat de la Riba 406
840. Als fidels cristians de la ciutat de Manresa 406
841. A Josefa Rossell 408
842. A Joan Maragall 409
843. Al Senyor President de la Cambra Agrícola del Vendrell 409
844. Al Rnd. Sr. Coadjutor de l'Astor 410
845. Al Rnd. Sr. Arxiprest de Moià 410
846. A Joan Ricart, S.J. 411
847. A Pere Vidal 411
848. Al Sr. Rector d'Osor 412

849. A Manuel Duran i Bas 412
850. A la Rda. Mare Priora del Convent de l'Ensenyança de Manresa 413
851. Al Rnd. P. Director i Consell del Tercer Orde de Sant Domènec de Barcelona 413
852. A Lluís Álvarez 414
853. Al Rnd. Sr. Rector de Massana 415
854. A Monsenyor Aristide Rinaldini 415
855. A Joan Ricart, S.J. 416
856. A Lluís Millet 417
857. A Josep Mª. Sert 417
858. A Manuel Duran i Bas 418
859. Telegrama a S.S. Pius X 419
860. A Claudi de Rialp 419
861. A Josep Bruna 421
862. A Pere Vidal 421
863. A Frederic Clascar 422
864. A Gabriel Borràs i Castell 423
865. A Lluís Millet 423
866. A Agustí Valls i Vicens 424
867. A Manuel Duran i Bas 424
868. A Lluís Millet 425
869. A Josep Dachs 426
870. A Victorià Amer 426
871. A Joan Llimona 426
872. A Manuel Duran i Bas 427
873. A Juli Carselade 428
874. A Roc Chabàs 429
875. A Antoni Tudó 430
876. A Pere Santacana 430
877. A Tomàs Costa 431
878. A Tomàs Costa 431
879. A Josefa Rossell 432
880. A Mercè Vilaclara 432
881. A Agustí Valls i Vicens 433
882. A Josep Ventura 434

883. A Joan Ricart, S.J. 434
884. A Maria Vidal de Mir 435
885. A Francesc Brunet i Recasens 436
886. A Manuel Duran i Bas 436
887. A Francesc Brunet i Recasens 437
888. A Antoni Bernat i Rossell 437
889. A Gabriel Borràs i Castells 437
890. A Tomàs Costa 438
891. A Pere Mir i Ràfols 439
892. Al Rvnd. Sr. Ecònom de Súria 439
893. Al Sr. Alcalde de Manresa 440
894. A Tomàs Costa 440
895. A Tomàs Costa 441
896. A Maria Bruix 442

Darrers volums publicats:

139. JORDI FIGUEROLA I GARRETA. **El bisbe Morgades i la formació de l'església catalana contemporània.** 1994. 736 pp.
140. JOAN BUSQUETS DALMAU. **La Catalunya del Barroc vista des de Girona.** La Crònica de Jeroni del Real (1626-1683). Vol. II. 1994. 576 pp.
141. JOAN SAMSÓ. **La cultura catalana: entre la clandestinitat i la represa pública (1939-1951).** Vol. I. 1994. 304 pp.
142. **Epistolari de Josep Torras i Bages.** Vol. I. 1994. 392 pp.
143. **Miscel·lània Joan Fuster, VIII.** 1994. 516 pp.
144. SOLEDAD BENGOECHEA. **Organització patronal i conflictivitat social a Catalunya.** 1994. 400 pp.
145. **Indústria i ciutat. Sabadell, 1800-1980.** 1994. 328 pp.
146. JUDIT SUBIRACHS I BURGAYA. **L'escultura al segle XIX a Catalunya.** 1994. 396 pp.
147. JOAN SAMSÓ. **La cultura catalana: entre la clandestinitat i la represa pública (1939-1951).** Vol. II. 1995. 436 pp.
148. **El pas de la societat agrària a industrial al Baix Llobregat. Agricultura intensiva i industrialització.** 1995. 744 pp.
149. **Homenatge Badia Margarit.** Vol. I. 1995. 630 pp.
150. JOSEP BENET. **L'intent franquista de genocidi cultural contra Catalunya.** 1995 638 pp.
151. JOSEP DE C. LAPLANA. **Santiago Rusiñol. El pintor, l'home.** 1995. 588 pp.
152. SALVADOR DOMÈNECH. **Manuel Ainaud i la tasca pedagògica a l'Ajuntament de Barcelona.** 1995. 548 pp.
153. GLÒRIA RUBIOL. **Josep Pallach i el Reagrupament.** 1995. 432 pp.
154. OTÍLIA DEFIS I PEIX. **Artur Martorell, l'home.** 1995. 240 pp.
155. **Sobre biblioteques i biblioteconomia.** 1995. 504 pp.